
Σιδῶν ἐπὶ θαλάττῃ πόλις, Ἀσσυρίων ἢ θάλασσα, μήτηρ Φοινίκων ἢ πόλις, Θηβαίων δῆμος πατήρ: δίδυμος λιμὴν ἐν κόλπῳ πλατὺς, ἡρέμα κλείων τὸ πέλαγος. Ἦ γὰρ κόλπος κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιᾷ κοιλαίνεται, στόμα δεύτερον ὀρώρυκται, καὶ τοῦδωρ αὔθις εἰσερεῖ, καὶ γίνεται τοῦ λιμένος ἄλλος λιμὴν, ὡς χειμάζειν μὲν ταύτητάς ὀλκάδας ἐν γαλήνῃ, θερίζειν δὲ τοῦ λιμένος ἐς τὸ προκόλιον. [2] Ἐνταῦθαῆκων ἐκ πολλοῦ χειμῶνος σώστρα ἔθουον ἐμαυτοῦ τῆ τῶν Φοινίκων θεᾶ: Ἀστάρτηναυτὴν οἱ Σιδῶνιοι καλοῦσι. Περιῶν οὖν καὶ τὴν ἄλλην πόλιν καὶ περισκοπῶν τὰ ἀναθήματα, ὀρῶ γραφὴν ἀνακειμένην γῆς ἅμα καὶ θαλάττης. Εὐρώπης ἢ γραφὴ, Φοινίκων ἢ θάλασσα, Σιδῶνος ἢ γῆ. [3] Ἐν τῇ γῆ λειμῶν καὶ χορὸς παρθένων: ἐν τῇ θαλάττῃ ταῦρος ἐνήχεται, καὶ τοῖς νώτοις καλὴ παρθένος ἐπεκάθητο, ἐπὶ Κρήτην τῷ ταύρῳ πλέουσα. Ἐκόμα πολλοῖς ἀνθεσιν ὁ λειμῶν, δένδρων αὐτοῖς ἀνεμέμικτοφάλαγξ καὶ φυτῶν: συνεχῆ τὰ δένδρα, συνηρεφῆ τὰ πέταλα: συνηπτον οἱ πτόρθοι τὰ φύλλα, καὶ ἐγένετο τοῖς ἀνθεσιν ὄροφος ἢ τῶν φύλλων συμπλοκή. [4] Ἐγραψενὸ τεχνίτης ὑπὸ τὰ πέταλα καὶ τὴν σκιάν, καὶ ὁ ἥλιος ἡρέμα τοῦ λειμῶνος κάτωσποράδην διέρρει, ὅσον τὸ συνηρεφές τῆς τῶν φύλλων κόμης ἀνέωξεν ὁ γραφεύς. [p. 38] [5] Ὅλον ἐτείχιζε τὸν λειμῶνα περιβολή, εἶσω δὲ τοῦ τῶν ὀρόφων στεφανώματος ὁ λειμῶν ἐκάθητο: αἱ δὲ πρασιαὶ τῶν ἀνθέων ὑπὸ τὰ πέταλα τῶν φυτῶν στοιχηδὸν ἐπεφύκεσαν, νάρκισσος καὶ ῥόδα καὶ μύρρινα: ὕδωρ δὲ κατὰ μέσον ἔρρει τοῦ λειμῶνος, τὸ μὲν ἀναβλύζον κάτωθεν ἀπὸ τῆς γῆς, τὸ δὲ τοῖς ἀνθεσιν καὶ τοῖς φυτοῖς περιχεόμενον. [6] Ὅχετηγός τις ἐγγράπτο δίκελλανκατέχων καὶ περὶ μίαν ἀμάραν κεκυφῶς καὶ ἀνοίγων τὴν ὁδὸν τῷ ρέυματι. Ἐν δὲ τῷ τοῦ λειμῶνος τέλει πρὸς ταῖς ἐπὶ θάλατταν τῆς γῆς ἐκβολαῖς τὰς παρθένους ἔταξεν ὁ τεχνίτης. [7] Τὸ σχῆμα ταῖς παρθένους καὶ χαρᾶς καὶ φόβου: στέφανοι περὶ τοῖς μετώποις δεδεμένοι: κόμαι κατὰ τῶν ὤμων λελυμένοι: τὸ σκέλος πᾶν γεγυμνωμένοι, τὸ μὲν ἄνω τοῦ χιτῶνος, τὸ δὲ κάτω τοῦ πεδίου, τὸ γὰρ ζῶμα μέχρι γόνατος ἀνεῖλκε τὸν χιτῶνα: τὸ πρόσωπον ὠχραῖ, σεσηρυῖαι τὰς παρεϊάς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίξασαι πρὸς τὴν θάλατταν, μικρὸν ὑποκεχηρυῖαι τὸ στόμα, ὡς περὶ ἀφήσειν ὑπὸ φόβου μέλλουσαι καὶ βοήν: [8] τὰς χεῖρας ὡς ἐπὶ τὸν βοῦν ὠρεγον. Ἐπέβαινον ἄκρας τῆς θαλάττης, ὅσον μικρὸν ὑπεράνω τῶν ταρσῶν ὑπερέχειν τὸ κύμα: ἐώκεσαν δὲ βούλεσθαι μὲν ὡς ἐπὶ τὸν ταῦρον δραμεῖν, φοβεῖσθαι δὲ τῇ θαλάττῃ προσελθεῖν. Τῆς δὲ θαλάττης ἢ χροᾶ διπλῆ: τὸ μὲν γὰρ πρὸς τὴν γῆν ὑπέρυθρον, κυάνεον δὲ τὸ πρὸς τὸ πέλαγος. [9] Ἄφροδες δὲ ἐπεποίητο καὶ πέτραι καὶ κύματα: αἱ πέτραι τῆς γῆς ὑπερβεβλημένοι, ὁ ἄφροδες περιλευκαίνων τὰς πέτρας, τὸ κύμα κορυφούμενον καὶ περὶ τὰς πέτρας λυόμενον εἰς τοὺς ἀφρούς. Ὁ ταῦρος ἐν μέσῃ τῇ θαλάττῃ ἐγγράπτο τοῖς κύμασιν [p. 39] ἐποχούμενος, ὡς ὄρους ἀναβαίνοντος

τοῦ κύματος ἔνθα καμπτόμενον τοῦ βοῦς κυρτοῦται τὸ σκέλος. [10] Ἦ παρθένος μέσοις ἐπεκάθητο τοῖς νώτοις τοῦ βοῦς, οὐ περιβάδην, ἀλλὰ κατὰ πλευρὰν, ἐπὶ δεξιᾷ συμβᾶσα τῷ πόδε, τῇ λαιᾷ τοῦ κέρως ἐχομένη, ὡς περὶ ἠνίοχος χαλινού: καὶ γὰρ ὁ βοῦς ἐπέστραπτο ταύτῃ μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς χειρὸς ἔλκον ἠνιοχούμενος. Χιτῶν ἀμφὶ τὰ στέρνα τῆς παρθένου μέχρις αἰδοῦς: τὸν τεῦθεν ἐπεκάλυπτε χλαῖνα τὰ κάτω τοῦ σώματος: λευκὸς ὁ χιτῶν, ἢ χλαῖνα πορφυρᾶ, τὸ δὲ σῶμα διὰ τῆς ἐσθῆτος ὑπεφαίνετο. [11] Βαθὺς ὀμφαλός, γαστήρ τεταμένη, λαπάρα στενή: τὸ στενὸν εἰς ἰξὺν καταβαῖνον ἠϋρύνετο. Μαζοὶ τῶν στέρνων ἡρέμα προκύπτοντες: ἢ συνάγουσα ζώνη τὸν χιτῶνα καὶ τοὺς μαζοὺς ἔκκλειε, καὶ ἐγένετο τοῦ σώματος κάτοπτρον ὁ χιτῶν. [12] Αἱ χεῖρες ἄμφοδιετέταντο, ἢ μὲν ἐπὶ κέρασ, ἢ δὲ ἐπὶ οὐράν: ἠρτητο δὲ ἀμφοῖν ἐκατέρωθεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν καλύπτρα κύκλω τῶν νώτων ἐμπεπετασμένη. Ὁ δὲ κόλπος τοῦ πέπλου πάντοθεν ἐτέτατο κυρτούμενος: καὶ ἦν οὗτος ἄνεμος τοῦ ζωγράφου. Ἦ δὲ ἐπεκάθητο τῷ ταύρῳ δίκην πλεούσης νεώς, ὡς περὶ ἰστίῳ τῷ πέπλῳ χρωμένη. [13] Περὶ δὲ τὸν βοῦν ὠρχοῦντο δελφῖνες, ἔπαιζον Ἐρωτες: εἶπεσ ἀν αὐτῶν γεγράφθαι καὶ τὰ κινήματα. Ἐρως εἶλκε τὸν βοῦν: Ἐρως, μικρὸν παιδίον, ἠπλώκει τὸ πτερόν, ἠρτητο τὴν φαρέτραν, ἐκράτει τὸ πῦρ: ἐπέστραπτο δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Δία καὶ ὑπεμειδία, ὡς περὶ αὐτοῦ καταγελῶν ὅτι δι' αὐτὸν γέγονε βοῦς.

Ἐγὼ δὲ καὶ τὰλλα μὲν ἐπήνουν τῆς γραφῆς, ἅτε δὲ ὦν ἐρωτικὸς περιεργότερον ἔβλεπον τὸν ἄγοντα τὸν βοῦν Ἐρωτα καὶ ὄϊον εἶπον ἄρχει βρέφος οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ θαλάττης. Ταῦτά μου λέγοντος [p. 40] νεανίσκος καὶ αὐτὸς παρεστῶς ἐγὼ ταῦτ' ἀν ἐδεικνυν' [2] ἔφη ἄτοσαύτας ὕβρεις ἐξ ἔρωτος παθῶν. Καὶ τί πέπονθας εἶπον, ὦ γαθέ: καὶ γὰρ ὀρῶ σε τὴν ὄψιν οὐ μακρὰν ὄντα τῆς τοῦ θεοῦ τελετῆς. Σμῆνος ἀνεγείρεις εἶπε λόγων: τὰ γὰρ ἐμὰ μύθοις ἔοικε. Μὴ κατοκνήσης, ὦ βέλτιστε εἶφην, πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ἐρωτος αὐτοῦ, ταύτῃ μᾶλλον ἦσειν, [3] εἰκαὶ μύθοις ἔοικε. Καὶ ταῦτα δὴ λέγων δεξιούμαί τε αὐτὸν καὶ ἐπὶ τινος ἄλσους ἀγωγείτονος, ἔνθα πλάτανοι μὲν ἐπεφύκεσαν πολλοὶ καὶ πυκναί, παρέρρει δὲ ὕδωρ ψυχρόν τε καὶ διαυγές, οἶον ἀπὸ χιόνος ἄρτι λυθείσης ἔρχεται. Καθίσας οὖν αὐτὸν ἐπὶ τινος θῶκου χαμαιζήλου καὶ αὐτὸς παρακαθισάμενος ὦρα μοι εἶφην τῆς τῶν λόγων ἀκροάσεως: πάντως δ' ὁ τόπος ἡδὺς καὶ μύθων ἄξιος ἐρωτικῶν.

Ὁ δ' ἄρχεται τοῦ λέγειν ὧδε ἔμοι Φοινίκη γένος, Τύρος ἢ πατρὶς, ὄνομα Κλειτοφῶν, πατὴρ Ἰππίας, ἀδελφὸς πατρὸς Σώστρατος, οὐ πάντα

δὲ ἀδελφός, ἀλλ᾽ ὄσον ἀμφοῖν εἷς πατήρ: αἱ γὰρ μητέρες τῷ μὲν ἦν Βυζαντία, τῷ δὲ ἐμῷ πατρὶ Τυρία. Ὁ μὲν οὖν τὸν πάντα χρόνον εἶχεν ἐν Βυζαντίῳ: πολὺς γὰρ ὁ τῆς μητρὸς κληῖρος ἦν αὐτῷ: ὁ δὲ ἐμὸς πατήρ ἐν Τύρῳ κατῴκει. [2] Τὴν δὲ μητέρα οὐκ οἶδα τὴν ἐμήν: ἐπὶ νηπίῳ γὰρ μοι τέθνηκεν. Ἐδέησεν οὖν τῷ πατρὶ γυναικὸς ἑτέρας, ἐξ ἧς ἀδελφή μοι Καλλιγόνη γίνεται. Καὶ ἐδόκει μὲν τῷ πατρὶ συνάσαι μᾶλλον ἡμᾶς γάμῳ: αἱ δὲ Μοῖραι τῶν ἀνθρώπων κρείττονες ἄλλην ἐτήρουν μοι γυναῖκα. Φιλεῖ δὲ τὸ δαιμόνιον πολλάκις τοῖς ἀνθρώποις τὸ μέλλον νύκτωρ

λαλεῖν οὐχ ἵνα φυλάξωνται μὴ παθεῖν (οὐ γὰρ εἰμαρμένης δύνανται κρατεῖν) , ἀλλ' ἵνα κουφότερον [p. 41] πάσχοντες φέρωσι. [3] Τὸ μὲν γὰρ ἀθρόον καὶ ἀπροσδόκητον ἐκπλήσσει τὴν ψυχὴν ἄφνω προσπεσὼν καὶ κατεβάπτισε, τὸ δὲ πρὸ τοῦ παθεῖν προσδοκώμενον προκατηνάλωσε κατὰ μικρὸν μελετώμενον τοῦ πάθους τὴν ἀκμήν. Ἐπεὶ γὰρ εἶχον ἕνατον ἔτος ἐπὶ τοῖς δέκα, καὶ παρεσκευάζεν ὁ πατήρ εἰς νέωτα ποιήσων τοὺς γάμους, ἤρχετο τοῦ δράματος ἡ τύχη. [4] Ὅναρ ἐδόκουν συμφῶναι τῇ παρθένῳ τὰ κάτω μέρη μέχρις ὀμφαλοῦ, δύο δὲ ἐντεῦθεν τὰ ἄνω σώματα: ἐφίσταται δὲ μοι γυνὴ φοβερὰ καὶ μεγάλη, τὸ πρόσωπον ἀγρία, ὀφθαλμοὶ ἐν αἵματι, βλοσυραὶ παρειαί, ὄφεις αἱ κόμαι: ἄρπην ἐκράτει τῇ δεξιᾷ, δᾶδα τῇ λαίᾳ. Ἐπιπεσοῦσα οὖν μοι θυμῷ καὶ ἀνατείνασα τὴν ἄρπην καταφέρει τῆς ἰξύος, ἕνθα τῶν δύο σωματῶν ἦσαν αἱ συμβολαί, καὶ ἀποκόπτει μοι τὴν παρθένον. [5] Περιδεῆς οὖν ἀναθορῶν ἐκ τοῦ δείματος φράζω μὲν πρὸς οὐδένα, κατ' ἐμαυτὸν δὲ πονηρὰ ἐσκεπτόμην.

Ἐν δὲ τούτῳ συμβαίνει τοιάδε. Ἦν ἀδελφός, ὡς ἔφην, τοῦ πατρὸς Σώστρατος. Παρὰ τούτου τις ἔρχεται κομίζων ἐπιστολὰς ἀπὸ Βυζαντίου, καὶ ἦν τὰ γεγραμμένα τοιάδε:

Ἴππία τῷ ἀδελφῷ χαίρειν Σώστρατος.

[6]

ἤκουσι πρὸς σὲ θυγάτηρ ἐμὴ Λευκίππη καὶ Πάνθεια γυνή: πόλεμος γὰρ περιλαμβάνει Βυζαντίους Θρακικὸς. Σῶζε δὴ μοι τὰ φίλτατα τοῦ γένους μέχρι τῆς τοῦ πολέμου τύχης.

”

Ταῦτα ὁ πατήρ ἀναγνοὺς ἀναπηδᾷ καὶ ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐκτρέχει καὶ μικρὸν ὕστερον αὐθις ἐπανῆκεν. Εἶποντο δὲ αὐτῷ κατόπιν πολὺ πλῆθος οἰκετῶν καὶ θεραπαινίδων, ἃς συνεκπέμψας ὁ Σώστρατος [p. 42] ἔτυχε

ταῖς γυναιξίν: ἐν μέσοις δὲ ἦν γυνὴ μεγάλη καὶ πλουσία τῇ στολῇ. [2] Ὡς δὲ ἐνέτεινα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτήν, ἐν ἀριστερᾷ παρθένος ἐκφαίνεται μοι, καὶ καταστράπτει μου τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ προσώπῳ. [3] Τοιαύτην εἶδον ἐγὼ ποτε ἐπὶ ταύρῳ γεγραμμένην Σελήνην: ὄμμα γοργὸν ἐν ἡδονῇ: κόμη ξανθὴ, τὸ ξανθὸν οὐλον: ὄφρυς μέλαινα, τὸ μέλαν ἄκρατον: λευκὴ παρειά, τὸ λευκὸν ἐς μέσον ἐφοίνισσετο καὶ ἐμιμείτο πορφύραν, οἶαν εἰς τὸν ἐλέφαντα Λυδία βάπτει γυνή: τὸ στόμα ῥόδων ἄνθος ἦν, ὅταν ἄρχηται τὸ ῥόδον ἀνοίγειν τῶν φύλλων τὰ χεῖλη. [4] Ὡς δὲ εἶδον, εὐθὺς ἀπώλωλιν: κάλλος γὰρ ὀξύτερον τι τρώσκει βέλους καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐς τὴν ψυχὴν καταρρεῖ: ὀφθαλμοὶ γὰρ ὁδὸς ἐρωτικῶν τραύματι. [5] Πάντα δὲ με εἶχεν ὁμοῦ, ἔπαινος, ἔκπληξις, τρόμος, αἰδώς, ἀναίδεια: ἐπήνουν τὸ μέγεθος, ἐκπεπλήγμην τὸ κάλλος, ἔτρεμον τὴν καρδίαν, ἔβλεπον ἀναιδῶς, ἠδούμην ἀλῶναι: τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ἀφέλκειν μὲν ἀπὸ τῆς κόρης ἐβιαζόμην, οἱ δὲ οὐκ ἠθέλον, ἀλλ' ἀνθεῖλκον ἑαυτοὺς ἐκεῖ τῷ τοῦ κάλλους ἐλκόμενοι πείσματι, καὶ τέλος ἐνίκησαν.

Αἱ μὲν δὴ κατήγοντο πρὸς ἡμᾶς, καὶ αὐταῖς ὁ πατήρ μέρος τι τῆς οἰκίας ἀποτεμόμενος εὐτρεπίζει δεῖπνον. Καὶ ἐπεὶ καιρὸς ἦν, συνεπίνομεν κατὰ δύο τὰς κλίνας διαλαχόντες, οὕτω γὰρ ἔταξεν ὁ πατήρ: αὐτὸς κάγω τὴν μέσην, αἱ μητέρες αἱ δύο τὴν ἐν ἀριστερᾷ, [2] τὴν δεξιᾶν εἶχον αἱ παρθένοι. Ἐγὼ δὲ ὡς ταύτην ἤκουσα τὴν εὐταξίαν, μικροῦ προσελθὼν κατεφίλησα τὸν πατέρα, ὅτι μοι κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνέκλινε τὴν παρθένον. [3] Τί μὲν οὖν ἔφαγον, μὰ τοὺς θεοὺς, ἐγὼ γὰρ οὐκ ἤδειν, ἐώκειν γὰρ τοῖς ἐν ὀνειροῖς [p. 43] ἐσθίουσιν: ἐρείσας δὲ κατὰ τῆς στρωμνῆς τὸν ἀγκῶνα καὶ ἐγκλίνας ἑμαυτόν, ὄλοις ἔβλεπον τὴν κόρην τοῖς προσώποις, κλέπτων ἅμα τὴν θέαν: τοῦτο γὰρ μοι ἦν τὸ δεῖπνον. [4] Ὡς δὲ ἤμεν ἀπὸ τοῦ δεῖπνου, παῖς εἰσέρχεται κιθάραν ἀρμολογούμενος, τοῦ παρὸς οἰκέτης, καὶ ψιλαῖς τὸ πρῶτον διατινάξας ταῖς χερσὶ τὰς χορδὰς ἔκρουε καὶ τι κρουμάτιον λιγύνας ὑποψιθυρίζουσι τοῖς δακτύλοις, μετὰ τοῦτο ἤδη τῷ πλήκτρῳ τὰς χορδὰς ἔκρουε, καὶ ὀλίγον ὅσον κιθαρίσας συνῆδε τοῖς κρούμασι. [5] Τὸ δὲ ἄσμα ἦν Ἀπόλλων μεμφόμενος τὴν Δάφνην φεύγουσαν καὶ διώκων ἅμα καὶ μέλλων καταλαμβάνειν καὶ γινομένην φυτὸν ἢ κόρην καὶ Ἀπόλλων τὸ φυτὸν στεφανούμενος. Τοῦτό μοι μᾶλλον τὴν ψυχὴν ἐξέκαυσεν: [6] ὑπέκκαυμα γὰρ ἐπιθυμίας λόγος ἐρωτικός: κἀνεῖς σωφροσύνην τις ἑαυτὸν νοθετῆ, τῷ παραδείγματι πρὸς τὴν μίμησιν ἐρεθίζεται, μάλιστα ὅταν ἐκ τοῦ κρείττονος ἦ τὸ παράδειγμα: ἢ γὰρ ὧν ἀμαρτάνει τις αἰδῶς τῷ τοῦ βελτίονος ἀξιώματι παρρησία γίνεται. [7] Καὶ ταῦτα πρὸς ἑμαυτὸν ἔλεγον 'ἰδοὺ καὶ Ἀπόλλων ἐρᾷ, κἀκεῖνος παρθένου, καὶ ἐρῶν οὐκ αἰσχύνεται, ἀλλὰ διώκει τὴν παρθένον: σὺ δὲ ὀκνεῖς καὶ αἰδῆ καὶ ἀκαίρως σωφρονεῖς; μὴ κρείττων εἶ τοῦ θεοῦ;'

Ὡς δὲ ἦν ἑσπέρα, πρότεροι μὲν πρὸς ὕπνον ἐτρέπησαν αἱ γυναῖκες, μικρὸν δεῦστερον καὶ ἡμεῖς, οἱ μὲν δὴ ἄλλοι τῆ γαστρὶ μετρήσαντες τὴν ἡδονήν, ἐγὼ δὲ τὴνεὐωχίαν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς φέρων, τῶν τε τῆς κόρης προσώπων γεμισθεὶς καὶ ἀκράτῳ θεάματι καὶ μέχρι κόρου προελθὼν ἀπῆλθον μεθῶν ἔρωτι. [2] Ὡς δὲ εἰς τὸδωμάτιον παρήλθον, ἔνθα μοι [p. 44] καθεύδειν ἕσθος ἦν, οὐδὲ ὕπνου τυχεῖν ἠδυνάμην. Ἔστι μὲν γὰρ φύσει καὶ τὰλλα νοσήματα καὶ τὰ τοῦ σώματος τραύματα ἐν νυκτὶ χαλεπώτερα, καὶ ἐπανίσταται μᾶλλον ἡμῖν ἡσυχάζουσι καὶ ἐρεθίζει τὰς ἀλγηδόνας: [3] ὅταν γὰρ ἀναπαύηται τὸ σῶμα, τότε σχολάζει τὸ ἔλκος νοσεῖν: τὰ δὲ τῆς ψυχῆς τραύματα μὴ κινουμένου τοῦ σώματος, πολὺ μᾶλλον ὀδυνᾷ. Ἐν ἡμέρα μὲν γὰρ ὀφθαλμοὶ καὶ ὤτα πολλῆς γεμιζόμενα περιεργίας ἐπικουφίζει τῆς νόσου τὴν ἀκμὴν, ἀντιπερισπῶντα τὴν ψυχὴν τῆς εἰς τὸ πονεῖν σχολῆς: ἐὰν δὲ ἡσυχία τὸ σῶμα πεδηθῆ, καθ' ἑαυτὴν ἡ ψυχὴ γενομένη τῷ κακῷ κυμαίνεται. [4] Πάντα γὰρ ἐξεγείρεται τότε τὰ τέως κοιμώμενα: τοῖς πενθοῦσιν αἱ λῦπαι, τοῖς μεριμνῶσιν αἰφροντίδες, τοῖς κινδυνεύουσιν οἱ φόβοι, τοῖς ἐρώσιν τὸ πῦρ. Περὶ δὲ τὴν ἕω μόλις ἐλεήσας μέ τις ὕπνος ἀνέπαυσεν ὀλίγον. [5] Ἄλλ' οὐδὲ τότε μου τῆς ψυχῆς ἀπελθεῖν ἠθέληεν ἡ κόρη: πάντα γὰρ ἦν: μοι Λευκίππη τὰ ἐνύπνια: διελεγόμην αὐτῆ, συνέπαιζον, συνεδείπνουν, ἠπτόμην, πλείονα εἶχον ἀγαθὰ τῆς ἡμέρας. Καὶ γὰρ κατεφίλησα, καὶ ἦν τὸ φίλημα ἀληθινόν: ὥστ' ἐπειδὴ με ἠγείρεν ὁ οἰκέτης, ἐλοιδοροῦμην αὐτῷ τῆς ἀκαιρίας, ὡς ἀπολέσας ὄνειρον οὕτω γλυκύν. [6] Ἀναστὰς οὖν ἐβάδιζον ἐξεπίτηδες εἴσω τῆς οἰκίας κατὰ πρόσωπον τῆς κόρης βιβλίον ἁμακρατῶν, καὶ ἐγκεκυφῶς ἀνεγίνωσκον: τοῖς δὲ ὀφθαλμοῖς, εἰ κατὰ τὰς θύρας γενοίμην, ἐπίλλιζον κάτωθεν, καὶ τινὰς περιπατήσας διαύλους καὶ ἐποχετευσάμενος ἐκ τῆς θεᾶς ἔρωτα σαφῶς ἀπήειν ἔχων τὴν ψυχὴν κακῶς. Καὶ ταῦτά μοι τριῶν ἡμερῶν ἐπερσεύετο.

Ἦν δὲ μοι Κλεινίας ἀνεψιός, ὀρφανὸς καὶ νέος, δύο ἀναβεβηκῶς ἔτη τῆς ἡλικίας τῆς ἐμῆς, ἔρωτι τετελεσμένος: [p. 45] μειρακίου δὲ ὁ ἔρωτος ἦν. Οὕτω δ' εἶχε φιλοτιμίας πρὸς αὐτό, ὥστε καὶ ἵππον πριάμενος, ἐπεὶ θεασάμενος τὸ μειράκιον ἐπήνεσεν, εὐθὺς ἐχαρίσατο φέρων αὐτῷ τὸν ἵππον. [2] Ἔσκωπτον οὖν αὐτὸν ἀεὶ τῆς ἀμεριμνίας, ὅτι σχολάζει φιλεῖν καὶ δοῦλός ἐστιν ἐρωτικῆς ἡδονῆς: ὁ δὲ μοι μειδιῶν καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπισείων ἔλεγεν ἔση ποτὲ καὶ σύ μοι δοῦλος [3] ταχύ. Πρὸς τοῦτον ἀπιὼν καὶ ἀσπασάμενος καὶ παρακαθισάμενος ἔδωκα ἔφην ὦ Κλεινία, σοὶ δίκην τῶν σκωμμάτων: δοῦλος γέγονα κάγω. Ἀνακροτήσας οὖν τὰς χεῖρας ἐξεγέλασε καὶ ἀναστὰς κατεφίλησέ μου τὸ πρόσωπον

ἐμφαῖνον ἐρωτικὴν ἀγρυπνίαν, καὶ ἔραξ' εἶπεν ἔραξ ἀληθῶς: οἱ ὀφθαλμοὶ σου λέγουσιν. Ἄρτι δὲ λέγοντος αὐτοῦ Χαρικλῆς εἰστρέχει (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ μειρακίῳ) τεθορυβημένος [4] ὄχι μοι σοὶ λέγων Κλεινία. Καὶ συνεστέναξεν ὁ Κλεινίας, ὡς περὶ ἐκ τῆς ἐκείνου ψυχῆς κρεμάμενος, καὶ τῆ φωνῆ τρέμων ἄποκτενεῖς' εἶπε ὁ πατήρ μοι προξενεῖ, καὶ γάμον ἀμόρφου κόρης, ἵνα διπλῶ συνοικῶ κακῶ: πονηρὸν μὲν γὰρ γυνή, κἂν εὐμορφος ἦ: ἐὰν δὲ καὶ ἀμορφίαν δυστυχή, τὸ κακὸν διπλοῦν. [5] Ἀλλὰ πρὸς τὸν πλοῦτον ὁ πατήρ ἀποβλέπων σπουδάζει τὸ κῆδος: ἐκδίδομαι ὁ δυστυχῆς τοῖς ἐκείνης χρήμασιν, ἵνα γῆμω πωλούμενος.

Ὡς οὖν ταῦτα ἤκουσεν ὁ Κλεινίας, ὠχρίασεν. Ἐπιπαρώξυνεν οὖν τὸ μειράκιον ἀπαρωθεῖσθαι τὸν γάμον, τὸ τῶν γυναικῶν γένος λοιδορῶν. Ἐγὼ εἶπεν ἤδη σοι διδώσιν ὁ πατήρ; τί γὰρ ἡδίκησας, [2] ἵνα πεδηθῆς; Οὐκ ἀκούεις τοῦ Διὸς λέγοντος [p. 46] ἄντι πυρὸς δώσω κακόν, ὃ κεν ἅπαντες τέρπωνται κατὰ θυμόν, ἐὸν κακὸν ἀμφογαπῶντες; Ἀὐτὴ γυναικῶν ἡδονή, καὶ ἔοικε τῆ τῶν Σειρήνων φύσει: [3] ἀκαίριον γὰρ ἡδονῆς φονεύουσιν ὠδῆς. Ἔστι δὲ σοὶ συνιέναι τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ γάμου παρασκευῆς. Βόμβος αὐλῶν, δικλίδων κτύπος, πυρσῶν δαδουχία. Ἐρεῖ τις ἰδὼν τοσοῦτον κυδοιμόν: Ἄτυχῆς ὁ μέλλων γαμεῖν: ἐπὶ πόλεμον, [4] δοκῶ μοι, πέμπεται. Ἄλλ' εἰ μὲν ἰδιώτης ἦσθα μουσικῆς, ἠγνόεις ἂν τὰ τῶν γυναικῶν δράματα: νῦν δὲ κἂν ἄλλοις λέγοις ὅσων ἐνέπλησαν μύθων γυναῖκες τὴν σκηνήν. Ὀρμος Ἐριφύλης, Φιλομήλας ἡ τράπεζα, Σθενεβοίας ἡ διαβολή, Ἀερόπης ἡ κλοπή, Πρόκνης ἡ σφαγή. [5] Ἄν τὸ Χρυσίδος κάλλος Ἀγαμέμνων ποθῆ, λοιμὸν τοῖς Ἑλλήσι ποιεῖ: ἂν τὸ Βρισηίδος κάλλος Ἀχιλλεὺς ποθῆ, πένθος αὐτῷ προξενεῖ: ἐὰν ἔχη γυναῖκα Κανδαύλης καλήν, φονεῦει Κανδαύλην ἡ γυνή. [6] Τὸ μὲν γὰρ Ἑλένης τῶν γάμων πῦρ ἀνήψε κατὰ τῆς Τροίας ἄλλο πῦρ, ὁ δὲ Πηνελόπης γάμος τῆς σώφρονος πόσους νυμφίους ἀπώλεσεν; Ἀπέκτεινεν Ἰππόλυτον φιλοῦσα Φαίδρα, [7] Κλυταιμνήστρα δὲ Ἀγαμέμνονα μῆφιλοῦσα. Ὡς πάντα τολμῶσαι γυναῖκες: κἂν φιλῶσι, φονεύουσι: κἂν μὴ φιλῶσι, φονεύουσιν. Ἀγαμέμνονα ἔδει φονευθῆναι τὸν καλόν, οὗ κάλλος οὐράνιον ἦν, ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἵκελος Διὶ τερπικεραῦνῳ: καὶ ταύτην ἀπέκοψεν, ὡς Ζεῦ, τὴν κεφαλὴν γυνή. [8] Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν εὐμόρφων ἂν εἴποι τις γυναικῶν, ἔνθα καὶ μέτριον τὸ ἀτύχημα: τὸ γὰρ κάλλος [p. 47] ἔχει παρηγορίαν τῶν κακῶν, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἐν ἀτυχήμασιν εὐτύχημα: εἰ δὲ μὴδὲ εὐμορφος, ὡς φῆς, ἡ συμφορὰ διπλή. Καὶ πῶς ἂν τις ἀνάσχοιτο, καὶ ταῦτα μειράκιον οὕτω καλόν; [9] Μὴ, πρὸς θεῶν, Χαρίκλεις, μήπω μοι δοῦλος γέννη, μὴδὲ τὸ

ἄνθος πρὸ καιροῦ τῆς ἥβης ἀπολέσης. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτ' ἔστι τοῦ γάμου τὸ ἀτύχημα: μαραίνει τὴν ἀκμήν. Μή, δέομαι, Χαρίκλεις, μήπω μοι μαρανθῆς: μὴ παραδῶς εὐμορφον τρυγῆσαι ῥόδον ἀμόρφω [10] γεωργῶ.' Καὶ ὁ Χαρικλῆς 'ταῦτα μὲν' ἔφη 'θεοῖς κάμοι μελήσει: καὶ γὰρ εἰς τὴν προθεσμίαν τῶν γάμων χρόνος ἐστὶν ἡμερῶν, πολλὰ δ' ἂν γένοιτο κἀν νυκτὶ μιᾶ. [11] Τὸ δὲ νῦν ἔχον ἐφ' ἵππασίαν ἄπειμι. Ἐξ ὄτου γὰρ μοι τὸν ἵππον ἐχαρίσω τὸν καλόν, οὐπω σου τῶν δώρων ἀπέλαυσα. Ἐπικουφιεῖ δέ μοι τὸ γυμνάσιον τῆς ψυχῆς τὸ λυπούμενον.' Ὁ μὲν οὖν ἀπῆει τὴν τελευταίαν ὁδόν, ὕστατα καὶ πρῶτα μελλήσων ἵππάζεσθαι.

Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κλεινίαν καταλέγω μου τὸ δρᾶμα πῶς ἐγένετο: πῶς ἴδοιμι, πῶς πάθοιμι, τὴν καταγωγὴν, τὸ δεῖπνον, τὸ κάλλος τῆς κόρης. Τελευτῶν δὲ τῷ λόγῳ συνίειν ἀσχημονῶν 'οὐ φέρω' λέγων 'Κλεινία, τὴν ἀνίαν: ὄλος γὰρ μοι προσέπεσεν ὁ ἔρωσ, καὶ αὐτόν μου διώκει τὸν ὕπνον τῶν ὀμμάτων: [2] πάντοτε Λευκίπην φαντάζομαι. Οὐ γέγονεν ἄλλω τινὶ τοιοῦτον ἀτύχημα: τὸ γὰρ κακόν μοι καὶ σουνοικεῖ.' Καὶ ὁ Κλεινίας 'ἠρεῖς' εἶπεν 'οὕτως εἰς ἔρωτα εὐτυχῶν. Οὐ γὰρ ἐπάλλοτριάς θύρας ἐλθεῖν σε δεῖ οὐδὲ διάκονον παρακαλεῖν: αὐτὴν σοι δέδωκε τὴν ἐρωμένην ἢ τύχη καὶ φέρουσα ἔνδον [p. 48] ἴδρυσεν. [3] Ἄλλω μὲν γὰρ ἐραστῆ καὶ τὸ βλέμμα μόνον ἤρκεσε τῆς ἐρωμένης παρθένου, καὶ μέγιστον τοῦτο ἀγαθὸν ἐνόμικεν ἐραστῆς ἔαν καὶ μέχρι τῶν ὀμμάτων εὐτυχῆ, οἱ δὲ εὐδαιμονέστεροι τῶν ἐραστῶν ἂν τύχῃσι κἀν ῥήματος μόνον: σὺ δὲ καὶ βλέπεις ἀεὶ καὶ ἀκούεις ἀεὶ καὶ σουνδειπνεῖς καὶ συμπίνεις. [4] Καὶ ταῦτα εὐτυχῶν ἐγκαλεῖς; ἀχάριστος εἶ πρὸς ἔρωτος δωρεάν. Οὐκ οἶδας οἶόν ἐστιν ἐρωμένη βλεπομένη: μεῖζονα τῶν ἔργων ἔχει τὴν ἡδονήν. Ὀφθαλμοὶ γὰρ ἀλλήλοις ἀντανακλῶμενοι ἀπομάττουσιν ὡς ἐνκατόπτρῳ τῶν σωμάτων τὰ εἶδωλα, ἢ δὲ τοῦ κάλλους ἀπορροῇ δι' αὐτῶν εἰς τὴν ψυχὴν καταρρέουσα ἔχει τινὰ μίξιν ἐν ἀποστάσει: [5] καὶ γλυκίων ἐστὶ τῆς τῶν σωμάτων μίξεως: καινὴ γὰρ ἐστὶ σωμάτων συμπλοκή. Ἐγὼ δέ σοι καὶ τὸ ἔργον ἔσσεσθαι ταχὺ μαντεύομαι: μέγιστον γὰρ ἐστὶν ἐφόδιον εἰς πειθῶ συνεχῆς πρὸς ἐρωμένην ὀμιλία. Ὀφθαλμὸς γὰρ φιλίας πρόξενος καὶ τὸ σῦνηθες τῆς κοινωνίας εἰς χάριν ἀνυσιμώτερον. [6] Εἰ γὰρ τὰ ἄγρια τῶν θηρίων σῦνηθεία τιθασεύεται, πολὺ μᾶλλον ταύτη μαλαχθεῖη καὶ γυνή. Ἐχει δὲ τι πρὸς παρθένον ἐπαγωγὸν ἡλικιωτῆς ἔρων: τὸ δὲ ἐν ὥρᾳ τῆς ἀκμῆς ἐπεῖγον εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸ συνειδὸς τοῦ φιλεῖσθαι τίτκει πολλάκις ἀντέρωτα. Θέλει γὰρ ἐκάστη τῶν παρθένων εἶναι καλὴ καὶ φιλουμένη χαίρει καὶ ἐπαινεῖ τῆς μαρτυρίας τὸν φιλοῦντα: κἀν μὴ φιλήσῃ τις αὐτήν, [7] οὐπω πεπίστευκεν εἶναι καλή. Ἐν οὖν σοι παραινῶ μόνον, ἐρᾶσθαι πιστευσάτω, καὶ ταχέως σε μιμήσεται.' 'Πῶς ἂν οὖν' εἶπον 'γένοιτο τοῦτο τὸ μάντευμα; δός μοι τὰς ἀφορμάς: σὺ γὰρ ἀρχαιότερος

μύστης ἐμοῦ καὶ συνηθέστερος ἤδη τῆ τελετῆ τοῦ θεοῦ. [p. 49] Τί λέγω; τί ποιῶ; πῶς ἂν τύχοιμι τῆς ἐρωμένης; Οὐκοῖδα γὰρ τὰς ὁδοὺς.'

'Μηδὲν' εἶπεν ὁ Κλεινίας 'πρὸς ταῦτα ζῆτει παρ' ἄλλου μαθεῖν: αὐτοδίδακτος γάρ ἐστιν ὁ θεὸς σοφιστής. Ὡσπερ γὰρ τὰ ἀρτίτοκα τῶν βρεφῶν οὐδεὶς διδάσκει τὴν τροφήν (αὐτόματα γὰρ ἐκμανθάνει καὶ οἶδεν ἐν τοῖς μαζοῖς οὐσαν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν), οὕτω καὶ νεανίσκος ἔρωτος πρωτοκύμων οὐ δεῖται διδασκαλίας πρὸς τὸν τοκετόν. [2] Ἐὰν γὰρ ἢ ὠδὶς παραγένηται καὶ ἐνστέῃ τῆς ἀνάγκης ἢ προθεσμία, μηδὲν πλανηθεῖς, κἀν πρωτοκύμων ἦς, εὐρήσεις τεκεῖν ὑπ' αὐτοῦ μαιωθεῖς τοῦ θεοῦ. Ὅσα δ' ἐστὶ κοινὰ καὶ μὴ τῆς εὐκαιροῦ τύχης δεόμενα, ταῦτα ἀκούσας μάθε. Μηδὲν μὲν εἶπης πρὸς τὴν παρθένον ἀφροδίσιον, [3] τὸ δὲ ἔργον ζῆτει πῶς γένηται σιωπῆ. Παῖς γὰρ καὶ παρθένος ὅμοιοι μὲν εἰς αἰδῶ: πρὸς δὲ τὴν τῆς Ἀφροδίτης χάριν κἀν τὴν γνώμην ἔχουσιν, ἃ πάσχουσιν ἀκούειν οὐ θέλουσι: τὴν γὰρ αἰσχύνη κτεῖσθαι νομίζουσιν ἐν τοῖς ῥήμασι. [4] Γυναῖκας μὲν γὰρ εὐφραίνει καὶ τὰ ῥήματα: παρθένος δὲ τοὺς μὲν ἔξωθεν ἀκροβολισμοὺς τῶν ἐραστῶν εἰς πεῖραν φέρει καὶ ἄφνω συντίθεται τοῖς νεύμασιν: ἔαν δὲ αἰτήσης τὸ ἔργον προσελθῶν, ἐκπλήξῃς αὐτῆς τὰ ὤψα τῆ φωνῆ, καὶ ἐρυθριᾷ καὶ μισεῖ τὸ ῥήμα καὶ λαιδορεῖσθαι δοκεῖ κἀν ὑποσχέσθαι θέλη τὴν χάριν, αἰσχύνεται: τότε γὰρ πάσχειν νομίζει τὸ ἔργον, ὅτε μᾶλλον τὴν πεῖραν ἐκ τῆς τῶν λόγων ἡδονῆς ἀκούει. [5] Ἐὰν δὲ τὴν πεῖραν προσαγαγῶν τὴν ἄλλην καὶ εὐάγωγον αὐτὴν παρασκευάσας ἠδέως ἤδη προσέρχη, σιωπᾶ μὲν οὖν τὰ πολλὰ ὡς ἐν μυστηρίῳ, φίλησον δὲ προσελθῶν ἡρέμα: τὸ γὰρ ἐραστοῦ φίλημα πρὸς ἐρωμένην θέλουσαν μὲν παρέχειν αἰτησίς ἐστι, πρὸς [p. 50] ἀπειθοῦσαν δὲ ἰκετηρία. [6] Κἀν μὲν προσῆ τις συνθήκη τῆς πράξεως πολλάκις δὲ καὶ ἐκούσαι πρὸς τὸ ἔργον ἐρχόμεναι θέλουσι βιάζεσθαι δοκεῖν, ἵνα τῆ δόξῃ τῆς ἀνάγκης ἀποτρέπωνται τῆς αἰσχύνης τὸ ἐκούσιον. Μὴ τοίνυν ὀκνήσης, ἐὰν ἀνθισταμένην ἴδῃς, ἀλλ' ἐπιτήρει πῶς ἀνθίσταται: σοφίας γὰρ κἀνταῦθα δεῖ. [7] Κἀν μὲν προσκαρτερῆ, ἐπίσχες τὴν βίαν: οὐπω γὰρ πείθεται: ἔαν δὲ μαλθακώτερον ἤδη θέλῃς, χορήγησον τὴν ὑπόκρισιν, μὴ ἀπολέσης σου τὸ δρᾶμα.'

Κἀγὼ 'μεγάλα μὲν' ἔφην 'ἐφόδιά μοι δέδωκας καὶ εὐχομαι τυχεῖν, Κλεινία: φοβοῦμαι δ' ὅμως μὴ κακῶν μοι γένηται τὸ εὐτύχημα μειζόνων ἀρχῆ καὶ ἐπιτήρησε πρὸς ἔρωτα πλείονα. Ἄν οὖν ἀύξηθῆ μοι τὸ δεινόν, τί δράσω; [2] γαμεῖν μὲν οὐκ ἂν δυναίμην: ἄλλη γὰρ δέδομαι παρθένῳ: ἐπίκειται δέ μοι πρὸς τοῦτον τὸν γάμον ὀπατῆρ δίκαια αἰτῶν, οὐ ξένην,

οὐδὲ αἰσχροὺς γῆμαι κόρη, οὐδ' ὡς Χαρικλέα πλούτῳ με πωλεῖ, ἀλλ' αὐτοῦ μοι δίδωσι θυγατέρα, καλὴν μὲν, ὧ θεοί, πρὶν Λευκίππην ἰδεῖν, νῦν δὲ πρὸς τὸ κάλλος αὐτῆς τυφλώττω καὶ πρὸς Λευκίππην μόνην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχω. [3] Ἐν μεθορίῳ κείμεαι δύο ἐναντίων: Ἐρωσανταγωνίζεται καὶ πατήρ. Ὁ μὲν ἔστηκεν αἰδοῖ κρατῶν, ὁ δὲ κάθηται πυρπολῶν. Πῶς κρίνω τὴν δίκην; ἀνάγκη μάχεται καὶ φύσις, καὶ θέλω μὲν σοὶ δικάσαι, πάτερ, ἀλλ' ἀντίδικον ἔχω χαλεπώτερον. Βασανίζει τὸν δικαστὴν, ἔστηκε: μετὰ βελῶν, κρίνει μετὰ πυρός. Ἄν ἀπειθήσω, πάτερ, αὐτῷ, κάομαι τῷ πυρί.'

Ἡμεῖς μὲν οὖν ταῦτα ἐφιλοσοφοῦμεν περὶ τοῦ θεοῦ: ἐξαίφνης δὲ τις εἰστρέχει τῶν τοῦ Χαρικλέους οἰκετῶν, ἔχων ἐπὶ τοῦ προσώπου τὴν ἀγγελίαν τοῦ [p. 51] κακοῦ, ὡς τὸν Κλεινίαν εὐθύς ἀνακραγεῖν θεασάμενον 'κακόν τι γέγονε Χαρικλεῖ.' Ἄμα δὲ αὐτοῦ λέγοντος συνεξεφώνησεν ὁ οἰκέτης 'τέθνηκε [2] Χαρικλῆς.' Τὸν μὲν δὴ Κλεινίαν πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἀφῆκεν ἢ φωνὴ καὶ ἔμεινε ἀκίνητος, ὡς περ τυφῶν βεβλημένος τῷ λόγῳ: ὁ δὲ οἰκέτης διηγεῖται 'ἐπὶ τὸν ἵππον τὸν σὸν ἐκάθισεν, ὧ Κλεινία, ὃς τὰ μὲν πρῶτα ἤλαυνεν ἡρέμα: δύο δὲ ἢ τρεῖς δρόμους περιελθὼν τὴν ἵππασίαν ἐπέσχε καὶ τὸν ἵππον ἰδροῦντα κατέψα καθήμενος, τοῦ ῥυτῆρος ἀμελήσας. [3] Ἀπομάττοντος δὲ τῆς ἔδρας τοὺς ἰδρῶτας ψόφος κατόπιν γίνεται, καὶ ὁ ἵππος ἐκταραχθεὶς πηδᾷ ὄρθιος ἄρθεις καὶ ἀλογίστως ἐφέρετο. Τὸν γὰρ χαλινδὸν ἐν δακῶν καὶ τὸν ἀυχένα γυρώσας φρίζας τε τὴν κόμην, οἰστρηθεὶς τῷ φόβῳ διαέριος ἵπτατο. Τῶν δὲ ποδῶν οἱ μὲν ἐμπροσθεν ἤλλοντο, οἱ δὲ ὀπισθεν τοὺς ἔμπροσθεν ἐπειγόμενοι φθάσαι τὸν δρόμον ἐπέσπευδον, [4] διώκοντες τὸν ἵππον. Ὁ δὲ ἵππος τῆ τῶν ποδῶν κυρτούμενος ἀμίλλη, ἄνω τε καὶ κάτω πηδῶν πρὸς τὴν ἐκατέρων σπουδὴν δίκην νεῶς χειμαζομένης τοῖς νώτοις ἐκυμαίνεται. Ὁ δὲ κακοδαίμων Χαρικλῆς ὑπὸ τοῦ τῆς ἵππειας ταλαντευόμενος κύματος ἐκ τῆς ἔδρας ἐσφαιρίζετο, ποτὲ μὲν ἐπὶ οὐρὰν κατολισθάνων, ποτὲ δὲ ἐπὶ τράχηλον κυβιστῶν: ὁ δὲ τοῦ κλύδωνος ἐπίεζεν αὐτὸν χειμῶν. [5] Τῶν δὲ ῥυτῆρων οὐκέτι κρατεῖν δυνάμενος, δοὺς δὲ ἑαυτὸν τῷ τοῦ δρόμου πνεύματι, τῆς τύχης ἦν. Ὁ δὲ ἵππος ῥύμηθῶν ἐκτρέπεται τῆς λεωφόρου καὶ ἐς ὕλην ἐπήδησε καὶ εὐθύς τὸν ἄθλιον Χαρικλέα περιρρήγνυσι δένδρῳ. Ὁ δὲ ὡς ἀπὸ μηχανῆς προσαραχθεὶς ἐκκρούεται μὲν τῆς ἔδρας, ὑπὸ δὲ τῶν τοῦ δένδρου κλάδων τὸ πρόσωπον αἰσχύνεται καὶ τοσοῦτοις περιδρῦπτεται [p. 52] τραύμασιν, ὅσαι τῶν κλάδων ἦσαν αἱ αἰχμαί. [6] Οἱ δὲ ῥυτῆρες αὐτῷ περιδεθέντες οὐκ ἠθέλον ἀφεῖναι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀνθεῖλκον αὐτὸ περισύροντες θανάτου τρίβον. Ὁ δὲ ἵππος ἔτι μᾶλλον ἐκταραχθεὶς τῷ πτώματι καὶ ἐμποδιζόμενος εἰς τὸν δρόμον τῷ σώματι κατεπάτει τὸν ἄθλιον, ἐκλακτίζων τὸν δεσμὸν τῆς φυγῆς: ὡστε οὐκ ἂν αὐτὸν τις ἰδὼν γνωρίσειε.'

Ταῦτα μὲν οὖν ἀκούων ὁ Κλεινίας ἐσίγα τινὰ χρόνον ὑπὲρ ἐκπλήξεως, μετὰ δὲ δὲνῆσας ἐκ τοῦ κακοῦ διωλύγιον ἐκώκυσε καὶ ἐκδραμεῖν ἐπὶ τὸ σῶμα ἠεῖγετο: ἐπηκολούθουν δὲ κάγω, παρηγορῶν ὡς ἡδυνάμην. [2] Καὶ ἐν τούτῳ φοράδην Χαρικλῆς ἐκομίζετο, θέαμα οἴκτιστον καὶ ἐλεινόν: ὄλος γὰρ τραῦμα ἦν, ὡς τε μηδένα τῶν παρόντων κατασχεῖν τὰ δάκρυα. Ἐξῆρχε δὲ τοῦ θρήνου ὁ πατήρ πολυτάρακτον βοῶν 'οἶος ἂν ἐμοῦ προελθὼν οἶος ἐπανέρχη μοι, τέκνον; ὤπονηρῶν ἵππασμάτων. Οὐδὲ κοινῶ μοι θανάτῳ τέθνηκας: οὐδὲ εὐσχήμων φαίνηνεκρός. [3] Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις τῶν ἀποθανόντων κἂν ἵχνος τῶν γνωρισμάτων διασώζεται: κἂν τὸ ἄνθος τις τῶν προσώπων ἀπολέση, τηρεῖ τὸ εἶδωλον καὶ παρηγορεῖ τὸ λυπούμενον καθεύδοντα μιμούμενος: τὴν μὲν γὰρ ψυχὴν ἐξεῖλεν ὁ θάνατος, ἐν δὲ τῷ σώματι τηρεῖ τὸν ἄνθρωπον. [4] Σοῦ δὲ ὁμοῦ καὶ ταῦτα διέφθειρεν ἢ τύχη, καὶ μοι τέθνηκας θάνατον διπλοῦν, ψυχῆς καὶ σώματος. Ὀντως σου τέθνηκε καὶ τῆς εἰκόνης ἢ σκιά: ἢ μὲν γὰρ ψυχὴ σου πέφευγεν, οὐχ εὐρίσκω δέεσε οὐδὲ ἐν τῷ σώματι. [5] Πότε μοι, τέκνον, γαμεῖς; πότε σου θύσω τοὺς γάμους, ἵππεῦ καὶ νυμφίε: νυμφίε μὲν ἀτελής, ἵππεῦ δὲ δυστυχῆς. Τάφος μὲν σοι, τέκνον, ὁθάλαμος, γάμος δὲ ὁ θάνατος, θρήνος δὲ [p. 53] ὁ ὑμέναιος: ὁ δὲ κωκυτὸς οὗτος τῶν γάμων ὦδαί. [6] Ἄλλο σοι, τέκνον, προσεδόκων πῦρ ἀνάψειν: ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔσβεσεν ἢ φθονερὰ τύχη μετὰ σοῦ: ἀνάπτει δὲ σοι δᾶδας κακῶν. Ὡς πονηρᾶς ταύτης δαδουχίας. Ἡ νυμφικὴ σοι δαδουχία ταφὴ γίνεται.'

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἐκώκυεν ὁ πατήρ: ἐτέρωθεν δὲ καθ' αὐτὸν ὁ Κλεινίας: καὶ ἦν θρήνων ἄμιλλα, ἐραστοῦ καὶ πατρός. 'Ἐγὼ μοι τὸν δεσπότην ἀπολώλεκα. Τί γὰρ αὐτῷ τοιοῦτον δῶρον ἐχαρίζομαι; φιάλη γὰρ οὐκ ἦν χρυσῆ, ἵν' ἐσπένδετο πίνων καὶ ἐχρήτό μοι τῷ δώρῳ τρυφῶν; [2] Ἐγὼ δὲ ὁ κακοδαίμων ἐχαρίζομαι θηρίον μειρακίῳ καλῷ, ἐκαλλῶπιζον δὲ καὶ τὸ πονηρὸν θηρίον προστερνιδίοις, προμετωπιδίοις, φαλάροις ἀργυροῖς, χρυσαῖς ἠνίαις. Οἱ μοι Χαρίκλεις: ἐκόσμησά σου τὸν φονέα χρυσῷ. Ἴππε πάντων θηρίων ἀγριώτατε, πονηρὲ καὶ ἀχάριστε καὶ ἀναίσθητε κάλλους. [3] Ὁ μὲν κατέψα σου τοὺς ἰδρῶτας καὶ τροφὰς ἐπηγγέλλετο πλείονας καὶ ἐπήνει τὸν δρόμον, σὺ δὲ ἀπέκτεινας ἐπαινούμενος. Οὐχ ἡδουπροσαπτομένου σου τοιοῦτου σώματος, οὐκ ἦν σοι τοιοῦτος ἵππεὺς τρυφή, ἀλλ' ἔρριψας, ἄστοργε, τὸ κάλλος χαμαί. Οἱ μοι δυστυχῆς: ἐγὼ σοι τὸν φονέα, τὸν ἀνδροφόνον ἐωνησάμην.'

Μετὰ δὲ τὴν ταφὴν εὐθύς ἔσπευδον ἐπὶ τὴν κόρην: ἡ δὲ ἦν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς οἰκίας. Ὁ δὲ παράδεισος ἄλλος ἦν, μέγα τι χρῆμα πρὸς ὀφθαλμῶν ἡδονήν: καὶ περιτὸ ἄλλος τειχίον ἦν αὐταρκες εἰς ὕψος καὶ ἐκάστη πλευρὰ τοῦ τειχίου ‘τέσσαρες δὲ ἦσαν πλευραὶ’ κατὰ στεγὸς ὑπὸ χορῶν κίωνων: ὑπὸ δὲ τοῖς κίοσιν ἔνδον ἦν ἡ τῶν δένδρων πανήγυρις. [2] Ἔθαλλον οἱ κλάδοι, συνέπιπτον ἀλλήλοισι ἄλλος ἐπὶ ἄλλον, ἐγίνοντο τῶν πετάλων περιπλοκαί, τῶν φύλλων [p. 54] περιβολαί, τῶν καρπῶν συμπλοκαί: τοιαύτη τις ἦν ὁμιλία τῶν φυτῶν. [3] Ἐνίοις δὲ τῶν δένδρων τῶν ἀδροτέρων κιττὸς καὶ σμίλαξ περιεπεφύκει, ἡ μὲν ἐξηρητημένη πλατάνου καὶ περιπυκάζουσα ῥαδινη τῆ κόμη: ὁ δὲ κιττὸς περὶ πεύκην ἐλιχθεὶς ὠκειοῦτο τὸ δένδρον ταῖς περιπλοκαῖς, καὶ ἐγίνετο τῷ κιττῷ ὄχημα τὸ φυτόν, στέφανος δὲ ὀκιττὸς τοῦ φυτοῦ. [4] Ἀμπελοι δὲ ἐκατέρωθεν τοῦ δένδρου καλάμοις ἐποχούμεναι τοῖς φύλλοις ἔθαλλον, καὶ ὁ καρπὸς ὠραίαν εἶχε τὴν ἀνθὴν καὶ διὰ τῆς ὀπῆς τῶν καλάμων ἐξεκρέματο καὶ ἦν βόστρυχος τοῦ φυτοῦ: τῶν δὲ φύλλων ἀνωθιναίων ὑφ’ ἡλίῳ πρὸς ἄνεμον συμμιγεῖ ὠχρὰν ἐμάρμαιρεν ἡ γῆ τὴν σκιάν. [5] Τὰ δὲ ἀνθη ποικίλην ἔχοντα τὴν χροάν ἐν μέρει συνεξέφαινε τὸ κάλλος, καὶ ἦν τοῦτο τῆς γῆς πορφύρα καὶ νάρκισσος καὶ ῥόδον. Μία μὲν τῷ ῥόδῳ καὶ τῶν ἀρκίσσῳ ἡ κάλυξ ὅσον εἰς περιγραφὴν, καὶ ἦν φιάλη τοῦ φυτοῦ: ἡ χροὰ δὲ τῶν περὶ τὴν κάλυκα φύλλων ἐσχισμένων τῷ ῥόδῳ μὲν αἵματος ὁμοῦ καὶ γάλακτος, τὸ κάτω τοῦ φύλλου, καὶ ὁ νάρκισσος ἦν τὸ πᾶν ὁμοῖος τῷ κάτω τοῦ ῥόδου. [6] Τῷ δεῖν κάλυξ μὲν οὐδαμοῦ, χροὰ δὲ οἶαν ἡ τῆς θαλάσσης ἀστράπτει γαλήνη. Ἐν μέσοις δὲ τοῖς ἀνθεσι πηγὴ ἀνέβλυζε καὶ περιεγέγραπτο τετράγωνος χαράδρα χειροποίητος τῷ ῥεύματι. Τὸ δὲ ὕδωρ τῶν ἀνθέων ἦν κάτοπτρον, ὡς δοκεῖν τὸ ἄλλος εἶναι διπλοῦν, τὸ μὲν τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ τῆς σκιάς. [7] Ὅρνιθες δὲ οἱ μὲν χειροήθεις περὶ τὸ ἄλλος ἐνέμοντο καὶ οὐς ἐκολάκευον αἱ τῶν ἀνθρώπων τροφαί: οἱ δὲ ἐλεύθερον ἔχοντες τὸ πτερόν περὶ τὰς τῶν δένδρων κορυφὰς ἔπαιζον: οἱ μὲν ἄδοντες τὰ ὀρνίθων ἄσματα, οἱ δὲ τῆ τῶν πτερῶν ἀγλαϊζόμενοι στολῆ. [8] Οἱ ὦδοι δὲ τέττιγες [p. 55] καὶ χελιδόνες: οἱ μὲν τὴν Ἡοῦς ἄδοντες εὐνήν, αἱ δὲ τὴν Τηρέως τράπεζαν: οἱ δὲ χειροήθεις ταῶς καὶ κύκνος καὶ ψιττακός: ὁ κύκνος περὶ τὰς τῶν ὑδάτων πίδακας νεμόμενος, ὁ ψιττακός ἐν οἰκίσκῳ περὶ δένδρον κρεμάμενος, ὁ ταῶς τοῖς ἀνθεσιν ἐπισύρων τὸ πτερόν. Ἀντέλαμπε δὲ ἡ τῶν ἀνθέων θέα τῆ τῶν ὀρνίθων χροὰ καὶ ἦν ἀνθη πτερῶν.

Βουλόμενος οὖν εὐάγωγον τὴν κόρην εἰς ἔρωτα παρασκευάσαι, λόγων πρὸς τὸν Σάτυρον ἡρχόμεν, ἀπὸ τοῦ ὀρνίθου λαβὼν τὴν εὐκαιρίαν. Διαβαδίζουσα γὰρ ἔτυχεν ἅμα τῆ Κλειοῖ καὶ ἐπιστάσα τῷ ταῷ. [2] Ἔτυχε γὰρ τύχη τινὶ συμβᾶν τότε τὸν ὄρνιν ἀναπτερωσάσαι τὸ κάλλος καὶ τὸ θέατρον ἐπιδεικνύναι τῶν πτερῶν. ‘Τοῦτο μέντοι οὐκ ἄνευ τέχνης ὁ

ὄρνις’ ἔφην ‘ποιεῖ: ἀλλ’ ἔστι γὰρ ἐρωτικός. Ὅταν γὰρ ἐπαγαγέσθαι θέλῃ τὴν ἐρωμένην, τότε οὕτως καλλωπίζεται. [3] Ὅρᾳς ἐκείνην τὴν τῆς πλατάνου πλησίον;’ δεῖξας θήλειαν ταῶν ‘ταῦτη νῦν οὗτος τὸ κάλλος ἐπιδεικνυται λειμῶνα πτερῶν. Ὁ δὲ τοῦ ταῷ λειμῶν εὐανθέστερος: πεφύτευται γὰρ αὐτῷ καὶ χρυσὸς ἐν τοῖς πτεροῖς, κύκλω δὲ τὸ ἀλουργὲς τὸν χρυσὸν περιθεῖ τὸν ἴσον κύκλον, καὶ ἔστιν ὀφθαλμὸς ἐν τῷ πτερῷ.’

Καὶ ὁ Σάτυρος συνεῖς τοῦ λόγου μου τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα μοι μᾶλλον εἴη περὶ τούτου λέγειν, (ἡ γὰρ ὁ ἔρωτος) ἔφη ‘τοσαύτην ἔχει τὴν ἰσχύν, ὡς καὶ μέχρις ὀρνίθων πέμπειν τὸ πῦρ;’ ‘οὐ μέχρις ὀρνίθων’ ἔφην, ‘τοῦτο γὰρ οὐ θαυμαστόν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἔχει πτερόν, ἀλλὰ καὶ ἐρπετῶν καὶ φυτῶν, ἐγὼ δὲ δοκῶ μοι, καὶ λίθων. [2] Ἐρᾷ γοῦν ἡ Μαγνησία [p. 56] λίθος τοῦ σιδήρου: κἂν μόνον ἴδῃ, πρὸς αὐτὴν εἴλκυσεν, ὡς περ ἐρωτικόν τι ἔνδον ἔχουσα. Καὶ μή τι τοῦτό ἐστιν ἐρώσεως λίθου καὶ ἐρωμένου σιδήρου φίλημα; [3] περὶ δὲ τῶν φυτῶν λέγουσι παῖδες σοφῶν: καὶ μῦθον ἔλεγον ἂν τὸν λόγον εἶναι, εἰ μὴ καὶ παῖδες ἔλεγον γεωργῶν. Ὁ δὲ λόγος: ἄλλο μὲν ἄλλου φυτὸν ἐρᾶν, τῷ δὲ φοίνικι τὸν ἔρωτα μᾶλλον ἐνοχλεῖν: λέγουσι δὲ τὸν μὲν ἄρρενα τῶν φοινίκων, τὸν δὲ θῆλυ. [4] Ὁ ἄρρην οὖν τοῦ θήλεος ἐρᾷ: κἂν ὁ θῆλυς ἀπωκισμένος ἦ τῆ τῆς φυτείας στάσει, ὁ ἐραστὴς αὐαίνεται. Συνίησιν οὖν ὀγεωργὸς τὴν λύπην τοῦ φυτοῦ, καὶ εἰς τὴν τοῦ χωρίου περιωπὴν ἀνελθὼν ἐφορᾷ ποῖ νένευκε: κλίνεται γὰρ εἰς τὸ ἐρώμενον: [5] καὶ μαθὼν θεραπεύει τοῦ φυτοῦ τὴν νόσον: πτόρθον γὰρ τοῦ θήλεος φοίνικος λαβὼν εἰς τὴν τοῦ ἄρρενος καρδίαν ἐντίθησι. Καὶ ἀνέψυξε μὲν τὴν ψυχὴν τοῦ φυτοῦ, τὸ δὲ σῶμα ἀποθνήσκον πάλιν ἀνεζωπύρησε καὶ ἐξανεστή, χαῖρον ἐπὶ τῆ τῆς ἐρωμένης συμπλοκῆ. Καὶ τοῦτό ἐστι γάμος φυτῶν.

”

“γίνεται δὲ καὶ γάμος ἄλλος ὑδάτων διαπόντιος, καὶ ἔστιν ὁ μὲν ἐραστὴς ποταμὸς Ἡλεῖος, ἡ δὲ ἐρωμένη κρήνη Σικελική. Διὰ γὰρ τῆς θαλάττης ὁ ποταμὸς ὡς διαπέδιος τρέχει. [2] Ἡ δὲ οὐκ ἀφανίζει τὸν γλυκὺν ἐραστὴν ἀλμυρῷ κύματι, σχίζεται δὲ αὐτῷ ῥέοντι, καὶ τὸ σχίσμα τῆς θαλάττης χαράδρα τῷ ποταμῷ γίνεται: καὶ ἐπὶ τὴν Ἀρέθουσαν οὕτω τὸν Ἀλφειὸν νυμφοστολεῖ. Ὅταν οὖν ἦ ἡ τῶν Ὀλυμπίων ἐορτή, πολλοὶ μὲν εἰς τὰς δῖνας τοῦ ποταμοῦ καθίσαι [p. 57] ἄλλος ἄλλα δῶρα: ὁ δὲ εὐθύς πρὸς τὴν ἐρωμένην κομίζει καὶ ταῦτά ἐστιν ἔδνα ποταμοῦ. [3] Γίνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐρπετοῖς ἄλλο ἔρωτος μυστήριον, οὐ τοῖς

ὁμογενέσι μόνον πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοφύλοις. Ὁ ἕξις ὁ τῆς γῆς ὄφις εἰς τὴν σμύραιναιστρεῖ: ἡ δὲ σμύραινά ἐστιν ἄλλος ὄφις θαλάσσιος, εἰς μὲν τὴν μορφήν ὄφις, εἰς δὲ τὴν χρῆσιν ἰχθύς. [4] Ὃταν οὖν εἰς γάμον ἐθέλωσιν ἀλλήλοις συνελθεῖν, ὁ μὲν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐλθὼν συρίζει πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς σμυραίνης σύμβολον, ἡ δὲ γινώσκει τὸ σύνθημα καὶ ἐκ τῶν κυμάτων ἀναδύεται. Ἀλλ' οὐκ εὐθέως πρὸς

τὸν νυμφίον ἐξέρχεται (οἶδε γὰρ ὅτι θάνατον ἐν τοῖς ὁδοῦσι φέρει), ἀλλ' ἄνεισιν εἰσπέτρων καὶ περιμένει τὸν νυμφίον καθῆραι τὸ στόμα. [5] Ἐστᾶσιν οὖν ἀμφοτέρωθεν πρὸς ἀλλήλους βλέποντες, ὁ μὲν ἐραστής ἠπειρώτης, ἡ δὲ ἐρωμένη νησιώτις. Ὃταν οὖν ὁ ἐραστής ἐξεμέσῃ τῆς νύμφης τὸν φόβον, ἡ δὲ ἐρριμμένον ἴδῃ τὸν θάνατον χαμαί, τότε καταβαίνει τῆς πέτρας καὶ εἰς τὴν ἠπειρον ἐξέρχεται καὶ τὸν ἐραστὴν περιπτύσσει καὶ οὐκέτι φοβεῖται τὰ φιλήματα.

”

Ταῦτα ἅμα λέγων ἐνέβλεπον τῆς κόρης πῶς ἔχει πρὸς τὴν ἀκρόασιν τὴν ἐρωτικήν: ἡ δὲ ὑπεσήμενεν οὐκ ἀηδῶς ἀκούειν. Τὸ δὲ κάλλος ἀστράπτει τοῦ ταῦ ἦττον ἐδόκει μοι τοῦ τῆς Λευκίππης εἶναι προσώπου. Τὸ γὰρ τοῦ σώματος κάλλος αὐτῆς πρὸς τὰ τοῦ λειμῶνος ἤριζεν ἄνθη: ναρκίσσου μὲν τὸ πρόσωπον ἔστι λιβέλλου, ῥόδου δὲ ἀντέλλεν ἐκ τῆς παρειᾶς, ἴον δὲ ἡ τῶν ὀφθαλμῶν ἐμάρμαινεν ἀυγή, αἱ δὲ κόμαι βοστρυχοῦμεναι μᾶλλον εἰλίττοντο κιττοῦ. [2] Τοιοῦτος ἦν Λευκίππης ἐπὶ τῶν προσώπων ὁ λειμῶν. Ἡ μὲν οὖν μετὰ μικρὸν ἀπιοῦσα ὤχετο: τῆς [p. 58] γὰρ κίθαρος αὐτὴν ὁ καιρὸς ἐκάλει: ἐμοὶ δὲ ἐδόκει παρεῖναι, ἀπελθοῦσα γὰρ τὴν μορφήν ἐπαφῆκέ μου τοῖς ὀφθαλμοῖς. [3] Ἐαυτοῦς οὖν ἐπηνόησα ἐγὼ τε καὶ ὁ Σάτυρος: ἐγὼ μὲν ἐμαυτὸν τῆς μυθολογίας, ὁ δὲ ὅτι μοι τὰς ἀφορμὰς παρέσχευ.

Two

Ἄμα δὲ ἐαυτοῦς ἐπαινοῦντες ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἐβαδίζομεν τῆς κόρης, ἀκροασόμενοι δὴ ἦσαν τῶν κιθαρισμάτων: οὐ γὰρ ἠδυνάμην ἐμαυτοῦ κἄν ἐπὶ ὀλίγον κρατεῖν τὸ μῆδρᾶν τὴν κόρην. Ἡ δὲ πρῶτον μὲν ἦσεν Ὀμήρου τὴν πρὸς τὸν λέοντα τοῦ συδῶνα μάχην: ἔπειτα δὲ τι καὶ τῆς ἀπαλῆς μούσης ἐλίγαινε: ῥόδον γὰρ ἐπῆνει τὸ ἄσμα. [2] Εἴ τις τὰς καμπὰς τῆς ὠδῆς περιελὼν ψιλὸν ἔλεγεν ἀρμονίας τὸν λόγον, οὕτως ἀνεῖχεν ὁ λόγος: ‘εἰ τοῖς ἀνθεσιν ἠθελεν ὁ Ζεὺς ἐπιθεῖναι βασιλέα, τὸ ῥόδον ἂν τῶν ἀνθέων ἐβασίλευε. Γῆς ἐστὶ κόσμος, φυτῶν ἀγλάισμα, ὀφθαλμὸς ἀνθέων, λειμῶνος ἐρύθημα. [3] Ἐρωτος πνεῖ, Ἄφροδίτην προσξενεῖ, εὐώδεσι φύλλοις κομᾶ, εὐκινήτοις πετάλοις τρυφᾶ, τὰ πέταλα τῷ Ζεφύρῳ γελᾶ.’ Ἡ μὲν ταῦτα ἦδεν: ἐγὼ δὲ ἐδόκουν τὸ ῥόδον

ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς ἰδεῖν, ὡς εἴ τις τῆς κάλυκος τὸ περιφερὲς εἰς τὴν τοῦ στόματος ἔκλεισε μορφήν.

Καὶ ἄρτι πέπαυτο τῶν κιθαρισμάτων καὶ πάλιν τοῦ δείπνου καιρὸς ἦν. Ἦν γὰρ ἑορτὴ προτρογαίου [p. 59] Διονύσου τότε. Τὸν γὰρ Διόνυσον Τύριοι νομίζουσιν ἐαυτῶν, ἐπεὶ καὶ τὸν Κάδμου μῦθον ἄδουσι: [2] καὶ τῆς ἑορτῆς διηγοῦνται πατέρα μῦθον, οἶνον οὐκ εἶναι ποτὲ παρ' ἀνθρώποις, οὐ τὸν μέλανα τὸν ἀνθοσμῖαν, οὐ τὸν τῆς Βιβλίνης ἀμπέλου, οὐ τὸν Μάρωνος τὸν Θράκιον, οὐ τὸν Χῖον τὸν ἐκ Λακαίνης, οὐ τὸν Ἰκάρου τὸν νησιώτην, ἀλλὰ τούτους μὲν ἅπαντας ἀποίκους εἶναι Τυρίων ἀμπέλων, τὴν δὲ πρῶτην παρ' αὐτοῖς φῦναι τῶν οἴνων μητέρα. [3] Εἶναι γὰρ ἐκεῖ φιλόξενόν τινα βουκόλον, οἶον τὸν Ἰκάριον Ἀθηναῖοι λέγουσι, καὶ τοῦτον ἐν ταῦθα τοῦ μύθου γενέσθαι πατέρα. Ἐπὶ τοῦτον ἦκεν ὁ Διόνυσος τὸν βουκόλον, ὁ δὲ αὐτῷ παρατίθησιν ὅσα γῆ φέρει καὶ ἅμαξα: βῶν: ποτὸν δὲ ἦν παρ' αὐτοῖς οἶον καὶ ὁ βουὸς ἔπιεν: [4] οὐπω γὰρ τὸ ἀμπέλιον ἦν. Ὁ Διόνυσος ἐπαινεῖ τῆς φιλοφροσύνης τὸν βουκόλον καὶ αὐτῷ προπίνει κύλικα φιλοτησίαν: τὸ δὲ ποτὸν οἶνος ἦν. Ὁ δὲ πῶν ὑφ' ἡδονῆς βακχεύεται καὶ λέγει πρὸς τὸν θεὸν ‘πόθεν, ὦ ξένη, σοὶ τὸ ὕδωρ τοῦτο τὸ πορφυροῦν; [5] οὐ γὰρ ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ χαμαὶ ῥέον. Τὸ μὲν γὰρ εἰς τὰ στέρνα καταβαίνει καὶ λεπτήν ἔχει τὴν ἡδονήν: τοῦτο δὲ καὶ πρὸ τοῦ στόματος τὰς ῥίνας εὐφραίνει καὶ θιγόντι μὲν ψυχρόν ἐστιν, εἰς τὴν γαστέρα δὲ καταθρόν ἀνάπτει κάτωθεν πῦρ ἡδονῆς.’ Καὶ ὁ Διόνυσος ἔφη ‘τοῦτό ἐστιν ὀπώρας ὕδωρ.’ Ἄγει πρὸς τὴν ἀμπελον ὁ θεὸς τὸν βουκόλον, [6] καὶ τῶν βοτρυῶν λαβῶν ἅμα καὶ θλίβων καὶ δεικνύς [p. 60] τὴν ἀμπελον ‘τοῦτο μὲν ἐστὶν’ ἔφη ‘τὸ ὕδωρ, τοῦτο δὲ ἡ πηγὴ.’ Ὁ μὲν οὖν οἶνος οὕτως ἐς ἀνθρώπους παρήλθεν, ὡς ὁ Τυρίων λόγος, ἑορτὴν δὲ ἄγουσιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐκείνῳ τῷ θεῷ.

Φιλοτιμούμενος οὖν ὁ πατὴρ τὰ ἄλλα παρασκευάσας ἐς τὸ δεῖπνον ἔτυχε πολυτελέστατα καὶ κρατῆρα παρέθηκε τὸν ἱερὸν τοῦ θεοῦ, μετὰ τὸν Γλαύκου τοῦ Χίου δεύτερον. [2] Ὑάλου μὲν τὸ πᾶν ἔργον ὀρωρυγμένης: κύκλω δὲ αὐτὸν ἀμπελοπεριέστεφον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κρατῆρος πεφυτευμένα: οἱ δὲ βότρυες πάντη περικρεμάμενοι: ὄμφαξ μὲν αὐτῶν ἕκαστος ὅσον ἦν κενὸς ὁ κρατῆρ: ἐὰν δὲ ἐγγέησιν οἶνον, κατὰ μικρὸν ὁ βότρυς ὑποπερκαίεται καὶ σταφυλὴν τὴν ὄμφακα ποιεῖ: Διόνυσός τε ἐντετύπεται τῶν βοτρυῶν, ἵνα τὴν ἀμπελον γεωργῇ. [3] Τοῦ δὲ πότου προῖόντος ἤδη καὶ ἀναισχύντως ἐς αὐτὴν ἐώρων. Ἐρωτος δὲ καὶ Διόνυσος, δύο βίαιοι θεοί, ψυχὴν κατασχόντες, ἐκμαίνουσιν εἰς ἀναισχυντίαν, ὁ μὲν κάων αὐτὴν τῷ συνήθει πυρί, ὁ δὲ τὸν οἶνον ὑπέκκαυμα φέρων: οἶνος γὰρ ἔρωτος τροφή. Ἦδη δὲ καὶ αὐτὴ

περιεργότερον εἰς ἐμὲ βλέπειν ἐθρασύνητο. Καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν ἡμερῶν ἐπράττετο δέκα: καὶ πλέον τῶν ὀμμάτων ἐκερδαίνομεν ἢ ἐτολμῶμεν οὐδέν.

Κοινοῦμαι δὴ τῷ Σατύρῳ τὸ πᾶν καὶ συμπράττειν ἤξιον: ὁ δὲ ἔλεγε καὶ αὐτὸς μὲν ἐγνωκέναι, πρὶν παρ' ἐμοῦ μαθεῖν, ὀκνεῖν δὲ ἐλέγχειν βουλόμενον λαθεῖν. Ὁ γὰρ μετὰ κλοπῆς ἐρῶν ἂν ἐλεγχθῆι πρὸς τινος, ὡς ὀνειδίζοντα τὸν ἐλέγξαντα μισεῖ. [2] Ἦδη δὲ ἔφη 'καὶ τὸ αὐτόματον ἡμῶν προὔνοησεν. Ἡ [ρ. 61] γὰρ τὸν θάλαμον αὐτῆς πεπιστευμένη Κλειῶν κεκοινωνηκέ μοι καὶ ἔχει πρὸς με ὡς ἐραστήν. Ταύτην παρασκευάσω κατὰ μικρὸν πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχειν, [3] ὡς καὶ συναίρεσθαι πρὸς τὸ ἔργον. Δεῖ δέ σε τὴν κόρην μὴ μέχρι τῶν ὀμμάτων μόνον πειρᾶν, ἀλλὰ καὶ ῥήμαδριμύτερον εἰπεῖν. Τότε δὲ πρόσαγε τὴν δευτέραν μηχανήν. [4] Θίγε χειρὸς, θλίψον δάκτυλον, θλίβων στέναξον. Ἦν δὲ ταῦτά σου ποιῶντος καρτερῆ καὶ προσίηται, σὸν ἔργον ἤδη δέσποινάν τε καλεῖν καὶ φιλήσαι τράχηλον.' 'Πιθανῶς μὲν' ἔφη 'νήτην Ἀθηνᾶν, ἐς τὸ ἔργον παιδοτριβεῖς: δέδοικα δὲ μὴ ἄτολμος καὶ δειλὸς ἔρωτος ἀθλητῆς γένωμαι.' [5] Ἐρως, ὦ γενναῖε' ἔφη 'δειλίας οὐκ ἀνέχεται. Ὁρᾷς αὐτοῦ τὸ σῆμα ὡς ἐστὶ στρατιωτικόν; τόξα καὶ φαρέτρα καὶ βέλη καὶ πῦρ, ἀνδρεῖα πάντα καὶ τόλμης γέμοντα. Τοιοῦτον οὖν ἐν σεαυτῷ θεὸν ἔχων δειλὸς εἶ καὶ φοβῆ; [6] Ὅρα μὴ καταψεύση τοῦ θεοῦ. Ἀρχὴν δέ σοι ἐγὼ παρέξω. Τὴν Κλειῶν γὰρ ἀπάξω μάλιστα ὅταν ἐπιτήδειον ἴδω καιρὸν τοῦ σε τῆ παρθένῳ δύνασθαι συνεῖναι μόνῃ.'

Ταῦτα εἰπὼν ἐχώρησεν ἔξω τῶν θυρῶν: ἐγὼ δὲ κατ' ἐμαυτὸν γενόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Σατύρου παροξυνθεὶς, ἤσκουν ἐμαυτὸν εἰς εὐτολμίαν πρὸς τὴν παρθένον. 'Μέχρι τίνος, ἄνδρ, σιγᾶς; τί δὲ δειλὸς εἶ στρατιώτης ἀνδρείου θεοῦ; τὴν κόρην προσελθεῖν σοὶ περιμένεις;' Εἶτα προσετίθην 'τί γάρ, [2] ὦ κακόδαιμον, οὐσωφρονεῖς; τί δὲ οὐκ ἐρᾷς ὦν σε δεῖ; παρθένον ἔνδον ἔχεις ἄλλην καλήν: ταύτης ἔρα, ταύτην βλέπε, ταύτην ἔξεστί σοι γαμεῖν.' Ἐδόκουν πεπεισθαι: κάτωθεν δὲ ὡσπερ ἐκ τῆς καρδίας ὁ ἔρως [ρ. 62] ἀντεφθέγγετο 'ναί, τολμηρέ, κατ' ἐμοῦ στρατεύη καὶ ἀντιπαρατάττη; ἵπταμαι καὶ τοξεύω καὶ φλέγω: πῶς δυνήσῃ μεφυγεῖν; Ἄν ψυλάξῃ μου τὸ τόξον, οὐκ ἔχεις φυλάξασθαι τὸ πῦρ: ἂν δὲ κατασβέσης σωφροσύνη τὴν φλόγα, αὐτῷ σε καταλήψομαι τῷ πτερῷ.'

Ταῦτα διαλεγόμενος ἔλαθον ἐπιστὰς ἀπροοράτως τῆς κόρης καὶ ὠχρίασα ἰδὼν ἐξαίφνης, εἶτ' ἐφοινίχθη: μόνῃ δ' ἦν καὶ οὐδὲ ἡ Κλειῶν συμπαρῆν:

ὁμῶς δ' οὖν, ὡς ἀντεθορυβημένος οὐκ ἔχων τί εἶπω 'χαῖρε' [2] ἔφη 'δέσποινα.' Ἡ δὲ μειδιάσασα γλυκὴ καὶ ἐμφανίσασα διὰ τοῦ γέλωτος ὅτι συνῆκε πῶς εἶπον τὸ 'χαῖρε δέσποινα,' εἶπεν 'ἐγὼ σῆ; μὴ τοῦτ' εἶπης.' 'Καὶ μὴν πέπρακέ μέ τις σοι θεῶν, ὡσπερ καὶ τὸν Ἡρακλέα τῆ Ὀμφάλη.' 'Τὸν Ἑρμῆν λέγεις; [3] τούτῳ τὴν πράσιν ἐκέλευσεν ὁ Ζεὺς,' καὶ ἅμα ἐγέλασε. 'Ποῖον Ἑρμῆν; τί ληρεῖς' εἶπον 'εἰδυῖα σαφῶς ὁ λέγω;' Ὡς δὲ περιέπλεκεν λόγους ἐκ λόγων, τὸ αὐτόματόν μοι συνήργησεν.

Ἔτυχε τῆς προτεραίας ταύτης ἡμέρας περὶ μεσημβρίαν ἡ παῖς ψάλλουσα κιθάρα, ἐπιπαρῆν δὲ αὐτῇ καὶ ἡ Κλειῶν καὶ παρεκάθητο, διεβάδιζον δὲ ἐγὼ: καὶ τις ἐξαίφνης μέλιττά ποθεν ἐπιπαῖσα τῆς Κλειοῦς ἐπάταξε τὴν χεῖρα. [2] Καὶ ἡ μὲν ἀνέκραγεν, ἡ δὲ παῖς ἀναθοροῦσα καὶ καταθεμένη τὴν κιθάραν κατενόει τὴν πληγὴν καὶ ἄμα παρῆναι λέγουσα μηδὲν ἄχθεσθαι: παύσειν γὰρ αὐτὴν τῆς ἀλγηδόνας δύο ἐπάσασαν ῥήματα: διδαχθῆναι γὰρ αὐτὰ ὑπὸ τίνος Αἰγυπτίας εἰς πληγὰς σφηκῶν καὶ μελιττῶν. [3] Καὶ ἅμα ἐπῆδε, καὶ ἔλεγεν ἡ Κλειῶν μετὰ μικρὸν ῥᾶων γεγενῆσθαι. Τότε οὖν κατὰ τύχην μέλιττά τις ἡ σφήξ περιβομήσασα κύκλω μου τὸ πρόσωπον ἀπέπτῃ: κάγω [ρ. 63] τὸ ἐνθύμιον λαμβάνω καὶ τὴν χεῖρα ἐπιβαλὼν τοῖς προσώποις προσεποιούμην πεπληχθαι καὶ ἀλγεῖν. [4] Ἡ δὲ παῖς προσελθοῦσα εἶλκετὴν χεῖρα καὶ ἐπυθάνετο ποῦ ἐπατάχθη: κάγω 'κατὰ τοῦ χεῖλους' ἔφη: 'ἀλλὰ τί οὐκ ἐπάδεις, φιλτάτη;' Ἡ δὲ προσῆλθέ τε καὶ ἀνέθηκεν, ὡς ἐπάσασα, τὸ στόμα, καί τι ἐψιθύριζεν, [5] ἐπιπολῆς ψαύουσά μου τῶν χειλέων. Κάγω κατεφίλουν σιωπῆ, κλέπτων τῶν φιλημάτων τὸν ψόφον, ἡ δὲ ἀνοίγουσα καὶ κλείουσα τῶν χειλέων τὴν συμβολήν, τῷ τῆς ἐπωδῆς ψιθυρίσματι φιλήματα ἐποίει τὴν ἐπωδῆν. Κάγω τότε δὴ περιβαλὼν φανερώς κατεφίλουν, ἡ δὲ διασχοῦσα 'τί ποιεῖς;' ἔφη. 'καὶ σὺ κατεπάδεις;' 'Τὴν ἐπωδὸν' εἶπον 'φιλῶ, ὅτι [6] μου τὴν ὀδύνην ἰάσω.' Ὡς δὲ συνῆκεν ὁ λέγω καὶ ἐμειδίασε, θαρρήσας εἶπον 'οἴμοι, φιλτάτη, πάλιν τέτρωμαι χαλεπώτερον: ἐπὶ γὰρ τὴν καρδίαν κατέρρευσε τὸ τραῦμα καὶ ζητεῖ σου τὴν ἐπωδῆν. Ἦ που καὶ σὺ μέλιτταν ἐπὶ τοῦ στόματος φέρεις: καὶ γὰρ μέλιτος γέμεις, καὶ τιτρώσκει σου τὰ φιλήματα. [7] Ἀλλὰ δέομαι, κατέπασον αὐθις καὶ μὴ ταχὺ τὴν ἐπωδῆν παραδράμης, μὴ πάλιν ἀγριάνῃ τὸ τραῦμα.' Καὶ ἅμα λέγων τὴν χεῖρα βιαϊότερον περιέβαλλον καὶ ἐφίλουν ἐλευθερώτερον: ἡ δὲ ἠνείχετο, κωλύουσα δῆθεν.

κάν τούτῳ πόρρωθεν ἰδόντες προσιοῦσαν τὴν θεράπαιναν διελύθημεν, ἐγὼ μὲν ἄκων καὶ λυπούμενος, ἡ δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως. Ῥᾶων οὖν ἐγεγόνειν καὶ μεστὸς ἐλπίδων, ἠσθόμην δὲ ἐπικαθημένου μοι τοῦ φιλήματος ὡσπερ σώματος, καὶ ἐφύλαττον ἀκριβῶς ὡς θησαυρὸν τὸ φίλημα τῆς τῶν

ἡδονῆς, ὃ πρῶτόν [2] ἐστὶν ἐραστῆ γλυκύ. Καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ καλλίστου τῶν τοῦ σώματος ὀργάνων τίκεται: στόμα γὰρ [p. 64] φωνῆς ὄργανον: φωνὴ δὲ ψυχῆς σκιά. Αἱ γὰρ τῶν στομάτων συμβολαὶ κερνάμεναι καταπέμπουσι κατὰ τῶν στέρνων τὴν ἡδονὴν καὶ ἔλκουσι τὰς ψυχὰς πρὸς τὰ φιλήματα. [3] Οὐκ οἶδα δὲ οὕτω πρότερον ἡσθεῖς ἐκ τῆς καρδίας: καὶ τότε πρῶτον ἔμαθον ὅτι μηδὲν ἐρίζει πρὸς ἡδονὴν φιλήματι ἐρωτικῷ.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦ δείπνου καιρὸς ἦν, πάλιν ὁμοίως συνεπίνομεν: ὦνοχόει δὲ ὁ Σάτυρος ἡμῖν καὶ τι ποιεῖ ἐρωτικόν. Διαλλάσσει τὰ ἐκπώματα καὶ τὸ μὲν ἐμὸν τῆγκόρη προστίθῃσι, τὸ δὲ ἐκείνης ἐμοὶ καὶ ἐγγέων ἀμφοτέροις καὶ ἐγκερασάμενος ὤρεγεν. [2] Ἐγὼ δὲ ἐπιτηρήσας τὸ μέρος τοῦ ἐκπώματος, ἔνθα τὸ χεῖλος ἢ κόρη πίνουσα προσέθηκεν, ἐναρμολοσάμενος ἔπινον, ἐπιστολιμαῖον τοῦτο φίλημα ποιῶν, καὶ ἅμα κατεφίλου τὸ ἔκπωμα. [3] Ὡς δὲ εἶδεν ἢ παρθένος, συνῆκεν ὅτι τοῦ χείλους αὐτῆς καταφιλῶ καὶ τὴν σκιάν. Ἄλλ' ὄγε Σάτυρος συμφρονήσας πάλιν τὰ ἐκπώματα διήλλαξεν ἡμῖν. Τότε δὴ καὶ τὴν κόρην εἶδον τὰ ἐμὰ μιμουμένην καὶ κατὰ ταῦτα πίνουσαν καὶ ἔχαιρον ἡδὴ πλέον. Καὶ τρίτον ἐγένετο τοῦτο καὶ τέταρτον καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οὕτως ἀλλήλοισ προὔπινομεν τὰ φιλήματα.

Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ὁ Σάτυρός μοι προσελθὼν ἔφη ἄνδριζεσθαι καιρός. Ἦγὰρ μήτηρ τῆς κόρης, ὡς οἶδας, μαλακίζεται καὶ καθ' αὐτὴν ἀναπαύεται: μόνη δὲ ἠπαῖς βαδιεῖται κατὰ τὰ εἰθισμένα τῆς Κλειοῦς ἐπομένης, πρὶν ἐπὶ τὸν ὑπνον τραπῆναι. [2] Ἐγὼ δὲ σοὶ ταύτην ἀπάξω διαλεγόμενος. Ταῦτα εἰπὼν τῆ Κλειοῦς μὲν αὐτός, ἐγὼ δὲ τῆ παιδὶ διαλαχόντες ἐφηδρεύομεν. Καὶ οὕτως ἐγένετο. Ἀπεσπάρθη καὶ ἡ Κλειώ, ἢ δὲ παρθένος ἐν τῷ περιπάτῳ [p. 65] καταλέλειπτο. [3] Ἐπιτηρήσασα οὖν ὅτε τὸ πολὺ τῆς αὐγῆς ἐμαραίνετο, πρόσειμι θρασύτερος γενόμενος πρὸς αὐτὴν ἐκ τῆς πρώτης προσβολῆς, ὥσπερ στρατιώτης ἡδὴ νενικηκώς καὶ τοῦ πολέμου καταπεφρονηκώς: πολλὰ γὰρ ἦν τὰ τότε ὀπλίζοντά με θαρρεῖν, οἶνος, ἔρωτος, ἐλπίδος, ἐρημίας: καὶ οὐδὲν εἰπὼν, ἀλλ' ὡς ἀπὸ συγκειμένου λόγου, ὡς εἶχον, περιχυθεὶς τὴν κόρην κατεφίλου. [4] Ὡς δὲ καὶ ἐπεχείρουν τι προὔργου ποιεῖν, ψόφος τις ἡμῶν κατόπιν γίνεται: καὶ ταραχθέντες ἀνεπηδήσαμεν. Καὶ ἡ μὲν ἐπέκεινα τρέπεται τὴν ἐπὶ τὸ δωμάτιον αὐτῆς, ἐγὼ δὲ ἐπὶ θάτερα, σφόδρα ἀνιώμενος, ἔργον οὕτω καλὸν ἀπολέσας, [5] καὶ τὸν ψόφον λοιδορῶν. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Σάτυρος ὑπαντιάζει μοι φαιδρῶ τῷ προσώπῳ: καθορᾶν γὰρ μοι ἐδόκει ὅσα ἐπράττομεν, ὑπὸ τινι τῶν δένδρων λοχῶν

μή τις ἡμῖν ἐπέλθῃ: καὶ αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὸν ψόφον, προσιόντα θεασάμενός τινα.

Ὀλίγων δὲ ἡμερῶν διελευσῶν, ὁ πατήρ μοι τοὺς γάμους συνεκρότει θάπτον ἡδιδεγνώκει. Ἐνύπνια γὰρ αὐτὸν διετάραττε πολλά. Ἔδοξεν ἅγειν ἡμῶν τοὺς γάμους, ἡδὴ δὲ ἄψαντος αὐτοῦ τὰς δᾶδας ἀποσβεσθῆναι τὸ πῦρ ἢ καὶ μᾶλλον ἠπειγέτο συναγαγεῖν ἡμᾶς. [2] Τοῦτο δὲ εἰς τὴν ὑστεραίαν παρεσκευάζετο. Ἐώνητο δὲ τῆγκόρη πρὸς τὸν γάμον: περιδέραιον μὲν λίθων ποικίλων, ἐσθῆτα δὲ τὸ πᾶν μὲν πορφυρᾶν, ἔνθα δὲ ταῖς ἄλλαις ἐσθῆσιν ἢ χώρα τῆς πορφύρας, ἐκεῖ χρυσὸς ἦν. Ἦριζον δὲ πρὸς ἀλλήλους οἱ λίθοι. [3] Ὑάκινθος μὲν ῥόδον ἦν ἐν λίθῳ: μέθυστος δὲ ἐπορφύρετο τοῦ χρυσοῦ πλησίον: ἐν μέσῳ δὲ τρεῖς ἦσαν λίθοι, τὴν χρόαν ἐπάλληλοι: [p. 66] συγκείμενοι δὲ ἦσαν οἱ τρεῖς: μέλαινα μὲν ἢ κρηπὶς τοῦ λίθου, τὸ δὲ μέσον σῶμα λευκὸν τῷ μέλανι συνεφαίνετο, ἐξῆς δὲ τῷ λευκῷ τὸ λοιπὸν ἐπυρρία κορυφούμενον: ὁ λίθος δὲ τῷ χρυσῷ στεφανούμενος, [4] ὀφθαλμὸν ἐμιμεῖτο χρυσοῦν. Τῆς δὲ ἐσθῆτος οὐ πάρεργον εἶχεν ἢ πορφύρα τὴν βαφήν, ἀλλοῖαν μυθολογοῦσι Τύριοι τοῦ ποιμένου εὐρεῖν τὸν κύνα, ἢ καὶ μέχρι τούτου βάπτουσιν Ἀφροδίτης τὸν πέπλον. Ἦν γὰρ χρόνος ὅτε τῆς πορφύρας ὁ κόσμος ἀνθρώποις ἀπόρρητος ἦν: μικρὸς δὲ αὐτὴν ἐκάλυπτε κόχλος ἐγκύκλω μυκῷ. [5] Ἀλιεὺς ἀγρεύει τὴν ἄγραν ταύτην: καὶ ὁ μὲν ἰχθὺν προσεδόκησεν, ὡς δὲ εἶδε τοῦ κόχλου τὴν τραχύτητα, ἐλοιδορεῖ τὴν ἄγραν καὶ ἔρριψεν ὡς θαλάσσης σκύβαλον. Εὐρίσκει δὲ κύων τὸ ἔρμαιον καὶ καταθραύει τοῖς ὀδοῦσι, καὶ τῷ στόματι τοῦ κυνὸς περιρρεῖ τοῦ ἄνθους τὸ αἷμα καὶ βάπτει τὸ αἷμα τὴν γένυν καὶ ὑφαίνει τοῖς χεῖλεσι τὴν πορφύραν. [6] Ὁ ποιμὴν ὀρᾷ τὰ χεῖλη τοῦ κυνὸς ἡμαγμένα καὶ τραῦμα νομίσας τὴν βαφήν πρόσσεισι καὶ ἀπέπλυνε τῆ θαλάσση, καὶ τὸ αἷμα λαμπρότερον ἐπορφύρετο: ὡς δὲ καὶ ταῖς χερσὶν ἔθιγε, τὴν πορφύραν εἶχε καὶ ἡ χεῖρ. [7] Συνῆκεν οὖν τοῦ κόχλου τὴν φύσιν ὁ ποιμὴν, ὅτι φάρμακον ἔχει κάλλους πεφυτευμένον: καὶ λαβὼν μαλλὸν ἐρίου καθῆκεν εἰς τὸν χηραμὸν αὐτοῦ τὸ ἔριον, ζητῶν τοῦ κόχλου τὰ μυστήρια: τὸ δὲ κατὰ τὴν γένυν τοῦ κυνὸς ἡμάσσετο: καὶ τότε τὸ νοῖκον τῆς πορφύρας ἐδιδάσκετο. [8] Λαβὼν δὴ τινὰς λίθους περιθραύει τὸ τεῖχος τοῦ φαρμάκου καὶ τὸ ἄδυτον ἀνοίγει τῆς πορφύρας, καὶ θησαυρὸν εὐρίσκει βαφῆς.

Ἔθουεν οὖν τότε ὁ πατήρ τὰ προτέλεια τῶν γάμων. Ὡς δὲ ἤκουσα, ἀπωλώλειν καὶ ἐζήτησαν μηχανήν, [p. 67] δι' ἧς ἂν ἀναβαλέσθαι δυναίμην τὸν γάμον. Σκοποῦντος δέ μου θόρυβος ἐξαίφνης γίνεται κατὰ τὸν ἀνδρῶνα: [2] ἐγεγόνει δέ τι τοιοῦτον. Ἐπειδὴ θυσάμενος ὁ πατήρ ἔτυχε

καὶ τὰ θύματα ἐπέκειτο τοῖς βωμοῖς, ἀετὸς ἄνωθεν καταπτὰς ἀρπάζει τὸ ἱερεῖον: σοβούντων δὲ πλέον οὐδὲν ἦν, ὁ γὰρ ὄρνις ὤχετο φέρων τὴν ἄγραν. Ἐδόκει τοίνυν οὐκ ἀγαθὸν εἶναι. Καὶ δὴ ἐπέσχον ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοὺς γάμους: καλεσάμενος δὲ μάντις ὁ πατὴρ καὶ τερατοσκόπους τὸ νοοῖων δὴ διηγεῖται. [3] Οἱ δὲ ἔφασαν δεῖν καλλιερῆσαι Ξενίῳ Διὶ νυκτὸς μεσοῦσης ἐπιθάλασσαν ἤκοντας: ὁ γὰρ ὄρνις ἔτυχεν ἰπτάμενος ἐκεῖ. Ἐγὼ δὲ ταῦτα ὡς ἐγένετο τὸν ἀετὸν ὑπερεπήνουν καὶ δικαίως ἔλεγον ἀπάντων ὀρνίθων εἶναι βασιλέα: οὐκ εἶς μακρὰν δὲ ἀπέβη τοῦ τέρατος τὸ ἔργον.

Νεανίσκος ἦν Βυζάντιος, ὄνομα Καλλισθένης, ὀρφανὸς καὶ πλούσιος, ἄσωτος δὲ καὶ πολυτελής. Οὗτος ἀκούων τῷ Σωστράτῳ θυγατέρα εἶναι καλὴν, ἰδὼν δὲ οὐδέποτε, ἤθελεν αὐτῷ ταύτην γενέσθαι γυναῖκα. Καὶ ἦν ἐξ ἀκοῆς ἐραστής: τοσαύτη γὰρ τοῖς ἀκολάστοις ὕβρις, ὡς καὶ τοῖς ὤσιν εἰς ἔρωτα τρυφᾶν καὶ ταῦτά πασχειν ὑπὸ ῥημάτων, ἃ τῇ ψυχῇ τρωθέντες διακονοῦσιν ὀφθαλμοί. [2] Προσελθὼν οὖν τῷ Σωστράτῳ πρὶν τὸν πόλεμον τοῖς Βυζαντίοις ἐπιπεσεῖν, ἠτεῖτο τὴν κόρην: ὁ δὲ βδελυττόμενος αὐτοῦ τοῦ βίου τὴν ἀκολασίαν ἠρνήσατο. Θυμὸς ἴσχει τὸν Καλλισθένην καὶ ἠτιμάσθαι νομίσαντα ὑπὸ τοῦ Σωστράτου καὶ ἀδόλως ἐρώντα: ἀναπλάττων γὰρ ἑαυτῷ τῆς [p. 68] παιδὸς τὸ κάλλος καὶ φανταζόμενος τὰ ἀόρατα ἔλαθε σφόδρα κακῶς διακείμενος. [3] Ἐπιβουλεύει δὴ καὶ τὸν Σώστρατον ἀμύνασθαι τῆς ὕβρεως καὶ αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν τελέσαι: νόμου γὰρ ὄντος Βυζαντίοις, εἴ τις ἀρπάσας παρθένον φθάσειεν ποιήσας γυναῖκα, γάμον ἔχειν ζημίαν, προσεῖχε τούτῳ τῷ νόμῳ. Καὶ ὁ μὲν ἐζήτει καιρὸν πρὸς τὸ ἔργον.

Ἐν τούτῳ δὲ τοῦ πολέμου περιστάντος καὶ τῆς παιδὸς εἰς ἡμᾶς ὑπεκκειμένης μεμαθήκει μὲν ἕκαστα τούτων, οὐδὲν δὲ ἦττον τῆς ἐπιβουλῆς εἶχετο: καὶ τοιοῦτότι αὐτῷ συνήργησε. Χρησὸν ἴσχουσιν οἱ Βυζάντιοι τοιόνδε Νῆσός τις πόλις ἐστὶ φυτῶν ὀνομαζομένη αἶμα λαχοῦσα, ἰσθμὸν ὁμοῦ καὶ πορθμὸν ἐπὶ ἠπειροῖο φέρουσα. Ἐνθ' Ἡφαιστος ἔχων χαίρει γλαυκῶπιν Ἀθήνην κείθι θυηπολίην σε φέρειν κέλομαι Ἡρακλεῖ. [2] Ἀπορούντων δὲ αὐτῶν τί λέγει τὸ μάντευμα, Σώστρατος 'τοῦ πολέμου γάρ, ὡς ἔφην, στρατηγὸς ἦν οὗτος.' 'ὥρα πέμπειν ἡμᾶς θυσίαν εἰς Τύρον' εἶπεν Ἡρακλεῖ: τὰ γὰρ τοῦ χρησμοῦ ἐστὶ πάντ' ἐνταῦθα. Φυτῶν ὀνομαζομένη γὰρ ὁ θεὸς εἶπεν αὐτὴν, ἐπεὶ Φοινίκων ἡ νῆσος, ὁ δὲ φοίνιξ φυτὸν. Ἐρίζει δὲ περὶ ταύτης γῆς καὶθάλασσα, καὶ ἔλκει μὲν ἡ θάλασσα, [3] ἔλκει δὲ ἡ γῆ, ἡ δὲ εἰς ἀμφοτέρωθεν αὐτὴν ἤρμωσε. Καὶ γὰρ ἐν θαλάσῃ κάθηται καὶ οὐκ ἀφῆκε τὴν γῆν: συνδεῖ γὰρ αὐτὴν πρὸς τὴν ἠπειρὸν στενὸς ἀύχη, [4] καὶ ἐστὶν ὡς περὶ τῆς νήσου τράχηλος. Οὐκ ἐρρίζωται

δὲ κατὰ τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὑπορρεῖ κάτωθεν, ὑπόκειται δὲ πορθμὸς τῷ ἰσθμῷ: καὶ γίνεται τὸ θέαμα καινόν, πόλις ἐν θαλάσῃ καὶ νῆσος ἐν γῆ. Ἀθηναῖοι δὲ Ἡφαιστος ἔχει: εἰς τὴν ἐλαίαν [p. 69] ἠνίξατο καὶ τὸ πῦρ, ἃ παρ' ἡμῖν ἀλλήλοισι συνοικεῖ. [5] Τὸ δὲ χωρίον ἱερὸν ἐν περιβόλῳ: ἐλαία μὲν ἀναθάλλει παιδοῖς τοῖς κλάδοις, πεφύτευται δὲ σὺν αὐτῇ τὸ πῦρ καὶ ἀνάπτει περὶ τοὺς πτόρθους πολλὴν τὴν φλόγα: ἡ δὲ τοῦ πυρὸς αἰθάλη τὸ φυτὸν γεωργεῖ. [6] Αὐτὴ πυρὸς φιλία καὶ φυτοῦ: οὕτως οὐ φεύγει τὸν Ἡφαιστον Ἀθηναῖοι. Καὶ ὁ Χαιρεφῶν σιστράτηγος ὢν τοῦ Σωστράτου μείζων, ἐπεὶ πατρώθεν ἦν Βυζάντιος, ἐκθειάζων αὐτὸν 'πάντα μὲν τὸν χρησμὸν' εἶπεν 'ἐξηγήσω καλῶς: μὴ μέντοι θαύμαζε τὴν τοῦ πυρὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ὕδατος φύσιν. [7] Ἐθεασάμην γὰρ ἐγὼ τοιαύτα μυστήρια. Τὸ γοῦν Σικελικῆς πηγῆς ὕδωρ κεκερασμένον ἔχει πῦρ: καὶ φλόγα μὲν ὄψει κάτωθεν ἀπὸ αὐτῆς ἀλλομένην ἄνω: θιγόντι δὲ σοὶ τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ἐστι νοῖόν περ χιῶν, καὶ οὔτε τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ ὕδατος καταβέννυται οὔτε τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ πυρὸς φλέγεται, ἀλλ' ὕδατός εἰσιν ἐν τῇ κρήνῃ καὶ πυρὸς σπονδαί. [8] Ἐπεὶ καὶ ποταμὸς Ἰβηρικὸς, εἰ μὲν ἴδοις αὐτὸν εὐθύς, οὐδενὸς ἄλλου κρείττων ἐστὶ ποταμοῦ: ἦν δὲ ἀκοῦσαι θέλης τοῦ ὕδατος λαλοῦντος, μικρὸν ἀνάμεινον ἐκπετάσας τὰ ὕδατα. Ἐὰν γὰρ ὀλίγος ἄνεμος εἰς τὰς δίνας ἐμπέσῃ, τὸ μὲν ὕδωρ ὡς χορδὴ κρούεται, τὸ δὲ πνεῦμα τοῦ ὕδατος πλήκτρον γίνεται, [9] τὸ ῥεῦμα δὲ ὡς κιθάρα λαλεῖ. Ἀλλὰ καὶ λίμνη Λιβυκὴ μιμεῖται γῆν Ἰνδικήν, καὶ ἴσασιν αὐτῆς τὸ ἀπόρρητον αἱ Λιβύων παρθένοι, ὅτι τὸ ὕδωρ ἔχει πλούσιον. Ὁ δὲ πλοῦτος αὐτῆς κάτω τεταμίευται τῇ τῶν ὑδάτων ἰλύϊ δεδεμένος, καὶ ἐστὶν ἐκεῖ χρυσοῦ πηγὴ. Κοντὸν οὖν εἰς τὸ ὕδωρ βαπτίζουσι πίσσην πεφαρμαγμένην, ἀνοίγουσιν τε τοῦ ποταμοῦ τὰ κλεῖθρα. [10] Ὁ δὲ κοντὸς πρὸς τὸν χρυσοῦ οἶον πρὸς ἰχθὺν ἀγκιστρον γίνεταί, ἀγρεύει γὰρ αὐτόν: ἡ δὲ πίσσα [p. 70] δέλεαρ γίνεται τῆς ἄγρας: ὅτι γὰρ ἄνεμος αὐτὴν ἐμπέσῃ τῆς τοῦ χρυσοῦ γονῆς, τὸ μὲν προσήψατο μόνον, ἡ πίσσα δὲ εἰς τὴν ἠπειρὸν ἤρπασε τὴν ἄγραν. Οὕτως ἐκ ποταμοῦ Λιβυκοῦ χρυσοῦ ἀλιεύεται.'

Ταῦτα εἰπὼν τὴν θυσίαν ἐπὶ τὴν Τύρον ἔπεμπε, καὶ τῇ πόλει συνδοκοῦν. Ὁ οὖν Καλλισθένης διαπράττεται τῶν θεωρῶν εἰς γενέσθαι: καὶ ταχὺ καταπλεύσας εἰς τὴν Τύρον καὶ ἐκμαθὼν τὴν τοῦ πατρὸς οἰκίαν ἐφήδρευε ταῖς γυναῖξιν: αἱ δὲ ὀφόμεναι τὴν θυσίαν ἐξήεσαν: [2] καὶ γὰρ ἦν πολυτελής. Πολλὴ μὲν ἡ τῶν θυμιαμάτων νομοπία, πολλὴ δὲ ἡ τῶν ἀνθέων συμπλοκή. Τὰ θυμιάματα κασία καὶ λιβανωτὸς καὶ κρόκος: τὰ ἄνθη νάρκισσος καὶ ῥόδα καὶ μυρρίναι: ἡ δὲ τῶν ἀνθέων ἀναπνοὴ πρὸς τὴν τῶν θυμιαμάτων ἤριζεν ὁδμήν: τὸ δὲ πνεῦμα ἀναπεμπόμενον εἰς τὸν ἀέρα τὴν ὁδμὴν ἐκεράννυ, καὶ ἦν ἄνεμος ἠδονῆς. [3] Τὰ δὲ ἱερεῖα πολλὰ μὲν ἦν καὶ ποικίλα, διέπρεπον δὲ ἐν αὐτοῖς οἱ τοῦ Νείλου βόες. Βοῦς γὰρ Αἰγύπτιος οὐ τὸ μέγεθος μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν χροῖαν εὐτυχεῖ: τὸ

μὲν γὰρ μέγεθος πάνυ μέγας, τὸν ἀυχέναπαχύς, τὸ νῶτον πλατύς, τὴν γαστέρα πολὺς, τὸ κέρας οὐχ ὡς ὁ Σικελικὸς εὐτελεῆς οὐδ' ὡς ὁ Κύπριος δυσειδής, ἀλλ' ἐκ τῶν κροτάφων ὄρθιον ἀναβαῖνον, κατὰ μικρὸν ἐκατέρωθεν κυρτούμενον τὰς κορυφὰς συναγεί τοσοῦτον, ὅσον αἱ τῶν κεράτων διεστᾶσιν ἀρχαί: καὶ τὸ θέαμα κυκλουμένης σελήνης ἐστὶν εἰκῶν: ἡ χρῶα δὲ οἶαν Ὀμηρὸς ἐν τοῖς τοῦ Θρακῶς ἵπποις ἐπαίνει. [4] Βαδίζει δὲ ταῦρος ὑπαυχενῶν καὶ ὡσπερ ἐπιδεικνύμενος ὅτι τῶν ἄλλων βοῶν ἐστὶ βασιλεύς. Εἰ δὲ ὁ μῦθος Εὐρώπης ἀληθής, Αἰγύπτιον βοῦν ὁ Ζεὺς ἐμιμήσατο.

Ἔτυχεν οὖν ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ τότε μαλακῶς ἔχουσα: [p. 71] σκηψαμένη δὲ καὶ ἡ Λευκίππη νοσεῖν, ἔνδον ὑπέμεινε (συνέκειτο γὰρ ἡμῖν ἐς ταῦτόν ἐλθεῖν, ὡς ἄντων πολλῶν ἐξιόντων), ὥστε συνέβη τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν μετὰ τῆς Λευκίππης μητρὸς προελθεῖν. [2] Ὁ δὲ Καλλιस्थένης τὴν μὲν Λευκίππην οὐχ ἑωρακῶς ποτε, τὴν δὲ Καλλιγόνην ἰδὼν τὴν ἐμὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, νομίσας Λευκίππην εἶναι (ἐγνώρισε γὰρ τοῦ Σωστράτου τὴν γυναῖκα), πυθόμενος οὐδὲν (ἦν γὰρ ἐαλωκῶς ἐκ τῆς θέας) δείκνυσιν ἐνὶ τῶν οἰκετῶν τὴν κόρην, ὅς ἦν αὐτῷ πιστότατος, καὶ κελεύει ληστὰς ἐπ' αὐτὴν συγκροτῆσαι, καταλέξας τὸν τρόπον τῆς ἀρπαγῆς. Πανήγυρις δὲ ἐπέκειτο, καθ' ἣν ἡ κηκόει πάσας τὰς παρθένους ἀπαντᾶν ἐπὶ θάλατταν.

Ὁ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν καὶ τὴν θεωρίαν ἀφωσιωμένος ἀπῆλθε: ναῦν δὲ εἶχεν ἰδίαν, τοῦτο προκατασκευάσας οἰκοθεν εἰ τύχοι τῆς ἐπιχειρήσεως. Οἱ μὲν δὲ ἄλλοι θεωροὶ ἀπέπλευσαν, αὐτὸς δὲ μικρὸν ἀπεσάλευε τῆς γῆς, ἅμα μὲν ὡς ἂν δοκοίη τοῖς πολίταις ἔπεσθαι, ἅμα δὲ ἵνα μὴ πλησίον τῆς Τύρου τοῦ σκάφους ὄντος, κατάφωρος γένοιτο μετὰ τὴν ἀρπαγὴν. [2] Ἐπεὶ δὲ ἐγένετο κατὰ Σάραπτα κώμην Τυρίων ἐπὶ θαλάττῃ κειμένην, ἐνταῦθα προσπορίζεται λέμβον, δίδωσι δὲ τῷ Ζήνωνι: τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ οἰκέτῃ ὃν ἐπὶ τὴν ἀρπαγὴν παρεσκευάκει. [3] Ὁ δὲ (ἦν γὰρ καὶ ἄλλως εὖρωστος τὸ σῶμα καὶ φύσει πρακτικὸς) ταχὺ μὲν ἐξεῦρε ληστὰς ἀλιεῖς ἀπὸ τῆς κώμης ἐκείνης καὶ δῆτα ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Τύρον. Ἔστι δὲ μικρὸν ἐπίγειον Τυρίων, νησιδίων ἀπέχον ὀλίγον τῆς Τύρου ῥοδώπιδος αὐτὸτάφον οἱ Τυριοὶ λέγουσιν: ἔνθα ὁ λέμβος ἐφῆδρευε.

Πρὸ δὲ τῆς πανηγύρεως, ἦν ὁ Καλλιस्थένης προσεδόκα, γίνεται δὲ τὰ τοῦ ἀετοῦ καίτων μάντεων: [p. 72] καὶ εἰς τὴν ὑστεραίαν παρεσκευαζόμεθα νύκτωρ, ὡς θυσόμενοι τῷ θεῷ. Τούτων δὲ τὸν Ζήνωνα ἐλάνθανεν οὐδέν: ἀλλ' ἐπειδὴ καιρὸς ἦν βαθείας ἐσπέρας, ἡμεῖς μὲν προήλθομεν, ὁ δὲ εἶπετο. [2] Ἄρτι δὲ γενομένων ἡμῶν ἐπὶ τῷ χεῖλει τῆς θαλάσσης, ὁ μὲν τὸ συγκείμενον ἀνέτεινε σημεῖον, ὁ δὲ λέμβος ἐξείφνης προσέπλει, καὶ ἐπεὶ πλησίον ἐγένετο, [3] ἐφάνησαν ἐν αὐτῷ νεανίσκοι δέκα. Ὀκτὼ δὲ ἑτέρους ἐπὶ τῆς γῆς ἔτυχε προλοχίσας, οἱ γυναικείας μὲν εἶχον ἐσθῆτας καὶ τῶν γενείων ἐψίλωντο τὰς τρίχας, ἔφερον δὲ ἕκαστος ὑπὸ κόλπῳ ξίφος, ἐκόμιζον δὲ καὶ αὐτοὶ θυσίαν, ὡς ἂν ἡκιστα ὑποπτευθεῖεν: ἡμεῖς δὲ ὡόμεθα γυναϊκάς εἶναι. [4] Ἐπεὶ δὲ συνετίθεμεν τὴν πυράν, ἐξαίφνης βοῶντες συντρέχουσι καὶ τὰς μὲν δᾶδας ἡμῶν ἀποσβεννύουσι, φευγόντων δὲ ἀτάκτως ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως, τὰ ξίφη γυμνώσαντες ἀρπάζουσι τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν καὶ ἐνθήμενοι τῷ σκάφει, [5] ἐπεμβάντες εὐθύς ὄρνιθος δίκη ἀφίπτανται. Ἡμῶν δὲ οἱ μὲν ἔφευγον οὐδὲν οὐτ' εἰδότες οὔτε ἑωρακότες, οἱ δὲ ἅμα τε εἶδον καὶ ἐβόων ἡλισταὶ Καλλιγόνην ἄγουσι: τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσην ἐπέραινεν τὴν θάλασσαν. Ὡς δὲ τοῖς Σάραπτοις προσέσχον, πόρρωθεν ὁ Καλλιस्थένης τὸ σημεῖον ἰδὼν ὑπηντίασεν ἐπιπλεύσας καὶ δέχεται μὲν τὴν κόρην, πλεῖ δὲ εὐθύς πελάγιος. [6] Ἐγὼ δὲ ἀνέπνευσα μὲν οὕτω διαλυθέντων μοι τῶν γάμων παραδόξως, ἠχθόμην δ' ὅμως ὑπὲρ ἀδελφῆς περιπεσοῦσης τοιαύτη συμφορᾷ.

Ὀλίγας δὲ ἡμέρας διαλιπὼν πρὸς τὴν Λευκίππην διελεγόμην ἄχρι τίνος ἐπὶ τῶν φιλημάτων ἰστάμεθα, φιλότατη; προσθῶμεν ἤδη τι καὶ ἐρωτικώτερον. [p. 73] Φέρε ἀνάγκην ἀλλήλοις ἐπιθῶμεν πίστεως. Ἄν γὰρ ἡμᾶς ἄφροδίτη μυσταγωγῆση, οὐ μή τις ἄλλος [2] κρείττων γένηται τῆς θεοῦ. Ταῦτα πολλάκις κατεπάδων ἐπεπέικεν τὴν κόρην ὑποδέξασθαι με νυκτὸς τῷ θαλάμῳ, τῆς Κλειοῦς συνεργούσης, ἣτις ἦν αὐτῆς θαλαμηπόλος. Εἶχε δὲ ὁ θάλαμος αὐτῆς οὕτως. [3] Χωρίον ἦν μέγα τέτταρα οἰκῆματα ἔχον, δύο μὲν ἐπὶ δεξιᾷ, δύο δ' ἐπὶ ἄτερα: μέσος δὲ διεῖργε στενωπὸς τὰ οἰκῆματα: θύρα δὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ στενωποῦ μία ἐπέκειτο. [4] Ταύτην εἶχον τὴν καταγωγὴν αἱ γυναῖκες: καὶ τὰ μὲν ἐνδοτέρῳ τῶν οἰκημάτων ἢ τε παρθένος καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς διειλήχεσαν, ἑκάτερα τὰ ἀντικρῦ, τὰ δὲ ἔξω δύο τὰ πρὸς τὴν εἴσοδον τὸ μὲν ἢ Κλειῶ τὸ κατὰ τὴν παρθένον, τὸ δὲ ταμιεῖον ἦν. [5] Κατακοιμίζουσα δὲ ἀεὶ τὴν Λευκίππην ἢ τὴν μήτηρ ἔκλειεν ἔνδοθεν τὴν ἐπὶ τοῦ στενωποῦ θύραν: ἔξωθεν δέ τις ἕτερος ἐπέκλειε καὶ τὰς κλείς ἔβαλλε διὰ τῆς ὀπῆς: ἡ δὲ λαβοῦσα ἐφύλαττε καὶ περὶ τὴν ἔω καλέσασα τὸν εἰς τοῦτο ἐπιτεταγμένον διέβαλλε πάλιν τὰς κλείς, ὅπως ἀνοίξειε. [6] Ταύταις οὖν ἴσας μηχανησάμενος ὁ Σάτυρος γενέσθαι, τὴν ἀνοιξιν πειρᾶται καὶ ὡς

εὔρε δυνατὴν, τὴν Κλειῶ ἐπεεῖκει τῆς κόρης συνειδυίας
μηδὲν ἀντιπρᾶξαι τῇ τέχνῃ. Ταῦτα ἦν τὰ συγκείμενα.

Ἦν δέ τις αὐτῶν οἰκέτης πολυπράγμων καὶ λάλος καὶ λίχνος καὶ πᾶν ὃ τι
ἂν εἴποιτις, ὄνομα Κώνωψ. Οὗτός μοι ἐδόκει πόρρωθεν ἐπιτηρεῖν τὰ
πραττόμενα ἡμῖν: μάλιστα δ', ὅπερ ἦν, ὑποπτέυσας μή τι [p. 74] νύκτωρ
ἡμῖν πραχθῆ, διενυκτέρευε μέχρι πόρρω τῆς ἐσπέρας, ἀναπετάσας τοῦ
δωματίου τὰς θύρας, [2] ὥστε ἔργον ἠναυτὸν λαθεῖν. Ὁ οὖν Σάτυρος
βουλόμενος αὐτὸν εἰς φιλίαν ἀγαγεῖν, προσέπαιζε πολλάκις καὶ κώνωπα
ἐκάλει καὶ ἔσκωπτε τοῦνομα σὺν γέλῳ. Καὶ οὗτος εἰδὼς τοῦ Σατύρου
τὴν τέχνην προσποιεῖτο μὲν ἀντιπαίζειν καὶ αὐτός, ἐνετίθει δὲ
τῆ παιδιᾷ τῆς γνώμης τὸ ἄσπονδον. [3] Λέγει δὲ πρὸς αὐτὸν 'ἐπειδὴ
καταμωκᾶ μου καί τοῦνομα, φέρε σοι μῦθον ἀπὸ κώνωπος εἶπω.'

'ὁ λέων κατεμέμφετο τὸν Προμηθεᾶ πολλάκις ὅτι μέγαν μὲν αὐτὸν
ἔπλασε καὶ καλὸν καὶ τὴν μὲν γένυν ὥπλισε τοῖς ὁδοῦσι, τοὺς δὲ πόδας
ἐκράτυνε τοῖς ὄνουσιν, ἐποίησέ τε τῶν ἄλλων θηρίων δυνατώτερον. 'Ὁ δὲ
τοιοῦτος' ἔφασκε 'τὸν ἀλεκτρούνα φοβοῦμαι.' [2] Καὶ ὁ Προμηθεὺς
ἐπιστὰς ἔφη 'τί με μάτην αἰτιᾶ; τὰ μὲν γὰρ ἐμὰ πάντα ἔχεις, ὅσα
πλάττειν ἠδυνάμην, ἡ δὲ σὴ ψυχὴ πρὸς τοῦτο μόνον μαλακίζεται.'
Ἔκλαεν οὖν ἑαυτὸν ὁ λέων καὶ τῆς δειλίας κατεμέμφετο καὶ
τέλος ἀποθανεῖν ἠθέληεν. [3] Οὕτω δὲ γνώμης ἔχων ἐλέφαντι
περιτυγχάνει καὶ προσαγορεύσας εἰστήκει διαλεγόμενος. Καὶ ὁρῶν διὰ
παντὸς τὰ ὤτα κινουῖντα 'τί πάσχεις;' ἔφη, 'καὶ τί [4] δήποτε οὐδὲ μικρὸν
ἀτρεμεῖ σου τὸ οὖς;' Καὶ ὁ ἐλέφας κατὰ τύχην παραπτάντος αὐτὸν
κώνωπος 'ὄραξ' ἔφη 'τουτὶ τὸ βραχὺ τὸ βομβοῦν; ἠνεῖσδύη με τῇ τῆς
ἀκοῆς ὁδῷ, τέθηκα.' Καὶ ὁ λέων 'τί οὖν' ἔφη 'ἔτι ἀποθνήσκεις μεδεῖ
τοσοῦτον ὄντα καὶ ἐλέφαντος εὐτυχέστερον, ὅσον κρείττων
κώνωπος ἀλεκτροῦν;' Ὅραξ ὅσον ἰσχύος ὁ κώνωψ ἔχει, ὡς καὶ ἐλέφαντα
φοβεῖν.

[5] συνεῖς οὖν ὁ Σάτυρος τὸ ὑπουλον αὐτοῦ τῶν [p. 75] λόγων, ἠρέμα
μειδιῶν 'ἄκουσον κάμοῦ τινα λόγον' εἶπεν 'ἀπὸ κώνωπος καὶ λέοντος,
ὃν ἀκήκοά τινος τῶν φιλοσόφων: χαρίζομαι δέ σοι τοῦ μύθου τὸν
ἐλέφαντα.

'λέγει τοίνυν κώνωψ ἀλαζῶν ποτε πρὸς τὸν λέοντα 'εἶτα κάμοῦ
βασιλεύειν νομίζεις ὡς τῶν ἄλλων θηρίων; ἀλλ' οὐτ' ἐμοῦ καλλίων οὔτε
ἀλκιμώτερος ἔφυς οὔτε μείζων. Ἐπεὶ τίς σοι πρῶτόν ἐστιν ἀλκή; [2]
ἀμύσσεις τοῖς ὄνουσι καὶ δάκνεις τοῖς ὁδοῦσι. Ταῦτα γὰρ οὐ ποιεῖ
μαχομένη γυνή; ποῖον δὲ μέγεθος ἢ κάλλος σεκοσμεῖ; στέρνον πλατὺ,
ὦμοι παχεῖς καὶ πολλὴ περὶ τὸν ἀύχένα κόμη. Τὴν κατόπιν οὐκ ὄραξ;
Ἐμοὶ δὲ μέγεθος μὲν ὁ ἀὴρ ὄλος, ὅσον μου καταλαμβάνει τὸ
πτερόν, κάλλος δὲ αἰ τῶν λειμώνων κόμαι: αἰ μὲν γὰρ εἰσιν ὡσπερ
ἔσθητες, [3] ἀδ' ὅταν θέλω παῦσαι τὴν πτῆσιν ἐνδύομαι. Τὴν δὲ ἀνδρείαν
μου μὴ καὶ γελοῖον ἦ καταλέγειν: ὄργανον γὰρ ὄλος εἰμὶ πολέμου. Μετὰ
μὲν σάλπιγγος καὶ βέλους παρατάττομαι, σάλπιγξ δὲ μοι καὶ βέλος τὸ
στόμα, ὥστε εἰμὶ καὶ ἀυλητῆς καὶ τοξότης: ἐμαυτοῦ δὲ οἰστὸς καὶ τόξον
γίνομαι: τοξεύει γὰρ με διαέριον τὸ πτερόν, ἐμπεσὼν δὲ ὡς ἀπὸ βέλους
ποιῶ τὸ τραῦμα, ὁ δὲ παταχθεὶς ἐξαίφνης βοᾷ καὶ τὸν τετρωκὸτα ζητεῖ:
ἐγὼ δὲ παρῶν οὐ πάρειμι, ὁμοῦ δὲ καὶ φεύγω καὶ μένω καὶ περιπεύω
τὸν ἄνθρωπον τῷ πτερῷ, γελῶ δὲ αὐτὸν βλέπων περὶ τοῖς
τραύμασιν ὀρχούμενον. [4] Ἀλλὰ τί δεῖ λόγων; ἀρχώμεθα μάχης.' Καὶ
ἅμα λέγων ἐπίπτει τῷ λέοντι καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπεσὼν καὶ εἶ τι
ἄλλο ἄτριχον τῶν προσώπων, περιπτάμενος ἅμα καὶ τῷ βόμβῳ
καταυλῶν. Ὁ δὲ λέων ἠγρίαινε τε καὶ μετεστρέφετο πάντη καὶ τὸν ἀέρα
περιέχασκεν, ὁ δὲ κώνωψ ταύτη πλεόν [p. 76] τὴν ὀργὴν ἐτίθετο παιδιᾶν
καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐτίτρωσκε τοῖς χεῖλεσιν. [5] Καὶ ὁ μὲν ἐκκλινεν εἰς τὸ
λυποῦν μέρος, ἀνακάμπτων ἔνθα τοῦ τραύματος ἡ πληγὴ, ὁ δὲ ὡσπερ
παλαιστῆς τὸ σῶμα σκευάζων εἰς τὴν συμπλοκὴν ἀπέρρει τῶν τοῦ
λέοντος ὀδόντων, αὐτὴν μέσην διαπτὰς κλειομένην τὴν γένυν. [6] Οἱ δὲ
ὀδόντες κενοὶ τῆς θήρας περὶ ἑαυτοὺς ἐκροτάλιζον. Ἦδη τοίνυν ὁ λέων
ἐκεκμήκει σκιαμαχῶν πρὸς τὸν ἀέρα τοῖς ὁδοῦσι καὶ εἰστήκει
παρειμένος ὀργῆ: ὁ δὲ κώνωψ περιπτάμενος αὐτοῦ τὴν κόμην ἐπηύλει
μέλος ἐπινίκιον. [7] Μακρότερον δὲ ποιούμενος τῆς πτήσεως τὸν κύκλον
ὑπὸ περιττῆς ἀπειροκαλίας ἀράχνου λανθάνει νήμασιν ἐμπλακεῖς, καὶ
τὸν ἀράχνην οὐκ ἔλαθεν ἐμπεσὼν. Ὡς δ' οὐκέτι εἶχε φυγεῖν, ἀδημονῶν
εἶπεν 'ὦ τῆς ἀνοίας: προῦκαλούμην γὰρ ἐγὼ λέοντα, ὀλίγος δὲ
με ἤγρευσε ἀράχνου χιτῶν.'

ταῦτα εἰπὼν 'ῶρα τοίνυν' ἔφη 'καὶ σοὶ τοὺς ἀράχνας φοβεῖσθαι,' καὶ
ἅμα ἐγέλασε.

καὶ ὀλίγας διαλιπὼν ἡμέρας, εἰδὼς αὐτὸν γαστρὸς ἠττώμενον,
φάρμακον πριάμενος ὑπνου βαθέος ἐφ' ἐστίασιν αὐτὸν ἐκάλεσεν. Ὁ δὲ
ὑπώπτει μὲν τινα μηχανὴν καὶ ὤκνει τὸ πρῶτον: ὡς δὲ ἡ βελτίστη
γαστήρ κατηνάγκασε, πείθεται. [2] Ἐπεὶ δὲ ἦκε πρὸς τὸν Σάτυρον εἶτα

δειπνήσας ἔμελλεν ἀπιέναι, ἐγγεῖ τοῦ φαρμάκου κατὰ τῆς τελευταίας κύλικος ὁ Σάτυρος αὐτῶ: καὶ ὁ μὲν ἔπιε καὶ μικρὸν διαλιπὼν, ὅσον εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ φθάσαι, καταπεσὼν ἔκειτο, τὸν ὕπνον καθεύδων τοῦ φαρμάκου. [3] Ὁ δὲ Σάτυρος εἰστρέχει πρὸς με καὶ λέγει ‘κεῖταί σοι καθεύδων ὀκύκλωψ: σὺ δὲ ὅπως Ὀδυσσεὺς ἀγαθὸς γένῃ.’ Καὶ ἅμα ἔλεγε καὶ ἤκομεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς ἐρωμένης, καὶ ὁ μὲν ὑπελείπετο, ἐγὼ δὲ εἰσήειν, [p. 77] ὑποδεχομένης μετῆς Κλειοῦς ἀσοφῆτί, τρέμων τρόμον διπλοῦν, χαρᾶς ἅμα καὶ φόβου. [4] Ὁ μὲν γάρ τοῦ κινδύνου φόβος ἐθορύβει τὰς τῆς ψυχῆς ἐλπίδας, ἡ δὲ ἐλπίς τοῦ τυχεῖν ἐπεκάλυπτεν ἡδονῆν τὸν φόβον: οὕτω καὶ τὸ ἐλπίζον ἐφοβεῖτό μου καὶ ἔχαιρε τὸ λυπούμενον. Ἄρτι δέ μου παρελθόντος εἴσω τοῦ θαλάμου τῆς παιδός, γίνεται τιτοιοῦτο περὶ τὴν τῆς κόρης μητέρα: ἔτυχε γὰρ ὄνειρος αὐτὴν ταράξας. [5] Ἐδόκει τινὰ ληστὴν μάχαιραν ἔχοντα γυμνὴν ἄγειν ἀρπασάμενον αὐτῆς τὴν θυγατέρα καὶ καταθέμενον ὑπτίαν, μέσῃ ἀνατέμνειν τῇ μαχαίρᾳ τὴν γαστέρα κάτωθεν ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς αἰδοῦς. Ταραχθεῖσα οὖν ὑπὸ δειμάτος ὡς εἶχεν ἀναπηδᾷ καὶ ἐπὶ τὸν τῆς θυγατρὸς θάλαμον τρέχει (ἐγγὺς γὰρ ἦν) ἄρτι μου κατακλιθέντος. [6] Ἐγὼ μὲν δὴ τὸν ψόφον ἀκούσας ἀνοιγομένων τῶν θυρῶν εὐθὺς ἀνεπήδησα, ἡ δὲ ἐπὶ τὴν κλίνην παρῆν. Συνεῖς οὖν τὸ κακὸν ἐξάλλομαι καὶ διὰ τῶν θυρῶν ἰεμαιδρόμῳ, καὶ ὁ Σάτυρος ὑποδέχεται τρέμοντα καὶ τεταραγμένον: εἶτα ἐφεύγομεν διὰ τοῦ σκοτούς καὶ ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἐαυτῶν ἤλθομεν.

Ἡ δὲ πρῶτον μὲν ὑπὸ ἰλίγγου κατέπεσεν, εἶτα ἀνενεγκοῦσα τὴν Κλειῶν κατὰ κόρρησιν εἶχε ῥαπίζει, καὶ ἐπιλαβομένη τῶν τριχῶν ἅμα πρὸς τὴν θυγατέρα ἀνώμωξεν ‘ἀπώλεσάς μου’ λέγουσα ‘Λευκίππη, [2] τὰς ἐλπίδας. Οἶμοι, Σῶστρατε. Σὺ μὲν ἐν Βυζαντίῳ πολεμεῖς ὑπὲρ ἀλλοτρίων γάμων, ἐν Τύρῳ δὲ καταπεπολέμησαι, καὶ τῆς θυγατρὸς σου τις τοὺς γάμους σεσύληκεν. Οἶμοι δειλαία, τοιούτους σου γάμους ὄψεσθαι οὐ προσεδόκων. [3] Ὅφελον ἔμεινας ἐν Βυζαντίῳ, ὄφελον ἔπαθες πολέμου νόμῳ τὴν ὕβριν, ὄφελόν σε κἂν Θραξ νικήσας ὕβρισεν: οὐκ [p. 78] εἶχεν ἡ συμφορὰ διὰ τὴν ἀνάγκην ὄνειδος: νῦν δέ, [4] κακόδαιμον, ἀδοξεῖς ἐν οἷς δυστυχεῖς. Ἐπλάναδέ με καὶ τὰ τῶν ἐνυπνίων φαντάσματα, τὸν δὲ ἀληθέστερον ὄνειρον οὐκέθεασάμην: νῦν δὲ ἀθλιώτερον ἀνετμήθης τὴν γαστέρα: αὕτη δυστυχεστέρα τῆς μαχαίρας τομῆς, οὐδὲ εἶδον τὸν ὕβρισαντά σε, οὐδὲ οἶδά μου τῆς συμφορᾶς τὴν τύχην. Οἶμοι τῶν κακῶν. Μὴ καὶ δοῦλος ἦν;’

Ἐθάρρησεν οὖν ἡ παρθένος, ὡς ἂν ἐμοῦ διαπεφευγόςτος, καὶ λέγει ‘μὴ λαιδοῦμαι μοι, μήτερ, τὴν παρθενίαν: οὐδὲν ἔργον μοι πέπρακται τοιούτων ῥημάτων ἄξιον, οὐδὲ οἶδα τοῦτον ὅστις ἦν, εἴτε δαίμων εἴτε ἥρωσ εἴτε ληστής. [2] Ἐκείμην δὲ πεφοβημένη, μὴδ ἀνακραγεῖν διὰ τὸν φόβον δυναμένη: φόβος γὰρ γλώττης ἐστὶ δεσμός. Ἐν οἶδα μόνον, οὐδεὶς [3] μοι τὴν παρθενίαν κατήσχυε.’ Καταπεσοῦσα οὖν ἡ Πάνθηια πάλιν ἔστυεν, ἡμεῖς δὲ ἐσκοποῦμεν καθ’ ἑαυτοὺς γενόμενοι τίποιητέον εἶη, καὶ ἐδόκει κράτιστον εἶναι φεύγειν, πρὶν ἕως γένηται καὶ τὸ πᾶν ἡ Κλειῶν βασανιζομένη κατεῖπε.

Δόξαν οὖν οὕτως εἰχόμεθα ἔργου, σκηψάμενοι πρὸς τὸν θυρωρὸν ἀπιέναι πρὸς ἐρωμένην, καὶ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐρχόμεθα τὴν Κλειοῦς. Ἦσαν δὲ λοιπὸν μέσαι νύκτες, ὥστε μόλις ὁ θυρωρὸς ἀνέωξεν ἡμῖν. Καὶ ὁ Κλεινίας (ἐν ὑπερώῳ γὰρ τὸν θάλαμον εἶχε) διαλεγόμενων ἡμῶν ἀκούσας κατατρέχει τεταραγμένος. [2] Καὶ ἐν τούτῳ τὴν Κλειῶν κατόπιν ὀρῶμεν σπουδῆν θέουσαν: ἦν γὰρ δρασμὸν βεβουλευμένη. Ἄμα τε οὖν ὁ Κλεινίας ἤκουσεν ἡμῶν ἃ πεπόνθαμεν καὶ τῆς Κλειοῦς ἡμεῖς ὅπως φύγοι, καὶ πάλιν ἡμῶν ἡ Κλειῶν τί ποιεῖν μέλλομεν. [3] Παρελθόντες οὖν εἴσω τῶν θυρῶν τῷ Κλεινίᾳ διηγούμεθα τὰ γεγονότα καὶ [p. 79] ὅτι φεύγειν διεγνώκαμεν. Λέγει ἡ Κλειῶν ‘κάγῳ σὺν ὑμῖν: ἦν γὰρ περιμείνω τὴν ἔω, θάνατός μοι πρόκειται τῶν βασάνων γλυκύτερος.’

Ὁ οὖν Κλεινίας τῆς χειρὸς μου λαβόμενος ἄγει τῆς Κλειοῦς μακρὰν καὶ λέγει ‘δοκῶ μοι καλλίστην γνώμην εὐρηκέναι, ταύτην μὲν ὑπεξαγαγεῖν, ἡμᾶς δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐπισχεῖν, κἂν οὕτω δοκῆ, συσκευασμένους ἀπελθεῖν. [2] Οὔτε γὰρ νῦν οἶδε τῆς κόρης ἡ μήτηρ τίνα κατέλαβεν, ὡς ὑμεῖς φατε, ὃ τε καταμηνύσω οὐκ ἔσται τῆς Κλειοῦς ἐκ μέσου γενομένης: τάχα δὲ καὶ τὴν κόρην συμφυγεῖν πείσετε.’ Ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὅτι κοινωνὸς γενήσεται τῆς ἀποδημίας. [3] Ταῦτα ἔδοξε: καὶ τὴν μὲν Κλειῶν τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ τινι παραδίδωσι, κελεύσας ἐμβάλλεσθαι σκάφει, ἡμεῖς δὲ αὐτοῦ καταμείναντες ἐφροντίζομεν περὶ τῶν ἐσομένων, καὶ τέλος ἔδοξεν ἀποπειραθῆναι τῆς κόρης καὶ εἰ μὲν θελήσει συμφυγεῖν, οὕτω πράττειν: εἰ δὲ μή, μένειν αὐτοῦ, παραδόντας ἑαυτοὺς τῇ τύχῃ. Κοιμηθέντες οὖν ὀλίγον τῆς νυκτὸς ὅσον τὸ λοιπὸν περὶ τὴν ἔω πάλιν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐπανήλθομεν.

Ἡ οὖν Πάνθηια ἀναστᾶσα περὶ τὰς βασάνους τῆς Κλειοῦς ἠὲ τρεπίζετο καὶ καλεῖν αὐτὴν ἐκέλευσεν. Ὡς δὲ ἦν ἀφανής, πάλιν ἐπὶ τὴν θυγατέρα

ΐεται καὶ ‘οὐκ ἔρεϊς’ ἔφη· τὴν συσκευὴν τοῦ δράματος; ἰδοὺ [2] καὶ ἡ Κλειῶ πέφευγεν.’ Ἡ δὲ ἔτι μάλλον ἐθάρρησε καὶ λέγει ‘τί πλέον εἶπω σοι, τίνα δ’ ἄλλην προσαγάγω πίστιν τῆς ἀληθείας μερίζονα; Εἰ παρθενίας ἐστί τις δοκιμασία, [3] δοκίμασον.’ “Ἐτι καὶ τοῦτο’ ἔφη ἡ Πάνθεια ‘λείπεται, ἵνα καὶ μετὰ μαρτύρων δυστυχώμεν.’ Ταῦτα ἅμα λέγουσα, ἐπήδησεν ἕξω.

Ἡ δὲ Λευκίππη καθ’ ἑαυτὴν γενομένη καὶ τῶν τῆς μητρὸς γεμισθεῖσα ῥημάτων παντοδαπὴ τις ἦν. [p. 80] Ἦχθετο, ἡσχύνετο, ὠργίζετο: ἦχθετο μὲν πεφωραμένη, ἡσχύνετο δὲ ὀνειδιζομένη, ὠργίζετο δὲ ἀπιστουμένη. Αἰδῶς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργή τρία τῆς ψυχῆς κύματα. [2] Ἡ μὲν γὰρ αἰδῶς διὰ τῶν ὀμμάτων εἰσρέουσα τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἐλευθερίαν καθαιρεῖ: ἡ δὲ λύπη περὶ τὰ στέρνα διανεμομένη κατατῆκε τῆς ψυχῆς τὸ ζωπυροῦν: ἡ δὲ ὀργὴ περιυλακτοῦσα τὴν καρδίαν ἐπικλύζει τὸν λογισμὸν τῷ τῆς μανίας ἀφρῶ. [3] Λόγος δὲ τούτων ἀπάντων πατήρ, καὶ ἔοικεν ἐπίσκοπῷ τόξον βάλλειν καὶ ἐπιτυχάνειν καὶ ἐπὶ τὴν ψυχὴν πέμπειν τὰ βλήματα καὶ ποικίλα τοξεύματα. Τὸ μὲν ἐστὶν αὐτῷ λοιδορίας βέλος, καὶ γίνεται τὸ ἔλκος ὀργή: τὸ δὲ ἐστὶν ἔλεγχος ἀτυχημάτων: ἐκ τούτου τοῦ βέλους λύπη γίνεται: τὸ δὲ ὄνειδος ἀμαρτημάτων, [4] καὶ καλοῦσιν αἰδῶ τὸ τραῦμα. Ἴδιον δὲ τούτων ἀπάντων τῶν βελῶν βαθέα μὲν τὰ βλήματα, ἄναιμα δὲ τὰ τοξεύματα. “Ἐν δὲ τούτων ἀπάντων φάρμακον, ἀμύνεσθαι τὸν βάλλοντα τοῖς αὐτοῖς βλήμασι: λόγος γὰρ γλώσσης βέλος ἄλλης γλώσσης βέλει θεραπεύεται: καὶ γὰρ τῆς καρδίας ἔπαυσε τὸ θυμούμενον καὶ τῆς ψυχῆς ἐμάρανε τὸ λυπούμενον. [5] Ἄν δέ τις ἀνάγκη τοῦ κρείττονος σιγάσῃ τὴν ἄμυναν, ἀλγεινότερα γίνεται τὰ ἔλκη τῆ σιωπῆ: αἱ γὰρ ὠδίνες τῶν ἐκ τοῦ λόγου κυμάτων οὐκ ἀποπτύσασαι τὸν ἀφρὸν οἰδοῦσι περιέαυτὰς πεφουσημένα.

Ἐν τούτῳ δὲ ἔτυχον πέμπας τὸν Σάτυρον πρὸς τὴν κόρην ἀποπειρασόμενον τῆς φυγῆς. Ἡ δὲ πρὶν ἀκοῦσαι πρὸς τὸν Σάτυρον ‘δέομαι’ ἔφη ‘πρὸς θεῶν ξένων καὶ ἐγγχωρίων, ἐξαρπάσατέ με τῶν τῆς μητρὸς [p. 81] ὀφθαλμῶν, ὅπη βούλεσθε: [2] εἰ δέ με ἀπελθόντες καταλίποιτε, βρόχον πλεξαμένη τὴν ψυχὴν μου οὕτως ἀφήσω.’ Ἐγὼ δὲ ὡς ταῦτα ἤκουσα, τὸ πολὺ τῆς φροντίδος ἀπερριψάμην. Δύο δὲ ἡμέρας διαλιπόντες, ὅτε καὶ ἀποδημῶν ἔτυχεν ὁ πατήρ, παρεσκευαζόμεθα πρὸς τὴν φυγὴν.

Εἶχε δ’ ὁ Σάτυρος τοῦ φαρμάκου λείψανον, ὃ τὸν Κώνωπα ἦν κατακοιμίας: τούτου διακονούμενος ἡμῖν ἐγγχεῖ λαθῶν κατὰ τῆς κύλικος τῆς τελευταίας, ἦν τῆ Πανθεία προσέφευγεν: ἡ δὲ ἀναστᾶσα ὦχετο εἰς τὸν θάλαμον ἑαυτῆς καὶ εὐθὺς ἐκάθευδεν. [2] Εἶχε δὲ ἑτέραν ἢ Λευκίππη θαλαμηπόλον, ἦν τῷ αὐτῷ φαρμάκῳ καταβαπτίσας ὁ Σάτυρος (προσεπεποίητο γὰρ καὶ αὐτῆς, ἐξ οὗ τῷ

θαλάμῳ προσεληλύθει, ἐρᾶν) ἐπὶ τὴν τρίτην θήραν ἔρχεται τὸν θυρωρὸν: κάκεῖνον βεβλήκει τῷ αὐτῷ πώματι. [3] Ὅχημα δὲ εὐτρεπὲς ἡμᾶς πρὸ τῶν πυλῶν ἐξεδέχετο, ὅπερ ὁ Κλεινίας παρεσκευάσε, καὶ ἔφθασεν ἡμᾶς ἐπ’ αὐτοῦ περιμένων αὐτός. Ἐπεὶ δὲ πάντες ἐκάθευδον, περὶ πρῶτας νυκτὸς φυλακὰς προῆμεν ἀσοφῆτι, Λευκίππην τοῦ Σατύρου χειραγωγοῦντος. [4] Καὶ γὰρ ὁ Κώνωψ, ὅπερ ἡμῖν ἐφήδρευε, κατὰ τύχην ἐκείνην ἀπεδήμει τὴν ἡμέραν τῆ δεσποίνῃ διακονησόμενος. Ἀνοίγει δὴ τὰς θύρας ὁ Σάτυρος καὶ προήλθομεν: ὡς δὲ παρήμεν ἐπὶ τὰς πύλας, ἐπέβημεν τοῦ ὀχήματος. [5] Ἦμεν δὲ οἱ πάντες ἕξ, ἡμεῖς καὶ ὁ Κλεινίας καὶ δύο θεράποντες αὐτοῦ. Ἐλαύνομενοῦν τὴν ἐπὶ Σιδῶνος καὶ περὶ μοίρας τῆς νυκτὸς δύο παρήμεν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ εὐθὺς ἐπὶ Βηρυτοῦ τὸν δρόμον ἐποιούμεθα, νομίζοντες εὐρήσειν ἐκεῖ ναῦν ἐφορμοῦσαν. [6] Καὶ οὐκ ἠτύχησαμεν: ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ Βηρυτίων λιμένος ἤλθομεν, ἀναγόμενον σκάφος εὐρομεν, ἄρτι τὰ πρυμνήσια μέλλον [p. 82] ἀπολύειν. Μηδενοῦν ἐρωτήσαντες ποῖ πλεῖ, μετεσκευαζόμεθα ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἦν ὀκαιρὸς μικρὸν ἄνω τῆς ἕω. Ἐπλεῖ δὲ τὸ πλοῖον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, τὴν μεγάλην τοῦ Νείλου πόλιν.

Ἐχαιρὸν τὸ πρῶτον ὁρῶν τὴν θάλατταν οὐπω πελαγίζοντος τοῦ σκάφους, ἀλλ’ ἔτι τοῖς λιμέσιν ἐποχουμένου. Ὡς δὲ ἔδοξεν οὐρίον εἶναι πρὸς ἀναγωγὴν τὸ πνεῦμα, θόρυβος ἦν πολὺς κατὰ τὸ σκάφος, τῶν ναυτῶν διαθεόντων, τοῦ κυβερνήτου κελεύοντος, [2] ἐλκομένων τῶν κάλων: ἡ κεραία περιήγετο, τὸ ἰστιὸν καθίετο, ἡ ναῦς ἀπεσαλεύετο, τὰς ἀγκύρας ἀνέσπων, ὁ λιμὴν κατελείπετο: τὴν γῆν ἐρωῶμενά ποδ’ τῆς νεῶς κατὰ μικρὸν ἀναχωροῦσαν, ὡς αὐτὴν πλέουσαν: παιανισμὸς ἦν καὶ πολλή τις εὐχή, θεοὺς σωτήρας καλούντων καὶ εὐφημούντων αἷσιον τὸν πλοῦν γενέσθαι: τὸ πνεῦμα ἤρετο σφοδρότερον, τὸ ἰστιὸν ἐκυρτοῦτο καὶ εἶλκε τὴν ναῦν.

Ἐτυχε δὲ τις ἡμῖν νεανίσκος παρασκηνῶν, ὃς ἐπεὶ καιρὸς ἦν ἀρίστου, φιλοφρονούμενος ἡμᾶς συναριστᾶν ἠξίου. Καὶ ἡμῖν δ’ ὁ Σάτυρος παρέφευγεν: ὡς τε εἰς μέσον καταθέμενοι ἂ εἶχομεν, τὸ ἄριστον

έκοινοῦμεν, ἤδη δὲ καὶ λόγον. [2]Λέγω δὴ πρῶτος ‘πόθεν, ὦ νεανίσκε, καὶ τίνα σε δεῖ καλεῖν;’ ‘Ἐγὼ Μενέλαος’ εἶπεν, ‘τὸ δὲ γένος Αἰγύπτιος. Τὰ δὲ ὑμέτερα τίνα;’ ‘Ἐγὼ Κλειτοφῶν, [3] οὗτος Κλεινίας, Φοίνικες ἄμφω.’ ‘Τίς οὖν ἢ πρόφασις ὑμῖν τῆς ἀποδημίας;’ ‘Ἦν σὺ πρῶτος ἡμῖν φράσης, καὶ τὰ παρ’ ἡμῶν ἀκούση.’

Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος ‘τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς ἐμῆς ἀποδημίας ἔρω βάσκανος καὶ θήρα δυστυχῆς. Ἦρων μειρακίου καλοῦ, τὸ δὲ μειράκιον φιλόθηρον ἦν. Ἐπεῖχοντὰ πολλά, κρατεῖν οὐκ ἠδυνάμην: ὡς [p. 83] ὁ οὐκ ἔπειθον, εἰπόμην ἐπὶ τὰς ἄγρας κἀγώ. [2] Ἐθαρῶμεν οὖν ἵππεύοντες ἄμφω καὶ τὰ πρῶτα εὐτυχοῦμεν, [3] τὰ λεπτὰ διώκοντες τῶν θηρίων. Ἐξαίφνης δὲ σὺς τῆς ὕλης προπηδᾷ, καὶ τὸ μειράκιον ἐδίωκε: καὶ ὁ σὺς ἐπιστρέφει τὴν γένυν καὶ ἀντιπρόσωπος ἐχώρει δρόμῳ, καὶ τὸ μειράκιον οὐκ ἐξετρέπετο, βοῶντος ἐμοῦ καὶ κεκραγότες ‘ἔλκε τὸν ἵππον, μετένεγκε τὰς ἡνίας, πονηρὸν τὸ θηρίον:’ ἄξας δὲ ὁ σὺς σπουδῆ ἔτρεχεν ὡς ἐπ’ αὐτό. [4] Καὶ οἱ μὲν συνέπιπτον ἀλλήλοις, ἐμὲ δὲ τρόμος, ὡς εἶδον, λαμβάνει καίφοβός με μὴ φθάσῃ τὸ θηρίον καὶ πατάξῃ τὸν ἵππον, ἐναγκυλησάμενος τὸ ἀκόντιον, πρὶν ἀκριβῶς καταστοχάσασθαι τοῦ σκοποῦ, πέμπω τὸ βέλος, τὸ δὲ μειράκιον παραθέον ἀρπάζει τὴν βολήν. [5] Τίνα οἶμι με τότε ψυχὴν ἔχειν, εἰ καὶ ψυχὴν εἶχον ὅλως; Τὸ δὲ οἰκτρότερον, τὰς χεῖρας ὡρεγέ μοι μικρὸν ἔτι ἐμπνέων καὶ περιέβαλλε καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἐμίσει με τὸν πονηρὸν ὁ ὑπ’ ἐμοῦ πεφονευμένος, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ἀφῆκε τῇ φονευσάσῃ περιπλεκόμενος δεξιᾷ. [6] Ἄγουσιν οὖν με ἐπὶ τὸ δικαστήριον οἱ τοῦ μειρακίου γονεῖς οὐκ ἄκοντα: καὶ γὰρ παρελθὼν ἀπελογούμην οὐδέν, θανάτου δὲ ἐτιμώμην ἐμαυτῷ. Ἐλεήσαντες οὖν οἰδικασταὶ προσετίμησάν μοι τριετὴ φυγὴν: ἥς νῦν τέλος ἐχούσης, αὐθις ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ καταίρω.’ [7] Ἐπεδάκρυσεν ὁ Κλεινίας αὐτοῦ λέγοντος Πάτροκλον πρόφασιν, ἀναμνησθεὶς Χαρικλέους: καὶ ὁ Μενέλαος ‘τὰ μὰ δακρυεῖς’ ἔφη ‘ἢ καὶ σέ τι τοιοῦτον ἐξήγαγε;’ Στενάξας οὖν ὁ Κλεινίας καταλέγει τὸν Χαρικλέα καὶ τὸν ἵππον, κἀγὼ τὰ μαυτοῦ.

Ὅρων οὖν ἐγὼ τὸν Μενέλαον κατηφῆ πάνυ τῶν [p. 84] ἑαυτοῦ μεμνημένον, τὸν δὲ Κλεινίαν ὑποδακρύνοντα μνήμη Χαρικλέους, βουλόμενος αὐτοὺς τῆς λύπης ἀπαγαγεῖν, ἐμβάλλω λόγον ἐρωτικῆς ἐχόμενον ψυχαγωγίας: καὶ γὰρ οὐδὲ ἠλευκίπη παρῆν, ἀλλ’ ἐν μυχῷ ἐκάθευδε τῆς νεώς. [2] Λέγω δὴ πρὸς αὐτοὺς ὑπομειδιῶν ‘ὡς παρὰ πολὺ κρατεῖ μου Κλεινίας: ἐβούλετο γὰρ λέγειν κατὰ γυναικῶν, ὡς περ εἰώθει. Ῥᾶν ὁ ἂν εἴποι νῦν ἦτοι ὡς κοινωνὸν ἔρωτος εὐρών. [3] Οὐκ οἶδα γὰρ

πῶς ἐπιχωριάζει νῦν ὁ εἰς τοὺς ἄρρενας ἔρωτος.’ (Οὐ γὰρ πολὺ ἄμεινον) ὁ Μενέλαος ἔφη ‘τοῦτο ἐκείνου; καὶ γὰρ ἀπλούστεροι παῖδες γυναικῶν, καὶ τὸ κάλλος αὐτοῖς δριμύτερον εἰς ἠδονήν.’ [4] ‘Πῶς δριμύτερον’ ἔφη ‘εἴ γε παρακῦψαν μόνον οἴχεται καὶ οὐκ ἀπολαῦσαι δίδωσι τῷ φιλοῦντι, ἀλλ’ ἔοικε τῷ τοῦ Ταντάλου πώματι; [5] πολλὰ κίς γὰρ ἐν ὧ πίνεται πέφευγε, καὶ ἀπῆλθεν ὀέρασθης οὐχ εὐρών πιεῖν: τὸ δὲ ἔτι πινόμενον ἀρπάζεται πρὶν ἂν ὁ πίνων κορεσθῇ, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπὸ παιδὸς ἀπελθεῖν ἔραστον ἄλυπον ἔχοντα τὴν ἠδονήν: καταλείπει γὰρ ἔτι διψῶντα.’

Καὶ ὁ Μενέλαος ‘ἀγνοεῖς, ὦ Κλειτοφῶν’ ἔφη ‘τὸ κεφάλαιον τῆς ἠδονῆς. Ποθινὸν γὰρ αἰεὶ τὸ ἀκόρεστον. Τὸ μὲν γὰρ εἰς χρῆσιν χρονιώτερον τῷ κόρῳ μαραίνει τὸτερπνόν, τὸ δὲ ἀρπαζόμενον καινόν ἐστιν αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἀνθεῖ: οὐ γὰρ γεγενηρακυῖαν ἔχει τὴν ἠδονήν, καὶ ὅσον ἐλαττοῦται τῷ χρόνῳ, [2] τοσοῦτον εἰς μέγεθος ἐκτείνεται πόθῳ. Καὶ τὸ ῥόδον διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων εὐμορφότερόν ἐστι φυτῶν, ὅτι τὸ κάλλος αὐτοῦ φεύγει ταχύ. Δύο γὰρ ἐγὼ νομίζω κατ’ ἀνθρώπους κάλλη πλανᾶσθαι, τὸ μὲν [p. 85] οὐράνιον, τὸ δὲ πάνδημον. [3] Ἀλλὰ τὸ μὲν οὐράνιον ἄχθεται θνητῷ σκῆνι δεδεμένον καὶ ζητεῖ πρὸς οὐρανὸν ταχὺ φεύγειν: τὸ δὲ πάνδημον ἔρριπται κάτω καὶ ἐγχνονίζει περὶ τοῖς σώμασιν. Εἰ δὲ καὶ ποιητὴν δεῖ λαβεῖν μάρτυρα τῆς οὐρανίας τοῦ κάλλους ἀνόδου, ἄκουσον Ὀμήρου λέγοντος τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἶνοχοεῦειν κάλλεος εἵνεκα οἴο, ἵν’ ἀθανάτοισι μετείη. [4] Οὐδεμία δὲ ἀνέβη ποτὲ εἰς οὐρανὸν διὰ κάλλος γυνή. Καὶ γὰρ γυναιξικεκοινωνήκεν ὁ Ζεὺς. Ἀλλ’ Ἀλκμήνην μὲν ἔχει πένθος καὶ φυγὴν, Δανάην δὲ λάρναξ καὶ θάλασσα, Σεμέλη δὲ πυρὸς γέγονε τροφή: ἂν δὲ μειρακίου Φρυγὸς ἔρασθῇ, τὸν οὐρανὸν αὐτῷ δίδωσιν, ἵνα καὶ συνοικῇ καὶ οἶνοχόον ἔχη τοῦ νέκταρος: ἢ δὲ πρότερον διάκονος τῆς τιμῆς ἐξέωσται: ἦν γὰρ, οἶμαι, γυνή.’

Ἐπολαβὼν οὖν ἐγὼ ‘καὶ μὴν οὐράνιον’ ἔφη ‘ἔοικε μᾶλλον εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν κάλλος, ὅσον μὴ ταχὺ φθείρεται. Ἐγγὺς γὰρ τοῦ θεοῦ τὸ ἄφθαρτον, τὸ δὲ κινούμενον ἐν φθορᾷ θνητῆν φύσιν μιμούμενον οὐκ οὐράνιον ἐστὶν ἀλλὰ πάνδημον. [2] Ἡράσθη μειρακίου Φρυγός, ἀνήγαγεν εἰς οὐρανὸν τὸν Φρύγα: τὸ δὲ κάλλος τῶν γυναικῶν αὐτὸν τὸν Δία κατήγαγεν ἐξ οὐρανοῦ. Διὰ γυναικᾶ ποτε Ζεὺς ἐμυκήσατο, διὰ γυναικᾶ ποτε Σάτυρον ὠρχήσατο, καὶ χρυσὸν πεποίηκεν ἑαυτὸν ἄλλη γυναικί. [3] Οἶνοχοεῖτω μὲν Γανυμήδης, μετὰ δὲ τῶν θεῶν Ἡβηρινέτω, ἵνα ἔχη μειράκιον διάκονον γυνή. Ἐλεῶ δὲ αὐτοῦ τὴν ἀρπαγὴν. Ὅρνις

ἐπαύτὸν κατέβη ὠμηστής, ὁ δὲ [ρ. 86] ἀνάρπαστος γενόμενος ὑβρίζειται καὶ ἔοικεν ἐσταυρομένῳ: καὶ τὸ θέαμά ἐστιν αἴσχιστον, μειράκιον ἐξ ὀνύχων κρεμάμενον. [4] Σεμέλην δὲ εἰς οὐρανὸν ἀνήγαγεν οὐκ ὄρνις ὠμηστής, ἀλλὰ πῦρ: καὶ μὴ θαυμάσῃς διὰ πυρός τις ἀναβαίνει εἰς οὐρανόν: οὕτως ἀνέβη Ἡρακλῆς. Εἰ δὲ Δανάης τὴν λάρνακα γελᾷς, πῶς τὸν Περσέα σιωπᾷς; Ἀλκμήνη δὲ τοῦτο μόνον δῶρον ἀρκεῖ, ὅτι διὰ αὐτὴν ἔκλεπεν ὁ Ζεὺς τρεῖς ὄλους ἡλίου. [5] Εἰ δὲ δεῖ μεθέντα τὰς μυθολογίας αὐτὴν εἰπεῖν τὴν ἐν τοῖς ἔργοις ἡδονήν, ἐγὼ μὲν πρωτόπειρος ὢν εἰς γυναῖκας, ὅσον ὁμιλῆσαι ταῖς εἰς Ἀφροδίτην πωλουμέναις: ἄλλος γὰρ ἂν ἴσως εἰπεῖν τι καὶ πλεόν ἔχοι μεμυημένος: εἰρήσεται δέ μοι, κὰν μετρίως ἔχω πείρας. [6] Γυναικὶ μὲν οὖν ὑγρὸν μὲν τὸ σῶμα ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, μαλθακὰ δὲ τὰ χεῖλη πρὸς τὰ φιλήματα. Καὶ διὰ τοῦτο μὲν ἔχει τὸ σῶμα ἐν τοῖς ἀγκαλίσμασιν, ἐν δὲ ταῖς σαρξινόλως ἐνηρμοσμένον, καὶ πῶς ἐγκείμενον περιβάλλει τὴν ἡδονήν. [7] Ἐνστίζει δὲ τοῖς χεῖλεσιν ὡσπερ σφραγίδας τὰ φιλήματα, φιλεῖ δὲ τέχνη καὶ σκευάζει τὸ φίλημα γλυκύτερον. Οὐ γὰρ μόνον ἐθέλει φιλεῖν τοῖς χεῖλεσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀδοῦσιν συμβάλλεται καὶ περὶ τὸ τοῦ φιλοῦντος στόμα βόσκειται καὶ δάκνει τὰ φιλήματα. [8] Ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀφροδίτης ἀκμῇ οἰστρεῖ μὲν ὑφ' ἡδονῆς, περικέχηνε δὲ φιλοῦσα καίμαίνεται: αἱ δὲ γλῶτται τοῦτον τὸν χρόνον φοιτῶσιν ἀλλήλαις εἰς ὀμιλίαν καὶ ὡς δύνανται βιάζονται κάκεῖναι φιλεῖν: σὺ δὲ μερίζονα ποιεῖς τὴν ἡδονὴν ἀνοίγων τὰ φιλήματα. [9] Πρὸς δὲ τὸ τέρμα τῆς Ἀφροδίτης ἡ γυνὴ γινομένη πέφυκεν ἀσθμαίνειν ὑπὸ καυματώδους [ρ. 87] ἡδονῆς, τὸ δὲ ἄσθμα σὺν πνεύματι ἐρωτικῶς μέχρι τῶν τοῦ στόματος χειλέων ἀναθορόν συντυγχάνει πλανωμένῳ τῷ φιληματικῷ ζητοῦντι καταβῆναι κάτω: [10] ἀναστρέφον δὲ σὺν τῷ ἄσθματι τὸ φίλημα καίμικθὲν ἔπεται καὶ βάλλει τὴν καρδίαν: ἡ δὲ ταραχθεῖσα τῷ φιληματι πάλλεται. Εἰ δὲ μὴ τοῖς σπλάγχχνοις ἦν δεδεμένη, ἠκολούθησεν ἂν ἐλκυσθεῖσα ἄνω τοῖς φιλήμασι. Παίδων δὲ φιλήματα μὲν ἀπαίδευτα, περιπλοκαὶ ὁ ἀμαθεῖς, Ἀφροδίτη δὲ ἀργή, ἡδονῆς δὲ οὐδέν.'

Καὶ ὁ Μενέλαος ἄλλα σύ μοι δοκεῖς ἔφη ἄμην πρωτόπειρος ἀλλὰ γέρων εἰς Ἀφροδίτην τυγχάνειν: τοσαύτας ἡμῶν κατέχεας γυναικῶν περιεργίας. Ἐν μέρει δὲ καὶ τὰ τῶν παίδων ἀντάκουσον. [2] Γυναικὶ μὲν γὰρ πάντα ἐπίπλαστα καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ σχήματα: κὰν εἶναι δόξη καλῆ, τῶν ἀλειμμάτων ἢ πολυπράγμων μηχανῆ: καὶ ἐστὶν αὐτῆς τὸ κάλλος ἢ μύρων ἢ τριχῶν βαφῆς ἢ καὶ φιλημάτων: ἂν δὲ τῶν πολλῶν τούτων γυμνώσης δόλων, ἔοικε κολοῖω γεγυμνωμένῳ τῶν τοῦ μύθου πτερῶν. [3] Τὸ δὲ κάλλος τὸ παιδικὸν οὐκ ἀρδεύεται μύρων ὄσφραις οὐδὲ δολεραῖς καὶ ἀλλοτριαῖς ὄσμαῖς, πάσης δὲ γυναικῶν μυραλοιφίας ἡδίων ὄδωδεν ὁτῶν παίδων ἰδρώς. [4] Ἐξεστι δὲ αὐτοῖς καὶ πρὸ τῆς ἐν

Ἀφροδίτη συμπλοκῆς ἐνπαλαίστρα συμπεσεῖν καὶ φανερώς περιχυθῆναι, καὶ οὐκ ἔχουσιν αἰσχύνην αἰπεριπλοκαί, καὶ οὐ μαλθάσσει τὰς ἐν Ἀφροδίτῃ περιπλοκὰς ὑγρότης σαρκῶν, ἀλλὰ ντιτυπεῖ πρὸς ἄλληλα τὰ σώματα καὶ περὶ τῆς ἡδονῆς ἀθλεῖ. [5] Τὰ δὲ φιλήματα σοφίαν μὲν οὐκ ἔχει γυναικείαν οὐδὲ μαγγανεύει τοῖς χεῖλεσιν σινάμωρον ἀπάτην, ὡς δὲ οἶδε φιλεῖ, καὶ οὐκ ἔστι τέχνης ἀλλὰ τῆς φύσεως τὰ φιλήματα. Αὐτῇ δὲ παιδὸς φιλήματος [ρ. 88] εἰκῶν: εἰ νέκταρ ἐπήγνυτο καὶ χεῖλος ἐγίνετο, τοιαῦτα ἄν ἔσχευε τὰ φιλήματα. Φιλῶν δὲ οὐκ ἂν ἔχοις κόρον, ἀλλ' ὅσον ἐμφορῆ, διψῆς ἔτι φιλεῖν, καὶ οὐκ ἂν ἀποσπάσειας τὸ στόμα, μέχρις ἂν ὑφ' ἡδονῆς ἐκφύγῃ τὰ φιλήματα.'

Three

Τρίτην δὲ ἡμέραν πλεόντων ἡμῶν, ἐξ αἰθρίας πολλῆς αἰφνίδιον ἀχλὺς περιχεῖται καὶ τῆς ἡμέρας ἀπωλώλει τὸ φῶς: ἐγείρεται δὲ κάτωθεν ἄνεμος ἐκ τῆς θαλάσσης κατὰ πρόσωπον τῆς νεώς, καὶ ὁ κυβερνήτης περιάγειν ἐκέλευσε τὴν κεραίαν. [2] Καὶ σπουδῆ περιήγον οἱ ναῦται, πῆ μὲν τὴν ὀθόνην ἐπὶ θάτερα συνάγοντες ἄνω τοῦ κέρως βία (τὸ γὰρ πνεῦμα σφοδρότερον ἐμπεσὼν ἀνθέλκειν οὐκ ἐπέτρεπε) , πῆ δὲ πρὸς θάτερον μέρος, φυλάττοντες τοῦ πρόσθεν μέτρου καθ' ὃ συνέβαινε οὐριονεῖναι τῇ περιαγωγῇ τὸ πνεῦμα. [3] Κλίνεται δὲ κοῖλον τοιχίσαν τὸ σκάφος καὶ ἐπιθάτερα μετεωρίζεται καὶ πάντῃ πρηγὲς ἦν, καὶ ἐδόκει τοῖς πολλοῖς ἡμῶν περιτραπήσεσθαι καθάπαξ ἐμπίπτοντος τοῦ πνεύματος. Μετεσκευαζόμεθα οὐν ἅπαντες εἰς τὰ μετέωρα τῆς νεώς, ὅπως τὸ μὲν βαπτιζόμενον τῆς νεώς ἀνακουφίσαιμεν, τὸ δὲ τῇ προσθήκῃ βιασάμενοι κατὰ μικρὸν καθέλοιμεν εἰς τὸ ἀντίρροπον. [4] Πλέον δὲ ἡνύομεν οὐδέν: ἀνέφερε γὰρ ἡμᾶς μᾶλλον κορυφούμενον τὸ ἔδαφος τῆς νεώς, ἢ πρὸς ἡμῶν κατεβιβάζετο. [5] Καὶ χρόνον μὲν τινα διαταλαντομένην οὕτω τὴν ναῦν τοῖς κύμασιν ἐπαλαίομεν εἰς τὸ ἀντίρροπον καθελεῖν: αἰφνίδιον δὲ [ρ. 89] μεταβάλλεται τὸ πνεῦμα ἐπὶ θάτερα τῆς νεώς καίμικροῦ βαπτίζεται τὸ σκάφος, τοῦ μὲν τέως εἰς κύμα κλιθέντος ἀναθορόντος ὀξεῖ ἀρόπῃ, θατέρου δέ, ὃ ἠώρητο, καταρραγέντος εἰς τὴν θάλατταν. [6] Κωκυτὸς οὐναῖρεται μέγας ἐκ τῆς νεώς, καὶ μετοικία πάλιν καὶ δρόμος μετὰ βοῆς ἐπὶ τὰς ἀρχαίας ἔδρας. Καὶ τρίτον καὶ τέταρτον καὶ πολλάκις τὸ αὐτὸ πάσχοντες κοινήν ταύτην εἶχομεν ἐν τῷ σκάφει τὴν πλάνην. Πρὶν μὲν γὰρ μετασκευάσασθαι τὸ πρῶτον, δίαυλος ἡμᾶς διαλαμβάνει δεύτερος.

Σκευοφοροῦντες οὖν κατὰ τὴν ναῦν διὰ πάσης ἡμέρας δόλιχόν τινα τοῦτον δρόμον μυρίον ἐπονοῦμεν, αἰεὶ τὸν θάνατον προσδοκῶντες. Καὶ ἦν, ὡς εἰκός, οὐ μακρὰν. [2] Περὶ γὰρ μεσημβρίαν δειλὴν ὁ μὲν ἥλιος

τέλεον ἀρπάζεται, ἐωρῶμεν δεῦαυτοῦς ὡς ἐν σελήνῃ. Πῦρ μὲν ἀπ' αὐτῆς ἵπταται, μωκάται δὲ βροντῶν ὁ οὐρανός, καὶ τὸν ἀέρα γεμίζει βόμβος, ἀντεβόμβει δὲ κάτωθεν τῶν κυμάτων ἢ στάσις, μεταξὺ δὲ οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης ἀνέμων ποικίλων ἐσύριζε ψόφος. [3] Καὶ ὁ μὲν ἄῃρ εἶχε σάλπιγγος ἦχον, οἱ δὲ κάλοι περὶ τὴν ὀθόνην πίπτουσιν, ἀντιπαταγοῦντες δὲ ἐτετρίγεσαν: ἐφόβει δὲ καὶ τὰ ξύλα τῆς νεῶς ῥηγνύμενα μὴ κατὰ μικρὸν ἀνοιχθεῖν τὸ σκάφος τῶν γόμφων ἀποσπωμένων: γέρρα δὲ περὶ πᾶσαν τὴν ναῦν ἐκεκάλυπτο. [4] Καὶ γὰρ ὄμβρος ἐπέκλυζε πολὺς, ἡμεῖς δὲ τὰ γέρρα ὑποδύντες ὥσπερ εἰς ἄντρον ἐμένομεν, παραδόντες ἑαυτοὺς τῇ τύχῃ, ῥίψαντες τὰς ἐλπίδας. [5] Τρικυμῖαι δὲ πολλαὶ καὶ πάντοθεν, αἱ μὲν κατὰ πρόσωπον, αἱ δὲ κατ' οὐρὰν τῆς νεῶς ἀλλήλαις ἀντέπιπτον. Ἡ δὲ ναῦς ἀεὶ πρὸς μὲν τὸ κυρτούμενον τῆς θαλάσσης ἠγείρετο, πρὸς δὲ τὸ παραδραμὸν ἤδη καὶ χθαμαλὸν τοῦ κύματος κατεδύετο. Ἐώκει δὲ τῶν κυμάτων [p. 90] μάτων τὰ μὲν ὄρεσι, τὰ δὲ χάσμασιν. [6] Ἦν δὲ καὶ τὰ ἐγκάρσια τῶν κυμάτων ἐκατέρωθεν φοβερώτερα. Ἀναβαίνουσα μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ναῦν ἢ θάλασσα διὰ τῶν γέρρων ἐκυλίετο καὶ ἐκάλυπτε πᾶν τὸ σκάφος. [7] Τὸ γὰρ κύμα αἰρόμενον ὑποῦ, ψαῦον αὐτῶν τῶν νεφῶν, πόρρωθεν μὲν πρὸς ἀντιπρόσωπον ἐφαίνετο τῷ σκάφει μέγεθος οἷον προσιὸν δὲ βλέπων καταποθήσεσθαι τὴν ναῦν προσεδόκησας. [8] Ἦν οὖν ἀνέμων μάχη καὶ κυμάτων: ἡμεῖς δὲ οὐκ ἠδυνάμεθα κατὰ χώραν μένειν ὑπὸ τῆς νεῶς σεισοῦ. Συμμιγῆς δὲ πάντων ἐγίνετο βοή: ἐρρόχθει τὸ κύμα, ἐπάφλαζε τὸ πνεῦμα, ὄλολυγμὸς γυναικῶν, ἀλαλαγμὸς ἀνδρῶν, κελουσμὸς ναυτῶν, πάντα θρήνων καὶ κωκυτῶν ἀνάμεστα. [9] Καὶ ὁ κυβερνήτης ἐκέλευε ῥίπτειν τὸν φόρτον: διάκρισις δ' οὐκ ἦν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πρὸς ἄλλο τι τῶν εὐτελῶν, ἀλλὰ πάνθ' ὁμοίως ἠκοντίζομεν ἔξω τῆς νεῶς: πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων αὐτοὶ τῶν οἰκειῶν λαμβάνοντες, ἐν οἷς εἶχον τὰς ἐλπίδας, ἐώθουν ἐπειγόμενοι. Καὶ ἦν ἤδη ἡ ναῦς τῶν ἐπίπλων γυμνή: ὁ δὲ χειμῶν οὐκ ἐσπένδετο.

Τέλος ὁ κυβερνήτης ἀπειπὼν ῥίπτει μὲν τὰ πηδάλια ἐκ τῶν χειρῶν, ἀφίησι δὲ τὸ σκάφος τῇ θαλάσῃ καὶ εὐτρεπίζει ἤδη τὴν ἐφορκίδα καὶ τοῖς ναύταις ἐμβαίνειν κελεύσας τῆς ἀποβάθρας ἤρχεν: οἱ δὲ εὐθὺς κατὰ πόδας ἐξήλλοντο. [2] Ἐνθα δὲ καὶ τὰ δεινὰ ἦν καὶ ἦν μάχη χειροποιήτος. Οἱ μὲν γὰρ ἐπιβάντες ἤδη τὸν κάλων ἐκοπτον, ὃς συνέδει τὴν ἐφορκίδα τῷ σκάφει: τῶν δὲ πλωτῆρων ἕκαστος ἔσπευδον μεταπηδᾶν ἔνθα καὶ τὸν κυβερνήτην ἐωράκεσαν, ἐφείλοντό τε τὸν κάλων: οἱ δ' ἐκ τῆς ἐφορκίδος μεταβαίνειν οὐκ ἐπέτρεπον: [3] εἶχον δὲ καὶ πελέκεις καὶ μαχαίρας, καὶ πατάξιν ἠπέιλουν, εἴ τις [p. 91] ἐπιβήσεται: οἱ δὲ ἐκ τῆς νεῶς ὀπλισάμενοι τὸ δυνατόν, ὁ μὲν κώπης παλαιᾶς τρύφος ἀράμενος, ὁ δὲ τῶν τῆς νεῶς σελμάτων, ἠμύνοντο. Θάλασσα γὰρ εἶχε νόμον τὴν βίαν καὶ ἦν ναυμαχίας καινὸς τρόπος.

[4] Οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐφορκίδος δέει τοῦ καταδῦναι τῷ τῶν ἐπεμβαινόντων ὄχλω πελέκεισι καὶ μαχαίραις τοὺς ἐξαλλομένους ἔπαιον: οἱ δὲ σκυτάλαις καὶ κώπαις ἅμα τῷ πηδήματι τὰς πληγὰς κατέφερον: [5] οἱ δὲ καὶ ἄκρου ψαύοντες τοῦ σκάφους ἐξωλίσθων: ἔνιοι δὲ καὶ ἐπιβαίνοντες τοῖς ἐπὶ τῆς ἐφορκίδος ἤδη διεπάλαιον: φιλίας γὰρ ἢ αἰδοῦς οὐκέτι θεσμὸς ἦν, ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον ἕκαστος σκοπῶν ἀσφαλές, τὸ πρὸς τοὺς ἑτέρους εὐγνωμον οὐκ ἐλογίζετο. Οὕτως οἱ μεγάλοι κίνδυνοι καὶ τοὺς τῆς φιλίας λύουσι νόμους.

Ἐνθα δὲ τις ἀπὸ τῆς νεῶς νεανίσκος εὐρωστος λαμβάνεται τοῦ κάλων καὶ ἐφέλκεται τὴν ἐφορκίδα, καὶ ἦν ἐγγὺς ἤδη τοῦ σκάφους, ἠὲ τρεπίζετο δὲ ἕκαστος ὡς εἰ πελάσειε πηδήσων ἐς αὐτήν. [2] Καὶ δύο μὲν ἢ τρεῖς ἠτύχησαν οὐκ ἀναιμωτί, πολλοὶ δὲ ἀποπηδᾶν πειρώμενοι ἐξεκυλίσθησαν τῆς νεῶς κατὰ τῆς θαλάσσης. Ταχὺ γὰρ τὴν ἐφορκίδα ἀπολύσαντες οἱ ναῦται, πελέκει κόψαντες τὸν κάλων τὸν πλοῦν εἶχον ἔνθα αὐτοὺς ἦγε τὸ πνεῦμα: οἱ δὲ ἐπὶ τῆς νεῶς ἐπηρῶντο καταδῦναι τὴν ἐφορκίδα. [3] Τὸ δὲ σκάφος ἐκυβίστα περὶ τοῖς κύμασιν ὀρχούμενον, λανθάνει δὲ προσενεχθὲν ὑφάλω πέτρα καὶ ῥήγνυται πᾶν: ἀπωσθείσης δὲ τῆς νεῶς ὁ ἰστός ἐπιθάτερα πεσὼν τὸ μὲν τι κατέκλασε, τὸ δὲ τι κατέδυσεν αὐτῆς. [4] Ὅποσοι μὲν οὖν παραχρῆμα τῆς ἄλμης πιόντες κατεσχέθησαν, οὗτοι μετριωτέραν ὡς ἐν κακοῖς ἔσχον τὴν συμφορὰν, οὐκ ἐνδιατρίψαντες τῷ τοῦ θανάτου φόβῳ. [5] Ὁ γὰρ ἐνθαλάττη θάνατος βραδὺς προαναίρει πρὸ [p. 92] τοῦ παθεῖν: ὁ γὰρ ὀφθαλμὸς πελάγους γεμισθεὶς ἀόριστον ἐκτείνει τὸν φόβον, ὡς καὶ διὰ τούτων θάνατον δυστυχεῖν πλείονα: ὅσον γὰρ τῆς θαλάσσης τὸ μέγεθος, τοσοῦτος καὶ ὁ τοῦ θανάτου φόβος. [6] Ἐνιοι δὲ κολυμβᾶν πειρώμενοι, προσραγέντες ὑπὸ τοῦ κύματος τῇ πέτρᾳ διεφθείροντο: πολλοὶ δὲ καὶ ξύλοις ἀπερρωγόσι συμπεσόντες ἐπείροντο δίκην ἰχθύων: οἱ δὲ καὶ ἡμιθνήτες ἐνήχοντο.

Ἐπεὶ οὖν τὸ πλοῖον διελύθη, δαίμων τις ἀγαθὸς περιέσωσεν ἡμῖν τῆς πρώρας μέρος, ἔνθα περικαθίσαντες ἐγώ τε καὶ ἡ Λευκίππη κατὰ ῥοῦν ἐφερόμεθα τῆς θαλάσσης: ὁ δὲ Μενέλαος καὶ ὁ Σάτυρος σὺν ἄλλοις τῶν πλωτῆρων ἐπιτυχόντες τοῦ ἰστοῦ καὶ ἐπιπεσόντες ἐνήχοντο. [2] Πλησίον δὲ καὶ τὸν Κλεινίαν ἐωρῶμεν περινηχόμενον τῆκεραία καὶ ταύτην ἠκούσαμεν αὐτοῦ τὴν βοήν 'ἔχου τοῦ ξύλου, Κλειτοφῶν: ἅμα δὲ λέγοντα κύμα ἐπεκάλυπτε κατόπιν: [3] καὶ ἡμεῖς ἐκωκύσαμεν. Κατὰ ταῦτο καὶ ἡμῖν ἐπεφέρετο τὸ κύμα: ἀλλὰ τύχη τινὶ πλησίον γενόμενον ἡμῶν κάτωθεν παρατρέχει, ὥστε ὑψούμενον μετέωρον τὸ ξύλον κατὰ τὸν ἀρχένα τοῦ κύματος καὶ τὸν Κλεινίαν ἰδεῖν αὐθις. [4] Ἀνοιμῶξας οὖν

‘έλεησον’ ἔφην ‘δέσποτα Πόσειδον,καὶ σπεῖσαι πρὸς τὰ τῆς ναυαγίας σου λείψανα. Πολλοὺς ἤδη τῷ φόβῳ θανάτους ὑπεμείναμεν: εἰ δὲ ἡμᾶς ἀποκτεῖναι θέλεις, μὴ διαστήσης ἡμῶν τὴν τελευταίην: ἐν ἡμᾶς κύμα καλυψάτω: εἰ δὲ καὶ θηρίων ἡμᾶς βορὰν πέπρωται γενέσθαι, εἷς ἡμᾶς ἰχθύς ἀναλωσάτω, μία γαστήρ χωρησάτω, [5] ἵνα καὶ ἐν ἰχθύσι κοινῇ ταφῶμεν. Μετὰ μικρὸν δὲ τῆς εὐχῆς τὸ πολὺ τοῦ πνεύματος περιεπέπαυτο, τὸ δὲ ἄγριον ἐστόρεστο τοῦ κύματος. Μεστὴ δὲ ἦν ἡ θάλαττα νεκρῶν σωμάτων. Τοὺς μὲν [ρ. 93] οὖν ἀμφὶ τὸν Μενέλαον θᾶττον προσάγει τῇ γῆ τὸ κύμα: καὶ ἦν ταῦτα τῆς Αἰγύπτου τὰ παράλια: κατεῖχον δὲ τότε λησταὶ πᾶσαν τὴν ἐκεῖ χώραν: [6] ἡμεῖς δὲ περὶ δειλίην ἐσπέραν τύχη τινὶ τῷ Πηλουσίῳ προσίσχομεν καὶ ἄσμενοι γῆς λαβόμενοι τοὺς θεοὺς ἀνευφημοῦμεν: εἶτα ὠλοφυρόμεθα τὸν Κλεινίαν καὶ τὸν Σάτυρον, νομίζοντες αὐτοὺς ἀπολωλέναι.

Ἔστι δὲ ἐν τῷ Πηλουσίῳ Διὸς ἱερὸν ἄγαλμα Κασίου: τὸ δὲ ἄγαλμα νεανίσκος, Ἀπόλλωνι μᾶλλον ἑοικώς: οὕτω γὰρ ἠλικίας εἶχε: προβέβληται δὲ τὴν χεῖρα καὶ ἔχει ῥοιὰν ἐπὶ αὐτῇ: τῆς δὲ ῥοιᾶς ὁ λόγος μυστικός. [2] Προσευξάμενοι δὲ τῷ θεῷ καὶ περὶ τοῦ Κλεινίου καὶ τοῦ Σατύρου σύμβολον ἐξαιτήσαντες (καὶ γὰρ ἔλεγον μαντικὸν εἶναι τὸν θεόν) περιήειμεν τὸν νεῶν. [3] Κατὰ δὲ τὸν ὀπισθόδομον ὀρώμεν εἰκόνα διπλῆν, καὶ ὁ γραφεὺς ἐπεγέγραπτο: Εὐάνθης μὲν ὁ γραφεύς, ἡ δὲ εἰκὼν Ἄνδρομέδα καὶ Προμηθεύς, δεσμῶται μὲν ἀμφω ‘διὰ τοῦτο γὰρ αὐτοῦς, οἶμαι, εἰς ἐν συνήγαγεν ὁ ζωγράφος’, ἀδελφαὶ δὲ καὶ τὴν ἄλλην τύχην αἰ γραφαί. [4] Πέτραι μὲν ἀμφοῖν τὸ δεσμοκτήριον, θῆρες δὲ κατ’ ἀμφοῖν οἱ δῆμιοι, τῷ μὲν ἐξ ἀέρος, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης: ἐπίκουροι δὲ αὐτοῖς Ἀργεῖοι δύο συγγενεῖς, τῷ μὲν Ἡρακλῆς, τῇ δὲ Περσεύς: ὁ μὲν τοξεύων τὸν ὄρνιν τοῦ Διός, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ κῆτος τοῦ Ποσειδῶνος ἀθλῶν. Ἄλλ’ ὁ μὲν ἴδρυται τοξαζόμενος ἐν γῆ, ὁ δὲ ἐξ ἀέρος κρέμαται τῷ πτερῷ.

Ὅρωρυκται μὲν οὖν εἰς τὸ μέτρον τῆς κόρης ἡ πέτρα: θέλει δὲ τὸ ὄρυγμα λέγειν, ὅτι μὴ τις αὐτὸ πεποίηκε χεῖρ, ἀλλ’ ἔστιν αὐτόχθον: ἐτράχυνε γὰρ τοῦ λίθου τὸν κόλπον ὁ γραφεύς, ὡς ἔτεκεν αὐτὸν ἡ [ρ. 94] γῆ. [2] Ἡ δὲ ἐν ἴδρυται τῇ σκέπη, καὶ ἔοικε τὸ θέαμα, εἰ μὲν εἰς τὸ κάλλος ἀπίδοις, ἀγάλατι καινῷ, εἰ δὲ εἰς τὰ δεσμὰ καὶ τὸ κῆτος, αὐτοσχεδίῳ τάφῳ. Ἐπὶ δὲ τῶν προσώπων αὐτῆς κάλλος κεκέραστα καὶ δέος. [3] Ἐν μὲν γὰρ ταῖς παρειαῖς τὸ δέος κάθηται, ἐκ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνθεῖ τὸ κάλλος. Ἄλλ’ οὔτε τῶν παρειῶν τὸ ὠχρὸν τέλεον ἀφοίνικτον ἦν, ἡρέμα δὲ τῷ ἑρέυθει βέβαπται, οὔτε τὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἄνθος ἔστιν ἀμέριμνον, ἀλλ’ ἔοικε τοῖς ἄρτι μαραινόμενοις ἴοις. Οὕτως

αὐτὴν ἐκόσμησεν ὁ ζωγράφος εὐμόρφῳ φόβῳ. [4] Τὰς δὲ χεῖρας εἰς τὴν πέτραν ἐξεπέτασεν, ἄγχει δὲ ἄνω δεσμὸς ἐκατέραν συνάπτωντῇ πέτρα: οἱ καρποὶ δὲ ὡσπερ ἀμπέλου βότρυες κρέμανται. Καὶ αἰ μὲν ὠλέναι τῆς κόρης ἄκρατον ἔχουσαι τὸ λευκὸν εἰς τὸ πελιδνὸν μετέβαλον, ἑοικασὶ δὲ ἀποθνήσκειν οἱ δάκτυλοι. [5] Δέδεταί μὲν οὖν οὕτω τὸν θάνατον ἐκδεχομένη, ἔστηκε δὲ νυμφικῶς ἐστολισμένη, ὡσπερ Ἰδωνεῖ νύμφη κεκοσμημένη: ποδῆρης ὀχιτῶν, λευκὸς ὁ χιτῶν: τὸ ὕφασμα λεπτόν, ἀραχνίων ἑοικὸς πλοκῇ, οὐ κατὰ τὴν τῶν προβατείων τριχῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν ἐρίων τῶν λεπτοῖνων, οἶον ἀπὸ δένδρων ἔλκουσαι νήματα γυναικῆς ὑφαίνουσιν Ἰνδαί. [6] Τὸ δὲ κῆτος ἀντιπρόσωπον τῆς κόρης κάτωθεν ἀναβαῖνον ἀνοίγει τὴν θάλατταν: καὶ τὸ μὲν πολὺ τοῦ σώματος περιβέβληται τῷ κύματι, μόνη δὲ τῇ κεφαλῇ τὴν θάλατταν ἀποδύεται. Ὑπὸ δὲ τὴν ἄλμην τοῦ κύματος ἡ τῶν νώτων ἐγγέγραπτο φαινομένη σκιά, τὰ τῶν φολίδων ἐπάρματα, τὰ τῶν αὐχένων κυρτώματα, ἡ λοφιὰ τῶν ἀκανθῶν, οἱ τῆς οὐρᾶς ἐλιγμοί. [7] Γένυς πολλὴ καὶ μακρά: ἀνέωκτο δὲ πᾶσα μέχρι τῆς τῶν ὤμων συμβολῆς, καὶ εὐθὺς ἡ γαστήρ. Μεταξὺ δὲ τοῦ κῆτους καὶ τῆς κόρης ὁ Περσεύς ἐγγέγραπτο [ρ. 95] καταβαίνων ἐξ ἀέρος: καταβαίνει δ’ ἐπὶ τὸ θηρίον γυμνὸς τὸ πᾶν: χλαμὺς ἀμφὶ τοῖς ὤμοις μόνον καὶ πέδιλον περὶ τῷ πόδε πλησίον τοῦ πτεροῦ: πῖλος δὲ αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλύπτει: ὁ πῖλος δὲ ὑψηλότερο τὴν Ἄιδος κυνέην: τῇ λαίᾳ τὴν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴν κρατεῖ καὶ προβέβληται δίκην ἀσπίδος. [8] Ἡ δὲ ἐστὶ φοβερὰ κὰν τοῖς χρώμασι: τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξεπέτασεν, ἔφριξε τὰς τρίχας τῶν κροτάφων, ἤγειρε τοὺς δράκοντας: οὕτως ἀπειλεῖ κὰν τῇ γραφῇ. Ὅπλον μὲν τοῦτο τῇ λαίᾳ τῷ Περσεῖ: ὦπλισται δὲ καὶ τὴν δεξιὰν διφυεῖσι δῆρῳ εἰς δρέπανον καὶ ξίφος ἐσχισμένῳ. [9] Ἄρχεται μὲν γὰρ ἡ κώπη κάτωθεν ἀμφοῖν ἐκ μιᾶς, καὶ ἐστὶν ἐφ’ ἡμίσει τοῦ σιδήρου ξίφος, ἐντεῦθεν δὲ ἀπορραγὲν τὸ μὲν ὀξύνεται, τὸ δὲ ἐπικάμπεται. Καὶ τὸ μὲν ἀπωξυσμένον μένει ξίφος, ὡς ἤρξατο, τὸ δὲ καμπτόμενον δρέπανον γίνεται, ἵνα μιᾷ πληγῇ τὸ μὲν ἐρείδη τὴν σφαγὴν, τὸ δὲ κρατῇ τὴν τομῆν. Τὸ μὲν τῆς Ἄνδρομέδας δρᾶμα τοῦτο.

Ἐξῆς δὲ τὸ τοῦ Προμηθέως ἐγεγόνει. Δέδεταί μὲν ὁ Προμηθεὺς σιδήρῳ καὶ πέτρῳ, ὦπλισται δὲ Ἡρακλῆς τόξῳ καὶ δόρατι. Ὅρνις ἐς τὴν τοῦ Προμηθέως γαστέρα τρυφᾷ: ἔστηκε γὰρ αὐτὴν ἀνοίγων, [2] ἤδη μὲν ἀνεωγμένην: ἀλλὰ τὸ ῥάμφος ἐς τὸ ὄρυγμα καθεῖται, καὶ ἔοικε διορῦττειν τὸ τραῦμα καὶ ζητεῖν τὸ ἥπαρ: τὸ δὲ ἐκφαίνεται τοσοῦτον, ὅσον ἀνέωξεν ὁ γραφεὺς τὸ διορῦγμα τοῦ τραύματος: ἐπερείδει δὲ τῷ μηρῷ τῷ τοῦ Προμηθέως τὰς τῶν ὀνύχων ἀκμάς. [3] Ὁ δὲ ἀλγῶν πάντη συνέσταλται καὶ τὴν πλευρὰν συνέσπασται καὶ τὸν μηρὸν ἐγείρει καθ’ αὐτοῦ: εἰς γὰρ τὸ ἥπαρ συνάγει τὸν ὄρνιν: ὁ δὲ ἕτερος αὐτῷ τοῖν ποδοῖν τῷ σπασμῷ ὀρθιὸς ἀντιτείνεται κάτω καὶ εἰς [ρ. 96] τοὺς δακτύλους

ἀποξύνεται. [4] Τὸ δ' ἄλλο σχῆμαδείκνυσι τὸν πόνον: κεκύρτωται τὰς ὀφρῦς, συνέσταλται τὸ χεῖλος, φαίνει τοὺς ὀδόντας. Ἥλέησας ἄν ὡς ἀλγοῦσαν καὶ τὴν γραφήν. [5] Ἀναφέρει δὲ λυπούμενον Ἡρακλῆς. Ἔστηκε γὰρ τοξεύων τοῦ Προμηθέως τὸν δῆμιον: ἐνήρμοσται τῷ τόξῳ τὸ βέλος, τῇ λαϊᾷ προβέβληται τὸ κέρας ὠθῶν, ἐπὶ μαζὸν ἔλκει τὴν δεξιάν, ἔλκων τὸ νεῦρον κεκύρτωται κατόπιν τὸν ἀγκῶνα. [6] Πάντα οὖν ὁμοῦ πτύσσεται, τὸ τόξον, τὸ νεῦρον, ἡ δεξιὰ. Συνάγεται μὲν ὑπὸ τοῦ νεύρου τὸ τόξον, διπλοῦται δὲ ὑπὸ τῆς χειρὸς τὸ νεῦρον, [7] κλίνεται δὲ ἐπὶ μαζὸν ἡ χεὶρ. Ὁ δὲ Προμηθεὺς μεστός ἐστιν ἐλπίδος ἅμα καὶ φόβου: πῆ μὲν γὰρ εἰς τὸ ἔλκος, πῆ δὲ εἰς τὸν Ἡρακλέα βλέπει, καὶ θέλει μὲν αὐτὸν ὄλοις τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, ἔλκει δὲ τὸ ἥμισυ τοῦ βλέμματος ὁ πόνος.

Ἐνδιατρίψαντες οὖν ἡμερῶν δύο καὶ ἀναλαβόντες ἑαυτοὺς ἐκ τῶν κακῶν, ναῦν Αἰγυπτίαν μισθωσάμενοι (εἶχομεν δὲ ὀλίγον χρυσίον, ὅπερ ἐτύχομεν ἐζωσμένοι) διὰ τοῦ Νείλου τὸν πλοῦν ἐπὶ Ἀλεξάνδρειαν ἐποιούμεθα, μάλιστα μὲν ἐκεῖ διειδενγκότες ποιήσασθαι τὴν διατριβὴν καὶ νομίζοντες ταύτη τάχα τοὺς φίλους εὐρήσειν προσενεχθέντας. [2] Ἐπεὶ δ' ἐγενόμεθα κατὰ τινὰ πόλιν, ἐξαίφνης βοῆς ἀκούομεν πολλῆς. Καὶ ὁ ναύτης εἰπὼν ὁ βουκόλος μεταστρέφει τὴν ναῦν, ὡς ἐπαναπλεύσων εἰς τοῦπίσω, καὶ ἅμα πλήρης ἦν ἡ γῆ φοβερῶν καὶ ἀγρίων ἀνθρώπων: μεγάλοι μὲν πάντες, μέλανες δὲ τὴν χροάν, οὐ κατὰ τὴν τῶν Ἰνδῶν τὴν ἄκρατον, ἀλλ' οἷος ἂν γένοιτο νόθος Αἰθίοψ, ψιλοὶ τὰς κεφαλὰς, [p. 97] λεπτοὶ τοὺς πόδας, τὸ σῶμα παχεῖς: ἐβαρβάριζον δὲ πάντες. [3] Καὶ ὁ κυβερνήτης εἰπὼν ἀπολώλαμεν ἔστησε τὴν ναῦν, ὁ γὰρ ποταμὸς ταύτη στενώτατος: καὶ ἐπεμβάντες τῶν ληστῶν τέσσαρες πάντα μὲν τὰ ἐν τῇ νηὶ λαμβάνουσι, καὶ τὸ χρυσίον ἡμῶν ἀποφέρουσι, ἡμᾶς δὲ δῆσαντες καὶ κατακλείσαντες εἰς τι δωμάτιον ἀπηλλάττοντο, φύλακας ἡμῖν καταλιπόντες, ὡς εἰς τὴν ἐπιούσαν ἄξοντες ἡμᾶς ὡς τὸν βασιλέα: τούτῳ γὰρ ἐκάλοιν τῷ ὀνόματι τὸν ληστὴν τὸν μεῖζονα. Καὶ ἦν ὁδὸς ἡμερῶν δύο, ὡς παρὰ τῶν σὺν ἡμῖν ἐαλωκότων ἠκούσαμεν.

Ἐπεὶ οὖν νύξ ἐγένετο καὶ ἐκεῖμεθα, ὡς ἦμεν, δεδεμένοι καὶ ἐκάθευδον οἱ φρουροί, τότε, ὡς ἐξὸν ἦδη, κλάειν ἤρχον τὴν Λευκίππην. Καὶ δὴ λογισάμενος ὅσων αὐτῆς γέγονα κακῶν αἴτιος, κωκύσας ἐν τῇ ψυχῇ βύθιον, τῷ δὲ νῶ κλέψας τοῦ κωκυτοῦ τὸν ψόφον ὧ θεοὶ καὶ δαίμονες ἔφην ἔϊπερ ἐστέ που καὶ ἀκούετε, τί τηλικοῦτον ἠδίκηκαμεν, ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τοσοῦτῳ πλήθει βαπτισθῆναι κακῶν; [2] Νῦν δὲ καὶ παραδεδώκατε ἡμᾶς λησταῖς Αἰγυπτίοις, ἵνα μηδὲ ἐλέου τύχωμεν.

Ληστὴν γὰρ Ἑλληνα καὶ φωνὴ κατέκλασε, καὶ δέησις ἐμάλαξεν: ὁ γὰρ λόγος πολλάκις τὸν ἔλεον προξενεῖ: τῷ γὰρ πονοῦντι τῆς ψυχῆς ἡ γλῶττα πρὸς ἱκετηρίαν διακονουμένη τῆς τῶν ἀκούοντων ψυχῆς ἡμεροῖ τὸ θυμούμενον. [3] Νῦν δὲ ποίαμεν φωνὴν δεηθῶμεν; τίνας δὲ λόγους προτείνωμεν; Κἂν Σειρήνων τις γένηται πιθανώτερος, ὁ ἀνδροφόνος οὐκ ἀκούει. Μόνους ἱκετεύειν με δεῖ τοῖς νεύμασι καὶ τὴν δέησιν δηλοῦν ταῖς χειρονομίαις. Ὡ τῶν ἀτυχημάτων: ἦδη τὸν θρηνον ὀρχήσομαι. [4] Τὰ μὲν οὖν ἐμά, κἂν ὑπερβολὴν ἔχη συμφορᾶς, ἦττον ἀλγῶ, τὰ δὲ σά, Λευκίππη, ποίω [p. 98] στόματι θρηνήσω; ποίοις ὄμμασι δακρῶσω; Ὡ πιστὴ μὲν πρὸς ἀνάγκην ἔρωτος, χρηστὴ δὲ πρὸς ἐραστὴν δυστυχοῦντα. [5] Ὡς καλὰ σου τῶν γάμων τὰ κοσμήματα. Θάλαμος μὲν τὸ δεσμοκτήριον, εὐνὴ δὲ ἡ γῆ, ὄρμοι δὲ καὶ ψέλια κάλοι καὶ βρόχος, καὶ σοὶ νυμφαγωγὸς ληστὴς παρακαθεύδει, ἀντὶ δεύμεναίων τίς σοὶ τὸν θρηνον ἄδει. [6] Μάτην σοι, ὦ θάλασσα, τὴν χάριν ὠμολογήσαμεν: μέμφομαί σου τῇ φιλανθρωπίᾳ: χρηστοτέρα γέγονας πρὸς οὐς ἀπέκτεινας, ἡμᾶς δὲ σῶσασα μᾶλλον ἀπέκτεινας. Ἐφθόνησας ἡμῖν ἀλυστεύτοις ἀποθανεῖν.'

Ταῦτα μὲν οὖν ἐθρήνον ἡσυχῇ, κλάειν δὲ οὐκ ἠδυνάμην: τοῦτο γὰρ ἴδιον τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τοῖς μεγάλοις κακοῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς μετρίαις συμφοραῖς ἀφθόνως τὰ δάκρυα καταρρεῖ καὶ ἔστι τοῖς πάσχουσιν εἰς τοὺς κολάζοντας ἱκετηρία καὶ τοὺς ἀλγοῦντας ὡς περ οἰδοῦντος τραύματος ἐκένωσεν: ἐν δὲ τοῖς ὑπερβάλλουσι δεινοῖς φεύγει τὰ δάκρυα καὶ προδίδωσι τοὺς ὀφθαλμούς. [2] Ἐντυχοῦσα γὰρ αὐτοῖς ἀναβαίνουσι ἡ λύπη ἴστησί τε τὴν ἀκμὴν καὶ μετοχετεύει καταφέρουσα σὺν αὐτῆκάτω: τὰ δὲ ἐκτρεπόμενα τῆς ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς ὁδοῦ εἰς τὴν ψυχὴν καταρρεῖ καὶ χαλεπώτερον αὐτῆς ποιεῖ τὸ τραῦμα. Λέγω οὖν πρὸς τὴν Λευκίππην πάντα σιγῶσαν ἄτι σιγᾶς, φιλτάτη, καὶ οὐδὲν μοι λαλεῖς; Ὅτι μοι ἔφη πρὸ τῆς ψυχῆς, Κλειτοφῶν, τέθνηκεν ἡ φωνή.'

Ταῦθ' ἡμᾶς διαλεγόμενους ἔλαθεν ἕως γενομένη: καὶ τις ἵππον ἐπελαύνων ἔρχεται, κόμην ἔχων πολλὴν καὶ ἀγρίαν: ἐκόμα δὲ καὶ ὁ ἵππος. Γυμνὸς ἦν ὁ ἵππος ἄστρωτος καὶ οὐκ εἶχε φάλαρα: τοιοῦτοι γὰρ τοῖς λησταῖς εἰσὶν οἱ ἵπποι. Ἀπὸ δὲ τοῦ ληστάρχου παρῆν καὶ εἶ τις ἔφη ἄπαρθένος ἐστὶν ἐν [p. 99] τοῖς εἰλημμένοις, ταύτην ἀπάγειν πρὸς τὸν θεόν, ἱερεῖον [2] ἐσομένην καὶ καθάρσιον τοῦ στρατοῦ. Οἱ δὲ ἐπὶ τὴν Λευκίππην εὐθὺς τρέπονται, ἡ δὲ εἶχετό μου καὶ ἐξεκρέματο βοῶσα. Τῶν δὲ ληστῶν οἱ μὲν ἀπέσπων, οἱ δὲ ἔτυπτον: ἀπέσπων μὲν τὴν Λευκίππην, ἔτυπτον δὲ ἐμέ. Ἀράμενοι οὖν αὐτὴν μετέωρον ἀπάγουσιν, ἡμᾶς δὲ κατὰ σχολὴν ἡγῶν δεδεμένους.

Καὶ ἐπεὶ δύο σταδίους τῆς κώμης προήλθομεν, ἀλαλαγμὸς ἀκούεται πολὺς καὶ σάλπιγγος ἦχος καὶ ἐπιφαίνεται φάλαγξ στρατιωτικὴ, πάντες ὀπλῖται. Οἱ δὲ λησταὶ κατιδόντες, ἡμᾶς μέσους διαλαβόντες ἔμενον ἐπιόντας, ὡς αὐτοὺς ἀμυνόμενοι. [2] Καὶ μετ' οὐ πολὺ παρήσαν πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, πάντες ὀπλῖται, οἱ μὲν ποδῆρες ἔχοντες τὰς ἀσπίδας, οἱ δὲ πέλτας: οἱ δὲ λησταὶ πολλῶ πλείους ὄντες, βώλους ἀπὸ τῆς γῆς λαμβάνοντες τοὺς στρατιώτας ἔβαλλον. [3] Παντὸς δὲ βώλου χαλεπώτερος βῶλος Αἰγύπτιος, βαρὺς τε καὶ τραχὺς καὶ ἀνώμαλος: τὸ δ' ἀνώμαλόνεσιν αἱ αἰχμαὶ τῶν λίθων: ὥστε βληθεὶς διπλοῦν ποιεῖ ἐν ταύτῳ τὸ τραῦμα, καὶ οἶδημα ὡς ἀπὸ λίθου, [4] καὶ τομὰς ὡς ἀπὸ βέλους. Ἀλλὰ ταῖς γε ἀσπίσιν ἐκδεχόμενοι τοὺς λίθους ὀλίγον τῶν βαλλόντων ἐφρόντιζον. Ἐπεὶ οὖν ἕκαμον οἰλησταὶ βάλλοντες, ἀνοίγουσι μὲν οἱ στρατιῶται τὴν φάλαγγα, ἐκθέουσι δὲ ἀπὸ τῶν ὀπλῶν ἄνδρες κούφως ἐσταλμένοι, φέρων αἰχμὴν ἕκαστος καὶ ξίφος, καὶ ἀκοντίζουσιν ἅμα, καὶ οὐδεὶς ἦν ὃς οὐκ ἐπέτυχεν. [5] Εἶτα οἱ ὀπλῖται προσέρρεον: καὶ ἦν ἡ μάχη στερρά, πληγαὶ δὲ παρ' ἀμφοτέρων καὶ τραύματα καὶ σφαγαί. Καὶ τὸ μὲν ἔμπειρον παρὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεπλήρου τοῦ πλήθους τὸ ἐνδεές: ἡμεῖς δὲ ὄσοι τῶν αἰχμαλώτων [p. 100] ἦμεν, ἐπιτηρήσαντες τὸ πονοῦν τῶν ληστῶν μέρος, ἅμα συνελθόντες διακόπτομεν τε αὐτῶν τὴν φάλαγγα καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐκτρέχομεν. [6] Οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχειροῦν ἀναιρεῖν, οὐκ εἰδότες, ὡς δὲ εἶδον γυμνοὺς καὶ δεσμὰ ἔχοντας, ὑπονοήσαντες τὴν ἀλήθειαν δέχονται τῶν ὀπλῶν εἴσω καὶ ἐπ' οὐρανὸν παραπέμψαντες εἶων ἡσυχάζειν. [7] Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἰππεῖς προσέρρεον, καὶ ἐπεὶ πλησίον ἐγένοντο, κατὰ κέρας ἐκάτερον ἐκτείναντες τὴν φάλαγγα περιίππευον αὐτοὺς κύκλῳ, κὰν τούτῳ συναγαγόντες αὐτοὺς εἰς ὀλίγον κατεφόνεον. Καὶ οἱ μὲν ἔκειντο τεθνηκότες, οἱ δὲ καὶ ἡμιθνήτες ἐμάχοντο: τοὺς δὲ λοιποὺς ἐζώγησαν.

Ἦν δὲ περὶ δείλην ὁ καιρὸς: καὶ ὁ στρατηγὸς διαλαβὼν ἡμῶν ἕκαστον ἐπυθάνετο τίνες εἶημεν καὶ πῶς ληφθῆμεν: διηγεῖτο δὲ ἄλλος ἄλλο τι, κἀγὼ τὰ μὰ εἶπον. Ἐπειοῦν ἅπαντα ἔμαθεν, ἐκέλευσεν ἀκολουθεῖν, αὐτὸς δὲ ὄπλα δώσειν ὑπέσχετο: διεγνώκει γὰρ ἀναμείνας στρατιᾶν ἐπελθεῖν τῷ μεγάλῳ ληστηρίῳ: ἐλέγοντο δὲ ἀμφὶ τοὺς μυρίους εἶναι. [2] Ἐγὼ δὲ ἵππον ἦτουν, σφόδρα γὰρ ἦμην ἱππεύειν γεγυμνασμένος. Ὡς δὲ τις παρήν, περιάγων τὸν ἵππον ἐπεδεικνύμην ἐν ῥυθμῷ τὰ τῶν πολεμούντων σχήματα, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν σφόδρα ἐπαινέσαι. Ποιεῖται δὲ με ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁμοτράπεζον καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον ἐπυθάνετο τὰ μὰ καὶ ἀκούων ἠλέει. [3] Συμπαθῆς δὲ πῶς εἰς ἔλεον

ἄνθρωπος ἀκροατὴς ἀλλοτρίων κακῶν, καὶ ὁ ἔλεος πολλὰ λυγρὰ φιλίαν προξενεῖ: ἢ γὰρ ψυχὴ μαλαχθεῖσα πρὸς τὴν ὠνήκουσε λύπην, συνδιατεθεῖσα κατὰ μικρὸν τῆ τοῦ πάθους ἀκροάσει τὸν οἶκτον εἰς φιλίαν καὶ τὴν λύπην εἰς ἔλεον συλλέγει. [4] Οὕτως οὖν διέθηκα [p. 101] τὸν στρατηγὸν ἐκ τῆς ἀκροάσεως, ὡς καὶ αὐτὸν εἰς δάκρυα προαγαγεῖν: πλέον δὲ ποιεῖν εἶχομεν οὐδέν, τῆς Λευκίππης ὑπὸ τῶν ληστῶν ἐχομένης. Ἔδωκε δὲ μοι καίθεράποντα τὸν ἐπιμελησόμενον Αἰγύπτιον.

Τῆ δ' ὕστεραία πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο καὶ ἐπεχειροῦν τὴν διώρυχα χῶσαι, ἥτις ἦν ἐμποδὼν. Καὶ γὰρ ἐωρῶμεν τοὺς ληστὰς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἐπιθάτερα τῆς διώρυχος ἐστῶτας ἐν τοῖς ὄπλοις: βωμὸς δὲ τις αὐτοῖς αὐτοσχέδιος ἠνηλοῦ πεποιημένος καὶ σορὸς τοῦ βωμοῦ πλησίον. [2] Ἄγουσι δὲ τινες δύο τὴν κόρην ὀπίσω τῷ χειρὶ δεδεμένην. Καὶ αὐτοὺς μὲν οἴτινες ἦσαν οὐκ εἶδον, ἦσαν γὰρ ὀπλισμένοι, τὴν δὲ κόρην Λευκίππην οὐσαν ἐγνώρισα. [3] Εἶτα κατὰ τῆς κεφαλῆς σπονδὴν καταχέαντες, περιάγουσι τὸν βωμὸν κύκλῳ καὶ ἐπηύλει τις αὐτῆ, καὶ οἰερέυς, ὡς εἰκός, ἦδεν ὦδην Αἰγυπτίαν: τὸ γὰρ σχῆμα τοῦ στόματος καὶ τῶν προσώπων τὸ διειλκυμένον ὑπέφαινε ὦδην. [4] Εἶτα ἀπὸ συνθήματος πάντες ἀναχωροῦσι τοῦ βωμοῦ μακρὰν, τῶν δὲ νεανίσκων ὁ ἕτερος ἀνακλίνας αὐτὴν ὑπτίαν ἔδωκεν ἐκ παττάλων ἐπὶ τῆς γῆς ἐρηρισμένων, οἶον ποιοῦσιν οἰκοροπλάθοι τὸν Μαρσύαν ἐκ τοῦ φυτοῦ δεδεμένον: εἶτα λαβὼν ξίφος βάπτει κατὰ τῆς καρδίας καὶ διελκύσας τὸ ξίφος εἰς τὴν κάτω γαστέρα ῥήγνυσι: [5] τὰ σπλάγχνα δὲ εὐθὺς ἐξεπήδησεν, ἃ ταῖς χερσὶν ἐξελκύσαντες ἐπιτιθέασιν τῷ βωμῷ: καὶ ἐπειώπηθη, κατατεμόντες ἅπαντες εἰς μοίρας ἔφαγον. Ταῦτα δὲ ὀρῶντες οἱ στρατιῶται καὶ ὁ στρατηγὸς καθ' ἐν τῶν πραττομένων ἀνεβῶν καὶ τὰς ὄψεις ἀπέστρεφον τῆς θέας, ἐγὼ δὲ ἐκ παραλόγου καθήμενος ἐθεώρουν. [6] Τὸ δὲ ἦν ἐκπληξίς: μέτρον γὰρ οὐκ ἔχον τὸ κακὸν [p. 102] ἐνεβρόντησέ με. Καὶ τάχα ὁ τῆς Νιόβης μῦθος οὐκ ἦν ψευδής, ἀλλὰ κάκεῖνη τι τοιοῦτον παθοῦσα ἐπὶ τῆ τῶν παιδῶν ἀπωλεία δόξαν παρέσχεν ἐκ τῆς ἀκινήσιας ὡσεὶ λίθος γενομένη. [7] Ἐπεὶ δὲ τέλος εἶχεν, ὡς γε ὦμην, τὸ ἔργον, τὸ σῶμα ἐνθέντες τῆ σορῶ καταλείπουσι, πῶμα ἐπ' αὐτῆς ἐπιθέντες, τὸν δὲ βωμὸν καταστρέψαντες φεύγουσιν ἀμεταστρεπτί. Οὕτως γὰρ αὐτοῖς ποιεῖν ἔτυχε μεμαντευμένος ὁ ἱερεὺς.

Ἐσπέρας δὲ γενομένης ἡ διώρυξ κέχωστο πᾶσα, οἱ δὲ στρατιῶται διαβάντες αὐλίζονται μικρὸν ἄνω τῆς διώρυχος καὶ περὶ δεῖπνον ἦσαν: ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπεχειροῦν με παρηγορεῖν ἀνιαρῶς ἔχοντα. [2] Περὶ δὲ

πρώτην νυκτὸς φυλακὴν πάντας ἐπιτηρήσας καθεύδοντας πρόειμι τὸ ξίφος ἔχων, ἐπικατασφάξω ἐμαυτὸν τῇ σορῶ. [3] Ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγενόμην, ἀνατείνω τὸ ξίφος Ἐλευκίππη λέγων ἄθλια καὶ πάντων ἀνθρώπων δυστυχεστάτη, οὐ τὸν θάνατον ὁδύρομαί σου μόνον, οὐδὲ τὴν τέθνηκας ἐπὶ ξένης, οὐδὲ ὅτι σοι γέγονεν ἐκ βίας σφαγή, ἀλλ' ὅτι ταῦτα τῶν σῶνάτυχημάτων παίγνια, ἀλλ' ὅτι καθάρσιον γέγονας ἀκαθάρτων σωμάτων καὶ σεζῶσαν ἀνέτεμον, οἴμοι, καὶ βλέπουσας ὄλην τὴν ἀνατομήν, ἀλλ' ὅτι σοι τῆς γαστροῦ τὰ μυστήρια ἐμέρισαν καὶ τὴν ταφήν κακοδαίμονι βωμῶ καὶ σορῶ. [4] Καὶ τὸ μὲν σῶμα ταύτη κατατέθειται, τὰ δὲ σπλάγχνα ποῦ; Εἰ μὲν δεδαπανῆκει τὸ πῦρ, ἦττων ἢ συμφορά: νῦν δὲ ἡ τῶν σπλάγχνων σου ταφή ληστῶν γέγονε τροφή. Ὀπνηρᾶς ἐπὶ βωμοῦ δαδουχίας: ὦ τροφῶν καινὰ μυστήρια. [5] Καὶ ἐπὶ τοιούτοις θύμασιν ἔβλεπον ἄνωθεν οἱ θεοὶ καὶ οὐκ ἐσβέσθη τὸ πῦρ, ἀλλὰ μαινόμενον ἠνείχετο καὶ ἀνέφερε τοῖς θεοῖς τὴν κνίσσαν; Λάβε οὖν, Λευκίππη, τὰς πρεπούσας σοι παρ' ἐμοῦ χοάς.' [p. 103]

Ταῦτα εἰπὼν ἀνατείνω τὸ ξίφος ἄνω, ὡς καθήσων ἐμαυτῶ κατὰ τῆς

σφαγῆς, καὶ ὁρῶ δύο τινας ἐξ ἐναντίας (σεληναία δὲ ἦν) σπουδῆ θεόντας. Ἐπέσχον οὖν ληστὰς εἶναι δοκῶν, ὡς ἂν ὑπ' αὐτῶν ἀποθάνοιμι. [2] Ἐν τούτῳ δὲ ἐγγὺς ἐγένοντο καὶ ἀναβοῶσιν ἄμφω: Μενέλαος δὲ ἦν καὶ ὁ Σάτυρος. Ἐγὼ δὲ ἄνδρας ἰδὼν ἐκ παραλόγου ζῶντας φίλους οὔτε περιεπτυσάμην, οὐτ' ἐξεπλάγην ὑφ' ἡδονῆς: τοσοῦτον ἡ λύπη με τῆς συμφορᾶς ἐξεκώφωσε. [3] Λαμβάνονται δὲ μοι τῆς δεξιᾶς καὶ ἐπεχείρουν ἀφαιρεῖσθαι τὸ ξίφος: ἐγὼ δὲ πρὸς θεῶν ἔφη μὴ μοι φθονήσητε θανάτου καλοῦ, μᾶλλον δὲ φαρμάκου τῶν κακῶν: οὐδὲ γὰρ ζῆν ἔτι δύναμαι, κἂν νῦν με βιάσησθε, [4] Λευκίππη οὕτως ἀνηρημένης. Τοῦτο μὲν γὰρ ἀφαιρήσεσθέ μοι τὸ ξίφος, τὸ δὲ τῆς ἐμῆς λύπης ξίφος ἔνδον καταπέπηγε καὶ τέμνει κατ' ὀλίγον. Ἀθανάτω σφαγῆ ἀποθνήσκεις με βούλεσθε; Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος ἄλλ' εἰ διὰ τοῦτο θέλεις ἀποθανεῖν, ὦρα σοι τὸ ξίφος ἐπισχεῖν: Λευκίππη δὲ σοι νῦν ἀναβιώσεται.' [5] Βλέψας οὖν πρὸς αὐτὸν ἔτι μοι καταγελαῖς ἔφη ἐπὶ τηλικούτω κακῶ; εὔ γε, Μενέλαε, Ξενίου μέμνησαι Διός.' Ὁ δὲ δρούσας τὴν σορὸν ἔπει τοίνυν ἀπίστεϊ Κλειτοφῶν ἔφη, 'σύ μοι, Λευκίππη, [6] μαρτύρησον, εἰ ζῆς.' Ἄμα δὲ εἶπε καλίδις που καὶ τρις ἐπάταξε τὴν σορὸν, καὶ κάτωθεν ἀκούω φωνῆς πάνυ λεπτῆς. Τρόμος οὖν εὐθύς ἴσχει με καὶ πρὸς τὸν Μενέλαον ἀπέβλεπον, μάγον εἶναι δοκῶν. [7] Ὁ δὲ ἀνέωγεν ἄμα τὴν σορὸν καὶ ἡ Λευκίππη κάτωθεν ἀνέβαινε, φοβερὸν θέαμα, ὦ θεοί, καὶ φρικωδέστατον. Ἀνέωκτο μὲν ἡ γαστήρ αὐτῆς πᾶσα καὶ ἠνέντερων κενή: ἐπιπεσοῦσα δέ μοι περιπλέκεται καὶ συνέφυμεν καὶ ἄμφω κατεπέσομεν. [p. 104]

Μόλις οὖν ἀναζωπυρήσας λέγω πρὸς τὸν: Μενέλαον οὐκ ἐρεῖς μοι τί ταῦτα; οὐχὶ Λευκίππη ὁρῶ; ταύτην οὐ κρατῶ καὶ ἀκούω λαλούσης; ἂ οὖν χθὲς ἐθεασάμην τίνα ἦν; ἢ γὰρ ἐκεῖνά ἐστιν ἢ ταῦτα ἐνύπνια. [2] Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ φίλημα ἀληθινὸν καὶ ζῶν, ὡς κάκεινο τὸ τῆς Λευκίππης γλυκύ.' Ἄλλὰ νῦν ὁ Μενέλαος ἔφη καὶ τὰ σπλάγχνα ἀπολήψεται καὶ τὰ στέρνα συμφύσεται καὶ ἄτρωτον ὄψει. Ἄλλ' ἐπικάλυψαί σου τὸ πρόσωπον: καλῶ γὰρ τὴν Ἐκάτην ἐπὶ τὸ ἔργον.' Ἐγὼ δὲ πιστεύσας ἐνεκαλυψάμην. [3] Ὁ δὲ ἄρχεται τερατεύεσθαι καὶ λόγον τινα καταλέγειν: καὶ ἄμα λέγων περιαιρεῖ τὰ μαγγανεύματα τὰ ἐπὶ τῇ γαστρὶ τῆς Λευκίππης καὶ ἀποκατέστησεν εἰς τὸ ἀρχαῖον, [4] λέγει τέ μοι ἀποκάλυψαι.' Κάγῳ

μόλις μὲν καὶ φοβούμενος (ἀληθῶς γὰρ ὤμην τὴν Ἐκάτην παρεῖναι), ὅμως ὁ οὖν ἀπέστησα τῶν ὀφθαλμῶν τὰς χεῖρας καὶ ὀλόκληρον τὴν Λευκίππη ὁρῶ. [5] Ἐτι μᾶλλον οὖν ἐκπλαγεῖς ἐδεόμην τοῦ Μενελάου λέγων ὦ φίλτατε Μενέλαε, εἰ διάκονός τις εἶ θεῶν, δέομαί σου, ποῦ γῆς εἰμι καὶ τίνα ποτὲ ταῦτα ὁρῶ; Καὶ ἡ Λευκίππη καῦσαι ἔφη Ἐμένελαε, δεδιττόμενος αὐτόν, λέγε δὲ πῶς τοὺς ληστὰς ἠπάτησας.'

Ὁ οὖν Μενέλαος λέγει οἶδας ὡς Αἰγύπτιός εἰμι τὸ γένος: φθάνω γὰρ σοι ταῦτα εἰπὼν ἐπὶ τῆς νεῶς. Ἦν οὖν μοι τὰ πλεῖστα τῶν κτημάτων περὶ ταύτην τὴν κώμην καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῆς γνώριμοι. [2] Ἐπεὶ οὖν τῇ ναυαγία περιεπέσομεν, εἶτά με προσέερριψε τὸ κύμα τοῖς τῆς Αἰγύπτου παραλίαις, λαμβάνομαι μετὰ τοῦ Σατύρου πρὸς τῶν ταύτη παραφυλαττόντων ληστῶν. Ὡς δὲ ἄγομαι πρὸς τὸν λῆσταρχον, ταχύ με τῶν ληστῶν τινες γνωρίσαντες λύουσί μου τὰ δεσμά, θαρρεῖν τε ἐκέλευον καὶ συμπονεῖν αὐτοῖς, [p. 105] ὡς ἂν οἰκεῖον. [3] Ἐξαιτούμαι δὲ καὶ τὸν Σάτυρον ὡς ἐμόν.' Οἱ δὲ ἄλλ' ὅπως ἔφησαν ἐπιδείξεις ἡμῖν σεαυτὸν τολμηρὸν πρῶτον.' Κάντούτῳ χρησμὸν ἴσχουσι κόρην καταθῆσαι καὶ καθῆραι τὸ ληστήριον καὶ τοῦ μὲν ἡπατος ἀπογεύσασθαι τυθείσης, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα σορῶ παραδόντας ἀναχωρήσαι, ὡς ἂν τὸ τῶν ἐναντίων στρατόπεδον ὑπερβάλῃ τῆς θυσίας τὸν τόπον. Ἐλέγε δὲ τὰ ἐπίλοιπα, Σάτυρε, σὸς γὰρ ἐντεῦθεν ὁ λόγος.'

Καὶ ὁ Σάτυρος λέγει ἄμα δὲ βιαζόμενος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἔκλαον, ὦ δέσποτα, καὶ ὠδυρόμην, τὰ περὶ τῆς Λευκίππης πυθόμενος, καὶ ἐδεόμην Μενελάου παντὶ τρόπῳ σῶσαι τὴν κόρην. [2] Δαίμων δὲ τις ἀγαθὸς ἡμῖν συνήργησεν. Ἐτύχομεν τῆς προτεραίας τῆς θυσίας ἡμέρα καθεζόμενοι πρὸς τῇ θαλάττῃ λυπούμενοι καὶ περιτούτων σκοποῦντες, τῶν δὲ ληστῶν τινες ναῦν ἰδόντες ἀγνοία πλανηθεῖσαν ὥρμησαν ἐπ' αὐτήν. [3] Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς νεῶς συνέντες οἱ τυγχάνουσιν, ἐπεχείρουν ἐλάυνειν εἰς

τούπισω: ὡς δὲ φθάνουσιν οἱ λησταὶ καταλαβόντες, πρὸς ἄμυναντρέπονται: [4] καὶ γὰρ τις ἐν αὐτοῖς ἦν τῶν τὰ Ὀμήρου τῷ στόματι δεικνύντων ἐντοῖς θεάτρους. Τὴν Ὀμηρικὴν οὖν σκευὴν ὀπλισάμενος καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς ἀμφαυτὸν οὕτω σκευάσας, ἐπεχείρουν μάχεσθαι. [5] Πρὸς μὲν οὖν τοὺς πρώτους ἐπελθόντας καὶ μάλα ἐρρωμένως ἀντετάξαντο: πλειόνων δὲ ἐπιπλευσάντων σκαφῶν ληστρικῶν καταδύουσι τὴν ναῦν καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκπεσόντας ἀνήρουν. [6] Λανθάνει δὴ κίστη ἐκτραπεῖσά τις καὶ τῷ ναυαγίῳ καθ' ἡμᾶς τῷ ῥοί κομισθεῖσα, ἦν δὲ Μενέλαος ἀναιρεῖται: καὶ ἀναχωρήσας ποι παρόντος ἅμα κάμοῦ 'προσεδόκα γάρ τι σπουδαῖον ἔνδον εἶναι' ἀνοίγει τὴν κίστην καὶ ὀρῶμεν [p. 106] χλαμύδα καί ξίφος, τὴν μὲν κώπην ὅσον παλαιστῶν τεσσάρων, τὸν δὲ σίδηρον ἐπὶ τῇ κώπη βραχύτατον, [7] δακτύλων ὅσον τριῶν. Ὡς δὲ ἀνελόμενος τὸ ξίφος ὁ Μενέλαος ἔλαθε μεταστρέψας κατὰ τὸ τοῦ σιδήρου μέρος, τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ξίφος ὡσπερ ἀπόχηραμοῦ τῆς κώπης κατατρέχει τοσοῦτον, ὅσον εἶχεν ἡ κώπη τὸ μέγεθος: ὡς δὲ ἀνέστρεψεν εἰς τοῦ μπαλιν, αὐθις ὁ σίδηρος εἶσω καταδύεται. Τούτῳ δ' ἄρα, ὡς εἰκόσ, ὁ κακοδαίμων ἐκεῖνος ἐν τοῖς θεάτρους ἐχρήτο πρὸς τὰς κιβδήλους σφαγᾶς.'

ἄλεγω οὖν πρὸς τὸν Μενέλαον 'θεὸς ἡμῖν, ἂν θέλης χρηστὸς γενέσθαι, συναγωνιεῖται: δυνησόμεθα γὰρ καὶ τὴν κόρην σῶσαι καὶ τοὺς ληστὰς λαθεῖν: [2] ἄκουσον δὲ ποίῳ τρόπῳ. Δέρμα προβάτου λαβόντες ὡς ὅτι ῥαδινώτατον συρράψωμεν εἰς σχῆμα βαλαντίου, μέτρον ὅσον γαστρὸς ἀνθρωπίνης, εἰς τὴν ἐμπλήσαντες θηρείων σπλάγχχνων καὶ αἵματος, τὴν πλαστὴν ταύτην γαστέρα ῥάψωμεν, ὡς ἂν μὴ ῥαδίως τὰ σπλάγχχνα διεκπίπτει, καὶ ἐνσκευάσαντες τὴν κόρην τοῦτον τὸν τρόπον καὶ στολὴν ἔξωθεν περιβαλόντες μίτρας τε καὶ ζώμασιν ἐνδεδεμένη τὴν σκευὴν ταύτην ἐπικρύψωμεν. [3] Πάντως δὲ καὶ ὁ χρησμὸς ἡμῖν εἰς τὸ λαθεῖν χρήσιμος. Ὀλοκλήρως γὰρ αὐτὴν ἐσταλμένην δι' αὐτῆς ἀνατμηθῆναι μέσην τῆς ἐσθῆτος λέγει ὁ χρησμὸς. Ὁρᾶς τοῦτο τὸ ξίφος ὡς ἔχει μηχανῆς. [4] Ἄν γὰρ ἐρείσει τις ἐπὶ τινος σώματος, φεύγει πρὸς τὴν κώπην ὡσπερ εἰς κουλεόν: καὶ οἱ μὲν ὀρῶντες δοκοῦσι βαπτίζεσθαι τὸν σίδηρον κατὰ τοῦ σώματος, ὁ δὲ εἰς τὸν χηραμὸν τῆς κώπης ἀνέδραμε, μόνην δὲ καταλείπει τὴν αἰχμήν, ὅσον τὴν πλαστὴν γαστέρα τεμείν καὶ τὴν κώπην ἐν χρωῖ τοῦ σφαζομένου τυχεῖν: καὶ ἀποσπάσει τις τὸν σίδηρον [p. 107] ἐκ τοῦ τραύματος, καταρρεῖ πάλιν ἐκ τοῦ χηραμοῦ τὸ ξίφος, ὅσον τῆς κώπης ἀνακουφίζεται τὸ μετέωρον καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τοὺς ὀρῶντας ἀπατά. [5] Δοκεῖ γὰρ τοσοῦτον καταβῆναι ἐν τῇ σφαγῇ, ὅσον ἀνεισιν ἐκ τῆς μηχανῆς. Τούτων οὖν γενομένων, οὐκ ἂν εἶδεῖεν οἱ λησταὶ τὴν τέχνην. Τὰ τε γὰρ δέρματα ἀποκέκρυπται, τὰ τε σπλάγχχνα τῇ σφαγῇ προπηθήσεται, ἅπερ ἡμεῖς ἐξελόντες ἐπὶ τῷ βωμῷ θύσομεν [6] Καὶ τούν τε ὑθεν οὐκέτι προσίασιν οἱ λησταὶ τῷ σώματι, ἀλλ

ἡμεῖς εἰς τὴν σορὸν καταθήσομεν. Ἀκήκοας τοῦ ληστάρχου μικρῶ πρόσθεν εἰπόντος δεῖν τι τολμηρὸν ἐπιδείξασθαι πρὸς αὐτούς, ὥστε ἔστι σοιπροσελθεῖν αὐτῷ καὶ ὑποσχέσθαι ταύτην τὴν ἐπίδειξιν.' Ταῦτα λέγων ἐδέομην Δία Ξένιον καλῶν καὶ κοινῆς ἀναμιμνήσκων τραπέζης καὶ κοινῆς ναυαγίας.'

Ἄλλ' ὁ δὲ χρηστὸς οὗτος 'μέγα μὲν' ἔφη 'τὸ ἔργον, ἀλλ' ὑπὲρ φίλου, καὶ ἀποθανεῖν δεῖ, καλὸς δὲ κίνδυνος, γλυκὺς δὲ θάνατος.' 'Νομίζω δὲ' ἔφη 'ζῆν καὶ κλειτοφῶντα. [2] Ἡ γὰρ κόρη πυθομένῳ μοι καταλιπεῖν αὐτὸν εἶπε παρὰ τοῖς ἐαλωκόσι τῶν ληστῶν δεδεμένον, οἱ δὲ τῶν ληστῶν πρὸς τὸν λήσταρχον ἐκφυγόντες ἔλεγον πάντας τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν εἰλημμένους τὴν εἰς τὸ στρατόπεδον μάχην ἐκπεφευγέναι: ὡστε ἀποκείσεται σοι παρ' αὐτῷ ἡ χάρις καὶ ἅμα [3] ἐλεῆσαι κόρην ἀθλίαν ἐκ τοσοῦτου κακοῦ.' Ταῦτα λέγων πείθω, καὶ συνέπραξεν ἡ Τύχη. Ἐγὼ μὲν οὖν περὶ τὴν τοῦ μηχανήματος ἡμῶν σκευὴν: ἄρτι δὲ τοῦ Μενελάου μέλλοντος τοῖς λησταῖς περὶ τῆς θυσίας λέγειν, ὁ λήσταρχος φθάσας κατὰ δαίμονα 'νόμος ἡμῖν ἔφη 'τοὺς πρωτομύστας τῆς ἱερουργίας [p. 108] ἄρχεσθαι, μάλιστα ὄταν ἄνθρωπον καταθύειν δέη. [4] Ὡρα τοίνυν εἰς αὐρίον σοὶ παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν θυσίαν: δεήσει δὲ καὶ τὸν σὸν οἰκέτην ἅμα σοὶ μυθεῖναι.' 'καὶ μάλα' οὗτος ἔφη 'προθυμησόμεθα μηδενὸς ὑμῶν χείρους γενέσθαι. [5] Στεῖλαι δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς δεήσει τὴν κόρην ὡς ἀρμοδίως πρὸς τὴν ἀνατομὴν.' Ὡς οὖν ὁ λήσταρχος ἔφη 'τὸ ἱερεῖον.' [6] Στέλλομεν δὴ τὴν κόρην τὸν προειρημένον τρόπον καθ' ἑαυτούς, καὶ θαρρεῖν παρεκελευσάμεθα, διεξελθόντες ἕκαστα καὶ ὡς μένειν εἶσω τῆς σοροῦ χρή, καὶ ἀθῆτον αὐτὴν ὁ ὑπνος ἀφῆ, τὴν ἡμέραν ἔνδον μένειν. "Ἦν δὲ τι ἡμῖν ἐμποδῶν γένηται, σῶζε σαυτὴν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.' Ταῦτα εἰπόντες ἐξάγομεν αὐτὴν ἐπὶ τὸν βωμόν. Καὶ τὰ λοιπὰ οἶδας."

Ὡς οὖν ἤκουσα, παντοδαπὸς ἐγινόμενος καὶ διηπόρουν ὅ τι ποιήσω πρὸς τὸν Μενέλαον ἀντάξιον. Τὸ δὲ οὖν κοινότατον, προσπεσὼν κατησπαζόμενος καὶ προσεκύβηνος ὡς θεὸν καὶ μου κατὰ τῆς ψυχῆς ἀθρόα κατεχεῖτο ἡδονή. [2] Ὡς δὲ τὰ κατὰ Λευκίππην εἶχε μοι καλῶς, 'ὁ δὲ Κλεινίας' εἶπον 'τί γέγονεν;' ὁ δὲ Μενέλαος 'οὐκ οἶδα' ἔφη: (μετὰ γὰρ τὴν ναυαγίαν εὐθύς εἶδον μὲν αὐτὸν τῆς κεραιᾶς λαβόμενον, ὅποι [3] δὲ κεχώρηκεν οὐκ οἶδα.) Ἄνεκώκυσα οὖν ἐν μέσῃ τῆς χαρᾶς: ταχὺ γὰρ ἐφθόνησέ μοι δαίμων τις τῆς καθαρᾶς ἡδονῆς: [4] τὸν δὲ ἐμφανιόμενον οὐδαμοῦ, τὸν μετὰ Λευκίππην ἐμὸν δεσπότην, τοῦτον ἐκ πάντων κατέσχεν ἡ θάλασσα, ἵνα μὴ τὴν ψυχὴν μόνον ἀπολέσει, [5] ἀλλὰ

καὶ τὴν ταφήν. Ἐθάλαττα ἄγνωμον, ἐφθόνησας ἡμῖν ὀλοκλήρου τοῦ τῆς φιλανθρωπίας σουδράματος. Ἄπιμεν οὖν εἰς τὸ στρατόπεδον κοινή καὶ τῆς σκηνῆς εἴσω παρελθόντες τῆς ἐμῆς τὸ λοιπὸν [p. 109] τῆς νυκτὸς διετρίψαμεν, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔλαθε τοὺς πολλοὺς.

Ἄμα δὲ τῆ ἕξ προσάγω τὸν Μενέλαον τῷ στρατηγῷ καὶ ἅπαντα λέγω, ὁ δὲ συνήδετο καὶ τὸν Μενέλαον ποιεῖται φίλον, πυνθάνεται δὲ πόση δύναμις ἐστὶ τοῖς ἐναντίοις. Ὁ δὲ ἔλεγε πᾶσαν ἐμπεπλήσθαι τὴν ἐξῆς κώμην ἀνδρῶν ἀπονενομημένων καὶ πολὺ συνηθοῖσθαι ληστήριον, ὡς εἶναι μυρίους. [2] Λέγει οὖν ὁ στρατηγὸς ἄλλῃ μὲν αὐταὶ αἱ πέντε χιλιάδες ἱκαναὶ πρὸς εἴκοσι τῶν ἐκείνων: ἀφίξονται δὲ ὄσον οὐδέ πω πρὸς τούτοις ἕτεροι δισχιλίοι τῶν ἀμφὶ τὸ Δέλτα καὶ τὴν Ἡλίου πόλιν τεταγμένων [3] ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Καὶ ἅμα λέγοντος αὐτοῦ παῖς εἰστρέχει τις λέγων ἀπὸ τοῦ Δέλτα πρόδρομον ἦκειν τούκειθεν στρατοπέδου καὶ πέντε λέγειν ἄλλων ἡμερῶν διατρίβειν τοὺς δισχιλίους: τοὺς γὰρ βαρβάρους κατατρέχοντας πεπαῦσθαι: μελλούσης δὲ ἦκειν τῆς δυνάμεως τὸν ὄρνιν αὐτοῖς ἐπιδημῆσαι τὸν ἰερὸν φέροντα τοῦ πατρὸς τὴν ταφήν: ἀνάγκην δὲ εἶναι τὴν ἕξοδον ἐπισχεῖν τοσοῦτων ἡμερῶν.

Ἐπειδὴ οὖν οὗτος, ὅστις ἔφη ἄσπετος τιμῆς ἡξίωται; ποῖαν δὲ καὶ κομίζει ταφήν; Φοίνιξ μὲν ὁ ὄρνις ὄνομα, τὸ δὲ γένος Αἰθίοψ, μέγεθος κατὰ ταῦν: [2] τῆ χροῶ ταῦς ἐν κάλλει δεύτερος. Κεκέρασται μὲν τὰ πτερὰ χρυσοῦ καὶ πορφύρα, ἀρχεῖ δὲ τὸν Ἡλίον δεσπότην: καὶ ἡ κεφαλὴ μαρτυρεῖ, ἔστεφάνωσε γὰρ αὐτὴν κύκλος εὐφραγῆς: ἡλίου δὲ ἐστὶν ὁ τοῦ κύκλου στέφανος εἰκῶν. [3] Κυάνεός ἐστιν, ῥόδοις ἐμπεπλησμένος, εὐειδῆς τὴν θέαν, ἀκτῖσι κομᾶ, καὶ εἰσὶν αὐταὶ πτερῶν ἀνατολαί: μερίζονται δὲ αὐτοῦ Αἰθίοπες μὲν τὴν ζωὴν, Αἰγύπτιοι δὲ τὴν τελευτήν. [4] Ἐπειδὴ γὰρ ἀποθάνη σὺν χρόνῳ δὲ τοῦτο πάσχει μακρῶ, [p. 110] ὁ παῖς αὐτὸν ἐπὶ τὸν Νεῖλον φέρει, σχεδιάσας αὐτῷ καὶ τὴν ταφήν. Σμύρνης γὰρ βῶλον τῆς εὐωδουμένης, ὅσον ἱκανὸν πρὸς ὄρνιθος ταφήν, ὀρύττει τε τῷ στόματι καὶ κοιλαίνει κατὰ μέσον, καὶ τὸ ὄρυγμα θήκη γίνεται τῷ νεκρῷ. [5] Ἐνθεὶς δὲ καὶ ἐναρμόσας τὸν ὄρνιν τῆ σαρῶ καὶ κλείσας τὸ χάσμα γήινῳ χώματι ἐπὶ τὸν Νεῖλον οὕτως ἵπταται τὸ ἔργον φέρων. Ἐπειτα δὲ αὐτῷ χορὸς ἄλλων ὄρνιθων ὡσπερ δορυφόρων καὶ ἔοικεν ὁ ὄρνις ἀποδημοῦντι βασιλεῖ καὶ τὴν πόλιν οὐ πλανᾶται τὴν Ἡλίου. [6] Ὄρνιθος αὕτη μετοικία νεκροῦ. Ἐστηκεν οὖν ἐπὶ μετεώρου σκοπῶν καὶ ἐκδέχεται τοὺς προπόλους τοῦ θεοῦ. Ἐρχεται δὲ τις ἱερεὺς Αἰγύπτιος, βιβλίον ἐξ ἀδύτων φέρων, καὶ δοκιμάζει τὸν ὄρνιν ἐκ τῆς γραφῆς. [7] Ὁ δὲ οἶδεν ἀπιστούμενος καὶ τὰ ἀπόρητα

φαίνει τοῦ σώματος καὶ τὸν νεκρὸν ἐπιδείκνυται καὶ ἔστιν ἐπιτάφιος σοφιστής. Ἱερέων δὲ παῖδες Ἡλίου τὸν ὄρνιν τὸν νεκρὸν παραλαβόντες θάπτουσι. Ζῶν μὲν οὖν Αἰθίοψ ἐστὶ τῆ τροφῆς, ἀποθανῶν δὲ Αἰγύπτιος γίνεται τῆ ταφῆς.

Four

Ἐδοξεν οὖν τῷ στρατηγῷ μαθόντι τὴν τε τῶν ἐναντίων παρασκευὴν καὶ τὴν τῶν συμμάχων ἀναβολὴν εἰς τὴν κώμην ἀναστρέφειν πάλιν, ὅθεν περ ἐξωρμήσαμεν, ἔστι δὲ οἱ σύμμαχοι παραγένοιται: ἐμοὶ δὲ τις οἶκος ἀπετέτακτο ἅμα τῆς Λευκίπην μικρὸν ἀνωτέρω τῆς τοῦ στρατηγοῦ καταγωγῆς. [2] Καὶ ὡς εἴσω παρήλθον, περιπτύξάμενος αὐτὴν οἶός τε ἦμην [p. 111] ἀνδρίζεσθαι. Ὡς δὲ οὐκ ἐπέτρεπε ἄμεινον [3] εἶπον ἡμεῖς ἄφροδιτις ὄρνιθον: οὐχ ὄρνιθον οἶα ἐκ παραλόγου γίνεται, ναυαγία καὶ ληστὰ καὶ θυσίαι καὶ σφαγαί: ἀλλ' ἕως ἐν γαλήνῃ τῆς τύχης ἐσμέν, ἀποχρησώμεθα τῷ καιρῷ, πρὶν τι χαλεπώτερον ἡμᾶς ἐπισχεῖν. Ἡ δὲ ἄλλ' οὐθέμις [4] ἔφη τοῦτο ἦδη γενέσθαι. Ἡ γὰρ μοι θεὸς Ἄρτεμις ἐπιστάσα πρῶτην κατὰ τοὺς ὕπνους, ὅτε ἔκλαον μέλλουσα σφαγήσεσθαι ἄμεινον ἔφη κλαῖε: οὐ γάρ τε θνήσκει: βοηθὸς γὰρ ἐγὼ σοι παρέσομαι: μενεῖς δὲ παρθένος, ἐστὶ ἄν σε νυμφοστολήσω: ἄξεται δὲ σε [5] ἄλλος οὐδεὶς ἢ Κλειτοφῶν. Ἐγὼ δὲ τὴν μὲν ἀναβολὴν ἠχθόμην, ταῖς δὲ τοῦ μέλλοντος ἐλπίσιν ἠδόμεν: ὡς ἦκουσα τὸ ὄναρ, ἀναμνησκομαι προσόμοιον ἰδὼν ἐνύπνιον. [6] Ἐδόκουν γὰρ τῆ παρελθούσῃ νυκτὶ νεῶν Ἀφροδίτης ἰδεῖν καὶ τὸ ἄγαλμα ἔνδον εἶναι τῆς θεοῦ: ὡς δὲ πλησίον ἐγενόμην προσεζόμενος, [7] κλεισθῆναι τὰς θύρας. Ἀθυμοῦντι δὲ μοι γυναῖκα ἐκφανῆναι κατὰ τὸ ἄγαλμα τὴν μορφὴν ἔχουσαν, καὶ ἔπειτα εἶπεν οὐκ ἔξεστί σοι παρελθεῖν εἴσω τοῦ νεῶ: ἦν δὲ ὀλίγον ἀναμείνης χρόνον, οὐκ ἀνοίξω σοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱερέα σε ποιήσω τῆς [8] θεοῦ. καταλέγω δὲ τοῦτο τῆς Λευκίπην τὸ ἐνύπνιον καλοῦκέτι ἐπεχειροῦν βιάσεσθαι. Ἀναλογιζόμενος δὲ τὸν τῆς Λευκίπην ὄνειρον, οὐ μετρίως ἐταραττόμην.

Ἐν τούτῳ δὲ Χαρμίδης (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ στρατηγῷ) ἐπιβάλλει τῆς Λευκίπην τὸν ὀφθαλμὸν, ἀπὸ τοιαύτης ἀφορμῆς αὐτὴν ἰδὼν. Ἐτυχον ποτάμιον θηρίον ἄνδρες τεθηρακότες θεᾶς ἄξιον: ἵππον δὲ αὐτὸν τοῦ Νεῖλου καλοῦσιν οἱ Αἰγύπτιοι. [2] Καὶ ἔστι μὲν ἵππος, ὡς ὁ λόγος βούλεται, τὴν γαστέρα καὶ τοὺς πόδας, πλὴν ὅσον εἰς γηλὴν σχίζει τὴν ὀπλήν: [p. 112] μέγεθος δὲ κατὰ τὸν βούν τὸν μέγιστον: οὐρὰ βραχεῖα καὶ ψιλὴ τριχῶν: [3] κεφαλὴ περιφερῆς οὐ σμικρά: ἐγγυὲς ἵππου παρειά: μυκτῆρ ἐπὶ μέγα κεκηνῶς καὶ πνέων πυρώδη καπνὸν ὡς ἀπὸ πηγῆς πυρός: γένυς εὐρεῖα, ὄση καὶ παρειά: μέχρι τῶν κροτάφων ἀνοίγει τὸ στόμα: ἔχει δὲ καὶ κυνόδοντα καμπύλους κατὰ μὲν τὴν ἰδέαν καὶ τὴν θέσιν ὡς συός, τὸ δὲ μέγεθος εἰς τριπλάσιον.

καλεῖ δὲ πρὸς τὴν θέαν ἡμᾶς ὁ στρατηγός: καὶ ἡ Λευκίπην συμπαρῆν. Ἡμεῖς μὲν οὖν ἐπὶ τὸ θηρίον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχομεν, ἐπὶ τὴν Λευκίπην δὲ ὁ στρατηγός: [2] καὶ εὐθὺς ἐάλωκε. Βουλόμενος οὖν ἡμᾶς παραμένειν ἐπὶ πλεῖστον, ἔχον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ

χαρίζεσθαι, περιπλοκάς ἐξήτει λόγων, πρῶτον μὲν τὴν φύσιν τοῦ θηρίου καταλέγων, εἶτα καὶ τὸν τρόπον τῆς ἄγρας, ὡς ἔστι μὲν ἀδηφαγώτατον καί ποιεῖται τροφήν ὄλον λήιον, ἀπάτη δὲ πάσχει τὴν ἄγραν. [3] Ἐπιτηρήσαντες γὰρ αὐτοῦ τὰς διατριβάς, ὄρυγμα ποιησάμενοι ἐπικαλύπτουσιν ἄνωθεν καλάμοις καὶ χόματι: ὑπὸ δὲ τὴν τῶν καλάμων μηχανὴν ἰστάναι κάτω ξύλινον οἴκημα τὰς θύρας ἀνεωγμένον εἰς τὸν ὄροφον τοῦ βόθρου καὶ τὴν πτώσιν τοῦ θηρίου λοχᾶν: [4] τὸν μὲν γὰρ ἐπιβάντα φέρεσθαι εὐθύς, καὶ τὸ οἴκημα φωλεοῦ δίκην ὑποδέχεσθαι, καὶ τοὺς κυνηγέτας ἐκθορόντας εὐθύς ἐπικλείειν τοῦ πάματος τὰς θύρας καὶ ἔχειν οὕτω τὴν ἄγραν, ἐπεὶ πρὸς γε τὸ καρτερόν οὐδεὶς ἂν αὐτοῦ κρατήσῃε βίᾳ. [5] Τὰ τε γὰρ ἄλλα ἔστιν ἀλκιμώτατος καὶ τὸ δέρμα, ὡς ὁρᾶτε, φέρει παχὺ καὶ οὐκ ἐθέλει [p. 113] πειθεσθαι σιδήρου τραύματι, ἀλλ' ἔστιν, ὡς εἰπεῖν, ἑλέφας Αἰγύπτιος. Καὶ γὰρ δευτερός φαίνεται εἰς ἄλλη ἢ ἐλέφαντος Ἰνδοῦ.'

Καὶ ὁ Μενέλαος (ἧ γὰρ ἐλέφαντα) ἔφη ἥδη θεθέασαι ποτε; 'Καὶ μάλα' ὁ Χαρμίδης εἶπεν, 'καὶ ἀκήκοα παρὰ τῶν ἀκριβῶς εἰδόντων τῆς γενέσεως αὐτοῦ [2] τὸν τρόπον ὡς παράδοξος.' 'Ἄλλ' ἡμεῖς γε οὐκ εἶδομεν εἰς ταύτην' ἔφην ἐγὼ 'τὴν ἡμέραν, ὅτι μὴ γραφῆ.' 'Λέγοιμ' ἂν ὑμῖν' εἶπε, (καὶ γὰρ ἄγομεν σχολήν. Κῦει μὲν αὐτὸν ἡ μήτηρ χρονιώτατον: δέκα γὰρ ἔνια τοῖς πλάττει τὴν σποράν, μετὰ δευσοαύτην ἑτῶν περίοδον τίκει, ὅταν ὁ τόκος γέρων γένηται. [3] Διὰ τοῦτο, οἶμαι, καὶ γίνεται μέγας τὴν μορφήν, ἄμαχος τὴν ἀλκήν, πολὺς τὴν βιοτήν, βραδὺς τὴν τελευτήν: βιοῦν γὰρ αὐτὸν λέγουσιν ὑπὲρ τὴν Ἡσιόδου κορώνην. [4] Τοιαύτη δέ ἐστιν ἐλέφαντος ἡ γένυς, οἷα τοῦ βοῦς ἡ κεφαλή. Σὺ μὲν γὰρ ἂν ἰδὼν εἴποις κέρας ἔχειν αὐτοῦ τὸ στόμα διπλοῦν: ἔστι δὲ τοῦτο ἐλέφαντος καμπύλος ὁδοῦς. Μεταξὺ δὲ τῶν ὀδόντων ἀνίσταται αὐτῷ προβοσκίς, κατὰ σάλπιγγα μὲν καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὸ μέγεθος, εὐπειθὴς δὲ τῶν πρὸς τὸν ἐλέφαντα. [5] Προνομεῖ γὰρ αὐτῷ τὰς βοσκὰς καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ἐμποδῶν εὕρη σιτίον. Ἐὰν μὲν γὰρ ἡ ὄψιν ἐλέφαντος, ἔλαβέ τε εὐθύς καὶ ἐπιπυχεῖσα κάτω πρὸς τὴν γένυν τῷ στόματι τὴν τροφήν διακονεῖ: ἂν δὲ τι τῶν ἀνθρωπείων ἴδῃ, τοῦτω περιβάλλει, κύκλω τὴν ἄγραν περισφίγγας, καὶ τὸ πᾶν ἀνεκούφισε καὶ ὤρεξεν ἄνω δῶρον δεσπότη: [6] ἐπικάθηται γὰρ τις αὐτῷ ἀνὴρ Αἰθίοψ, καινὸς ἱπεὺς ὢν: καὶ κολακεῖ καὶ φοβεῖται καὶ τῆς φωνῆς αἰσθάνεται καὶ [p. 114] μαστίζοντος ἀνέχεται: ἡ δὲ μαστιξ αὐτῷ πέλεκυσιδηροῦς. [7] Εἶδον δὲ ποτε καὶ θέαμα καινόν. Ἀνὴρ Ἑλλήν ἐνέθηκε τὴν κεφαλὴν κατὰ μέσσην τοῦ θηρίου τὴν κεφαλὴν: ὁ δὲ ἐλέφας ἐκεχῆνει καὶ περιήσθη μαινε τὸν ἀνθρώπον ἐγκείμενον. Ἀμφοτέρω οὖν ἐθαύμαζον, καὶ τὸν ἀνθρώπον τῆς εὐτολμίας καὶ τὸν ἐλέφαντα τῆς φιλάνθρωπίας. [8] Ὁ δὲ ἀνθρώπος ἔλεγεν ὅτι καὶ μισθὸν εἶη δεδωκῶς τῷ θηρίῳ: προσπνεῖν γὰρ αὐτῷ καὶ μόνον οὐκ ἀρωμάτων Ἰνδικῶν: εἶναι δὲ κεφαλῆς νοσοῦσης φάρμακον. Οἶδεν οὖν τὴν θεραπείαν ὁ ἐλέφας καὶ προῖκα οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα, ἀλλ' ἔστιν ἰατρός ἀλαζῶν καὶ τὸν μισθὸν πρῶτον αἰτεῖ. Κἂν δῶς, πείθεται καὶ παρέχει τὴν χάριν καὶ ἀπλοῖ τὴν γένυν καὶ τοσοῦτον ἀνέχεται κεχηνώς, ὅσον ὁ ἀνθρώπος βούλεται. Οἶδε γὰρ ὅτι πέπρακε τὴν ὁδμήν.)

'Καὶ πόθεν' ἔφην 'οὕτως ἀμόρφω θηρίῳ τοσαύτη τῆς εὐωδίας ἡδονή;' 'Ὅτι' ἔφη Χαρμίδης 'τοιαύτην ποιεῖται καὶ τὴν τροφήν. Ἰνδῶν γὰρ ἡ γῆ γείτων ἡλίου: πρῶτοι γὰρ ἀνατέλλοντα τὸν θεὸν ὁρῶσιν Ἰνδοί, καὶ αὐτοῖς θερμότερον τὸ

φῶς ἐπικάθηται, καὶ τηρεῖ τὸ σῶμα τοῦ πυρὸς τὴν βαφήν. [2] Γίνεται δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἄνθος Αἰθίοπος χροῶς, ἔστι δὲ παρ' Ἰνδοῖς οὐκ ἄνθος ἀλλὰ πέταλον, οἷα παρ' ἡμῖν τὰ πέταλα τῶν φυτῶν, ὃ ἐκεῖ μὲν κλέπτει τὴν πνοὴν καὶ τὴν ὁδμήν οὐκ ἐπιδείκνυται: ἡ γὰρ ἀλαζονεῦσθαι πρὸς τοὺς εἰδόμενους ὀκνεῖ ἢ τῆς ἡδονῆς τοῖς πολιταῖς φθονεῖ: ἂν δὲ τῆς γῆς μικρὸν ἐξοικήσῃ καὶ ὑπερβῆ τὸς ὄρους, ἀνοίγει τῆς κλοπῆς τὴν ἡδονὴν καὶ ἄνθος ἀντὶ φύλλου γίνεται καὶ τὴν ὁδμήν ἐνδύεται. [3] Μέλαν τοῦτο ῥόδον Ἰνδῶν. Ἔστι δὲ τοῖς ἐλέφασιν σιτίον, ὡς τοῖς βοῦσι παρ' ἡμῖν ἡ πόα. Ἄτε [p. 115] οὖν ἐκ πρώτης γονῆς αὐτῷ τραφεῖς, ὁδῶδε τε πᾶς κατὰ τὴν τροφήν, καὶ τὸ πνεῦμα πέμπει κάτωθεν εὐωδέστατον ὃ τῆς πνοῆς αὐτῷ γέγονε πηγὴ.'

Ἐπεὶ οὖν ἐκ τῶν λόγων ἀπηλλάγημεν τοῦ στρατηγοῦ, μικρὸν διαλιπὼν 'ὅτι οὐδύναται τις τρωθεὶς ἀνέχεσθαι θλιβόμενος τῷ πυρὶ' τὸν Μενέλαον μεταπέμπεται καὶ τῆς χειρὸς λαβόμενος λέγει 'ἀγαθὸν εἰς φιλίαν οἶδά σε ἐξ ὧν ἔπραξας εἰς Κλειτοφῶντα: [2] κάμει δὲ εὐρήσεις οὐ χείρονα. Δέομαι δὲ παρὰ σοῦ χάριτος σοὶ μὲν ῥαδίας, ἐμοὶ δὲ ἀνασώσεις τὴν ψυχὴν, ἂν παράσχης. Λευκίπη με ἀπολώλεκε: σῶσον δὲ σύ. Ὀφείλεται σοι παρ' αὐτῆς ζῶα γῆρα, μισθὸς δὲ σοὶ μὲν χρυσοῖ πενήτηκοντα τῆς διακονίας, αὐτῇ δὲ [3] ὄσους ἂν θέλῃ.' Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος 'τοῦ μὲν χρυσοῦς ἔχε καὶ φύλαττε τοῖς τὰς χάριτας πιπράσκουσιν: ἐγὼ δὲ φίλος ὦν πειράσομαι γενέσθαι σοι χρήσιμος.' Ταῦτα εἰπὼν ἔρχεται πρὸς με καὶ πάντα καταγορεύει. Ἐβουλεύομεθα οὖν τί δεῖ πράττειν. Ἔδοξε δὲ αὐτὸν ἀπατήσαι: [4] τὸ γὰρ ἀντιλέγειν οὐκ ἀκίνδυνον ἦν, μὴ καὶ βίαν προσαγάγῃ: τὸ δὲ φεύγειν ἀδύνατον, πάντῃ μὲν ληστῶν περιεχυμένων, τοσοῦτων δὲ στρατιωτῶν ἀμφ' αὐτὸν ὄντων .

Μικρὸν οὖν διαλιπὼν ὁ Μενέλαος, ἀπελθὼν πρὸς τὸν Χαρμίδην 'κατείργασται τὸ ἔργον' ἔφη, 'καίτοι τὸ πρῶτον ἠρνεῖτο ἰσχυρῶς ἡ γυνή: δεομένου δέ μου καὶ ὑπομιμνήσκοντος τῆς εὐεργεσίας ἐπένευσεν. [2] Ἀξιοῖ δὲ δικαίαν δέησιν ὀλίγον αὐτῇ χάριτας σθαι προθεσμίαν ἡμερῶν, 'ἔστ' ἂν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφίκομαι: κόμη γὰρ αὕτη καὶ ἐν ὄψει τὰ γινόμενα καὶ πολλοὶ μάρτυρες.' 'Εἰς μακρὰν' ὁ Χαρμίδης εἶπε 'δίδωσι τὴν χάριν. [3] Ἐν πολέμῳ δὲ τίς ἐπιθυμίαν ἀναβάλλεται; στρατιώτης δὲ ἐν χερσὶν ἔχων μάχην [p. 116] οἶδεν εἰ ζήσεται, τοσαῦτα τῶν θανάτων εἰσὶν ὁδοί. Αἴτησαι μοι παρὰ τῆς Τύχης τὴν ἀσφάλειαν καὶ μενῶ. Ἐπιπόλεμον νῦν ἐξελεύσομαι βουκόλων: ἐνδον μου τῆς ψυχῆς ἄλλος πόλεμος κάθηται: στρατιώτης με πορθεῖ τόξον ἔχων, βέλος ἔχων: [4] νενίκημαι, πεπλήρωμαι βελῶν. Κάλεσον, ἄνθρωπε, ταχὺ τὸν ἰόμενον: ἐπείγει τὸ τραῦμα. Ἄψω πῦρ ἐπιτοῦς πολεμίου: ἄλλας δάδας ὁ ἔρωσ ἀνήψε καὶ ἐμοῦ. [5] Τοῦτο πρῶτον, Μενέλαε, σβέσον τὸ πῦρ. Καλὸν τὸ οἰώνισμα πρὸ πολέμου συμβολῆς ἐρωτικῆ συμπλοκῆς. Ἀφροδίτη με πρὸς Ἄρεα ἀποστειλάτω.' Καὶ ὁ Μενέλαος 'ἀλλ' ὄραξ' ἔφη 'ὡς οὐκ ἔστι ῥαδίον λαθεῖν αὐτὴν ἐνθάδε τὸν ἄνδρα ὄντα καὶ ταῦτα ἐρώντα.' [6] Καὶ ὁ Χαρμίδης 'ἀλλὰ τοῦτο γε ῥαδίον' ἔφη 'τὸν Κλειτοφῶντα ἀποφορτίσασθαι.' Ὅρων οὖν ὁ Μενέλαος τοῦ Χαρμίδου τὴν σπουδὴν καὶ φοβηθεὶς περὶ ἐμοῦ, [7] ταχύ τισκίπεται πιθανὸν καὶ λέγει 'βούλει τὴν ἀλήθειαν ἀκοῦσαι τῆς ἀναβολῆς; ἡ γυνὴ χθρὸς ἀφῆκε τὰ ἔμμηνα καὶ ἀνδρὶ συνελθεῖν οὐ θέμις.' 'Οὐκοῦν ἀναμενοῦμεν' ὁ Χαρμίδης εἶπεν 'ἐνταῦθα τρεῖς ἡμέρας ἢ τέτταρας, αὐταὶ γὰρ ἱκαναί. [8] Ὁ δὲ ἔξεστιν αἰτοῦ παρ' αὐτῆς: εἰς ὀφθαλμοὺς ἡκέτω τοὺς ἐμοὺς καὶ λόγων μεταδότω: ἀκοῦσαι θέλω φωνῆς, χειρὸς θιγεῖν, ψαῦσαι σώματος: αὐταὶ γὰρ ἐρώντων παραμυθία. Ἔξεστι δὲ αὐτὴν καὶ

φιλήσαι: τοῦτο γὰρ οὐ κεκώλυκεν ἡ γαστήρ.’

Ὡς οὖν ταῦτα ὁ Μενέλαος ἐλθὼν ἀπαγγέλλει μοι, πρὸς τοῦτο ἀνεβόησα ὡς θᾶττον ἂν ἀποθάνοιμι ἢ περιῖδω Λευκίπτης φίλημα ἀλλοτριούμενον. ‘Οὐ τί γὰρ’ ἔφην ‘ἐστὶ γλυκύτερον; [2] τὸ μὲν γὰρ ἔργον τῆς Ἀφροδίτης καὶ ὄρον ἔχει καὶ κόρον καὶ οὐδὲν ἐστὶν, ἐὰν ἐξέλῃς αὐτοῦ τὰ φιλήματα: φίλημα δὲ [p. 117] καὶ ἀόριστόν ἐστι καὶ ἀκόρεστον καὶ καινὸν αἶε. Τρία γὰρ τὰ κάλλιστα ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνεισιν, ἀναπνοὴ καὶ φωνὴ καὶ φίλημα. [3] Τοῖς μὲν γὰρ χεῖλεσιν ἀλλήλους φιλοῦμεν, ἀπὸ δὲ τῆς ψυχῆς ἢ τῆς ἡδονῆς ἐστὶ πηγὴ. Πίστευσόν μοι λέγοντι, Μενέλαε, (ἐν

γάρ τοις κακοῖς ἐξορχήσομαι τὰ μυστήρια) ταῦτα μόνα παρὰ Λευκίπτης ἔχω κἀγώ: ἔτι μένει παρθένος: μέχρι μόνων τῶν φιλημάτων ἐστὶ μου γυνή. [4] Εἰ δέ τις ἀρπάσει μόνον καὶ ταῦτα, οὐ φέρω τὴν φθοράν, οὐ μεμοιχεύεται μοι τὰ φιλήματα.’ Οὐκοῦν’ ἔφην ὁ Μενέλαος ‘βουλῆς ἡμῖν ἀρίστης δεῖ καὶ ταχίστης. [5] Ἐρῶν γὰρ τις, εἰς ὅσον μὲν ἔχει τὴν ἐλπίδα τοῦ τυχεῖν, φέρει, εἰς αὐτὸ τὸ τυχεῖν ἀποτείνόμενος: ἐὰν δὲ ἀπογνῶ, τὸ ἐπιθυμοῦν μεταβαλὼν ἀντιλυπῆσαι μέχρι τοῦ δυνατοῦ τολμᾷ τὸ κωλύον. [6] Ἔστω δὲ καὶ ἰσχύς, ὥστε τι δρᾶσαι μετὰ τοῦ μὴ παθεῖν: τότε δὲ τῆς ψυχῆς τὸ μὴ φοβούμενον ἀγριαίνει μᾶλλον τὸ θυμούμενον. Καὶ γὰρ ὁ καιρὸς ἐπέιγει τῶν πραγμάτων τὸ ἄπορον.’

Σκοποῦντων οὖν ἡμῶν εἰστρέχει τις τεθορυβημένος καὶ λέγει τὴν Λευκίπτην ἄφνω βαδίζουσαν καταπεσεῖν καὶ τῷ ὀφθαλμῷ διαστρέφειν. Ἀναπηδήσαντες οὐν ἐθέομεν ἐπὶ αὐτὴν καὶ ὀρώμεν ἐπὶ τῆς γῆς κειμένην. [2] Προσελθὼν οὖν ἐπυθόμην ὅτι πάθοι: ἢ δὲ ὡς εἶδε με, ἀναπηδήσασα παίει με κατὰ τῶν προσώπων, ὕφαιμον βλέπουσα: ὡς δὲ καὶ ὁ Μενέλαος οἷός τε ἦν ἀντιλαμβάνεσθαι, παίει κἀκεῖνον τῷ σκέλει. Συνέντες οὖν ὅτι μανία εἶη τις τὸ κακόν, βίᾳ συλλαβόντες ἐπειρώμεθα κρατεῖν: ἢ δὲ προσεπάλαμεν ἡμῖν, οὐδὲν φροντίζουσα κρύπτειν ὅσα γυνὴ μὴ ὀράσθαι θέλει. [3] Θόρυβος οὖν πολὺς περὶ τὴν σκηνὴν αἶρεται, ὥστε καὶ αὐτὸν εἰσδραμεῖν τὸν [p. 118] στρατηγὸν καὶ τὰ γινόμενα ὀρᾶν. Ὁ δὲ τὰ πρῶτα σκῆψιν ὑπώπτευε τὴν ἀσθένειαν καὶ τέχνη ἐπὶ αὐτόν, καὶ τὸν Μενέλαον ὑπεβλέπετο: ὡς δὲ κατὰ μικρὸν ἑώρα τὴν ἀλήθειαν, ἔπαθέ τι καὶ αὐτὸς καὶ ἠλέησε. [4] Κομίσαντες οὖν βρόχους ἔδωκαν τὴν ἀθλίαν. Ὡς δὲ εἶδον αὐτῆς περὶ τὰς χεῖρας τὰ δεσμά, ἐδεόμην Μενελάου τῶν πολλῶν ἀπηλλαγμένων ἤδη ‘λύσατε’ λέγων, ‘ἰκετεύω, λύσατε: οὐ φέρουσι δεσμὸν χεῖρες ἀπαλαί: ἐάσατέ με σὺν αὐτῇ: μόνος ἐγὼ περιπτωξάμενος αὐτῇ δεσμός ἐσομαι: μαινέσθω κἀ ἐμοῦ. [5] Τί γὰρ με καὶ ξ ἦν ἔτι δεῖ; οὐ γνωρίζει με Λευκίπτη παρόντα, κεῖται δὲ μοι δεδεμένη, καὶ ὁ ἀναιδὴς ἐγὼ λύσει δυνάμενος οὐκ ἐθέλω. Ἐπὶ τούτῳ ἡμᾶς σέσωκεν ἡ Τύχη ἐκ τῶν ληστῶν, ἵνα γένῃ μανίας παιδί; [6] ὦ δυστυχεῖς ἡμεῖς, ὅταν εὐτυχήσωμεν. Τοὺς οἴκοι φόβους ἐκπεφύγαμεν, ἵνα ναυαγίαν δυστυχήσωμεν: ἐκ τῆς θαλάσσης περιγεγόναμεν: ἐκ τῶν ληστῶν ἀνασέσωμαθα: [7] μανία γὰρ ἐτηρούμεθα. Ἐγὼ μὲν, ἂν σωφρονήσῃς, φίλτατη, φοβοῦμαι πάλιν τὸν δαίμονα μὴ τί σοι κακὸν ἐργάσῃται. Τίς οὖν ἡμῶν κακοδαίμονεστερος, οἷ φοβοῦμεθα καὶ τὰ εὐτυχήματα; ἄλ ἐἴ μόνον ν μισωφρονήσεως καὶ σεαυτὴν ἀπολάβοις, παιζέτω πάλιν ἡ Τύχη.’

Ταῦτά με λέγοντα παρηγόρουσιν οἱ ἀμφὶ τὸν Μενέλαον, φάσκοντες μὴ ἔμμονα εἶναι τὰ

τοιαῦτα νοσήματα, πολλάκις δὲ ἡλικίας ζεούσης ὑπάρχειν. (Τὸ γὰρ αἷμα πάντη νεάζον καὶ ὑπὸ πολλῆς ἀκμῆς ἀναζέον ὑπερβλύζει πολλάκις τὰς φλέβας, καὶ τὴν κεφαλὴν ἔνδον περικλύζον βαπτίζει τοῦ λογισμοῦ τὴν ἀναπνοήν. [2] Δεῖ οὖν ἰατροῦς

μεταπέμπειν καὶ θεραπείαν προσφέρειν.) Πρόσεισιν οὖν τῷ στρατηγῷ ὁ Μενέλαος καὶ δεῖται τὸν τοῦ στρατοπέδου ἰατρὸν [p. 119] μετακαλέσασθαι, κἀκεῖνος ἄσμενος ἐπέσθη: χαίρουσι γὰρ οἱ ἐρῶντες εἰς τὰ ἐρωτικά προστάγματα. [3] Καὶ ὁ ἰατρὸς παρῆν καὶ λέγει ‘νῦν μὲν ὑπνον αὐτῇ παρασκευάσομεν, ὅπως τὸ ἄγριον τῆς ἀκμῆς ἡμερώσωμεν: ὑπνος γὰρ πάντων νοσημάτων φάρμακον: ἔπειτα δὲ καὶ τὴν λοιπὴν θεραπείαν προσοίσωμεν.’ [4] Δίδωσιν οὖν ἡμῖν φάρμακόν τι μικρὸν, ὅσον ὀρόβου μέγεθος, καὶ κελεύει λύσαντας εἰς ἔλαιον ἐπαλεῖψαι τὴν κεφαλὴν μέσην: σκευάσειν δὲ ἔφη καὶ ἕτερον εἰς γαστρὸς αὐτῇ κάθαρσιν. [5] Ἡμεῖς μὲν οὖν ἀκέλευσεν ἐποιοῦμεν, ἢ δὲ ἐπαλειφθεῖσα μετὰ μικρὸν ἐκάθευδε τὸ ἐπιλοιπον τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς ἕως. Ἐγὼ δὲ δι’ ὅλης τῆς νυκτὸς ἀγρυπνῶν ἔκλαον παρακαθήμενος καὶ βλέπων τὰ δεσμά, ἔλεγον ‘οἴμοι, φίλτατη, δέδεσαι καὶ καθεύδουσα: οὐδὲ τὸν ὑπνον ἐλεύθερον ἔχεις. [6] Τίνα ἄρα σου τὰ φαντάσματα; ἄρα κἂν κατὰ τοὺς ὑπνους σωφρονεῖς, ἢ μαίνεται σου καὶ τὰ ὄνειρατα;’ Ἐπεὶ δ’ ἀνέστη, πάλιν ἄσημα ἐβόα: καὶ ὁ ἰατρὸς παρῆν καὶ τὴν ἄλλην θεραπείαν ἐθεράπευεν.

Ἐν τούτῳ δὲ ἔρχεται τις παρὰ τοῦ τῆς Αἰγύπτου σατράπου, κομίζων ἐπιστολὴν τῷ στρατηγῷ. Ἐπέσπευδε δὲ αὐτόν, ὡς εἰκόσ, ἐπὶ τὸν πόλεμον τὰ γράμματα: ἐκέλευσε γὰρ εὐθὺς πάντας ἐν τοῖς ὄπλοις γενέσθαι ὡς ἐπὶ τοὺς βουκόλους. [2] Αὐτίκα δὴ μάλα ἐξορμήσαντες, εὐθὺς ἕκαστος, ὡς εἶχε τάχος, ἐπὶ τὰ ὄπλα ἐχώρουν καὶ παρῆσαν ἅμα τοῖς λοχαγοῖς. Τότε μὲν οὖν αὐτοῖς δοὺς τὸ σύνθημα καὶ κελεύσας αὐτοῖς στρατοπεδεῦσθαι καθ’ αὐτὸν ἦν: τῇ ἄστερα ἅμα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ στρατεύματός ἔξῃ ἐπὶ τοὺς πολεμίους. [p. 120] [3] Εἶχε δὲ αὐτοῖς οὕτω τῆς κόμης ἡ θέσις. Ὀνεῖλος ῥεῖ μὲν ἄνωθεν ἐκ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων εἰς ὧν ἄχρι Μέμφεως καὶ ἔστι μικρὸν κάτω ‘Κερκάσωρος ὄνομα τῇ κόμῃ’ πρὸς τῷ τέλει τοῦ μεγάλου ρεύματος. [4] Ἐντεῦθεν δὲ περιρρήγνυται τῇ γῆ, καὶ ἐξ ἑνὸς ποταμοῦ γίνονται τρεῖς, δύο μὲν ἐκατέρωθεν λελυμένοι, ὁ δὲ εἰς ὡσπερ ἦν ῥέων πρὶν λυθῆναι. [5] Ἄλλ’ οὐδὲ τούτων ἕκαστος τῶν ποταμῶν ἀνέχεται μέχρι θαλάσσης ῥέων, ἀλλὰ περισχίζεται ἄλλος ἄλλῃ κατὰ πόλεις, καὶ εἰσὶν αἱ σχίσσεις μείζονες τῶν παρ’ Ἑλλησι ποταμῶν: τὸ δὲ ὕδωρ πανταχοῦ μεμερισμένον οὐκ ἐξασθενεῖ, ἀλλὰ καὶ πλεῖται καὶ πίνεται καὶ γεωργεῖται.

Νεῖλος ὁ πολὺς πάντα αὐτοῖς γίνεται, καὶ ποταμὸς καὶ γῆ καὶ θάλασσα καὶ λίμνη: καὶ ἔστι τὸ θέαμα καινόν, ναῦς ὁμοῦ καὶ δίκελλα, κόπη καὶ ἄροτρον, πηδάλιον καὶ τρόπαιον, ναυτῶν ὁμοῦ καὶ γεωργῶν καταγωγὴ, ἰχθύων ὁμοῦ καὶ βοῶν: ὀπέπλευκας, φυτεύεις, καὶ ὁ φυτεύεις, τοῦτο πέλαγος γεωργοῦμενον. [2] Ἐχει γὰρ ὀποταμὸς ἐπιδημίας: κάθηται δὲ αὐτὸν Αἰγύπτιος ἀναμένων καὶ ἀριθμῶν αὐτοῦ τὰς ἡμέρας. Καὶ ὁ Νεῖλος οὐ ψεύδεται, ἀλλ’ ἔστι ποταμὸς μετὰ προθεσμίας τὸν χρόνον τηρῶν καὶ τὸ ὕδωρ μετρῶν, ποταμὸς ἄλῳναι μὴ θέλων ὑπερήμερος. [3] Ἔστ’ ὁ ἰδεῖν ποταμοῦ καὶ γῆς φιλονεικίαν. Ἐρίζετον ἀλλήλοις ἐκάτερον: τὸ μὲν ὕδωρ, τὸ σαύτην γῆν πελαγίσει: ἢ δὲ γῆ, τὸ σαύτην χωρῆσαι γλυκεῖαν θάλασσαν:

καὶ νικῶσι μὲν τὴν ἴσιν νίκην οἱ δύο, [p. 121] [4] οὐδαμοῦ δὲ φαίνεται τὸ νικῶμενον. Τὸ γὰρ ὕδωρ τῆ γῆ συνεκτείνεται: περὶ δὲ τὰς τῶν βουκόλων ταύτας νομὰς ἀειπολὺ ἐγκάθηται. Ὅταν γὰρ τὴν πᾶσαν γῆν πελαγίση, λίμνας ἐνταῦθα ποιεῖ: αἱ δὲ λίμναι, κἄν ὁ Νεῖλος ἀπέλθῃ, μένουσιν οὐδὲν ἦττον, [5] τὸ ὕδωρ ἔχουσαι τὸν τεπηλὸν τοῦ ὕδατος. Ἐπὶ ταύτας αὐτοὶ καὶ βαδίζουσι καὶ πλεύουσιν, οὐδὲ ναῦς ἐτέραδύναται πλεῖν, ἀλλ' ὅσον ἄνθρωπον ἐπιβῆναι: ἀλλὰ πᾶν τὸ ξένον τοῦ τόπου οὐ ὀπλῶδες ἐμπίπτων κρατεῖ. Τοῖς δὲ μικρὰ μὲν καὶ κοῦφα πλοῖα, καὶ ὀλίγον ὕδωραὐτοῖς ἀρκεῖ: εἰ δὲ τέλειον ἄνυδρον εἶη, ἀράμενοι τοῖς νότοις οἱ πλωτῆρες τὸ πλοῖον φέρουσιν, [6] ἄχρις ἂν ἐπιτύχουσιν ὕδατος. Ἐν ταύταις δὴ ταῖς λίμναις μέσαινησοὶ τινὲς εἰσι σποράδιον πεποιημένοι: αἱ μὲν οἰκοδομημάτων ἔρημοι, παπύροις πεφυτευμένοι: τῶν δὲ παπύρων διεσπᾶσιν αἱ φάλαγγες πεπυκνωμένοι τοσοῦτον ὅσον παρ' ἐκάστην ἄνδρα στήναι μόνον, τὸ μεταξὺ δὲ τοῦτο τῆς πυκνώσεως αὐτῶν ἄνωθεν ἀναπληροῦσιν αἱ τῶν παπύρων κόμαι. [7] Ὑποτρέχοντες οὖν ἐκεῖ καὶ βουλεύονται καὶ λοχῶσι καὶ λανθάνουσι, τείχεσι ταῖς παπύροις χρώμενοι. Εἰσὶ δὲ τῶν νήσων τινὲς καλύβας ἔχουσαι, καὶ αὐτοσχέδιον μεμίμηται πόλιν ταῖς λίμναις τετειχισμένοι. [8] Βουκόλων αὐταὶ καταγωγαί. Τῶν πλησίον οὖν μία μεγέθει καὶ καλύβαις πλείοσι διαφέρουσα 'ἐκάλουν δὲ αὐτήν, οἶμαι, Νίκωχιν', ἐνταῦθα πάντες συνελθόντες ὡς εἰς τόπον ὀχυρώτατον ἐθάρρουν καὶ πλήθει καὶ τόπῳ. Εἷς γὰρ αὐτὴν διεῖργε στενωπὸς τὸ μὴ πᾶσαν νῆσον γενέσθαι: ἦν δὲ σταδίου μὲν τὸ μέγεθος, τὸ δὲ πλάτος ὀργυιῶν δώδεκα: λίμναι δὲ τῆδε κάκεῖσε τὴν πόλιν περιέρρουσαν.

Ἐπεὶ τοίνυν ἑώρων τὸν στρατηγὸν προσπελάζοντα, [p. 122] τεχνάζονται τιτοιοῦτον. Συναγαγόντες πάντας τοὺς γέροντας καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς ἱκετηρίας ῥάβδους φοινικίνας, ὄπισθεν ἐπιτάττουσι τῶν νέων τοὺς ἀκμαιοτάτους ἀσπίσι καὶ λόγχαις ὀπλισμένους. [2] Ἐμελλον δὲ οἱ μὲν γέροντες ἀνίσχοντες τὰς ἱκετηρίας πετάλων κόμαις καλύψειν τοὺς ὄπισθεν, οἱ δὲ ἐπόμενοι τὰς λόγχας ἐπισυρεῖν ὑπὸ πτερίδας, ὡς ἂν ἦκιστα ὀφθεῖεν. Κἄν μὲν ὁ στρατηγὸς πεισθῆται ταῖς τῶν γερόντων λιταῖς, μηδὲν τι νεωτερίζειν τοὺς λοχόφορους εἰς μάχην: εἰ δὲ μὴ, καλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν πόλιν, [3] ὡς σφᾶς αὐτοὺς διδόντων εἰς θάνατον. Ὅταν δὲ ἐν μέσῳ γένωνται τῷ στενωπῷ, τοὺς μὲν γέροντας ἀπὸ συνθήματος διαδιδράσκειν καὶ ῥίπτειν τὰς ἱκετηρίας, τοὺς δὲ ὀπλισμένους προδραμόντας ὅτι καὶ δύναιντο ποιεῖν. [4] Παρήσαν οὖν ἐσκευασμένοι τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ἐδέοντο τοῦ στρατηγοῦ αἰδεσθῆναι μὲν αὐτῶν τὸ γῆρας, αἰδεσθῆναι δὲ τὰς ἱκετηρίας, ἐλεῆσαι δὲ τὴν πόλιν: ἐδίδοσαν δὲ αὐτῷ ἰδίᾳ μὲν ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν, πρὸς δὲ τὸν σατράπην ἄγειν ἄνδρας ἑκατὸν θέλοντας αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς πόλεως διδόναι, [5] ὡς ἂν ἔχοι καὶ πρὸς ἐκεῖνον λάφυρον φέρειν. Καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς οὐκ ἐψεύδετο, ἀλλ' ἔδωκεν ἂν, εἰλαβεῖν ἠθέλησεν. Ὡς δὲ οὐ προσίετο τοὺς λόγους, 'οὐκοῦν' ἔφασαν οἱ γέροντες 'εἰ ταῦτά σοι δέδοκται, [6] οἴσομεν τὴν εἰμαρμένην. Ἐν κακοῖς σὺ πάρασχε τὴν χάριν: μὴ ἔξω φονεύσης πυλῶν μηδὲ τῆς πόλεως μακρὰν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πατρῶαν γῆν, ἐπὶ τὴν τῆς γενέσεως ἐστὶν ἄγε: τάφον ἡμῖν ποίησον τὴν πόλιν. Ἴδού σοι πρὸς τὸν θάνατον ἡγοῦμεθα.' Ταῦτα ἀκούσας ὁ στρατηγὸς τὴν μὲν παρασκευὴν τῆς μάχης ἀφίησι, κελεύει δὲ ἔρχεσθαι καθήσυχιαν τῷ στρατῷ. [p. 123]

Ἦσαν δὲ τῶν πραττομένων σκοποὶ πόρρωθεν, οὓς οἱ βουκόλοι προκαθίσαντες ἐκέλευον, εἰ διαβαίνοντας ἴδοιεν τοὺς πολεμίους, τὸ χῶμα τοῦ ποταμοῦ κόψαντας ἐπαφεῖναι τὸ

ὕδωρ πᾶν τοῖς ἐναντίοις. [2] Ἔχει γὰρ οὕτω τὰ τοῦ Νεῖλου ῥεύματα. Κἂν ἐκάστη ν διώρυχα χῶμα ἔχουσιν Αἰγύπτιοι, ὡς ἂν μὴ πρὸ καιροῦ τῆς χρείας ὑπερέχων ὁ Νεῖλος τὴν γῆν ἐπικλύσῃ. Ὅταν δὲ δεηθῶσιν ἀρδεῦσαι τὸ πεδῖον, ἀνέωξαν ὀλίγον τοῦ χῶματος. Ἦν οὖν τῆς κόμης ὄπισθεν διώρυξ τοῦ ποταμοῦ μεγάλη καὶ πλατεῖα. [3] Ταύτη οἱ τεταγμένοι τὸ ἔργον ὡς εἶδον εἰσιόντας τοὺς πολεμίους, διακόπτουσι ταχὺ τὸ χῶμα. Πάντα οὖν ὁμοῦ γίνεται: οἱ μὲν γέροντες οἰκατὰ πρόσωπον ἄφνω δίστανται, οἱ δὲ τὰς λόγχας ἐγείραντες ἐκτρέχουσι: τὸ δὲ ὕδωρ ἤδη παρήν, καὶ ὠγκοῦντο μὲν οἱ λίμναι πάντοθεν οἰδοῦσαι, ὁ δὲ ἰσθμὸς ἐπεκλύετο, [4] πάντα δὲ ἦν ὡς περὶ θάλασσα. Ἐμπεσόντες οὖν οἱ βουκόλοι τοὺς μὲν κατὰ πρόσωπον καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτὸν διαπεύρουσι ταῖς λόγχαις, ἀπαρασκευάστους ὄντας καὶ πρὸς τὸ ἀδόκητον τεταραγμένους: [5] τῶν δ' ἄλλων ἀδιήγητος ὁ θάνατος ἦν. Οἱ μὲν γὰρ εὐθύς ἐκ πρώτης προσβολῆς μὴ κινήσαντες τὰς αἰχμὰς ἀπώλλυντο, οἱ δὲ οὐ λαβόντες σχολὴν ἀμύνασθαι: ἅμα γὰρ ἐμάνθανον καὶ ἔπασχον: ἐνίους δὲ ἔφθανε τὸ παθεῖν πρὸ τοῦ μαθεῖν: οἱ δ' αὖτ' ἐκπληξέως τοῦ παραλόγου τὸν θάνατον εἰστήκεσαν περιμένοντες: οἱ δὲ καὶ κινήθέντες μόνον καταωλίσθησαν ὑποσκελίζοντες αὐτοὺς τοῦ ποταμοῦ: οἱ δὲ καὶ φεύγειν ὀρμήσαντες εἰς τὸ βαθὺ τῆς λίμνης ἐγκυλισθέντες ὑπεσύρησαν. [6] Τῶν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς ἐστώτων τὸ ὕδωρ [p. 124] ἦν ἄχρις ὀμφαλοῦ, ὥστε καὶ ἀνέκρουεν αὐτῶν τὰς ἀσπίδας καὶ ἐγύμνου πρὸς τὰ τραύματα τὰς γαστέρας: τὸ δὲ κατὰ τὴν λίμνην ὕδωρ πάντη ὑπὲρ κεφαλῆν ἄνδρὸς ἦν. [7] Διακρίναι δ' οὐκ ἦν τίς λίμνη καὶ τίς πεδίον, ἀλλὰ καὶ ὁ διὰ τῆς γῆς τρέχων δεῖε τοῦ μὴ διαμαρτεῖν βραδύτερος ἦν πρὸς τὴν φυγὴν, ὥστε ταχέως ἠλίσκετο, καὶ ὁ κατὰ τῆς λίμνης πλανηθεὶς, [8] δόξας γῆν εἶναι, κατεδύετο. Καὶ ἦν καινὰ ἀτυχήματα, ναυάγια τοσαῦτα, καὶ ναῦς οὐδαμοῦ: ἀμφοτέρω δὲ καινὰ καὶ παράλογα, ἐν ὕδατι πεζομαχία, [9] καὶ ἐν τῇ γῆι ναυαγία. Οἱ μὲν δὴ τοῖς πεπραγμένοις ἐπαρθέντες μέγα ἐφρόνουσαν, ἀνδρεία νομίζοντες κερρατικῆν καὶ οὐκ ἀπάτης κλοπῆ. Ἄνηρ γὰρ Αἰγύπτιος καὶ τὸ δειλὸν ὄπου φοβεῖται δεδούλωται, καὶ τὸ μάχιμον ἐν οἷς θαρρεῖ παρῶνται: ἀμφοτέρω δὲ οὐκατὰ μέτρον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀσθενέστερον δυστυχεῖ, τὸ δὲ προπετέστερον κρατεῖ.

Δέκα δὲ τῇ Λευκίππῃ διεληλύθεσαν ἡμέραι τῆςμανίας, ἣ δὲ νόσος οὐκ ἐκουφίζετο. Ἀπαξ οὖν ποτε καθεύδουσα, ταύτην ἀφίησιν ὄνειροπολουμένη τὴν φωνὴν 'διὰ σέμαινομαι, Γοργία.' Ἐπεὶ οὖν ἔως ἐγένετο, λέγω τῷ Μενελάῳ τὸ λεχθὲν καὶ ἐσκόπουσαν εἰ τις εἶη που κατὰ τὴν κόμην Γοργίας. [2] Προελθοῦσιν δὲ ἡμῖν νεανίσκος προσέρχεται τις καὶ προσαγορεύσας με 'σωτήρ ἦκω σὸς' ἔφη 'καὶ τῆς σῆς γυναικός.' Ἐκπλαγεῖς οὖν καὶ θεόπεμπτον εἶναι νομίσας τὸν ἄνθρωπον 'μὴ Γοργίας' εἶπον 'τυγχάνεις;' 'Οὐ μὲν οὖν' εἶπεν 'ἀλλὰ Χαιρέας: Γοργίας γὰρ σε ἀπολώλεκεν.' [3] Ἐτιμᾶλλον ἔφριξα καὶ λέγω 'τίνα ταύτην ἀπώλειαν, καὶ τίς ἐστὶν ὁ Γοργίας; δαίμων γὰρ μοί τις αὐτὸν ἐμήνυσε νύκτωρ: σὺ δὲ ἐξηγητὴς γενοῦ τῶν θεῶν μηνυμάτων.' 'Γοργίας ἦν μὲν' ἔφη [p. 125] 'Αἰγύπτιος στρατιώτης: νῦν δὲ οὐκέτι ἐστιν, ἀλλ' ἐργον γέγονε τῶν βουκόλων: ἦρα δὲ τῆς σῆς γυναικός. [4] Ὡς δὲ φύσει φαρμακεὺς σκευάζει τι φάρμακον ἔρωτος καὶ πείθει τὸν διακονούμενον ὑμῖν Αἰγύπτιον λαβεῖν τὸ φάρμακον καὶ ἐγκαταμίξει τῷ τῆς Λευκίππης ποτῷ. Λανθάνει δὲ ἀκράτῳ χρησάμενος τῷ φαρμάκῳ, καὶ τὸ φίλτρον εἰς μανίαν αἴρεται. [5] Ταῦτα γὰρ μοιχθὲς ὁ τοῦ Γοργίου θεράπων διηγήσατο, ὃς ἔτυχεν αὐτῷ συστρατευσάμενος ἐπιτοῦς βουκόλους: ἔσωσε δὲ αὐτόν, ὡς εἰκός, ὑπὲρ ὑμῶν ἡ Τύχη. Αἰτεῖ δὲ χρυσοῦς τέτταρας

ὑπὲρ τῆς ἰάσεως· ἔχει γάρ, φησίν, ἑτέρου φαρμάκου σκευήν, δι' οὗ [6] λύσειτό πρότερον.' Ἄλλα σοι μὲν' ἔφη· ἀγαθὰ γένοιτο τῆς διακονίας· τὸ δ' ἄνθρωπον, ὃν λέγεις, ἄγε πρὸς ἡμᾶς.' Καὶ ὁ μὲν ἀπῆλθεν, ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Αἰγύπτιον εἰσελθὼν τύπτω αὐτὸν πῦξ κατὰ τῶν προσώπων καὶ δευτέραν καὶ τρίτην, θορυβῶν δὲ ἀμαλέγω· εἰπόν, τί δέδωκας Λευκίππῃ, καὶ πόθεν μαινεται; ὁ δὲ φοβηθεὶς καταλέγει πάντα, ὅσα ἡμῖν ὁ Χαιρέας διηγήσατο. Τὸν μὲν οὖν εἴχομεν ἐν φυλακῇ καθερίζαντες.

Κάν τούτῳ παρῆν ὁ Χαιρέας, ἄγων τὸν ἄνθρωπον. Λέγω οὖν πρὸς ἀμφοτέρους· τοὺς μὲν τέτταρας χρυσοῦς ἤδη λάβετε μισθὸν ἀγαθῆς μηνύσεως· ἀκούσατε δὲ ὡς ἔχω περὶ τοῦ φαρμάκου. Ὁρᾶτε ὡς καὶ τῶν παρόντων τῇ γυναικὶ κακῶν αἰτιογένεον φάρμακον. [2] Οὐκ ἀκίνδυνον δὲ ἐπιφαρμάσσειν τὰ σπλάγγνα ἠδὲ πεφαρμαγμένα. Φέρε εἶπατε ὅτι καὶ ἔχει τὸ φάρμακον τοῦτο, καὶ παρόντων ἡμῶν σκευάσατε· χρυσοῖ δὲ ὑμῖν ἄλλοι τέτταρες μισθός, ἂν οὕτω ποιῆτε.' Καὶ ὁ ἄνθρωπος· δίκαια' ἔφη· φοβῆ· [3] τὰ δὲ ἐμβαλλόμενα κοινὰ καὶ πάντα ἐδώδιμα· αὐτὸς δὲ [p. 126] τούτων ἀπογεύσομαι τοσοῦτον, ὅσον κάκειν ἰάβη. Καὶ ἅμα κελεύει τινὰ πριάμενον κομίζειν, ἕκαστον εἰπὼν. Ὡς δὲ ταχὺ μὲν ἐκομίσθη, παρόντων δὲ ἡμῶν συνέτριψε πάντα ὁμοῦ, δίχα διελεῖ ὡν· τὸ μὲν αὐτὸς' [4] ἔφη· πίομαι πρῶτος, τὸ δὲ δώσω τῇ γυναικί. Κοιμήσεται δὲ πάντως δι' ὅλης τῆς νυκτὸς λαβοῦσα· περὶ δὲ τὴν ἔω καὶ τὸν ὕπνον καὶ τὴν νόσον ἀπόσεται.' Λαμβάνει δὲ τοῦ φαρμάκου πρῶτος αὐτός, τὸ δὲ λοιπὸν κελεύει περὶ τὴν ἐσπέραν δοῦναι πιεῖν. [5] Ἐγὼ δὲ ἄπειμι' ἔφη· κοιμησόμενος· τὸ γὰρ φάρμακον οὕτω βούλεται.' Ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθε, τοὺς τέτταρας χρυσοῦς παρ' ἐμοῦ λαβὼν. Ἐπεὶ οὖν καιρὸς ἦν αὐτῇ πιεῖν τὸ φάρμακον, ἐγγέας προσηνχόμεν αὐτῷ· ὦ γῆστέκνον, φάρμακον, ὦ δῶρον Ἀσκληπιοῦ, ἀλήθευσόν σου τὰ ἐπαγγέλματα· εὐτυχέστερον ἐμοῦ γενοῦ καὶ σώζε μοι τὴν φιλάτην. Νίκησον τὸ φάρμακον ἐκείνο τὸ βάρβαρον [2] καὶ ἄγριον.' Ταῦτα δοὺς τῷ φαρμάκῳ τὰ συνθήματα καὶ καταφιλήσας τὸ ἔκπωμα δίδωμι τῇ Λευκίππῃ πιεῖν· ἡ δὲ, ὡς ὁ ἄνθρωπος εἶπε, μετὰ μικρὸν ἔκειτο καθεύδουσα. Κἀγὼ παρακαθήμενος ἔλεγον πρὸς αὐτὴν ὡς ἀκούουσαν· ἄρά μοι σωφρονήσεις ἀληθῶς; ἄρά μέποτε γνωριεῖς; ἄρά σου τὴν φωνὴν ἐκείνην ἀπολήψομαι; [3] μάντευσαί τι καὶ νῦν καθεύδουσα· καὶ γὰρ χθές τοῦ Γοργίου κατεμαντεύσω δικαίως. Εὐτυχεῖς ἄρα μᾶλλον κοιμωμένη· γρηγοροῦσα μὲν γὰρ μανίαν δυστυχεῖς, τὰ δὲ ἐνύπνια [4] σου σωφρονεῖ.' Ταῦτα μουνδιαλεγόμενου ὡς πρὸς ἀκούουσαν Λευκίππην, μόλις ἡ πολυεύκτος ἔως ἀναφαίνεται, καὶ ἡ Λευκίππη φθέγγεται, καὶ ἦν ἡ [5] φωνὴ· Κλειτοφῶν. Ἀναπηδήσας οὖν πρόσκειμι τε [p. 127] αὐτῇ καὶ πυνθάνομαι πῶς ἔχει· ἡ δὲ ἐώκει μὲν μηδὲν ὡν ἔπραξεν ἐγνωκέναι, τὰ δεσμὰ δὲ ἰδοῦσα ἐθαύμαζε καὶ ἐπυνθάνετο τίς ὁδήσας εἶη. Ἐγὼ δὲ ἰδὼν σωφρονοῦσαν ὑπὸ πολλῆς χαρᾶς ἔλυον μὲν μετὰ θορύβου τὰ δεσμὰ, μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη τὸ πᾶν αὐτῇ διηγοῦμαι· ἡ δὲ ἡσχύνετο ἀκροωμένη καὶ ἠρυσθία καὶ ἐνόμιζε τότε αὐτὰ ποιεῖν. [6] Τὴν μὲν οὖν ἀνελάμβανον παραμυθούμενος, τοῦ δὲ φαρμάκου τὸν μισθὸν ἀποδίδωμι μάλα ἄσμενος. Ἦν δὲ τὸ πᾶν ἡμῖν ἐφόδιον σῶον· ὁ γὰρ Σάτυρος ἔτυχεν ἐζωσμένος ὅτε ἐναυαγήσαμεν, οὐκ ἀφήρητο δὲ ὑπὸ τῶν ληστῶν οὔτε αὐτὸς οὔτε ὁ Μενέλαος οὐδὲν ὡν εἶχεν.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ τοὺς ληστὰς ἐπελθοῦσα δύναμις μείζων ἀπὸ τῆς μητροπόλεως παρεστήσατο καὶ πᾶσαν αὐτῶν εἰς ἔδαφος κατέστρεψε τὴν πόλιν. Ἐλευθερωθέντος δὲ τοῦ ποταμοῦ τῆς τῶν βουκόλων ὕβρεως, παρεσκευαζόμεθα τὸν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πλοῦν. Συνέπλει δὲ ἡμῖν καὶ ὁ Χαιρέας, φίλος ἤδη γενόμενος ἐκ τῆς τοῦ φαρμάκου μηνύσεως. [2] Ἦν δὲ τὸ μὲν γένος ἐκ τῆς νήσου τῆς Φάρου, τὴν δὲ τέχνην ἀλιεὺς, ἐστρατεύετο δὲ μισθοῦ κατὰ τῶν βουκόλων τὴν ἐν ταῖς ναυσίστρατείαι, ὥστε μετὰ τὸν πόλεμον τῆς στρατείας ἀπῆλλακτο. [3] Ἦν οὖν ἐξ ἀπλοίας μακρᾶς πλεόντων πάντα μεστὰ καὶ πολλή τις ὄψεως ἠδονῆ, ναυτῶν ὠδὴ, πλωτῆρων κρότος, χορεία νεῶν, καὶ ἦν ἅπας ὁ ποταμὸς ἐορτή· ἐώκει δὲ ὁ πλοῦς κωμάζοντι ποταμῷ. Ἐπινον δὲ καὶ τοῦ Νείλου τότε πρῶτον ἄνευ τῆς πρὸς οἶνον ὀμιλίας, κρῖνα θέλων τοῦ πάματος τὴν ἠδονήν· οἶνος γὰρ φύσεως ὕδατος κλοπή. [4] Ἀρυσάμενος οὖν ὕδατος τῆς διαφανοῦς κύλικα, τὸ ὕδωρ ἐώρων ὑπὸ λευκότητος πρὸς τὸ ἔκπωμα ἀμιλλώμενον καὶ τὸ ἔκπωμα νικώμενον· γλυκὺ δὲ [p. 128] πινόμενον ἦν καὶ ψυχρὸν ἐν μέτρῳ τῆς ἠδονῆς· οἶδα γὰρ ἐνίοις τῶν παρ' Ἑλλησποταμῶν καὶ τιτρώσκοντας τούτῳ· [5] συνέκρινον αὐτοὺς τῷ ποταμῷ. Διὰ τοῦτο αὐτὸν ἄκρατον ὁ Αἰγύπτιος πίνων οὐ φοβεῖται, Διονύσου μὴ δεόμενος. Ἐθαύμασα δὲ αὐτῶν καὶ τὸν τρόπον τοῦ ποτοῦ. Οὔτε γὰρ ἀρύσαντες πίνειν ἐθέλουσιν οὔτε ἐκπωματῶν ἀνέχονται, ἔκπωμα αὐτουργῶν ἔχοντες· ἔκπωμα γὰρ αὐτοῖς ἐστὶν ἡχείρ. [6] Εἰ γὰρ τις αὐτῶν διηγήσειε πλέων, προκύνας ἐκ τῆς νεῶς τὸ μὲν πρόσωπον ἐς τὸν ποταμὸν προβέβληκε, τὴν δὲ χεῖρα εἰς τὸ ὕδωρ καθῆκε καὶ κοίλην βαπτίσας καὶ πλησάμενος ὕδατος ἀκοντίζει κατὰ τοῦ στόματος τὸ πῶμα καὶ τυγχάνει τοῦ σκοποῦ· τὸ δὲ κεχηνὸς περιμένει τὴν βολὴν καὶ δέχεται καὶ κλείεται καὶ οὐκ ἐξ αὐτοῦ πεσεῖν.

Εἶδον δὲ καὶ ἄλλο θηρίον τοῦ Νείλου ὑπὲρ τὸν ἵππον τὸν ποτάμιον εἰς ἀλκην ἐπαινούμενον, κροκόδειλος δὲ ὄνομα ἦν αὐτῷ· παρήλλακτο δὲ τὴν μορφήν εἰς ἰχθὺν ὁμοῦ καὶ θηρίον. Μέγας μὲν γὰρ ἐκ κεφαλῆς ἐς οὐρανὸν, τὸ δὲ εὖρος τοῦ μεγέθους οὐ κατὰ λόγον. [2] Δορὰ μὲν φολίστι ῥυσή, τεφραῖα δὲ τῶν νώτων ἡ χροάκα καὶ μέλαινα· ἡ γαστήρ δὲ λευκή· πόδες τέτταρες εἰς τὸ πλάγιον ἠρέμα κυρτούμενοι, καθάπερ χερσαίας χελώνης· οὐρὰ μακρὰ καὶ παχεῖα καὶ ἐοικυῖα στερεῷ σώματι. [3] Οὐ γὰρ ὡς τοῖς ἄλλοις ἐπίκειται θηρίοις, ἀλλ' ἐστὶ τῆς ῥάχεως ἐν ὅστον τελευτῆ καὶ μέρος αὐτοῦ τῶν ὀλων. Ἐντέμνηται δὲ ἄνωθεν εἰς ἀκάνθας ἀναιδεῖς, οἷα τῶν πριόνων εἰσὶν αἱ αἰχμαῖ. [4] Αὕτη δὲ αὐτῷ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς ἄγρας γίνεται· τύπτει γὰρ αὐτῇ πρὸς οὐς ἂν διαπαλαίη καὶ πολλὰ ποιεῖ τραύματα πληγῆ μιᾶ. Κεφαλὴ δὲ αὐτῷ τοῖς νώτοις συνυφαίνεται καὶ εἰς μίαν στάθμην ἰθύνεται [p. 129] (ἔκλεψε γὰρ

αὐτοῦ τὴν δέρην ἢ φύσιν) , ἔστι δὲ τοῦ λοιποῦ βλοσυρωτέρα σώματος καὶ ἐπιπλεῖστον ἐπὶ τὰς γένυς ἐκτείνεται καὶ ἀνοίγεται πᾶσα. [5] Τὸν μὲν γὰρ ἄλλον χρόνον, παρ' ὅσον οὐ κέχνηε τὸ θηρίον, ἔστι κεφαλὴ· ὅταν δὲ χάνη πρὸς τὰς ἄγρας, ὅλον στόμα γίνεται. Ἀνοίγει δὲ τὴν γένυν τὴν ἄνω, τὴν δὲ κάτω στερεὰν ἔχει· καὶ ἀπόστασις ἐστὶ πολλή, καὶ μέχρι τῶν ὤμων τὸ χάσμα, καὶ εὐθύς ἡ γαστήρ. [6] Ὀδόντες δὲ πολλοὶ καὶ ἐπὶ πλεῖστον τεταγμένοι. Φασὶ δὲ ὅτι τὸν ἀριθμὸν τυγχάνουσι ὅσας ὁ θεὸς εἰς ὅλον ἔτος ἀναλάμπει τὰς ἡμέρας· τοσοῦτον σπόρον φέρει τὸ τῶν γενύων πεδίον. Ἄν δ' ἐκπεράσῃ πρὸς τὴν γῆν, ὅσον ἔχει δυνάμεως οὐκ ἀπιστήσεις, ἰδὼν

τὴν τοῦ σώματος ὀλκὴν.

Five

Τριῶν δὲ πλεύσαντες ἡμερῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἦλθομεν. Ἀνιόντι δὲ μοι κατὰ τὰς Ἡλίου καλουμένας πύλας, συνηντᾶτο εὐθύς τῆς πόλεως ἀστράπτων τὸ κάλλος, καίμου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγέμισεν ἡδονῆς. [2] Στάθμη μὲν κίωνων ὄρθιος ἐκατέρωθεν ἐκ τῶν Ἡλίου πυλῶν εἰς τὰς Σελήνης πύλας: οὗτοι γὰρ τῆς πόλεως οἱ πυλωροί: ἐνμέσῳ δὲ τῶν κίωνων τῆς πόλεως τὸ πεδίον. [3] Ὅδοσ δὲ διὰ τοῦ πεδίου πολλὴ καὶ ἔνδοξος ἀποδημία. Ὀλίγους δὲ τῆς πόλεως σταδίου προελθὼν ἦλθον εἰς τὸν ἐπὶ νυμῶν Ἀλεξάνδρου τόπον. Εἶδον δὲ ἐντεῦθεν ἄλλην πόλιν καὶ σχιζόμενον ταύτη τὸ κάλλος. [4] Ὅσος γὰρ κίωνων ὄρχατος εἰς τὴν εὐθυρίαν, τοσοῦτος ἕτερος εἰς τὰ ἐγκάρσια. Ἐγὼ [p. 130] δὲ μερίζων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς πάσας τὰς ἀγυῖας θεατῆς ἀκόρεστος ἤμην καὶ τὸ κάλλος ὅλως οὐκ ἐξήρκουν ἰδεῖν. [5] Τὰ μὲν ἔβλεπον, τὰ δὲ ἔμελλον, τὰ δὲ ἠπειγόμην ἰδεῖν, τὰ δὲ οὐκ ἠθέλον παρελθεῖν: ἐκράτει τὴν θέαν τὰ ὀρώμενα, εἶλκε τὰ προσδοκώμενα. Περιάγων οὖν ἐμαυτὸν εἰς πάσας τὰς ἀγυῖας καὶ πρὸς τὴν ὄψιν δυσερωτιῶν εἶπον καμῶν ‘ὀφθαλμοί, [6] νενικήμεθα.’ Εἶδον δὲ δύο καινὰ καὶ παράλογα, μεγέθους πρὸς κάλλος ἄμιλλαν καὶ δῆμου πρὸς πόλιν φιλονεικίαν, καὶ ἀμφοτέρων νικῶντα. Ἡ μὲν γὰρ ἠπειροῦ μείζων ἦν, ὁ δὲ πλείων ἔθνος: καὶ εἰ μὲν εἰς τὴν πόλιν ἀπειδον, ἠπίστουσαν εἰ πληρώσει τις δῆμος αὐτὴν ἀνδρῶν, εἰ δὲ εἰς τὸν δῆμον ἐθεασάμην, ἐθαύμαζον εἰ χωρήσει τις αὐτὸν πόλις. Τοιαύτη τις ἦν ἰσότητος τρυτάνη.

Ἦν δὲ πῶς κατὰ δαίμονα ἱερομηνία τοῦ μεγάλου θεοῦ, ὃν Δία μὲν Ἕλληνας, Σέραπιν δὲ καλοῦσιν Αἰγύπτιοι. Ἦν δὲ καὶ πυρὸς δαδουχία: καὶ τοῦτο μέγιστον ἐθεασάμην. [2] Ἐσπέρα μὲν γὰρ ἦν καὶ ὁ ἥλιος κατεδύετο καὶ νύξ ἦν οὐδαμοῦ, ἀλλὰ ἄλλος ἀνέτελλεν ἥλιος κατακερματίζων. Τότε γὰρ εἶδον πόλιν ἐρίζουσαν περικάλλους οὐρανῶ. Ἐθεασάμην δὲ καὶ τὸν Μελίχιον Δία καὶ τὸν Διὸς Οὐρανίου νεῶν. [3] Προσευξάμενοι δὲ τῷ μεγάλῳ θεῷ καὶ ἰκετεύσαντες στήσαι ἡμῖν ποτε τὰ δεινὰ, εἰς τὴν καταγωγὴν ἦλθομεν, ἦν ἔτυχεν, ἦν ἔτυχεν ὁ Μενέλαος ἡμῖν μεμισθωμένος. Οὐκ ἔωκει δὲ ἄρα ὁ θεὸς ἐπινεύειν ταῖς ἡμετέραις εὐχαῖς, ἀλλ’ ἔμενον ἡμᾶς καὶ ἄλλο τῆς Τύχης γυμνάσιον.

Ὁ γὰρ Χαιρέας πρὸ πολλοῦ τῆς Λευκίπης ἐλάνθανεν ἐρῶν καὶ διὰ τοῦτο μεμνήκει τὸ φάρμακον, ἅμα μὲν ἀφορμὴν οἰκειότητος ἑαυτῷ θηρώμενος, ἅμα δὲ καὶ ἑαυτῷ σώζων τὴν κόρην. [2] Εἰδὼς οὖν

ἀμήχανον [p. 131] τὸ τυχεῖν, συντίθησιν ἐπιβουλήν, ληστῶν ὁμοτέχνων χεῖρα συγκροτήσας, ἅτε θαλάσσιος ὠνᾶνθρωπος: καὶ συνθέμενος αὐτοῖς ἃ δεῖ. ποιεῖν, ἐπὶ ξένια ἡμᾶς εἰς τὴν Φάρον καλεῖ, σκηψάμενος γενεθλίων ἄγειν ἡμέραν. [3] Ὡς οὖν προήλθομεν τῶν θυρῶν, οἰωνὸς ἡμῖν γίνεται πονηρός: χελιδὼνα κίρκος διώκων τὴν Λευκίπην πατάσσει τῷ πτερῶν τὴν κεφαλὴν. Παραχθεις οὖν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀνανεύσας εἰς οὐρανὸν ‘ὦ Ζεῦ, τί τοῦτο’ ἔφην ‘φαίνεις ἡμῖν τέρας; ἀλλ’ εἰ τῷ ὄντι σὸς ὄρνις οὗτος, ἄλλον ἡμῖν σαφέστερον [4] δεῖξον οἰωνόν.’

Μεταστραφεις οὖν (ἔτυχον γὰρ παρεστῶς ἐργαστηρίῳ ζωγράφου) γραφὴν ὁρῶ κειμένην, ἣτις ὑψηλότερο προσόμοιον. Φιλομήλας γὰρ εἶχε φθορὰν καὶ τὴν βίαν Τηρέως καὶ τῆς γλώττης τὴν τομὴν. Ἦν δὲ ὀλόκληρον τὸ διήγημα τοῦ δράματος, [5] ὁ πέπλος, ὁ Τηρέως, ἡ τράπεζα. Τὸν πέπλον ἠπλωμένον εἰσθήκει κρατοῦσα θεράπεινα: Φιλομήλα παρειστήκει καὶ ἐπετίθει τῷ πέπλῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐδείκνυ τῶν ὑφασμάτων τὰς γραφάς: ἡ Πρόκνη πρὸς τὴν δεῖξιν ἐνενεύκει καὶ δριμύ ἔβλεπε καὶ ὠργίζετο: Θραξ ὁ Τηρέως ἐνύφαντο Φιλομήλα παλαίων πάλην ἀφροδίσιον. [6] Ἐσπάρακτο τὰς κόμας ἡ γυνή, τὸ ζῶμα ἐλέλυτο, τὸν χιτῶνα κατέρρηκτο, ἡμίγυμνος τὸ στέρνον ἦν, τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤρειδε τοῦ Τηρέως, τῇ λαίᾳ τὰ διερωγῶτα τοῦ χιτῶνος ἐπὶ τοὺς μαστοὺς εἶλκεν. Ἐν ἀγκάλαις εἶχε τὴν Φιλομήλαν ὁ Τηρέως, ἔλκων πρὸς ἑαυτὸν ὡς ἐνῆν τὸ σῶμα καὶ σφίγγων ἐν χρῶ τὴν συμπλοκὴν. [7] Ὡδε μὲν τὴν τοῦ πέπλου γραφὴν ὑφηνεν ὁ ζωγράφος: τὸ δὲ λοιπὸν [p. 132] τῆς εἰκόνας: αἱ γυναῖκες ἐν κανῶ τὰ λείψανα τοῦ δειπνοῦ τῷ Τηρεῖ δεικνύουσι, κεφαλὴν παιδίου καὶ χεῖρας, γελῶσι δὲ ἅμα καὶ φοβοῦνται. [8] Ἀναπηδῶν ἐκ τῆς κλίνης ὁ Τηρέως ἐγγράπτο καὶ ἔλκων τὸ ξίφος ἐπὶ τὰς γυναῖκας: τὸ σκέλος ἤρειδεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν: ἡ δὲ οὔτε ἔστηκεν οὔτε πέπτωκεν, ἀλλ’ ἐδείκνυ ῥοπήν μέλλοντος πτώματος.

Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος ‘ἐμοὶ δοκεῖ τὴν εἰς Φάρον ὁδὸν ἐπισχεῖν: ὄρα γὰρ οὐκ ἀγαθὰ δύο σύμβολα, τό τε τοῦ ὄρνιθος καθ’ ἡμῶν πτερὸν καὶ τῆς εἰκόνας τὴν ἀπειλήν. Λέγουσι δὲ οἱ τῶν συμβόλων ἐξηγηταὶ σκοπεῖν τοὺς μύθους τῶν εἰκόνων, ἀνέξιοῦσιν ἡμῖν ἐπὶ πρᾶξιν συντύχῳσι, καὶ ἐξομοιοῦν τὸ ἀποβησόμενον τῷ τῆς ἱστορίας λόγῳ. [2] Ὅρα οὖν ὄσων γέμει κακῶν ἡ γραφή: ἔρωτος παρανόμου, μοιχείας ἀναισχύντου, γυναικείων ἀτυχημάτων: ὅθεν ἐπισχεῖν κελεύω τὴν ἔξοδον.’ Ἐδόκει μοι λέγειν εἰκότα, καὶ παραιτοῦμαι τὸν Χαιρέαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ὁ μὲν οὖν σφόδρα ἀνιῶμενος ἀπηλλάττετο, φήσας αὔριον ἐφ’ ἡμᾶς ἀφίξεσθαι.

Ἡ δὲ Λευκίππη λέγει πρὸς με (φιλόμυθον γάρ πως τὸ τῶν γυναικῶν γένος) ‘τίβούλεται τῆς εἰκόνας ὁ μῦθος καὶ τίνες αἱ ὄρνιθες αὐταὶ καὶ τίνες αἱ γυναῖκες καὶ τίς ὁ ἀναιδὴς ἐκεῖνος ἀνὴρ;’ Κάγῳ καταλέγειν ἄρχομαι ‘ἀηδῶν καὶ χελιδῶν κατέποψ: [2] πάντες ἄνθρωποι καὶ πάντες ὄρνιθες. Ἔποψ ὁ ἀνὴρ, αἱ δύο γυναῖκες Φιλομήλα χελιδῶν καὶ Πρόκνη ἀηδῶν. Πόλις αὐταῖς Ἀθῆναι. Τηρεὺς ὁ ἀνὴρ: Πρόκνη Τηρέως γυνή. Βαρβάρους δέ, ὡς ἔοικεν, οὐχ ἱκανὴ πρὸς Ἀφροδίτην μίαιγυνή, μάλισθ’ ὅταν αὐτοῖς καιρὸς διδῶ πρὸς ὕβριν τρυφᾶν. [3] Καιρὸς οὖν γίνεται τῷ Θρακὶ τούτῳ χρήσασθαι τῇ φύσει Πρόκνης ἢ φιλοστοργία: [p. 133] πέμπει γὰρ ἐπὶ τὴν ἀδελφὴν τὸν ἄνδρα τὸν Τηρέα. Ὁ δὲ ἀπῆει μὲν ἔτι Πρόκνης ἀνὴρ, ἀναστρέφει δὲ Φιλομήλας ἐραστής, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν ἄλλην αὐτῷ ποιεῖται τὴν Φιλομήλαν Πρόκνην. [4] Τὴν γλῶτταν τῆς Φιλομήλας φοβεῖται, καὶ ἔδνα τῶν γάμων αὐτῇ δίδωσι μηκέτι λαλεῖν καὶ κείρει τῆς φωνῆς τὸ ἄνθος. Ἀλλὰ πλέον ἤνυσεν οὐδέν: ἢ γὰρ Φιλομήλας τέχνη σιωπῶσαν εὐρηκε φωνήν. [5] Ὑφαίνει γὰρ πέπλον ἄγγελον καὶ τὸ δρᾶμα πλέκει ταῖς κρόκαις, καὶ μιμεῖται τὴν γλῶτταν ἢ χεῖρκαὶ Πρόκνης τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ τῶν ὠτων μηνύει καὶ πρὸς αὐτὴν ἃ πέπονθε τῆ κερκίδι λαλεῖ. [6] Ἡ Πρόκνη τὴν βίαν ἀκούει παρὰ τοῦ πέπλου καὶ ἀμύνασθαι καθ’ ὑπερβολὴν ζητεῖ τὸν ἄνδρα. Ὅργαί δὲ δύο καὶ δύο γυναῖκες εἰς ἓν πνέουσαι καὶ ὑβρεῖ κεράσασθαι τὴν ζηλοτυπίαν δεῖπνον ἐπινοοῦσι τῶν γάμων ἀτυχέστερον. [7] Τὸ δὲ δεῖπνον ἦν ὁ παῖς Τηρέως, οὗ μήτηρ μὲν ἦν πρὸ τῆς ὀργῆς ἢ Πρόκνη, τότε δὲ τῶν ὠδίνων ἐπιλέληστο. Οὕτως αἱ τῆς ζηλοτυπίας ὠδίνες νικῶσι καὶ τὴν γαστέρα. Μόνον γὰρ ἐρῶσαι αἱ γυναῖκες ἀνιᾶσαι τὸν τὴν εὐνήν λελυπηκότα, κἂν πάσχωσιν ἐν οἷς ποιοῦσιν οὐχ ἦττον κακόν, τὴν τοῦ πάσχειν λογίζονται συμφορὰν τῇ τοῦ ποιεῖν ἡδονῇ. [8] Ἐδείπνησεν ὁ Τηρεὺς δεῖπνον Ἐρινύων, αἱ δὲ ἐν κανῶ τὰ λείψανα τοῦ παιδίου παρέφερον, γελῶσαι φόβῳ. Ὁ Τηρεὺς ὄρᾳ τὰ λείψανα τοῦ παιδίου καί πενθεῖ τὴν τροφὴν καὶ ἐγνώρισεν ὦν τοῦ δεῖπνου πατήρ: γνωρίσας μαίνεται καὶ σπᾶται τὸ ξίφος καὶ ἐπὶ τὰς γυναῖκας τρέχει, ἃς δέχεται ὁ ἀνὴρ. Καὶ ὁ Τηρεὺς αὐταῖς συναναβαίνει καὶ ὄρνις γίνεται: καὶ τηροῦσιν ἔτι τοῦ πάθους τὴν εἰκόνα. [9] Φεύγει μὲν ἀηδῶν, διώκει δὲ ὁ Τηρεὺς. Οὕτως ἐφύλαξε τὸ μῖσος καὶ μέχρι τῶν πτερῶν.’ [p. 134]

Τότε μὲν οὖν οὕτως ἐξεφύγομεν τὴν ἐπιβουλήν: ἐκερδήσαμεν δὲ οὐδὲν ἢ μίαν ἡμέραν. Τῇ γὰρ ὑστεραία παρῆν ἕωθεν ὁ Χαιρέας, καὶ ἡμεῖς αἰδεσθέντες ἀντιλέγειν οὐκ εἴχομεν. Ἐπιβάντες οὖν σκάφους, ἦλθομεν εἰς τὴν Φάρον, ὁ δὲ Μενέλαος ἔμεινεν αὐτοῦ, [2] φήσας οὐχ ὑγιῶς ἔχειν. Πρῶτον μὲν οὖν ἡμᾶς ὁ Χαιρέας ἐπὶ τὸν πύργον ἄγει καὶ δείκνυσι τὴν κατασκευὴν θαυμασίαν τινὰ καὶ παράλογον. [3] Ὅρος ἦν ἐν μέσῃ τῇ θαλάσῃ κείμενον, ψαῦον αὐτῶν τῶν νεφῶν, ὑπέρρει δὲ ὕδωρ κᾶτωθεν

τοῦ ποιήματος: τὸ δὲ ἐπὶ θαλάσσης εἰστήκει κρεμάμενον: ἔς δὲ τὴν τοῦ ὄρους ἀκρόπολιν ὁ τῶν νεῶν κυβερνήτης ἀνέτελλεν ἥλιος. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠγεῖτο ἡμῖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν: ἦν δὲ ἐπ’ ἐσχάτων τῆς νήσου κειμένη ἐπ’ αὐτῇ τῇ θαλάσῃ.

Ἐσπέρας οὖν γενομένης ὑπεξέρχεται μὲν ὁ Χαιρέας, πρόφασιν ποιησάμενος τὴν γαστέρα. Μετὰ μικρὸν δὲ βοή τις ἐξαίφνης περὶ τὰς θύρας ἦν, καὶ εὐθὺς εἰστρέχουσιν ἄνθρωποι μεγάλοι καὶ πολλοί, μαχαίρας ἐσπασμένοι, καὶ ἐπὶ τὴν κόρην πάντες ὠρμησαν. [2] Ἐγὼ δὲ ὡς εἶδον φερομένην μοι τὴν φιλόττην, οὐκ ἐνεγκῶν ἴμαι διὰ τῶν ξιφῶν: καὶ με παῖει τις κατὰ τοῦ μηροῦ μαχαίρα καὶ ὤκλασα. Ἐγὼ μὲν δὴ καταπεσὼν ἐρρεόμην αἵματι, οἱ δὲ ἐνθήμενοι τῷ σκάφει τὴν κόρην ἔφευγον. [3] Θορύβου δὲ καὶ βοῆς οἷα ἐπὶ λησταῖς γενομένης ὁ στρατηγὸς τῆς νήσου παρῆν: ἦν δὲ μοι γνώριμος ἐκ τοῦ στρατοπέδου γεγόμενος. Δεικνύω δὴ τὸ τραῦμα καὶ δέομαι διώξαι τοὺς ληστές: ὠρμει δὲ πολλὰ πλοῖα ἐν τῇ πόλει. Τούτων ἐνδὸς ἐπιβὰς ὁ στρατηγὸς ἐδίωκεν ἅμα τῇ παρουσίᾳ [p. 135] φρουρᾶ: κάγῳ δὲ συνανέβην φορᾶδην κομισθεῖς. [4] Ὡς δὲ εἶδον οἱ λησταὶ προσιοῦσαν ἤδη τὴν ναυνεῖς ναυμαχίαν, ἰστάσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένην τὴν κόρην, καὶ τις αὐτῶν μεγάλη τῇ φωνῇ ‘ἴδου τὸ ἄθλον ὑμῶν’ εἰπὼν ἀποτέμνει αὐτῆς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὠθεῖ κατὰ τῆς θαλάσσης. [5] Ἐγὼ δὲ ὡς εἶδον, ἀνέκραγον οἰμώξας καὶ ὠρμησα ἑμαυτὸν ἐπαφεῖναι: ὡς δὲ οἱ παρόντες κατέσχον, ἐδεόμην ἐπισχεῖν τε τὴν ναῦν καὶ τινα ἀλέσθαι κατὰ τῆς θαλάττης, εἴπως κἂν πρὸς ταφὴν λάβοιμι τῆς κόρης τὸ σῶμα. [6] Καὶ ὁ στρατηγὸς πείθεται καὶ ἵστησι τὴν ναῦν: καὶ δύο τῶν ναυτῶν ἀκοντίζουσιν ἑαυτοὺς ἔξω τῆς νεῶς καὶ ἀρπάσαντες τὸ σῶμα ἀναφέρουσιν. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ λησταὶ μᾶλλον ἐρρωμενέστερον ἤλαυνον: ὡς δὲ ἡμεν πάλιν πλησίον, ὄρωσιν οἱ λησταὶ ναῦν ἑτέραν καὶ γινώρισαντες ἐκάλουν πρὸς βοήθειαν: πορφυρεῖς δὲ ἦσαν πειρατικοί. [7] Ἰδὼν δὲ ὁ στρατηγὸς δύο ναῦς ἤδη γενομένας ἐφοβήθη καὶ πρῦμναν ἐκρούετο: καὶ γὰρ οἰπειραταὶ τοῦ φυγεῖν ἀποτραπόμενοι προῦκαλοῦντο εἰς μάχην. [8] Ἐπεὶ δὲ ἀνεστρέψαμεν εἰς γῆν, ἀποβὰς τοῦ σκάφους καὶ τῷ σώματι περιχυθεῖς ἔκλαον. ‘Νῦν μοι Λευκίππη τέθνηκας ἀληθῶς θάνατον διπλοῦν, γῆ καὶ θαλάττη διαιρούμενον: τὸ μὲν γὰρ λείψανον ἔχω σου τοῦ σώματος, ἀπολώλεκα δὲ σέ. [9] Οὐκ ἴση τῆς θαλάττης πρὸς τὴν γῆν ἢ νομή: μικρὸν μοί σου μέρος καταλείπεται ἐν ὄψει τοῦ μείζονος: αὕτη δὲ ἐν ὀλίγῳ τὸ πᾶν σου κρατεῖ. Ἀλλ’ ἐπεὶ μὲ τῶν ἐν τῷ προσώπῳ φιλημάτων ἐφθόνησεν ἢ Τύχη, φέρε σου καταφιλήσω τὴν σφαγὴν.’

Ταῦτα καταθρηνήσας καὶ θάψας τὸ σῶμα πάλιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔρχομαι, καὶ θεραπευθεὶς ἄκων [p. 136] τὸ τραῦμα, τοῦ Μενελάου με παρηγοροῦντος διεκαρτέρησα ζῶν. [2] Καὶ ἤδη μοι γεγόνεσαν μῆνες ἕξ, καὶ τὸ πολὺ τοῦ πένθους ἤρχετο μαραίνεσθαι (χρόνος γὰρ λύπης φάρμακον καὶ πεπαίνει τῆς ψυχῆς τὰ ἔλκη: μεστὸς γὰρ ἡλιος ἡδονῆς, καὶ τὸ λυπῆσαν πρὸς ὀλίγον, κἂν ἢ καθ' ὑπερβολὴν, ἀναζεῖ μὲν ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ κάεται, τῇ δὲ τῆς ἡμέρας ψυχαγωγία νικώμενον καταψύχεται) , καὶ μου τις κατόπιν βαδίζοντος ἐν ἀγορᾷ τῆς χειρὸς ἄφνω λαβόμενος ἐπιστρέφει καὶ οὐδὲν εἰπὼν περιπτυσσάμενός με πολλὰ κατεφίλει. [3] Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤδιδον ὅστις ἦν, ἀλλ' εἰστήκειν ἐκπεπληγμένος καὶ δεχόμενος τὰς προσβολὰς τῶν ἀσπασμάτων, ὡς φιλημάτων σκοπός: ἐπεὶ δὲ μικρὸν διέσχε, καὶ τὸ πρόσωπον εἶδον 'Κλεινίας δὲ ἦν', ἀνακραγὼν ὑπὸ χαρᾶς ἀντιπεριβάλλω τε αὐτὸν καὶ τὰς αὐτὰς ἀπεδίδουν περιπλοκάς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν καταγωγὴν ἀνήλθομεν τὴν ἐμὴν. Καὶ ὁ μὲν τὰ αὐτοῦ μοι διηγείτο, ὅπως ἐκ τῆς ναυαγίας περιεγένετο, ἐγὼ δὲ τὰ περὶ τῆς Λευκίππης ἅπαντα.

‘Εὐθύς μὲν γὰρ’ ἔφη ‘ράγεισθαι τῆς νεῶς ἐπὶ τὸ κέρασ ἦξα, καὶ ἄκρου λαβόμενος μόλις, ἀνδρῶν ἤδη πεπληρωμένου, περιβαλὼν τὰς χεῖρας ἐπεχείρουν ἔχθεσθαι παρακρεμάμενος. Ὀλίγον δὲ ἡμῶν ἐμπελαγισάντων, κῦμα μέγιστον ἄραν τὸ ξύλον προσρήγνυσιν ὄρθιον ὑφάλω πέτρα κατὰ θάτερον, οὗ ἐγὼ ἔτυχον κρεμάμενος. [2] Τὸ δὲ προσαραχθὲν βία πάλιν εἰς τοῦ πίσω δίκην μηχανῆς ἀπεκρούετο καὶ με ὡσπερ ἀπὸ σφενδόνης ἐξερρίπτησε. Τούντεῦθεν δὲ ἐνηχόμην τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας, οὐκέτι ἔχων ἐλπίδα σωτηρίας. [3] Ἦδη δὲ καμῶν καὶ ἀφείς ἐμαυτὸν τῇ τύχῃ ναῦνόρῳ κατὰ πρόσωπον φερομένην, καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχῶν, ὃν ἡδυνάμην τρόπον, ἰκετηρίαν ἐθέμην [p. 137] τοῖς νεύμασιν. Οἱ δὲ εἴτε ἐλεήσαντες, εἴτε καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ κατήγαγεν, ἔρχονται κατ' ἐμέ, καὶ τις τῶν ναυτῶν πέμπει μοι κάλων ἁματῆς νεῶς παραθεούσης: κάγῳ μὲν ἐλαβόμην, οἱ δὲ ἐφείλκυσάν με ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν. Ἐπλεῖ δὲ τὸ πλοῖον εἰς Σιδῶνα: καὶ μέ τινες γνωρίσαντες ἐθεράπευσαν.’

‘δύο δὲ πλεύσαντες ἡμέρας ἐπὶ τὴν πόλιν ἤκομεν, καὶ δέομαι τῶν ἐν τῷ πλοίῳ Σιδωνίων (Ξενοδάμας δὲ ὁ ἔμπορος ἦν καὶ Θεόφιλος ὁ τούτου πενθερός) μηδενὶ Τυρίων, εἰ περιτύχοιεν, κατεπεῖν ὡς ἐκ ναυαγίας περιγενοίμην, ὡς ἂν μὴ μάθοιεν συναποδημηκότα. [2] Ἦλπιζον γὰρ λήσειν, εἰ τὰ ἀπὸ τούτων ἐν ἡσυχίᾳ γένοιτο, πέντε μόνον ἡμερῶν μοι μεταξὺ γενομένων, αἷς οὐκ ἔτυχον ὀφθεῖς: τοῖς δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν τὴν

ἐμὴν, ὡς οἶδας, προηγορεύκειν λέγειν τοῖς πυνθανομένοις, εἰς κώμην ἀποδημηκέναι μέχρι δέκα ὄλων ἡμερῶν. [3] Καὶ τοῦτόν γε τὸν λόγον εὔρον περὶ ἐμοῦ κατεσχηκότα. Οὕτω δὲ ὁ σὸς πατήρ ἐκ τῆς Παλαιστίνης ἔτυχε νῆκων, ἀλλὰ δύο ἄλλων ὕστερον ἡμερῶν, καὶ καταλαμβάνει πεμφθέντα παρὰ τοῦτῆς Λευκίππης πατρὸς γράμματα, ἅπερ ἔτυχε μετὰ μίαν ἡμέραν τῆς ἡμετέρας ἀποδημίας κεκομισμένα, δι' ὧν ὁ Σώστρατος ἐγγυᾷ σοὶ τὴν θυγατέρα. [4] Ἐν ποικίλαις οὖν ἦν συμφοραῖς ἀναγνούς τὰ γράμματα καὶ τὴν ὑμετέραν ἀκούσας φυγῆν, τὸ μὲν ὡς τὸ τῆς ἐπιστολῆς ἀπολέσας ἄθλον, τὸ δὲ ὅτι παρὰ μικρὸν οὕτως ἡ Τύχη τὰ πράγματα ἔθηκε: καὶ γὰρ οὐδὲν ἂν τούτων ἐγεγόνει, εἰ θᾶπτον ἐκομίσθητ' ἀ γράμματα. [5] Καὶ τῶν μὲν πεπραγμένων οὐδὲν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἠγήσατό πωδεῖν γράφειν, ἀλλὰ καὶ τῆς μητρὸς τῆς κόρης ἐδεήθη τὸ παρὸν ἐπισχεῖν. [6] (Τάχα [p. 138] γὰρ αὐτοὺς ἐξευρήσομεν, καὶ οὐ δεῖ τὸ συμβᾶν ἀτύχημα μανθάνειν Σώστρατον. Ἄσμενοι δὲ ὅπου ποτ' ἂν ὦσιν ὄντες μάθωσι τὴν ἐγγύην καὶ ἀφίξονται, εἴγε αὐτοῖς ἐξέσται φανερώς ἔχειν ὑπὲρ οὗ πεφεύγασιν.) [7] Ἐπολυπραγμόνει δὲ παντὶ σθένει ποῖ κευωρήκατε. Καὶ ὀλίγον πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἔρχεται Διόφαντος ὁ Τύριος ἐξ Αἰγύπτου πεπλευκῶς, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὅτι σε ἐνθάδε ἐθεάσατο: κάγῳ μαθῶν, ὡς εἶχον, εὐθύς ἐπιβάς νεῶς ὀγδόῃν ταύτην ἡμέραν πᾶσάνσε περιήλθον ζητῶν τὴν πόλιν. Πρὸς ταῦτα οὖν σοι βουλευτέον ἐστίν, ὡς τάχα καὶ τοῦ πατρὸς ἦξοντος ἐνταῦθα τοῦ σοῦ.’

Ταῦτα ἀκούσας ἀνώμωξα ἐπὶ τῇ τῆς Τύχης παιδιᾷ ‘ὦ δαῖμον’ λέγων, ‘νῦν μὲν Σώστρατός μοι Λευκίππην ἐκδίδωσι καὶ μοι γάμους ἐκ μέσου πολέμου πέμπει, μετρήσας ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας, ἵνα μὴ φθάσῃ τὴν φυγῆν. [2] Ὡ τῶν ἐξώρων ἐτυχημάτων, ὦ μακάριος ἐγὼ παρὰ μίαν ἡμέραν. Μετὰ θάνατον γάμοι, μετὰ θρῆνον ὑμέναιοι. Τίνα μοι δίδωσι νύμφην ἢ Τύχη; ἦν οὐδὲ ὀλόκληρόν μοι δέδωκε νεκράν.’ [3] ‘Οὐ θρήνων νῦν καιρὸς’ ὁ Κλεινίας εἶπεν, ‘ἀλλὰ σκεψόμεθα, πότερον εἰς τὴν πατρίδα σοι νῦν ἀνακομιστέον ἢ τὸν πατέρα ἐνταῦθα ἀναμενετέον.’ ‘Οὐδέτερον’

εἶπον: (ποίῳ γὰρ ἂν ἴδοιμι προσώπῳ τὸν πατέρα, μάλιστα μὲν οὕτως αἰσχυρῶς φυγῶν, εἴτα καὶ τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ τὰ δελφοῦ

διαφθείρας; φεύγεινοῦν ἐντεῦθεν ὑπολείπεται πρὶν ἤκειν αὐτόν.) [4] Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Μενέλαος εἰσέρχεται καὶ ὁ Σάτυρος μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸν τε Κλεινίαν περιπτύσσονται καὶ μανθάνουσι παρ' ἡμῶν τὰ πεπραγμένα. Καὶ ὁ Σάτυρος ‘ἀλλ' ἔστι σοι’ ἔφη ‘τὰ παρόντα θέσθαι καλῶς καὶ ἐλεῆσαι ψυχὴν ἐπὶ σοὶ φλεγόμενην: [p. 139] [5] ἀκουσάτω δὲ καὶ ὁ Κλεινίας. Ἡ γὰρ Ἄφροδίτη μέγα τούτῳ παρέσχεν ἀγαθόν, ὃ δούκ' ἐθέλει λαβεῖν: γυναικὰ γὰρ ἐξέμηνεν ἐπ' αὐτὸν πάνυ καλήν, ὥστε ἂν ἰδὼν αὐτὴν εἴποις

ἄγαλμα, Ἐφεσίαν τὸ γένος, [6] ὄνομα Μελίτην: πλοῦτος πολὺς καὶ ἡλικία νέα. Τέθνηκε δ' αὐτῆς προσφάτως ὁ ἀνὴρ κατὰ θάλατταν, βούλεται

δὲ τοῦτον ἔχειν δεσπότην (οὐ γὰρ ἄνδρα ἐρῶ) καὶ δίδωσιν ἑαυτὴν καὶ πᾶσαν ἑαυτῆς τὴν οὐσίαν: δι' αὐτὸν γὰρ τέτταρας μῆνας νῦν ἐνθάδε διέτριψεν, ἀκολουθήσαι δεομένη. Ὁ δὲ οὐκ οἶδα τί παθὼν ὑπερηφανεῖ, νομίζων αὐτῷ Λευκίππην ἀναβιώσεσθαι.'

Καὶ ὁ Κλεινίας 'οὐκ ἀπὸ τρόπου δοκεῖ μοι' φησὶν 'ὁ Σάτυρος λέγειν: κάλλος γὰρ καὶ πλοῦτος καὶ ἔρωσι εἰ συνήλθον ἐπὶ σέ, οὐχ ἔδρας ἔργον οὐδ' ἀναβολῆς. Τὸ μὲν γὰρ κάλλος ἠδονῆν, ὁ δὲ πλοῦτος τρυφήν, ὁ δὲ ἔρωσι αἰδῶ: μισεῖ δὲ ὁ θεὸς τοὺς ἀλαζόνας. [2] Φέρε πείσθητι τῷ Σατύρῳ καὶ χάρισαι τῷ θεῷ.' Κἀγὼ στενάξας 'ἄγεμε' εἶπον 'ὅποι θέλεις, εἰ καὶ Κλεινία τοῦτο δοκεῖ: μόνον ὅπως τὸ γύναιόν μοι μὴ παράσχη πράγματα ἐπέιγουσα πρὸς τὸ ἔργον, [3] ἔστ' ἂν εἰς τὴν Ἐφεσον ἀφικώμεθα. Φθάνω γὰρ ἐπομοσάμενος ἐνταῦθα μὴ συνελθεῖν, ἔνθα Λευκίππην ἀπολώλεκα.' Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σάτυρος προστρέχει πρὸς τὴν Μελίτην εὐαγγέλια φέρων: καὶ μικρὸν διαλιπὼν αὐθις ἐπανέρχεται, λέγων ἀκούσασαν τὴν γυναῖκα ὑφ' ἠδονῆς παρὰ μικρὸν τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι, δεῖσθαι δὲ ἡκεῖν ὡς αὐτὴν δειπνήσοντα τὴν ἡμέραν γάμων προοίμιον.

Ἐπίσθην καὶ ὠχόμην: ἡ δὲ ὡς εἶδέ με, ἀναθοροῦσα περιβάλλει καὶ πᾶν μου τὸ πρόσωπον ἐμίπλησι φιλημάτων. Ἦν δὲ τῷ ὄντι καλὴ καὶ γάλακτι [p. 140] μὲν ἀνεῖπες αὐτῆς τὸ πρόσωπον κεχρῖσθαι, ῥόδον δὲ ἐμπεφυτεῦσθαι ταῖς παρειαῖς. [2] Ἐμάρμαιρεν αὐτῆς τὸ βλέμμα μαρμαρυγὴν ἀφροδίσιον: κόμη πολλὴ καὶ βαθεῖα καὶ κατάχρυσος τῇ χροῖα, ὥστε ἔδοξα οὐκ ἀηδῶς ἰδεῖν τὴν γυναῖκα. [3] Τὸ μὲν οὖν δεῖπνον ἦν πολυτελές: ἡ δὲ ἐφαπτομένη τῶν παρακειμένων, ὡς δοκεῖν ἐσθίειν, οὐκ ἠδύνατο τυχεῖν ὀλοκλήρου τροφῆς, πάντα δὲ ἔβλεπεν ἐμέ: οὐδὲν γὰρ ἠδὺ τοῖς ἐρώσει πλην τὸ ἐρώμενον: τὴν γὰρ ψυχὴν πᾶσαν ὁ ἔρωσι καταλαβὼν οὐδὲ αὐτῆς ὄρα δίδωσι τῇ τροφῇ. [4] Ἦ δὲ τῆς θεᾶς ἠδονὴ διὰ τῶν ὀμμάτων εἰσρέουσα τοῖς στέρνοις ἐγκάθηται: ἔλκουσα δὲ τοῦ ἐρωμένου τὸ εἶδωλον αἰετὸ ἀναπομάττει τῷ τῆς ψυχῆς κατόπτρῳ καὶ ἀναπλάττει τὴν μορφήν: ἡ δὲ τοῦ κάλλους ἀπορροὴ διὰ φανῶν ἀκτίνων ἐπὶ τὴν ἐρωτικὴν ἐλκομένη καρδίαν ἀναποσφραγίζει κάτω τὴν σκιά. [5] Λέγω δὲ πρὸς αὐτὴν συνεῖς 'ἀλλὰ σύ γε οὐδενὸς μετέχεις τῶν σῶν

αὐτῆς, ἀλλ' ἔοικας τοῖς ἐν γραφαῖς ἐσθίουσιν:' ἡ δὲ (ποῖον γὰρ ὄψον) ἔφη 'μοι πολυτελέστερον ἢ ποῖος οἶνος τιμιώτερος τῆς σῆς ὄψεως;' καὶ

ἄμα λέγουσα κατεφίλησέ με, προσιέμενον οὐκ ἀηδῶς τὰ φιλήματα: εἶτα διασχοῦσα εἶπεν 'αὐτῆμοι τροφή.'

Τότε μὲν οὖν ἐν τούτοις ἦμεν: ἐσπέρας δὲ γενομένης ἡ μὲν ἐπεχείρει με κρατεῖν ἐκεῖ κοιμησόμενον, ἐγὼ δὲ παρητούμην, εἰπὼν ἅ καὶ πρὸς τὸν Σάτυρον ἔτυχον προαγορεύσας. Μόλις οὖν ἀφήσιν ἀνωμένη. [2] Τῇ δὲ ὑστεραία συνέκειτο ἡμῖν εἰς τὸ τῆς Ἰσιδος ἱερὸν ἀπαντῆσαι διαλεξομένοις τε ἀλλήλοις καὶ πιστωσομένοις ἐπιμάρτυρι τῇ θεῷ: συμπάρησαν δὲ ἡμῖν ὁ τε Μενέλαος καὶ ὁ Κλεινίας: καὶ ὠμνύομεν ἐγὼ μὲν ἀγαπήσειν ἀδόλως, ἡ δὲ ἄνδρα ποιήσεσθαι καὶ πάντων ἀποφανεῖν δεσπότην. [3] Ἄρξει [p. 141] δὲ εἶπον ἐγὼ 'τῶν συνθηκῶν ἡ εἰς Ἐφεσον ἡμῶν ἀφίξις: ἐνταῦθα γὰρ, ὡς ἔφη, Λευκίππη παραχωρήσεις.' Δεῖπνον οὖν ἡμῖν ὑπὲρ ἐπίτρεπε πολυτελές, καὶ ὄνομα μὲν ἦν τῷ δεῖπνῳ γάμοι, τὸ δὲ ἔργον συνέκειτο ταμιεύεσθαι. [4] Καὶ τι μέμνημαι καὶ γελοῖον παρὰ τὴν ἐστίασιν τῆς Μελίτης. Ὡς γὰρ ἐπευφήμουν τοῖς γάμοις οἱ παρόντες, νεύσασα πρὸς με ἠσυχῆ 'καινὸν' εἶπεν 'ἐγὼ μόνη πέπονθα. Κενοτάφιον μὲν γὰρ εἶδον, κενογάμιον δ' οὐ.' Ταῦτα μὲν οὖν ἔπαιζε σπουδῆ.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ στελλόμεθα πρὸς ἀποδημίαν: κατὰ τύχην δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ἐκάλει ἡμᾶς. Καὶ ὁ Μενέλαος μέχρι τοῦ λιμένος ἐλθὼν καὶ ἀσπασάμενος, εὐτυχεστέρας εἰπὼν νῦν ἡμᾶς τυχεῖν τῆς θαλάσσης ἀπετράπετο αὐθις, νεανίσκος πάνυ χρηστὸς καὶ θεῶν ἄξιος καὶ ἄμα δακρύων ἐμπεπλησμένος: καὶ ἡμῖν δὲ πᾶσι κατεφέρετο δάκρυα. [2] Τῷ δὲ Κλεινία ἐδόκει μὴ με καταλιπεῖν, ἀλλὰ μέχρις Ἐφέσου συμπλεύσαντα καὶ τινα ἐνδιατρίψαντα τῇ πόλει χρόνον ἐπανελθεῖν, [3] εἰ τὰ μὲν ἐνκαλῶ κείμενα καταμάθοι. Γίνεται δὲ κατ' οὐρανὸν ἡμῶν ὁ ἄνεμος, ἐσπέρα τε ἦν καὶ δειπνήσαντες ἐκείμεθα κοιμησόμενοι: ἰδία δὲ ἐμοί τε καὶ τῇ Μελίτῃ καλύβη τις ἦν ἐπὶ τοῦ σκάφους περιπεφραγμένη. [4] Περιβαλοῦσα οὖν με κατεφίλει καὶ ἀπῆται τὸν γάμον 'νῦν μὲν' λέγουσα 'Λευκίππης τοὺς ὄρους ἐξήλθομεν καὶ τῶν συνθηκῶν τοὺς ὄρους ἀπειλήσαμεν: ἐντεῦθεν ἡ προθεσμία. Τί με δεῖ νῦν εἰς Ἐφεσον περιμένειν; ἄδηλοι τῆς θαλάσσης αἱ τύχαι, ἄπιστοι τῶν ἀνέμων αἱ μεταβολαί. [5] Πίστευσόν μοι, Κλειτοφῶν, [p. 142] κάομαι: ὄφελον ἠδυνάμην δεῖξαι τὸ πῦρ, ὄφελον εἶχε τὴν αὐτὴν φύσιν τῷ κοινῷ πυρί, ἵνα σοι περιχυθεῖσα κατέφλεξα: νῦν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῦτο μόνον τὸ πῦρ ἰδίαν ὕλην ἔχει καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἔραστὰς συμπλοκαῖς ἀνακαόμενον λάβρον τῶν συμπλεκομένων φεῖδεται. [6] Ὡς πῦρ δὲ μυστικοῦ, πῦρ δὲ ἐν ἀπορρήτῳ δαδουχομένου, πῦρ δὲ τοὺς ὄρους αὐτοῦ φυγεῖν μὴ θέλοντος. Μηθῶ μὲν οὖν, ὦ φίλτατε, τὰ τῆς Ἀφροδίτης μυστήρια.'

Κάγῳ εἶπον ‘μή με βιάση λῦσαι θεσμὸν ὁσίας νεκρῶν: οὐπω τῆς ἀθλίας ἐκείνης τοὺς ὄρους παρήλθομεν, ἕως ἂν γῆς ἐπιβῶμεν ἐτέρας. Οὐκ ἤκουσας, ὡς ἐν θαλάσση τέθνηκεν; ἔτι πλέω Λευκίπης τὸν τάφον: τάχα που περὶ τὴν ναῦν αὐτῆς εἰλεῖται τὸ εἶδωλον. [2] Λέγουσι δὲ τὰς ἐν ὕδατι ψυχὰς ἀνηρημένας μηδὲ εἰς Ἄδουκαταβαίνειν ὄλωσ, ἀλλ’ αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἔχειν τὴν πλάνην, καὶ ἐπιστήσεται τάχα ἡμῖν συμπλεκομένοις. Ἐπιτήδειον δέ σοι δοκεῖ τὸ χωρίον εἶναι πρὸς γάμον; γάμος ἐπὶ κύματος, γάμος ὑπὸ θαλάσσης φερόμενος; θάλαμον ἡμῖν θέλεις γενέσθαι μὴ μένοντα;’ [3] ‘Σὺ μὲν’ ἔφη ‘σοφίζη, φίλτατε: πᾶς δὲ τόπος τοῖς ἐρῶσι θάλαμος: οὐδὲν γὰρ ἄβατον τῷ θεῷ. Θάλασσα δὲ μὴ καὶ οἰκειοτάτη ἐστὶν Ἐρωτι καὶ Ἀφροδίσειοις μυστηρίοις; θυγάτηρ Ἀφροδίτη θαλάσσης. [4] Χαρισώμεθα τῇ γαμηλιώθεῳ, τιμήσωμεν αὐτῆς γάμῳ τὴν μητέρα: ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τὰ παρόντα γάμῳ εἶναι σύμβολα. Ζυγὸς μὲν οὗτος ὑπὲρ κεφαλῆς κρεμάμενος, δεσμοὶ δὲ περὶ τὴν κεραίαν τεταμένοι: καλὰ γε, ὧ δέσποτα, τὰ μαντεύματα: ὑπὸ ζυγὸν ὁ [p. 143] θάλαμος καὶ κάλω δεδεμένοι: ἀλλὰ καὶ πηδάλιον τοῦ θαλάμου πλησίον. [5] Ἴδου τοὺς γάμους ἡμῶν ἢ Τύχη κυβερνᾷ, νυμφοστολήσουσι δὲ ἡμᾶς Ποσειδῶν καὶ Νηρείδων χορός: ἐνταῦθα γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀμφιτρίτην γαμεῖ. Λιγυρὸν δὲ συρίζει περὶ τοὺς κάλω καὶ τὸ πνεῦμα: ἐμοὶ μὲν ὑμέναιον ἄδειν δοκεῖ τὰ τῶν ἀνέμωναυλῆματα. [6] Ὅρᾳς δὲ καὶ τὴν ὀθόνην κεκυρτωμένην, ὡσπερ ἐγκύμονα γαστέρα: δεξιὸν μοι καὶ τοῦτο τῶν οἰωνισμάτων: ἔση μοι ταχὺ καὶ πατήρ.’ [7] Ἴδων οὖν αὐτὴν σφόδρα ἐγκειμένην ‘φιλοσοφῆσωμεν’ εἶπον ‘ὦ γύναι, μέχρις ἂν λαβώμεθα γῆς: ὄμνυμι γὰρ σοὶ τὴν θάλατταν αὐτὴν καὶ τὴν τοῦ πλοῦ τύχην, ὡς ἐσπούδακα καὶ αὐτός. Ἀλλ’ εἰσὶ καὶ θαλάσσης νόμοι. [8] Πολλάκις ἤκουσα παρὰ τῶν ναυτικωτέρων, καθαρὰ δεῖν ἀφροδίσειν εἶναι τὰ σκάφη, τάχα μὲν ὡς ἱερά, τάχα δὲ ἵνα μὴ τις ἐν τηλικούτῳ κινδύνῳ τρυφᾷ. Μὴ ἐνυβρίσωμεν, ὧ φίλτατη, τῇ θαλάσση: μὴ συμμίξωμεν γάμον ὁμοῦ καὶ φόβον: τηρήσωμεν ἑαυτοῖς καθαρὰν τὴν ἡδονήν.’ Ταῦτα λέγων καὶ μειλισσόμενος τοῖς φιλήμασιν ἔπειθον, καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἐκαθέυδομεν.

Πέντε δὲ τῶν ἐξῆς ἡμερῶν διανύσαντες τὸν πλοῦν ἤκομεν εἰς τὴν Ἐφeson. Οἰκία μεγάλη καὶ πρώτη τῶν ἐκεῖ, θεραπεία πολλὴ καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πολυτελής. [2] Κελεύει δὲ δεῖπνον ὡς ὅτι ἐκπρεπέστατον ἐτοιμάζειν: ‘ἡμεῖς δὲ τέως’ ἔφη ‘χωρήσωμεν εἰς τοὺς ἀγρούς.’ Ἀπειχον δὲ τῆς πόλεως σταδίους τέτταρας. Ἐπικαθίσαντες οὖν ὀχήματι ἐξήλθομεν. [3] Καὶ ἐπεὶ τάχιστα παρεγενόμεθα, διεβαδίζομεν τοὺς ὀρχάτους τῶν φυτῶν, καὶ ἐξαίφνης προσπίπτει [p. 144] τοῖς γόνασιν

ἡμῶν γυνή, χοῖνιξι παχείαις δεδεμένη, δίκηλλαν κρατοῦσα, τὴν κεφαλὴν κεκαρμένη, ἐρρυπωμένη τὸ σῶμα, χιτῶνα ἀνεζωσμένη ἄθλιον πάνυ, καὶ ‘ἐλέησόν με’ ἔφη ‘δέσποινα, γυνὴ γυναῖκα, ἐλευθέραν μὲν, ὡς ἔφυν, δούλην δὲ νῦν, ὡς δοκεῖ τῇ Τύχῃ,’ καὶ ἅμα ἐσιώπησε. [4] Λέγει οὖν ἢ Μελίτη ‘ἀνάστηθι, ὦ γύναι: λέγε τίς εἶκαὶ πόθεν, καὶ τίς σοὶ τοῦτον περιέθηκε τὸν σίδηρον: κέκραγε γὰρ σοὶ καὶ ἐνκακοῖς ἢ μορφή τὴν εὐγένειαν.’ ‘Ὁ σὸς’ εἶπεν ‘οἰκέτης, ὅτι αὐτῷ μὴ πρὸς εὐνήν ἐδούλευον. [5] Ὅνομά μοι Λάκαινα, Θετταλὴ τὸ γένος, καὶ σοὶ προσφέρω μουταύτην τὴν τύχην ἰκετηρίαν. Ἀπόλυσόν με τῆς καθεστῶσης συμφορᾶς: πάρασχε δέ μοι τὴν ἀσφάλειαν, ἕστ’ ἂν ἀποτίσω τὰς δισχιλίας: τοσοῦτου γὰρ με ὁ Σωσθένης ἀποτῶν ληστῶν ἐωνήσατο. [6] Ποριούμεν δέ, εὐ ἴσθι, τὴν ταχίστην: εἰ δὲ μή, σοῖ δουλεύσομεν. Ὅρᾳς δὲ καὶ πληγαῖς ὡς κατέξηνέ με πολλαῖς.’ Καὶ ἅμα διανοίξασα τὸν χιτῶνα δείκνυσι τὰ νῶτα διαγεγραμμένα ἔτι οἰκτρότερον. [7] Ὡς οὖν ταῦτα ἠκούσαμεν, ἐγὼ μὲν συνεχύθην: καὶ γὰρ τι ἐδόκει Λευκίπης ἔχειν: ἢ δὲ Μελίτη ἔφη ‘θάρρει, γύναι: τούτων γὰρ σε λύσομεν εἷς τε τὴν οἰκίαν προῖκα ἀποπέμψομεν. Τὸν Σωσθένην [8] καλεσάτω τις ἡμῖν.’ Ἡ μὲν οὖν εὐθὺς τῶν δεσμῶν ἠλευθεροῦτο, ὁ δὲ παρῆν τεταραγμένος. Λέγει οὖν ἢ Μελίτη ‘ὦ κακὴ κεφαλὴ, τίνα ποτὲ κἂν τῶν ἀχραιοτάτων οἰκετῶν τεθέασαι παρ’ ἡμῖν οὕτως ἠκισμένον; τίς αὐτῆ; λέγε μηδὲν ψευσάμενος.’ [9] ‘Οὐκ οἶδα’ εἶπεν ‘ὦ δέσποινα, πλὴν ἔμπορός τις, ὄνομα Καλλισθένης, ταύτην μοι πέπρακε, φάσκων ἐωνῆσθαι μὲν αὐτὴν ἀπὸ ληστῶν, εἶναι δὲ ἐλευθέραν: [p. 145] [10] ὄνομα δὲ αὐτὴν ὁ ἔμπορος ἐκάλει Λάκαιναν.’ Ἡ δὲ τὸν μὲν τῆς διοικήσεως, ἧς εἶχεν, ἀπέπαυσε, τὴν δὲ παραδίδωσι θεραπαίνας, κελεύσασα λαοῦσαι καὶ ἐσθῆτα ἀμφίεσαι καθαρὰν καὶ εἰς ἄστῳ ἀγαγεῖν: διοικήσασα δὲ τινὰ τῶν κατὰ τοὺς ἀγρούς, ὧν ἔνεκεν παρῆν, ἐπιβᾶσα τοῦ ὀχήματος ἅμα ἐμοί, ἐπανήειμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ περὶ τὸ δεῖπνον ἤμεν.

Ἐστιμῶμεν δὲ μοι μεταξὺ σημαίνει νεύσας ὁ Σάτυρος προανίστασθαι, καὶ ἦν τὸ πρόσωπον ἐσπούδακῶς. Σκηψάμενος οὖν ὑπὸ τινος τῶν κατὰ τὴν γαστέρα ἐπέιγεσθαι ἐξανίσταμαι: καὶ ἐπεὶ προῆλθον, [2] λέγει μὲν οὐδὲν, ἐπιστολὴν δεόρεγει. Λαβὼν δέ, πρὶν ἀναγνῶναί με, κατεπλάγην εὐθύς: ἐγνώρισα γὰρ Λευκίπης τὰ γράμματα. Ἐγγραπτο δὲ τάδε: ΛΕΥΚΙΠΠΗ ΚΛΕΙΤΟΦΩΝΤΙ ΤΩ ΔΕΣΠΟΤΗ ΜΟΥ. [3] Τοῦτο γὰρ σε δεῖ καλεῖν, ἐπεὶ καὶ τῆς δεσποίνης ἀνὴρ εἶ τῆς ἐμῆς. Ὅσα μὲν διὰ σέπέπονθα, οἶδας: ἀνάγκη δὲ νῦν ὑπομνησαί σε. [4] Διὰ σέ τὴν μητέρα κατέλιπον καὶ πλάνην εἰλόμην, διὰ σέ πέπονθα ναυαγίαν καὶ ληστῶν ἠνεσχόμην: διὰ σέ ἱερεῖον γέγονα καὶ καθαρμὸς καὶ τέθνηκα ἤδη δεύτερον, διὰ σέ πέπραμαι καὶ ἐδέθην σιδήρω καὶ δίκηλλαν ἐβάστασα καὶ ἔσκαψα γῆν καὶ ἐμαστιγώθην, ἵνα σὺ ὁ γέγονας ἄλλη γυναικὶ κάγῳ ἐτέρῳ ἀνδρὶ γένωμαι; [5] Μὴ γένοιτο. Ἀλλ’ ἐγὼ μὲν ἐπὶ

τοσαύταις ἀνάγκαις διεκαρτέρησα, σὺ δὲ ἄπρατος, ἀμαστίγωτος γαμεῖς. Εἴ τις οὖν τῶν πεπονημένων διὰ σὲ κείται χάρις, δεήθητί σου τῆς γυναικὸς ἀποπέμψαι, ὡς ἐπηγγείλατο: τὰς δὲ δισχιλίας, ἃς ὁ Σωσθένης ὑπὲρ ἐμοῦ κατεβάλετο, πιστευσον ἡμῖν καὶ ἐγγύησαι πρὸς τὴν Μελίτην ὅτι πέμψομεν: ἐγγὺς γὰρ τὸ Βυζάντιον. [6] Ἐὰν δὲ καὶ ἀποτίσης, νόμιζε μισθὸν μοι δεδωκέναι τῶν ὑπὲρ σοῦ πόνων. Ἐρρωσο καὶ ὄναιο τῶν καινῶν γάμων. Ἐγὼ δὲ ἔτι σοὶ ταῦτα γράφω παρθένος.

Τούτοις ἐντυχῶν πάντα ἐγινόμην ὁμοῦ: ἀνεφλεγόμην, ὠχρίων, ἐθαύμαζον, ἠπίστουν, ἔχαιρον, [p. 146] [2] ἠχθόμην. Λέγω οὖν πρὸς τὸν Σάτυρον ‘πότερον ἐξ Ἄδου ἤκεις φέρων τὴν ἐπιστολήν, ἢ τί ταῦτα θέλει; Λευκίππη πάλιν ἀνεβίω;’ ‘Μάλιστα’ ἔφη, ‘καὶ ἔστιν ἢν εἶδες ἐν τοῖς ἀγροῖς. Τότε μὲν οὖν οὐδ’ ἂν ἄλλος αὐτῆν ἰδὼν ἐγνώρισεν, ἔφηβον οὕτω γενομένην: τοῦτο γὰρ ἢ τῶν τριχῶν αὐτῆς κουρᾶμόνον [3] ἐνήλλαξεν.’ ‘Εἶτα ἔστηκας’ ἔφη ‘ἐπὶ τηλικούτοις ἀγαθοῖς καὶ μέχρι τῶν ὠνίων μόνον εὐφραίνεις, ἀλλ’ οὐ δεικνύεις καὶ τοῖς ὄμμασι τάγαθά;’ ‘Μὴ σύ γε’ εἶπεν ὁ Σάτυρος: ‘ἀλλ’ ἐνεὸς κάτασχε ‘μὴ πάντα ἀπολέσης’, ἕως ἂν περὶ τούτων ἀσφαλέστερον βουλευσώμεθα. [4] Γυναῖκα ὁρᾷς τὴν πρώτην Ἐφεσίων μαινομένην ἐπὶ σοί, ἡμᾶς δὲ ἐρήμους ἐν μέσαις ἄρκυσιν.’ ‘Ἄλλ’ οὐ δύναμαι’ ἔφη: (ἐπέρχεται γὰρ διὰ πασῶν τῶν τοῦ σώματος ὁδῶν ἡ χαρά. [5] Ἄλλ’ ἰδοὺ μοὶ διὰ τῶν γραμμάτων ἐγκαλεῖ.) Καὶ ἅμα αὐθις ἐντυγχάνων τοῖς γράμμασιν, ὡς ἐκείνην δι’ αὐτῶν βλέπων, καὶ ἀναγινώσκων καθ’ ἕνα λέγον ‘δίκαια ἐγκαλεῖς, φιλότατη. Πάντα δι’ ἐμέ παθεις: [6] πολλῶν σοὶ γέγονα κακῶν αἴτιος.’ Ὡς δὲ εἰς τὰς μαστίγας καὶ εἰς τὰς βασάνους ἐγενόμην, ἃς ὁ Σωσθένης αὐτῆ παρετρίψατο, ἔκλαον ὡσπερ αὐτὰς τὰς βασάνους βλέπων αὐτῆς: ὁ γὰρ λογισμὸς πέμπων τῆς ψυχῆς τὰ ὄμματα πρὸς τὴν ἀπαγγελίαν τῶν γραμμάτων, ἐδείκνυε τὰ ὁρώμενα ὡς δρώμενα: πάνυ δὲ ἠρυθρίων ἐφ’ οἷς μοὶ τὸν γάμον ὠνειδίζεν, ὡσπερ ἐπ’ αὐτοφώρῳ μοιχὸς κατελιγμένος. Οὕτως ἠσχυρόμην καὶ τὰ γράμματα.

‘Οἶμοι, πῶς ἀπολογήσομαι, Σάτυρε;’ ἔφη: ‘ἐαλώκαμεν: Λευκίππη κατέγνωκε νῆμῶν: τάχα δὲ καὶ μεμισήμεθα. Ἀλλὰ πῶς ἐσώθη φράσον σὺ καὶ τίνος σῶμα ἐθάψαμεν;’ ‘Αὐτῆ σοὶ κατὰ καιρὸν [p. 147] φράσει: τὸ δὲ νῦν’ ὁ Σάτυρος ἔφη ‘ἀντιγράψαι σε δεῖ καὶ ἰλάσασθαι τὴν κόρην. [2] Κἀγὼ γὰρ αὐτῆ διωμοσάμην, ὡς ἄκων ἔγημας.’ ‘Εἶπας γὰρ’ ἔφη ‘ὅτι καὶ ἔγημα; ἀπολώλεκός με.’ ‘Τῆς εὐηθείας: ὅλη γὰρ ἡ πόλις οὐκ οἶδε τὸν γάμον;’ ‘Ἄλλ’ οὐκ ἔγημα, μὰ τὸν Ἡρακλέα, Σάτυρε, καὶ τὴν παροῦσαν τύχην.’ [3] ‘Παίζεις, ὡγαθέ: συγκαθεύδεις.’ ‘Οἶδα μὲν ἄπιστα λέγων,

ἀλλοῦ πω πέπρακται: καθαρὸς εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν Μελίτης Κλειτοφῶν. [4] Ἀλλὰ τί γράψω, λέγε: σφόδρα γὰρ με ἐξέπληξε τὸ συμβάν, ὥστε ἀπόρως ἔχω.’ ‘Οὐκ εἰμί σου σοφώτερος’ ὁ Σάτυρος εἶπεν: ‘ἀλλὰ αὐτὸς σοὶ ὁ ἔρωσ ὑπαγορεύσει. Μόνον διατάχων.’

Ἄρχομαι δὴ γράφειν Χαῖρέ μοι, ὧ δέσποινα Λευκίππη. Δυστυχῶ μὲν ἐν οἷς εὐτυχῶ, ὅτι σὲ παρῶν παροῦσαν ὡς ἀποδημοῦσαν ὄρω διὰ γραμμάτων. Εἰ μὲν οὖν τὴν ἀλήθειαν περιμένεις, μηδὲν προκαταγινώσκουσά μου, μαθήσῃ τὴν σὴν μεπαρθενίαν μεμιμημένον, εἴ τις ἐστὶ καὶ ἐν ἀνδράσι παρθενία: εἰ δέ με χωρὶς ἀπολογίας ἤδη μεμίσηκας, ὄμνυμι σοὶ τοὺς σώσαντάς σε θεοὺς ὡς ἐν βραχεῖ σοὶ τὸ ἔργον ἀπολογήσομαι. Ἐρρωσό μοι, φιλότατη, καὶ ἴλεως γένοιο δίδωμι δὲ τῷ Σατύρῳ τὴν ἐπιστολήν καὶ δέομαι τὰ εἰκότα εἰπεῖν πρὸς αὐτὴν περὶ ἐμοῦ: ἐγὼ δὲ αὐθις ἐπὶ τὸ συμπόσιον ἀπήειν, ἡδονῆς ἅμα καὶ λύπης γεγεμισμένος: ἦδειν γὰρ τὴν Μελίτην οὐκ ἀνήσουσάν με τῆς νυκτὸς τὸ μὴ οὐ γενέσθαι τοὺς γάμους ἡμῖν: ἐμοὶ δ’ ἀδύνατον ἦν Λευκίππη ἀπολαβόντι γυναῖκα ἑτέραν κἂν ἰδεῖν. [2] Τὸ μὲν οὖν πρόσωπον ἐβιαζόμην μηδὲν ἄλλοῖον παρέχειν ἢ πρὶν ἦν: οὐ πάντη δὲ κρατεῖν ἠδυνάμην. Ὡς δὲ ἐνικώμην, σκήπτομαι [p. 148] φρίκην μοὶ ἐπιδραμεῖν: ἢ δὲ συνῆκε μὲν ὅτι κατὰ τῆς ὑποσχέσεως προφασίζομαι: ἐλέγχειν δὲ οὐκ ἠδύνατο τὴν πρόφασιν. [3] Ἐγὼ μὲν δὴ ἄδειπνος ἀνίσταμαι κοιμησόμενος, ἢ δὲ κατὰ πόδας ὡς εἶχεν ἐφ’ ἡμιτελεῖ τῷ δεῖπνῳ συνανίσταται. Ὡς δὲ εἰς τὸν θάλαμον παρήλθομεν, ἐγὼ μὲν ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινον τῆς νόσου τὴν ὑπόκρισιν, ἢ ὁ ἐλιπάρει καὶ ἔλεγε ‘τί ταῦτα ποιεῖς; μέχρι τίνος με ἀπολλύεις;’ Ἰδοὺ καὶ τὴν θάλατταν διεπλεύσαμεν, ἰδοὺ καὶ Ἐφεσος ἢ προθεσμία τῶν γάμων. [4] Ποῖαν ἔτι περιμένομεν ἡμέραν; μέχρι τίνος ὡς ἐν ἱερῷ συγκαθεύδομεν; Ποταμὸν παρατιθεῖς πολὺν κωλύεις πίνειν: τοσοῦτον χρόνον ὕδωρ ἔχουσα διψῶ ἐν αὐτῇ καθεύδουσα τῆ πηγῆ: τοιαύτην ἔχω τὴν εὐνήν, [5] οἶαν ὁ Τάνταλος τὴν τροφήν.’ Ταῦτα ἔλεγε καὶ ἔκλαεν ἐπιθεισά μου τοῖς στέρνοις τὴν κεφαλὴν οὕτως ἐλεεινῶς, ὥστε παθεῖν μέ τι τὴν ψυχὴν. Οὐκ εἶχον δὲ ὄστις γένωμαι: καὶ γὰρ ἐδόκει μοὶ δίκαια ἐγκαλεῖν. [6] Λέγω οὖν πρὸς αὐτὴν ὄμνυμι σοὶ, φιλότατη, τοὺς πατρώους θεοὺς: ἢ μὴν σφόδρα καὶ αὐτὸς ἐπέιγομαι σου τὴν σπουδὴν ἀμείψασθαι. Ἀλλ’ οὐκ οἶδα’ ἔφη ‘τί πέπονθα: νόσος γὰρ μοὶ ἐξαίφνης ἐνέπεσεν. [7] Οἶδας δὲ ὅτι ὑγιείας χωρὶς οὐδὲν ἐστὶν Ἀφροδίτη.’ Καὶ ἅμα λέγων ἀπέψων αὐτῆς τὰ δάκρυα καὶ ὄρκους ἑτέροις ἐπιστούμην ὡς οὐκ εἰς μακρὰν ὠνθέλει τεύξεται.

Τότε μὲν οὖν καὶ μάλα μόλις ἠνέσχετο: τῆ δὲ ὑστεραία καλέσασα τὰς
θεραπαινίδας, αἷς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Λευκίππης ἐνεχείρισεν, ἐπηρώτα
μὲν τὸ πρῶτον, εἰ ἀξίως αὐτῇ κέχρηται: φασκουσῶν δὲ μηδὲν τῶν
δεόντων ἐπιλιπεῖν αὐτῇ, ἄγειν ἐκέλευσε τὴν ἄνθρωπον πρὸς αὐτήν. [2]
Ὡς δὲ ἤλθε ‘τὰ μὲν ἐμὰ ὅπως ἔσχεν’ ἔφη ‘πρὸς σέφιλανθρωπίας,
περισσὸν [p. 149] εἰδυία σοι λέγειν: ἀλλ’ ἐν οἷς ἂν δύνη, τὴν
ἴσηνάποτίσαι μοι χάριν. Ἀκούω τὰς Θετταλάς ὑμᾶς ὧν ἂν ἐρασθῆτε
μαγεύειν οὕτως, ὥστε μὴ πρὸς ἑτέραν ἔτι τὸν ἄνθρωπον ἀποκλίνειν
γυναῖκα, πρὸς τε τὴν μαγεύουσαν οὕτως ἔχειν, ὡς πάντα νομίζειν
ἐκείνην αὐτῷ. [3] Ἐμοὶ τοῦτο, φιλάτη, φλεγόμενη πάρασχε φάρμακον.
Τὸν νεανίσκον εἶδες, τὸν ἅμα ἐμοὶ χθὲς βαδίζοντα;’ ‘Τὸν ἄνδρα’ ἔφη
‘λέγεις τὸν σόν;’ ὑπολαβοῦσα πάνυ κακοήθως ἡ Λευκίππη: (τοῦτο γὰρ
ἀκήκοα παρὰ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν.) ‘Ποῖον ἄνδρα;’ ἡ Μελίτη
εἶπεν: ‘οὐδὲν κοινόν ἐστιν ἐμοὶ καὶ τοῖς λίθοις. [4] Ἀλλὰ με παρευδοκιμεῖ
τις νεκρά: οὔτε γὰρ ἐσθίων οὔτε κοιμώμενος ἐπιλαθέσθαι δύναται τοῦ
Λευκίππης ὀνόματος: τοῦτο γὰρ αὐτὴν καλεῖ. Ἐγὼ δέ, φίλη, μηνῶν
τεσσάρων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ αὐτὸν διέτριψα δεομένη, λιπαροῦσα,
ὑπισχνουμένη, τί γὰρ οὐ λέγουσα, [5] τί δὲ οὐ ποιοῦσα τῶν ἀρέσαι
δυναμένων. Ὁ δὲ σιδηροῦς τις ἢ ξύλινος ἦν ἄρα πρὸς τὰς δεήσεις τὰς
ἐμάς, μόλις δὲ τῷ χρόνῳ πείθεται: ἐπέισθη δὲ μέχρι τῶν
ὀμμάτων. Ὅμνυμι γὰρ σοι τὴν Ἀφροδίτην αὐτὴν ὡς ἤδη πέμπτην ἡμέραν
αὐτῷ συγκαθεύδουσα οὕτως ἀνέστην ὡς ἀπ’ εὐνούχου: ἔοικα δὲ εἰκόνας
ἐρᾶν: μέχρι γὰρ τῶν ὀμμάτων ἔχω τὸν ἐρώμενον. [6] Δέομαι δέ σου
γυναικὸς γυνὴ τὴν αὐτὴν δέξαι, ἣν καὶ σύ μου χθὲς ἐδέξθης: δός μοι τι
ἐπὶ τοῦτον τὸν ὑπερήφανον: σώσεις γὰρ μου τὴν ψυχὴν διαρρεύσασαν
ἤδη.’ Ὡς οὖν ἤκουσεν ἡ Λευκίππη, [7] ἠσθῆναι μὲν ἐδόκει τῷ μηδὲν πρὸς
τὴν ἄνθρωπόν μοι πεπραχθαι, φήσασα δὲ ἀνερευνησεῖν, εἰ συγχωρήσειεν
αὐτῇ, βοτάνας γενομένη κατὰ τοὺς ἀγρούς, ἀπιοῦσα [p. 150] ὥχεται:
ἀρνούμενη γὰρ οὐκ ὤχετο πίστιν ἔξειν: ὅθεν οἶμαι καὶ ἐπηγγείλατο. [8]
Ἦμὲν δὲ Μελίτη ῥάων ἐγεγόνει καὶ μόνον ἐλπίσασα: τὰ γὰρ ἠδέα τῶν
πραγμάτων κἄν μήπω παρῆ τέρπει ταῖς ἐλπίσιν.

Ἐγὼ δὲ τούτων ἐπιστάμενος οὐδὲν ἠθύμουν μὲν σκοπῶν πῶς ἂν
διακρουσαίμην καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα τὴν γυναῖκα καὶ πῶς ἂν
συντυχεῖν Λευκίππη δυναίμην. [2] Ἐδόκει δέ μοι κάκεινη τὴν ἴσην
σπουδὴν ποιεῖσθαι τοῦ ἀπελθεῖν δι’ αὐτὴν εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ περὶ τὴν
ἐσπέραν αὐθις ἤκειν. Ἐμελλε τῇ Λευκίππῃ παρέξειν ὄχημα καὶ ἡμεῖς δὲ
ἐπὶ τὸν πότον ἦμεν. [3] Ἄρτι δὲ κατακλιθέντων ἡμῶν θόρυβος
πολύς κατὰ τὸν ἀνδρῶνα ἀκούεται καὶ συνδρομή, καὶ εἰστρέχει τις τῶν
θεραπόντων, ἀσθμαίνων ἅμα καὶ [4] λέγων ‘Θέρσανδρος ζῆ καὶ
πάρεστιν.’ Ἦν δὲ ὁ Θέρσανδρος οὗτος ὁ τῆς Μελίτης ἀνήρ, ὃν ἐνόμιζε

τεθνηκέναι κατὰ θάλασσαν. Τῶν γὰρ συνόντων αὐτῷ τινες οἰκετῶν, ὡς
περιετράπη τὸ σκάφος, σωθέντες καὶ νομίσαντες ἀπολωλέναι, τοῦτο
ἀπαγγείλαντες ἔτυχον. Ἄμα οὖν ὁ οἰκέτης εἶπε καὶ ὁ Θέρσανδρος κατὰ
πόδας εἰστρέχει: πάντα γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ πυθόμενος κατὰ τὴν ὁδόν,
ἔσπευδε φθάσας καταλαβεῖν με. [5] Ἦ μὲν δὲ Μελίτη ἀνέθορεν ὑπὲρ
ἐκπλήξεως τοῦ παραλόγου καὶ περιβάλλειν ἐπεχείρει τὸν ἄνδρα: ὁ δὲ
τὴν μὲν ὡς εἶχεν ὠθεῖ μάλα ἐρρωμένως, ἐμὲ δὲ ἰδὼν καὶ εἰπὼν ‘ὁ μοιχὸς
οὗτος’ ἐμπηδᾶ καὶ ῥαπίζει με κατὰ κόρρης πληγὴν θυμοῦ γέμουσαν,
ἐλκύσας δὲ τῶν τριχῶν ῥάσσει πρὸς τοῦ δαφός καὶ προσπίπτων
κατακόπτει με πληγαῖς. [6] Ἐγὼ δὲ ὡσπερ ἐν μυστηρίῳ μηδὲν ἤδειν, μὴ
ὅστις ὁ ἄνθρωπος ἦν μὴ οὐ χάριν ἔτυπεν, ὑποπεύσας δὲ μανικὸν εἶναι
ἐδεδοίκειν ἀμύνασθαι, καίτοι δυνάμενος. [7] Ἐπεὶ δὲ ἐκάμομεν [p. 151]
ὁ μὲν τύπτων, ἐγὼ δὲ φιλοσοφῶν, λέγω πρὸς αὐτὸν ἀναστάς ‘τίς ποτε
εἶ, ὦ ἄνθρωπε, καὶ τι με οὕτως ἠκίσω;’ Ὁ δὲ ἔτι μᾶλλον ὀργισθεὶς ὅτι
καὶ φωνὴν ἀφῆκα, ῥαπίζει πάλιν καὶ καλεῖ δεσμὰ καὶ πέδας. Δεσμεύουσιν
οὖν με καὶ ἄγουσιν εἰς τιδωμάτιον.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, λανθάνει με διαρρευεῖσα ἡ τῆς Λευκίππης
ἐπιστολή: ἔτυχον γὰρ αὐτὴν εἶσω τοῦ χιτωνίσκου προσδεδεμένην ἐκ τῶν
τῆς ὀθόνης θυσάνων ἔχων: καὶ ἡ Μελίτη ἀναιρεῖται λαθοῦσα: ἐδεδίει
γὰρ μὴ τινα τῶν πρὸς μεαυτῆς γραμμάτων ἦν. [2] Ὡς δὲ ἀνέγνω καὶ
ἐαυτὴν γενομένη καὶ τὸ τῆς Λευκίππης εὔρεν ὄνομα, βάλλεται μὲν
εὐθέως τὴν καρδίαν γνωρίσασα τοῦνομα, οὐ μὴν αὐτὴν ἐνόμιζεν εἶναι
τῷ πολλάκις αὐτὴν ἀκοῦσαι τετελευτηκέναι. [3] Ὡς δὲ προῖοῦσα
καί τοις λοιποῖς τῶν γεγραμμένων ἐνέτυχε, πᾶσαν μαθοῦσα τὴν
ἀλήθειαν ἐμεμέριστο πολλοῖς ἅμα τὴν ψυχὴν, αἰδοῖ καὶ ὀργῆ καὶ ἔρωτι
καὶ ζηλοτυπία: ἠσχύνετο τὸν ἄνδρα, ὠργίζετο τοῖς γράμμασιν, ὁ ἔρωτος
ἐμάραινε τὴν ὀργὴν, ἐξῆπτε τὸν ἔρωτα ἡ ζηλοτυπία, καὶ τέλος
ἐκράτησεν ὁ ἔρωτος.

Ἦν δὲ πρὸς ἐσπέραν, καὶ ἔτυχεν Θέρσανδρος ἐκ τῆς πρώτης ὀργῆς πρὸς
ἐταῖρόν τινα τῶν ἐγγχωρίων ἐκθορῶν. Ἦ δὲ διαλεχθεῖσα τῷ τὴν φυλακὴν
τὴν ἐμὴν πεπιστευμένῳ εἰσέρχεται πρὸς με λαθοῦσα τοὺς ἄλλους,
θεράποντας δύο τοῦ δωματίου προκαθίσασα, [2] καὶ καταλαμβάνει
χαμαὶ καταβεβλημένον. Παραστᾶσα οὖν πάντα ἠθέλεν εἰπεῖν ὁμοῦ, καὶ
τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου τοσαῦτα εἶχεν, ὅσα εἰπεῖν ἠθέλεν. ‘Ὡ δυστυχῆς
ἐγὼ καὶ ἐπὶ τῷ ἐμαυτῆς κακῷ τεθεαμένη σε, τὸ μὲν πρῶτον ἀτέλεστα
ἐρασθεῖσα καὶ μετὰ πάσης ἀνοίας, ἣ καὶ μισομένη τὸν μισοῦντα φιλῶ
[p. 152] καὶ ὀδυνωμένη τὸν ὀδυνῶντα ἐλεῶ, καὶ οὐδὲ ὕβρις τὸν ἔρωτα
παύει. [3] Ὡς ζευγὸς κατ’ ἐμοῦ γοήτων, ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ὁ μὲν

τοσοῦτόν μου χρόνονκατεγέλα, ἡ δὲ ἀπῆλθε κομοιοῦσά μοι φίλτρον: ἐγὼ δὲ ἡ κακοδαίμων ἠγνόουναί τοῦσα παρὰ τῶν ἐχθίστων [4] κατ' ἐμαυτῆς φάρμακον.' Καὶ ἅμα τὴν ἐπιστολήν τῆς Λευκίππης μοι προσέριψεν. Ἴδὼν οὖν καὶ γνωρίσας ἔφριξα καὶ ἔβλεπον εἰς γῆνῶς ἐληλεγμένους: ἡ δὲ ἐτραγώδει πάλιν 'οἴμοι δειλαία τῶν κακῶν: καὶ γὰρ τὸν ἄνδρα ἀπώλεσα διὰ σέ, οὐδὲ ἂν ἔχοιμι σέ τοῦ λοιποῦ χρόνου κἂν μέχρι τῶν ὀμμάτων τῶν κενῶν, [5] ἐπεὶ μὴ δεδύνησαι τούτων πλέον. Οἶδα ὅτι ὁ ἀνὴρ με μισεῖ καὶ μοιχείαν κατέγνωκεν ἐπὶ σοί, μοιχείαν ἄκαρπον, μοιχείαν ἀναφρόδιτον, ἥς μόνον τὴν λοιδορίαν κεκέρδακα. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι γυναῖκες μισθὸν τῆς αἰσχύνῃς ἔχουσι τὴν τῆς ἐπιθυμίας ἡδονήν, ἐγὼ δὲ ἡ δυστυχῆς τὴν μὲν αἰσχύνῃν ἐκαρπώσαμην, [6] τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς οὐδαμοῦ. Ἄπιστε καὶ βάρβαρε: ἐτόλμησας οὕτως ἐρώσαν γυναῖκα κατατῆξαι, καὶ ταῦτα Ἔρωτος καὶ σὺ δοῦλος ὢν; Οὐκέφροβήθης αὐτοῦ τὰ μηνίματα; οὐκ ἠδέσθης αὐτοῦ τὸ πῦρ; οὐκ ἐτίμησας αὐτοῦ τὰ μυστήρια; οὐ κατέκλασέ σε ταῦτα τὰ ὄμματα δακρύοντα; [7] Ὡ καὶ ληστῶν ἀγριώτερε: δάκρυα γὰρ καὶ ληστῆς αἰσχύνηται. Οὐδέν σε ἠρέθισεν εἰς ἀφροδίτην κἂν μίαν, οὐ δέησις, οὐ χρόνος, οὐχ ἡ τῶν σωμάτων συμπλοκή, ἀλλὰ, τὸ πάντων ὑβριστικώτατον, προσαπτόμενος, καταφιλῶν οὕτως ἀνέστης ὡς ἄλλη γυνή. [8] Τίς αὐτῆ τῶν γάμων ἡ σκιά; Οὐ μὲν δὴ γενηρακυῖα συνεκάθευδες οὐδ' ἀποστρεφομένησου τὰς περιπλοκάς, ἀλλὰ καὶ νέα καὶ φιλούση, εἴποι δ' ἂν ἄλλος ὅτι καὶ καλῆ. Εὐνοῦχε [p. 153] καὶ ἀνδρόγυνε καὶ κάλλους βάσκανε, ἐπαρῶμαί σοι δικαιοτάτην ἄραν: οὕτω σε ἀμύναιτο ὁ Ἔρωτος εἰς τὰ σά.'

Ταῦτα ἔλεγε καὶ ἅμα ἔκλαεν: ὡς δὲ ἐσιώπων ἐγὼ κάτω νενευκῶς, μικρὸν διαλιποῦσα λέγει μεταβαλοῦσα 'ἄ μὲν εἶπον, ὦ φίλτατε, θυμὸς ἔλεγε καὶ λύπη: ἄ δὲν ἔμελλω λέγειν, ἔρωτος λέγει. Κἂν ὀργίζωμαι, [2] κάομαι: κἂν ὑβρίζωμαι, φιλῶ. Σπεῖσαι κἂν νῦν, ἐλέησον: οὐκέτι δέομαι πολλῶν ἡμερῶν καὶ γάμου μακροῦ, ὃν ἡ δυστυχῆς ὠνειροπόλουν ἐπὶ σοί: ἄρκεϊ μοι κἂν μία συμπλοκή: μικροῦ δέομαι φαρμάκου πρὸς τηλικαύτην νόσον. Σβέσον μοι ὀλίγον τοῦ πυρός: εἰ δέ τί σοι προπετῶς ἐθραυσνάμην, σύγγνωθι, [3] φίλτατε: ἔρωτος ἀτυχῶν καὶ μαίνεται. Ἀσχημονοῦσα οἶδα, ἀλλ' οὐκ αἰσχύνομαι τὰ τοῦ Ἔρωτος ἐξαγορεύουσα μυστήρια. Πρὸς ἄνδρα λαλῶ μεμνημένον: οἶδας τί πάσχω: τοῖς δὲ ἄλλοις ἀνθρώποις ἀθέατα τὰ βέλη τοῦ θεοῦ, καὶ οὐκ ἂν τις ἐπιδειξάι δύναιτο τὰ τοξεύματα, μόνοι δὲ οἶδασι νοῖοι ἐρώντες τὰ τῶν ὁμοίων τραύματα. [4] Ἔτι μόνον ἔχω ταύτην τὴν ἡμέραν: τὴν ὑπόσχεσιν ἀπαιτῶ. Ἀναμνήσθητι τῆς Ἰσίδος, αἰδέσθητι τοὺς ὄρκους τοὺς ἐκεῖ. Εἰ μὲν γὰρ καὶ συνοικεῖν ἠθέλες, ὡσπερ ὤμοσας, οὐκ ἂν ἐφρόντισα Θερασάνδρων μυρίων: ἐπεὶ δὲ Λευκίππην εὐρόντι σοι γάμος ἀδύνατος ἄλλης γυναικός, ἐκοῦσά σοι τοῦτο παραχωρῶ: οἶδα νικωμένη: οὐκ αἰτῶ πλέον ἢ δύναμαι τυχεῖν: κατ' ἐμοῦ γὰρ πάντα καινά: ἀναβιοῦσι καὶ

νεκροί. [5] Ὡ θάλασσα, πλέουσας μὲν με διέσωσας, σώσασα δὲ μᾶλλον ἀπολώλεκας, δύο ἀποστείλασα κατ' ἐμοῦ νεκρούς: ἤρκει γὰρ Λευκίππη [p. 154] μόνη ζήσασα, ἵνα μηκέτι λυπῆται Κλειτοφῶν: νῦν δὲ καὶ ὁ ἄγριος Θερασάνδρος ἡμῖν πάρεστι. [6] Τετύπτησαι βλεπούσης μου, καὶ βοηθεῖν ἡ δυστυχῆς οὐκ ἠδυνάμην: ἐπὶ τοῦτο τὸ πρόσωπον πληγαὶ κατηνέχθησαν, ὦ θεοί. Δοκῶ, τυφλὸς Θερασάνδρος ἦν. [7] Ἀλλὰ δέομαι,

Κλειτοφῶν δέσποτα (δεσπότης γὰρ εἰψυχῆς τῆς ἐμῆς) , ἀπόδος σεαυτὸν τήμερον πρῶτα καὶ ὕστατα: ἐμοὶ δὲ ἡμέραι τὸ βραχὺ τοῦτο πολλά. Οὕτω μηκέτι Λευκίππην ἀπολέσειας, οὕτω μηκέτι μηδὲ ψευδῶς ἀποθάνοι. [8] Μὴ ἀτιμάσης τὸν ἔρωτα τὸν ἐμόν, δι' ὃν τὰ μέγιστα εὐτυχεῖς. Οὗτός σοι Λευκίππην ἀποδέδωκεν. Εἰ γὰρ σου μὴ ἠράσθην ἐγὼ, εἰ γὰρ σε μὴ ἐνταῦθα ἤγαγον, ἦν ἂν ἔτι σοι Λευκίππη νεκρά. [9] Εἰσὶν, ὦ Κλειτοφῶν, καὶ Τύχης δωρεαί. Ἦδη τις θησαυρῶ περιτυχῶν τὸν τόπον τῆς εὐρέσεως ἐτίμησε, βωμόν ἤγειρε, θυσίαν προσήνεγκεν, ἐστεφάνωσε τὴν γῆν: σὺ δὲ παρ' ἐμοὶ θησαυρὸν Ἔρωτος εὐρῶν ἀτιμάζεις τὴν εὐεργετήσασαν. [10] Νόμιζέ σοι τὸν Ἔρωτα δι' ἐμοῦ λέγειν 'ἐμοὶ χάρισαι τοῦτο, Κλειτοφῶν, τῷ σῶ μυσταγωγῶ: μὴ ἀμύητον τὴν Μελίτην ἀπέλθης καταλιπῶν: καὶ τὸ ταύτης ἐμόν ἐστι πῦρ.' Ἄκουσον δὲ ὡς καὶ τᾶλλα μοι μέλει περὶ σοῦ. [11] Λυθήσῃ μὲν γὰρ ἄρτι τῶν δεσμῶν, κἂν Θερασάνδρω μὴ δοκῆ: καταγωγῆς δὲ τεύξη τοσοῦτων ἡμερῶν, ὅσων ἂν θέλης, πρὸς ἐμόν σὺν τροφόν: ἔωθεν δὲ καὶ τὴν Λευκίππην παρέσεσθαι προσδόκα. [12] Διανυκτερεύσειν γὰρ ἔλεγε εἰς τὸν ἀγρὸν βοτανῶν ἔνεκεν χάριν, ὡς ἐν ὄψει τῆς σελήνης αὐτὰς ἀναλάβοι. Οὕτως γὰρ μου κατεγέλα: ἦτησα γὰρ φάρμακον παρ' αὐτῆς ὡς Θετταλῆς κατὰ σοῦ. Τί γὰρ ἠδυνάμην ἔτι ποιεῖν ἀποτυγχάνουσα ἠβοτάνας ζητεῖν καὶ φάρμακα; αὕτη γὰρ τῶν ἐν ἔρωτι δυστυχοῦντων ἡ καταφυγή. [13] Ὁ Θερασάνδρος [p. 155] δέ, ὡς καὶ περὶ τούτου θαρρήσης, ἐξεπήδησε πρὸς ἐταῖρον αὐτοῦ, ἐξιστάμενος ἐμοὶ τῆς οἰκίας ὑπὸ ὀργῆς: δοκεῖ δ' ἐμοίγε θεὸς τις αὐτὸν ἐντεῦθεν ἐξεληλακέναι, ἵνα σου τὰ τελευταῖα ταῦτα δυνηθῶ τυχεῖν. Ἀλλά μοι σεαυτὸν ἀπόδος.'

Ταῦτα φιλοσοφῆσασα (διδάσκει γὰρ ὁ Ἔρωτος καὶ λόγους) ἔλυε τὰ δεσμὰ καὶ τὰς χεῖρας κατεφίλει καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τῇ καρδίᾳ προσέφερε καὶ εἶπεν 'ὄραξ πῶς σηπῆσθαι καὶ πάλαι πυκνὸν παλμὸν ἀγωνίας γέμοντα καὶ ἐλπίδος 'γένοιτο δὲ καὶ ἡδονῆς' καὶ [2] εἰκοὶν ἰκετεύειν σε τῷ πηδήματι.' Ὡς οὖν με ἔλυσε καὶ περιέβαλε κλάουσα, ἔπαθόν τι ἀνθρώπινον, καὶ ἀληθῶς ἐφοβήθη τὸν Ἔρωτα μὴ μοι γένηται μῆνιμα ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ ἄλλως ὅτι Λευκίππην ἀπειλήφειν, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα τῆς Μελίτης ἀπαλλάττεσθαι ἔμελλον, καὶ ὅτι οὐδὲ γάμος ἔτι τὸ πραττόμενον ἦν, [3] ἀλλὰ φάρμακον ὡσπερ ψυχῆς νοσοῦσης. Περιβαλοῦσης οὖν ἠνειχόμεν καὶ περιπλοκῆς πρὸς τὰς περιπλοκάς

οὐκ ἀντέλεγον· καὶ ἐγένετο ὅσα ὁ Ἔρωσ ἤθελεν οὔτε στρωμνῆς ἡμῶν δεηθέντων οὔτε ἄλλου τινὸς τῶν εἰς παρασκευὴν ἀφροδισίων. [4] Αὐτουργὸς γὰρ ὁ Ἔρωσ καὶ αὐτοσχέδιος σοφιστῆς καὶ πάντα τόπον αὐτῷ τιθέμενος μυστήριον. Τὸ δ' ἀπερίεργον εἰς Ἀφροδίτην ἦδιον μᾶλλον τοῦ πολυπράγμονος· αὐτοφυῆ γὰρ ἔχει τὴν ἡδονήν.

Six

Ἐπεὶ οὖν τὴν Μελίτην ἰασάμην, λέγω πρὸς αὐτὴν ἄλλ' ὅπως μοι τῆς φυγῆς παράσχῃς τὴν ἀσφάλειαν [p. 156] καὶ τᾶλλα ὅσα ὑπέσχου περὶ Λευκίππης.' Μὴ φροντίσης' εἶπε 'τοῦ γε κατ' ἐκείνην μέρους, ἀλλ' ἤδη νόμιζε Λευκίππην ἔχειν· σὺ δ' ἐξένδυθι τὴν ἐσθῆτα τὴν ἐμὴν καὶ κλέπτε τὸ πρόσωπον τῷ πέπλῳ. [2] Ἠγήσεται δέ σοι τῆς ἐπὶ τὰς θύρας ὁδοῦ Μελανθῷ, περιμένει δέ σε καὶ νεανίσκος ἐπ' αὐταῖς ταῖς θύραις, ὃ προστεταγμένον ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ κομίσαι σε εἰς τὴν οἰκίαν, οὗ καὶ Κλεινίαν καὶ Σάτυρον εὐρήσεις καὶ [3] Λευκίππη σοι παρέσται.' Ταῦτα ἅμα λέγουσα ἐσκεύασέ με ὡς ἑαυτὴν καὶ καταφιλοῦσα ἄσπετος εὐμορφότερος' ἔφη 'παρὰ πολὺ γέγονας τῆστολῆ. Τοιοῦτον Ἀχιλλεῖα ποτε ἐθεασάμην ἐν γραφῇ. Ἀλλά μοι, φίλτατε, σώζοιο, καὶ τὴν ἐσθῆτα ταύτην φύλαττε μνήμην· ἐμοὶ δὲ τὴν σὴν κατάλιπε, ὡς ἂν ἔχοιμι ἐνδουμένη [4] σοι περικεχύσθαι.' Δίδωσι δέ μοι καὶ χρυσοῦς ἕκατον καὶ καλεῖ τὴν Μελανθῷ· θεράπαινα δὲ ἦν αὕτη τῶν πιστῶν καὶ ἐφήδρευε ταῖς θύραις. Ὡς δὲ εἰσῆλθε, λέγει περὶ ἐμοῦ τὰ συγκεκριμένα καὶ κελεύει πάλιν ἀναστρέφειν πρὸς αὐτήν, ἐπειδὴν ἔξω γένωμαι τῶν θυρῶν.

Ἐγὼ μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ὑπεκδύομαι, καὶ ὁ φύλαξ τοῦ οἰκήματος ἀνεχώρησε νομίσας τὴν δέσποιναν εἶναι, νευσάσης αὐτῷ τῆς Μελανθοῦς· καὶ διὰ τῶν ἐρήμων τῆς οἰκίας ἐπὶ τινὰ θύραν οὐκ ἐν ὁδῷ κειμένην ἔρχομαι, καὶ με ὁ πρὸς τῆς Μελίτης ταύτη προστεταγμένον ἀπολαμβάνει. [2] Ἀπελεύθερος δὲ οὗτος τῶν συμπεπλευκότων ἦν ἡμῖν καὶ ἄλλως ἐμοὶ κεχαρισμένος. Ὡς δὲ ἀνέστρεψεν ἡ Μελανθῷ, καταλαμβάνει τὸν φρουρὸν ἄρτι ἐπικλείσαντα τὸ οἶκημα, καὶ ἀνοίγειν ἐκέλευσεν αὐθις. [3] Ὡς δὲ ἀνέωξε, καὶ παρελθοῦσα ἐμήνυσε τῇ Μελίτῃ τὴν ἔξοδον τὴν ἐμὴν, καλεῖ τὸν φύλακα· κάκεῖνος, ὡς τὸ εἰκός, [p. 157] θέαμα ἰδὼν παραδοξότατον ἐξεπλάγη καὶ ἔστη σιωπῆ. [4] Λέγει οὖν πρὸς αὐτὸν 'οὐκ ἀπιστοῦσά σοι μὴ οὐκ ἐθελήσης ἀφεῖναι Κλειτοφῶντα, ταύτης ἐδεήθη τῆς κλοπῆς, ἀλλ' ἵνα σοι πρὸς Θέρσανδρον ἢ τῆς αἰτίας ἀπόλυσις ἦ ὡς οὐ συνενωκότι. [5] Χρυσοῖ δέ σοι οἰοῦτοὶ δῶρον δέκα, δῶρον μὲν, ἂν ἐνταῦθα μείνης, παρὰ

Κλειτοφῶντος· ἐὰν δὲ νομίσης φυγεῖν βέλτιον, ἐφόδιον.' Καὶ ὁ Πασίων (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ φύλακι) 'πάνυ' ἔφη 'δέσποινα, τὸ σοὶ δοκοῦν [6] κάμοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν.' Ἐδοξεν οὖν τῇ Μελίτῃ τὸ νῦν ἀναχωρεῖν· ὅταν δ' ἐν καλῷ θῆται τὰ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ γένηται τὰ τῆς ὀργῆς ἐν γαλήνῃ, τότε μετιέναι.

Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἔπραξεν· ἐμοὶ δὲ ἡ συνήθης τύχη πάλιν ἐπιτίθεται καὶ συντίθεται κατ' ἐμοῦ δράμα καινόν· ἐπάγει γὰρ μοι τὸν Θέρσανδρον αὐθις ἐπανελθόντα. Μεταπεισθεὶς γὰρ ὑπὸ τοῦ φίλου, πρὸς ὃν ὤχετο, μὴ ἀπόκοιτος γενέσθαι, δειπνήσας πάλιν ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. [2] Ἦν δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερομηνία, καὶ μεθούτων πάντα μεστά, ὥστε καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὴν ἀγορὰν ἄπασαν κατεῖχε πληθὸς ἀνθρώπων. Κἀγὼ μὲν ἐδόκουν τοῦτο μόνον εἶναι δεινόν· ἐλελήθει δὲ καὶ ἄλλο τεχθὲν μοι χαλεπώτερον. [3] Ὁ γὰρ Σωσθένης ὁ τὴν Λευκίππην ὠνησάμενος, ὃν ἡ Μελίτη τῆς τῶν ἀγρῶν ἐκέλευσεν ἀποστῆναι διοικήσεως, μαθὼν παρεῖναι τὸν δεσπότην τοὺς τε ἀγρούς οὐκέτι ἀφήκε τὴν τε Μελίτην ἤθελεν ἀμύνασθαι. [4] Καὶ πρῶτον μὲν φθάσας καταμηνύει μοι πρὸς τὸν Θέρσανδρον· ὁ γὰρ διαβαλὼν αὐτὸς [p. 158] ἦν· ἔπειτα καὶ περὶ Λευκίππης λέγει τι πάνυ πιθανῶς πλασάμενος. Ἐπεὶ γὰρ αὐτὸς αὐτῆς ἀπεγνώκει τυχεῖν, μαστροπεύει πρὸς τὸν δεσπότην, ὡς ἂν αὐτὸν τῆς Μελίτης ἀπαγάγοι, 'κόρην ἐωνησάμην, [5] ὃ δέσποτα, χρῆμά τι κάλλους ἄπιστον. Οὕτως αὐτὴν πιστεύσειας ἀκούων, ὡς ἰδὼν. Ταύτην ἐφύλαττόν σοι· καὶ γὰρ ἡ κηκόειν ζῶντά σε, καὶ ἐπίστευον, διόπερ ἤθελον· ἀλλ' οὐκ ἐξέφαινον, ἵνα τὴν δέσποιναν ἐπ' αὐτοφώρῳ καταλάβοις, καὶ μὴ σου καταγελῶ μοιχὸς ἄτιμος καὶ ξένος. [6] Ἀφήρηται δὲ ταύτην χθὲς ἡ δέσποινα καὶ ἔμελλεν ἀποπέμψειν· ἡ τύχη δὲ ἐτήρησέ σοι, ὥστε τοσοῦτον κάλλος λαβεῖν. Ἔστι δὲ νῦν ἐν τοῖς ἀγροῖς, οὐκ οἶδ' ὅπως πρὸς αὐτῆς ἀπεσταλμένη. Πρὶν οὖν αὐθις ἐπανελθεῖν, εἰ θέλεις, κατακλείσας αὐτὴν φυλάξω σοι, ὡς ὑπὸ σοὶ γένοιτο.'

Ἐπήνεσεν ὁ Θέρσανδρος καὶ ἐκέλευσε τοῦτο ποιεῖν. Ἔρχεται δὲ σπουδῆ μάλα ὁ Σωσθένης εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ τὴν καλύβην ἐωρακῶς, ἐνθα ἡ Λευκίππη διανυκτερεύειν ἔμελλε, δύο τῶν ἐργατῶν παραλαβὼν, τοὺς μὲν κελεύει τὰς θεραπαίνιδας, αἵπερ ἦσαν ἅμα τῇ Λευκίππῃ παροῦσαι, περιελθεῖν δόλῳ καὶ καλεσαμένους ὅτι πορρωτάτω διατρίβειν ἔχοντας ἐφ' ὀμιλία· [2] δύο δὲ ἄλλους ἐπαγαγὼν, ὡς εἶδε τὴν Λευκίππην μόνην, εἰσπηδήσας καὶ τὸ στόμα ἐπισχὼν συναρπάζει καὶ κατὰ θάτερα τῆς τῶν θεραπαίνιδων ἐκτροπῆς χωρεῖ, φέρων εἰς τιδωμάτιον ἀπόρρητον, καὶ

καταθέμενος λέγει πρὸς αὐτήν ἤκω σοι φέρων σωρὸν ἀγαθῶν, ἀλλ' ὅπως εὐτυχήσασα μὴ ἐπιλήσῃ μου. [3] Μὴ γὰρ φοβηθῆς ταύτην τὴν ἀρπαγὴν, μηδὲ [p. 159] ἐπὶ κακῶ τῶ σῶ γεγονέναι δόξης: αὕτη γὰρ τὸν δεσπότην τὸν ἐμὸν ἐραστήν σοι προξενεῖ. Ἡ μὲν δὴ τῶ παραλόγω τῆς συμφορᾶς ἐκπλαγεῖσα ἐσιώπησεν, ὁ δὲ ἐπὶ τὸν Θέρσανδρον ἔρχεται καὶ λέγει τὰ πεπραγμένα: ἔτυχε δὲ ὁ Θέρσανδρος ἐπανιῶν εἰς τὴν οἰκίαν. [4] Τοῦ δὲ Σωσθένους αὐτῶ μνηύσαντος τὰ περὶ τῆς Λευκίππης καὶ κατατραγωδοῦντος αὐτῆς τὸ κάλλος, μεστὸς γενόμενος ἐκτῶν εἰρημένων ὡσεὶ κάλλους φαντάσματος, φύσει καλοῦ, παννυχίδος οὔσης καλῶντων μεταξὺ τεττάρων σταδίων ἐπὶ τοὺς ἀγρούς, ἠγεῖσθαι κελεύσας ἐπὶ αὐτὴν χωρεῖν ἔμελλεν.

Ἐν τούτῳ δὲ ἐγὼ τὴν ἐσθῆτα τῆς Μελίτης εἶχον ἠμφιεσμένος καὶ ἀπερισκέπτως ἐμπίπτω κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς, καί με ὁ Σωσθένης πρῶτος γνωρίσας ἄλλ' ἰδοὺ φησὶν οὗτος ὁ μοιχὸς βακχεύων ἡμῖν [2] ἔπεισι καὶ τῆς σῆς γυναικὸς ἔχων λάφυρα. Ὁ μὲν οὖν νεανίσκος ἔτυχε προηγούμενος καὶ προιδῶν ἀποφεύγει, μὴ λαβῶν καιρὸν ὑπὸ δέους κάμοι προμνηῦσαι: ἐμὲ δὲ ἰδόντες συλλαμβάνουσι, καὶ ὁ Θέρσανδρος βοᾷ, καὶ πλήθος τῶν παννυχιζόντων συνέρρει. [3] Ἔτι μᾶλλον οὖν ὁ Θέρσανδρος ἐδεινοπάθει, ῥητὰ μὲν καὶ ἄρρητα βοῶν, τὸν μοιχόν, τὸν λωποδύτην: ἄγει δέ με εἰς τὸ δεσμωτήριον καὶ παραδίδωσιν ἔγκλημα μοιχείας ἐπιφέρων. [4] Ἐμὲ δὲ ἐλύπει τούτων μὲν οὐδέν, οὐθ' ἡ τῶν δεσμῶν ὕβρις οὐθ' ἡ τῶν λόγων αἰκία: καὶ γὰρ ἐθάρρουν τῶ λόγῳ περιέσεσθαι μὴ μοιχὸς εἶναι, γῆμαι δὲ ἐμφανῶς: δέος δὲ μεπερὶ τῆς Λευκίππης εἶχεν οὐπω σαφῶς αὐτὴν ἀπολαβόντα. [5] Ψυχὰ δὲ πεφύκασιμάντεις τῶν κακῶν, ἐπεὶ τῶν γε ἀγαθῶν ἠκιστα ἐκ μαντείας εὐστοχοῦμεν. Οὐδὲν οὖν ὑγιὲς ἐνενόουν [p. 160] περὶ τῆς Λευκίππης, ἀλλ' ἦν ὑποπτὰ μοι πάντα καὶ μεστὰ δείματος.

Ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως εἶχον τὴν ψυχὴν κακῶς: ὁ δὲ Θέρσανδρος ἐμβαλὼν με εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς εἶχεν ὀρμῆς ἐπὶ τὴν Λευκίππην ἵεται. Ὡς δὲ παρήσαν ἐπὶ τὸ δωματίον, καταλαμβάνουσι αὐτὴν χαμαὶ κειμένην, ἐν νῶ καθεστηκυῖαν ὡς ἔτυχεν ὁ Σωσθένης εἰπὼν, ἐμφαίνουσαν τοῖς προσώποις λύπην ὁμοῦ καὶ δέος. [2] Ὅγὰρ νοῦς οὐ μοι δοκεῖ λελέχθαι καλῶς ἀόρατος εἶναι τὸ παράπαν: φαίνεται γὰρ ἀκριβῶς ὡς ἐν κατόπτρῳ τῶ προσώπῳ: ἠσθεῖς τε γὰρ ἐξέλαμψε τοῖς ὀφθαλμοῖς εἰκόνα χαρᾶς, καὶ ἀνιαθεὶς συνέστειλε τὸ πρόσωπον εἰς τὴν ὄψιν τῆς συμφορᾶς. [3] Ὡς οὖν ἤκουσεν ἡ Λευκίππη ἀνοιγομένων τῶν θυρῶν ἦν ὁ ἔνδον λύχνος, ἀνανεύσασα μικρὸν αὐθις τοὺς ὀφθαλμοὺς κατέβαλεν. Ἰδὼν δὲ ὁ Θέρσανδρος τὸ κάλλος ἐκ παραδρομῆς, ὡς ἀρπαζομένης

ἀστραπῆς (μάλιστα γὰρ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς κάθηται τὸ κάλλος), ἀφῆκε τὴν ψυχὴν ἐπὶ αὐτὴν καὶ εἰστήκει τῇ θέρσασα, ἐπιτηρῶν πότε αὐθις ἀναβλέψει πρὸς αὐτόν. [4] Ὡς δὲ ἔνευσεν εἰς τὴν γῆν, λέγει ἑτάτω βλέψεις, γύναι; τί δέ σου τὸ κάλλος τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὴν γῆν καταρρεῖ; ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον ῥεέτω τοὺς ἐμούς.'

Ἡ δὲ ὡς ἤκουσεν, ἐνεπλήσθη δακρύων, καὶ εἶχεν αὐτῆς ἴδιον κάλλος καὶ τὰ δάκρυα. Δάκρυον γὰρ ὀφθαλμὸν ἀνίστησι καὶ ποιεῖ προπετέστερον: κἂν μὲν ἄμορφος ἦ καὶ ἄγροικος, προστίθησιν εἰς δυσμορφίαν: ἐὰν δὲ ἡδὺς καὶ τοῦ μέλανος ἔχων τὴν βαφὴν ἠρέμα τῶ λευκῶ στεφανούμενος, ὅταν τοῖς δάκρυσι ὑγρανθῇ, ἔοικε πηγῆς ἐγκύμονι μαζῶ. [2] Χεομένης δὲ τῆς τῶν δακρύων ἄλμης περὶ τὸν [p. 161] κύκλον, τὸ μὲν λευκὸν πιαίνεται, τὸ δὲ μέλαν πορφύρεται, καὶ ἔστιν ὅμοιον τὸ μὲν ἴω, τὸ δὲ ναρκίσσω: τὰ δὲ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν ἔνδον εἰλούμενα γελᾷ. [3] Τοιαῦτα Λευκίππης ἦν τὰ δάκρυα, αὐτὴν τὴν λύπην εἰς κάλλος νενικηκότα: εἰ δὲ ἠδύνατο παγεῖναι πεσόντα, καινὸν ἂν εἶχεν ἠλεκτρον ἢ γῆ. Ὁ δὲ Θέρσανδρος ἰδὼν πρὸς μὲν τὸ κάλλος ἐκεχῆνει, πρὸς δὲ τὴν λύπην ἐξεμεμήνει καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων ἐγκύους εἶχεν. [4] Ἔστι μὲν γὰρ φύσει δάκρυον ἐπαγωγότατον ἐλέου τοῖς ὀρώσι, τὸ δὲ τῶν γυναικῶν μᾶλλον: ὄσω γὰρ θαλερώτερον, τοσοῦτω καίγοιτότερον. Ἐὰν δὲ ἡ δακρύουσα ἦ καὶ καλὴ καὶ ὁ θεατῆς ἐραστής, οὐδ' ὀφθαλμὸς ἀτρεμεῖ, ἀλλὰ τὸ δάκρυον ἐμιμήσατο. [5] Ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὰ ὄμματα τῶν καλῶν τὸ κάλλος κάθηται, ῥέον ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὀρώντων ἴσταται καὶ τῶν δακρύων τὴν πηγὴν συνεφέλκεται. Ὁ δὲ ἐραστής δεξιόμενος ἄμφω τὸ μὲν κάλλος εἰς τὴν ψυχὴν ἤρπασε, τὸ δὲ δάκρυον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτήρησεν, ὁραθῆναι δὲ εὐχεται, καὶ ἀποψήσασθαι δυνάμενος οὐκ ἐθέλει, ἀλλὰ τὸ δάκρυον, ὡς δύναται, κατέχει καὶ φοβεῖται μὴ πρὸ καιροῦ φύγῃ. [6] Ὁ δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν κίνησιν ἐπέχει, μὴ πρὶν τὸν ἐρώμενον ἰδεῖν ταχὺ θελήσῃ πεσεῖν: μαρτυρίαν γὰρ ταύτην ἐνόμικεν ὅτι καὶ φιλεῖ. [7] Τοιοῦτό τι τῶ Θερσάνδρῳ συμβεβῆκε: ἐδάκρυε γὰρ πρὸς ἐπίδειξιν, παθὼν μὲν τι, κατὰ τὸ εἶκόσ, ἀνθρώπινον, καλλωπιζόμενος δὲ πρὸς τὴν Λευκίππην, ὡς διὰ τοῦτο δεδακρυμένος, ὅτι κάκειν δακρύει. [8] Λέγει οὖν πρὸς τὸν Σωσθένην προσκύψας ἑτάτω μὲν αὐτὴν θεράπευσον, ὁρᾶς γὰρ ὡς ἔχει λύπης: ὥστε ὑπεκστήσομαι καὶ μάλα ἄκων, ὡς ἂν μὴ ὀχληρὸς εἶην: ὅταν δὴ μερώτερον διατεθῇ, τότε [p. 162] αὐτῇ διαλεχθήσομαι. [9] Σὺ δὲ, ὦ γύναι, θάρρει: ταχὺ γὰρ σου ταῦτα τὰ δάκρυα ἴασομαι. Ἐῖτα πρὸς τὸν Σωσθένην πάλιν ἐξιών ὅπως εἶπης τὰ εἰκότα περὶ ἐμοῦ: ἔωθεν δὲ ἦκε πρὸς με κατορθώσας ἔφη. Ἐπιτούτοις ἀπηλλάττετο.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, ἔτυχεν ἐπὶ τὴν Λευκίππην μετὰ τὴν πρὸς με ὁμιλιανεύθους εἰς τοὺς ἀγροὺς ἢ Μελίτη νεανίσκον ἀποστείλασα, ἐπείγειν αὐτὴν εἰς τὴν ἐπάνοδον, μηδὲν ἔτι δεομένη φαρμάκων. [2] Ὡς οὖν ἦκεν οὗτος εἰς τοὺς ἀγροὺς, καταλαμβάνει τὰς θεραπαινίδας ζητούσας τὴν Λευκίππην καὶ πάνυ τεταραγμένης: ὡς δὲ ἦν οὐδαμοῦ, δρόμῳ φθάσας ἀπήγγειλε τὸ συμβάν. [3] Ἡ δὲ ὡς ἤκουσε τὰ περιέμοῦ, ὡς εἶπεν εἰς τὸ δεσμοκτήριον ἐμβληθεῖς, εἶτα περὶ τῆς Λευκίππης, ὡς ἀφανῆς ἐγένετο, νέφος αὐτῆς κατεχύθη λύπης. [4] Καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ εἶχεν εὐρεῖν, ὑπενόει δὲ τὸν Σωσθένην: βουλομένη δὲ φανεράν αὐτῆς τὴν ζήτησιν ποιήσασθαι διὰ τοῦ Θερσάνδρου, τέχνην λόγων ἐπενόησεν, ἥτις μεμιγμένην εἶχε τῷ σοφισματιτὴν ἀλήθειαν.

Ἐπεὶ γὰρ ὁ Θέρσανδρος εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἐβόα πάλιν ‘σὺ τὸν μοιχὸν ἐξέκλεψας: σὺ τῶν δεσμῶν ἐξέλυσας καὶ τῆς οἰκίας ἐξαπέστειλας: σὸν τὸ ἔργον: τί οὖν οὐκ ἠκολούθεις αὐτῷ; τί δὲ ἐνταῦθα μένεις, ἀλλ’ οὐκ ἄπει πρὸς τὸν ἐρώμενον, ἵνα αὐτὸν ἴδῃς στερροτέροις δεσμοῖς δεδεμένον;’ ἢ Μελίτη ‘ποῖον μοιχόν;’ ἔφη: ‘τί πάσχεις; εἰ γὰρ θέλεις τὴν μανίαν ἀφίεις ἀκοῦσαι τὸ πᾶν, μαθήσῃ ῥαδίως τὴν ἀλήθειαν. [2] Ἐν οὖν σου δέομαι, γενοῦ μοι δικαστῆς ἴσος, καὶ καθήρας μὲν σου τὰ ὅλα τῆς διαβολῆς, ἐκβαλὼν δὲ τῆς καρδίας τὴν ὀργήν, τὸν δὲ λογισμὸν ἐπιστήσας κριτὴν ἀκέραιον ἄκουσον. Ὁ νεανίσκος [p. 163] οὗτος οὐτε μοιχὸς ἦν ἐμὸς οὐτ’ ἀνὴρ, ἀλλὰ τὸ μὲν γένος ἀπὸ Φοινίκης, Τυρίων οὐδενὸς δεύτερος: ἔπλευσε δὲ καὶ αὐτὸς οὐκ εὐτυχῶς, ἀλλὰ πᾶς ὁ φόρτος αὐτοῦ γέγονε τῆς θαλάσσης. [3] Ἀκούσασα τὴν τύχην ἠλέησα καὶ ἀνεμνήσθην σου, καὶ παρέσχον ἐστίαν ‘τάχα’ λέγουσα ‘καὶ Θέρσανδρος οὕτω που πλανᾶται: τάχα’ λέγουσα ‘τίς κάκεῖνον ἐλεήσει γυνή. Εἰ δὲ τῷ ὄντι τέθνηκε κατὰ τὴν θάλασσαν, ὡς ἡ φήμη λέγει, [4] φέρε πάντα τιμήσωμεν τὰ ναυάγια.’ Πόσους καὶ ἄλλους ἔθρεψα νεναυαγηκότας; πόσους ἔθαψα τῆς θαλάσσης νεκρούς; Εἰ ξύλον ἐκ ναυαγίας τῆ γῆ προσπεσὸν ἐλάμβανον, ‘τάχα’ ἔλεγον ‘ἐπὶ ταύτης τῆς νεῶς [5] Θέρσανδρος ἔπλει.’ Εἷς δὲ καὶ οὗτος ἦν τῶν ἐκ τῆς θαλάσσης σωζομένων: ἐχαρίζομην σοὶ τιμῶσα τοῦτον. Ἐπλευσεν ὡς περ σὺ: ἐτίμων φίλτατε, τῆς σῆς συμφορᾶς τὴν εἰκόνα. Πῶς οὖν ἐνταῦθα συνεπηγόμην; [6] ὁ λόγος ἀληθής. Ἐτυχε μὲν πενθῶν γυναῖκα, ἢ ὁ ἄρα ἐλάνθανεν οὐκ ἀποθανοῦσα: τοῦτότις αὐτῷ καταγορεύει καὶ ὡς ἐνταῦθα εἶπεν παρά τινι τῶν ἡμετέρων ἐπιτρόπων: Σωσθένην δὲ ἔλεγε. Καὶ οὕτως εἶχε: [7] τὴν γὰρ ἄνθρωπον ἤκοντες εὐρομεν. Διατοῦτο ἠκολούθησέ μοι. Ἐχεις τὸν Σωσθένην, πάρεστιν ἢ γυνή κατὰ τοὺς ἀγροὺς. Ἐξέτασον τῶν λεχθέντων ἕκαστον. Εἴ τι ἐψευσάμην, μεμοίχευμαι.’

Ταῦτα δὲ ἔλεγε προσποιησαμένη τὸν ἀφανισμὸν τῆς Λευκίππης μὴ ἐγνωκέναι: ταμειυσαμένη αὖθις, εἰ ζητήσῃ ὁ Θέρσανδρος εὐρεῖν τὴν ἀλήθειαν, τὰς θεραπαινίδας ἀγαγεῖν, αἷς συναπελθοῦσα ἔτυχεν, ἂν μὴ παραγένηται περὶ τὴν ἔω, λεγούσας, ὅπερ [p. 164] ἦν, οὐδαμοῦ φαίνεσθαι τὴν κόρην. [2] Οὕτω γὰρ αὐτὴν ἐγκεῖσθαι πρὸς τὴν ζήτησιν φανερώς, ὡς καὶ τὸν Θέρσανδρον ἐπαναγκάσαι. Ταῦτα οὖν ὑποκριναμένη πιθανῶς κάκεῖνα προσετίθει ‘πίστευσον, ἄνερ: οὐδὲν μου φίλτατε, παρὰ τὸν τῆς συμβίωσης κατέγνωκας χρόνον: [3] μηδὲ νῦν τοιοῦτον ὑπολάβῃς. Ἡ δὲ φήμη διαπεφοίτηκεν ἐκ τῆς εἰς τὸν νεανίσκον τιμῆς, οὐκ εἰδότητων πολλῶν τὴν αἰτίαν τῆς κοινωνίας. [4] Καὶ γὰρ σὺ φήμη τέθνηκας. Φήμη δὲ καὶ Διαβολὴ δύο συγγενῆ κακά: θυγάτηρ ἢ Φήμη τῆς Διαβολῆς. Καὶ ἔστι μὲν ἡ Διαβολὴ μαχαίρας ὄξυτέρα, πυρὸς σφοδροτέρα, Σειρήνων πιθανωτέρα: ἢ δὲ Φήμη ὕδατος ὑγροτέρα, πνεύματος δρομικωτέρα, πτερῶν ταχύτερα. [5] Ὅταν οὖν ἡ Διαβολὴ τοξεύσῃ τὸν λόγον, ὁ μὲν δίκην βέλους ἐξίπταται καὶ τιτρώσκει μὴ παρόντα καθοῦ πέμπεται, ὁ δὲ ἀκούων ταχὺ πείθεται καὶ ὀργῆς αὐτῷ πῦρ ἐξάπτεται καὶ ἐπὶ τὸν βληθέντα μαίνεται: τεχθεῖσα δὲ ἡ Φήμη τῷ τοξεύματι ρεῖ μὲν εὐθὺς πολλὴ καὶ ἐπικλύζει τὰ ὅλα τῶν ἐντυχόντων, διάττει δὲ ἐπὶ πλεῖστον καταιγίζουσα τῷ τοῦ λόγου πνεύματι καὶ ἐξίπταται κουφιζομένη τῷ τῆς γλώττης πτερῷ. [6] Ταῦτά με τὰ δύο πολεμεῖ: ταῦτά σου τὴν ψυχὴν κατέλαβε καὶ ἀπέκλεισέ μου τοῖς λόγοις τῶν ὄτων σου τὰς θύρας.’

Καὶ ἅμα λέγουσα χειρὸς τε ἔθιγε καὶ καταφιλεῖν ἠθέλεν. Ἐγεγόνει δὲ ἡμερώτερος, καὶ αὐτὸν ἔσαινε τῶν λεγομένων τὸ πιθανόν, καὶ τὸ τῆς Λευκίππης σύμφωνον τῷ λόγῳ τοῦ Σωσθένους μέρος τῆς ὑπονοίας μετέφερεν: οὐ μὲντοι τέλεον ἐπίστευσε: ζηλοτυπία γὰρ ἅπαξ ἐμπεσοῦσα ψυχῇ δυσέκνιπτόν ἐστιν. [2] Ἐθορυβήθη οὖν ὅτι τὴν κόρην ἤκουσεν εἶναί μου γυναῖκα, ὥστε ἐμίσει με μάλλον. Τότε μὲν [p. 165] οὖν εἰπὼν ἐξετάσειν περὶ τῶν εἰρημένων, κοιμησόμενος ὦχετο καθ’ αὐτόν: ἢ δὲ Μελίτη κακῶς εἶχε τὴν ψυχὴν, ὡς ἐκπεσοῦσα πρὸς με τῆς ὑποσχέσεως. [3] Ὁ δὲ Σωσθένης προπέμψας μέχρι τινὸς τὸν Θέρσανδρον καὶ καθυποσχόμενος περὶ τῆς Λευκίππης αὖθις ἀναστρέφει πρὸς αὐτὴν καὶ σχηματίσας τὸ πρόσωπον εἰς ἡδονὴν ‘κατωρθώσαμεν’ εἶπεν ‘ὦ Λάκαινα: Θέρσανδρος ἐρᾷ σου καὶ μαίνεται, ὥστε τάχα καὶ γυναῖκα ποιήσεται σε: τὸ δὲ κατόρθωμα τοῦτο ἐμόν. [4] Ἐγὼ γὰρ σου πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ κάλλους πολλὰ ἔτερατευσάμην καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φαντασίας ἐγένεμισα. Τί κλάεις; ἀνάστηθι καὶ θῦε ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν Ἀφροδίτῃ: μνημόνευε δὲ κάμου.’

Καὶ ἡ Λευκίππη ‘τοιαῦτα σοὶ’ ἔφη ‘γένοιτο εὐτυχήματα, οἷα ἐμοὶ κομίζων πάρει.’ Ὅδὲ Σωσθένης τὴν εἰρωνεῖαν οὐ συνείς, ἀλλὰ νομίζων αὐτὴν τὰ ὄντα λέγειν, φιλοφρονούμενος προσετίθει ‘βούλομαι δέ σοι καὶ τὸν Θέρσανδρον ὅστις ἐστὶνεἰπεῖν, ὡς ἂν μᾶλλον ἡσθείης. [2] Μελέτης μὲν ἀνὴρ, ἦν εἶδες ἐν τοῖς ἀγροῖς, γένειδὲ πρῶτος ἀπάντων τῶν ἰώνων: πλοῦτος μείζων τοῦ γένους, ὑπὲρ τὸν πλοῦτον ἡχρηστότης: τὴν δὲ ἡλικίαν οἷός ἐστιν εἶδες, ὅτι νέος καὶ καλός, [3] ὃ μάλιστα τέρπειγυναῖκα.’ Πρὸς τοῦτο οὐχ ὑπήνεγκεν ἡ Λευκίππη ληροῦντα τὸν Σωσθένην, ἀλλ’ ὥκακὸν σὺ θηρίον’ ἔφη ‘μέχρι τίνος μοι [4] μιαίνεις τὰ ὦτα; Τί ἐμοὶ καὶ Θερσάνδρω κοινόν; Καλὸς ἔστω Μελίτη καὶ πλούσιος τῆ πόλει, χρηστός τε καὶ μεγαλόψυχος τοῖς δεομένοις: ἐμοὶ δὲ οὐδὲν μέλει τούτων, εἴτε ἐστὶ καὶ Κόδρου εὐγενέστερος εἴτε Κροίσου πλουσιώτερος. [5] Τί μοι καταλέγεις σωρὸν ἀλλοτρίων ἐγκωμίων; Τότε ἐπαίνεσσω Θέρσανδρον ὡς [p. 166] ἄνδρα ἀγαθόν, ὅταν εἰς τὰς ἀλλοτρίας μῆενυβρίζῃ γυναῖκας.’

Καὶ ὁ Σωσθένης σπουδάσας εἶπε ‘παίζεις.’ ‘Πῶς παίζω;’ ἔφη. ‘Ἐὰ με, ἄνθρωπε, ὑπὸ τῆς ἐμαυτῆς συντρίβεσθαι τύχης καὶ τοῦ κατέχοντός με δαίμονος: οἶδα γὰρ οὔσα ἐνπειρατηρίω.’ ‘Δοκεῖς μοι’ ἔφη ‘μαίνεσθαι μανίαν ἀνήκεστον. [2] Πειρατήριον ταῦτα εἶναι σοὶ δοκεῖ, πλοῦτος καὶ γάμος καὶ τρυφή, ἄνδρα τοιοῦτον λαβούση παρὰ τῆς Τύχης, ὃν οὕτω φιλοῦσιν οἱ θεοί, ὡς αὐτὸν καὶ ἐκ μέσων τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν ἀναγαγεῖν;’ Εἶτα κατέλεγε τὴν ναυαγίαν, ἐκθειάζων ὡς ἐσώθη, καὶ τερατευόμενος ὑπὲρ τὸν δελφίνα τὸν Ἄριονος. [3] Ὡς δ’ οὐδὲν ἡ Λευκίππη οὐκέτι μυθολογοῦντα πρὸς αὐτὸν εἶπε, ‘σκέψαι’ ἔφη ‘κατὰ σὲ τί ἄμεινον, καὶ ὅπως μηδὲν τούτων πρὸς Θέρσανδρον ἔρεῖς, μὴ παροξύνῃς χρηστὸν ἄνδρα: [4] ὀργισθεῖς γὰρ ἀφόρητός ἐστι. Χρηστότης γὰρ τυγχάνουσα μὲν χάριτος ἐπὶ μᾶλλον αὖξεται, προπηλακισθεῖσα δὲ εἰς ὀργὴν ἐρεθίζεται. Τὸ γὰρ περιττὸν εἰς φιλανθρωπίαν ἴσον ἔχει τὸν θυμὸν εἰς τιμωρίαν.’

Τὰ μὲν δὴ κατὰ Λευκίππην εἶχεν οὕτως: Κλεινίας δὲ καὶ ὁ Σάτυρος πυθόμενοί με ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καθεῖρχθαι (διηγγέλλει γὰρ αὐτοῖς ἡ Μελίτη) τῆς νυκτὸς εὐθὺς ἐπὶ τὸ οἶκημα σπουδῆ παρήσαν. Καὶ ἤθελον μὲν αὐτοῦ καταμεῖναι σὺν ἐμοί, ὁ δὲ ἐπιτῶν δεσμῶν οὐκ ἐπέτρεπεν, ἀλλ’ ἐκέλευεν ἀπαλλάττεσθαι αὐτοὺς τὴν ταχίστην. [2] Ὁ μὲν δὴ τούτους ἀπήλασεν ἄκοντας, ἐγὼ δὲ ἐντειλάμενος αὐτοῖς περὶ τῆς Λευκίππης, εἰ παραγένοιτο, περὶ τὴν ἔω σπουδῆ πρὸς με ἤκειν, καὶ τὰς τῆς Μελίτης διηγησάμενος ὑποσχέσεις, τὴν ψυχὴν εἶχον ἐπὶ τρυτάνης

ἐλπίδος [p. 167] καὶ φόβου, καὶ ἐφοβεῖτό μου τὸ ἐλπίζον καὶ ἠλπίζε τὸ φοβούμενον.

Ἡμέρας δὲ γενομένης ὁ μὲν Σωσθένης ἐπὶ τὸν Θέρσανδρον ἔσπευδεν, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Σάτυρον ἐπὶ ἐμέ. Ὡς δὲ εἶδεν ὁ Θέρσανδρος τὸν Σωσθένην, ἐπυθάνετο πῶς ἔχει τὰ κατὰ τὴν κόρην εἰς πειθῶ πρὸς αὐτόν. [2] Ὁ δὲ τὸν μὲν ὄντα λόγον οὐ λέγει, σοφίζεται δὲ τι μάλα πιθανῶς. Ἄρνεῖται μὲν γὰρ εἶπεν, ‘οὐ μὴν ἠγοῦμαι τὴν ἄρνησιν αὐτῆς οὕτως ἔχειν ἀπλῶς, ἀλλ’ ὑπονοεῖν μοι δοκεῖ σε χρησάμενον ἀπαξ ἀφήσειν, [3] καὶ ὀκνεῖ τὴν ὕβριν.’ Ἄλλὰ τούτου γε ἔνεκεν εἶπεν ὁ Θέρσανδρος ‘θαρρείτω: τὸ γὰρ ἐμὸν οὕτως ἔχει πρὸς αὐτὴν, ὡς ἀθάνατον εἶναι. Ἐν δὲ μόνον φοβοῦμαι καὶ ἐπέγομαι μαθεῖν περὶ τῆς κόρης, εἰ τῷ ὄντι γυνὴ τυγχάνει τοῦνεανίσκου γενομένη, ὡς ἡ Μελίτη μοι διηγήσατο.’ [4] Ταῦτα διαλεγόμενοι παρήσαν ἐπὶ τὸ τῆς Λευκίππης δωμάτιον. Ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο τῶν θυρῶν, ἀκούουσιν αὐτῆς ποτνωμένης. Ἔστησαν οὖν ἀσφορητὶ κατόπιν τῶν θυρῶν.

‘Οἷμοι Κλειτοφῶν’ (τοῦτο γὰρ ἔλεγε πολλάκις) ‘οὐκ οἶδας ποῦ γέγονα καὶ ποῦ καθεῖργμαι: οὐδὲ γὰρ ἐγὼ τίς σὲ κατέχει τύχη, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἄγνοιαν δυστυχοῦμεν. [2] Ἄρα μὴ σε κατέλαβε Θέρσανδρος ἐπὶ τῆς οἰκίας; Ἄρα μὴ καὶ σὺ τιπέπονθας ὑβριστικόν; Πολλάκις ἠθέλησα πυθέσθαι παρὰ τοῦ Σωσθένους, ἀλλ’ οὐκ εἶχον ὅπως πύθωμαι. Εἰ μὲν ὡς περὶ ἄνδρὸς ἐμαυτῆς, ἐφοβούμην μὴ τί σοι κινήσω κακόν, παροξύνασα Θέρσανδρον ἐπὶ σέ: εἰ δὲ ὡς περὶ ξένου τινός, ὑπόνοια καί τοῦτο ἦν. [3] Τί γὰρ μέλει γυναικὶ περὶ τῶν οὐχ ἑαυτῆς; Ποσάκις ἐμαυτὴν ἐβιασάμην, ἀλλ’ οὐκ ἔπειθον τὴν γλῶσσαν εἰπεῖν, ἀλλὰ ταῦτα [p. 168] μόνον ἔλεγον ἄνερ Κλειτοφῶν, Λευκίππης μόνης ἄνερ, ἄνερ πιστὲ καὶ βέβαιε, ὃν οὐδὲ συγκαθεύδουσα πέπεικεν ἄλλη γυνή, κἂν εἰ ἡ ἄστρογος ἐγὼ πεπίστευκα, [4] μετὰ τοσοῦτον ἰδοῦσά σε χρόνον ἐν τοῖς ἀγροῖς οὐ κατεφίλησα.’ Νῦν οὖν ἂν Θέρσανδρος ἔλθῃ πυθθάνομενος, τί πρὸς αὐτὸν εἶπω; Ἄρα ἀποκαλύψασα τοῦ δράματος τὴν ὑπόκρισιν διηγήσομαι τὴν ἀλήθειαν; Μὴ με νομίσης ἀνδράποδον εἶναι, [5] Θέρσανδρε. Στρατηγοῦ θυγάτηρ εἰμὶ Βυζαντίων, πρώτου Τυρίων γυνή: οὐκ εἰμὶ Θετταλή: οὐ καλοῦμαι Λάκαινα: ὕβρις αὕτη ἐστὶ πειρατική: λεληστέυμαι καί τοῦνομα. [6] Ἄνὴρ μοι Κλειτοφῶν, πατρὶς Βυζάντιον, Σώστρατος πατήρ, μήτηρ Πάνθεια. Ἀλλ’ οὐδὲ πιστεύσεις ἐμοὶ λεγούση. Φοβοῦμαι δὲ καὶ ἐὰν πιστεύσης περὶ Κλειτοφῶντος, μὴ τὸ ἄκαιρόν μου τῆς ἐλευθερίας τὸν φίλτατον ἀπολέσῃ. Φέρε πάλιν ἐνδύσωμαί μου τὸ δρᾶμα: φέρε πάλιν περίθωμαι τὴν Λάκαιναν.’

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος μικρὸν ἀναχωρήσας λέγει πρὸς τὸν Σωσθένην· ἤκουσας ἀπίστων ῥημάτων γεμόντων ἔρωτος, ὅσα εἶπεν, ὅσα ὠδύρατο, οἷα ἐαυτὴν κατεμέμψατο; ὁ μοιχὸς μου κρατεῖ πανταχοῦ: δοκῶ, ὁ ληστής καὶ φαρμακεύς ἐστι. Μελίτη φιλεῖ, Λευκίππη φιλεῖ. [2] Ὅφελον, ὦ Ζεῦ, γενέσθαι Κλειτοφῶν.’ Ἀλλ’ οὐμαλακιστέον· ὁ Σωσθένης ἔφη· δέσποτα, πρὸς τὸ ἔργον, ἀλλ’ ἐπὶ τὴν κόρην ἰτέον αὐτήν. [3] Καὶ γὰρ ἂν νῦν ἐρᾷ τοῦ καταράτου τούτου μοιχοῦ, μέχρι μὲν αὐτὸν οἶδεμόνον καὶ οὐ κεκοινώνηκεν ἑτέρῳ, πάσχει τὴν ψυχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ: ἂν δ’ ἅπαξ εἰς ταῦτον ἔλθῃς ‘πολλῶν δὲ διαφέρεις ἐκείνου εἰς εὐμορφίαν’, ἐπιλήσεται τέλεον αὐτοῦ. [4] Παλαιὸν γὰρ ἔρωτα μαραίνει νέος ἔρωτος: γυνὴ δὲ καὶ [p. 169] μάλιστα τὸ παρὸν φιλεῖ, τοῦ δ’ ἀπόντος, ἕως καινὸν οὐχ εὔρει, μνημονεύει: προσλαβοῦσα δὲ ἕτερον, τὸν πρότερον τῆς ψυχῆς ἀπήλειψε.’ [5] Ταῦτα ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος ἠγέρθη: λόγος γὰρ ἐλπίδος εἰς τὸ τυχεῖν ἔρωτος ἐς πειθῶ ῥάδιος: τὸ γὰρ ἐπιθυμοῦν σύμμαχον ὃ θέλει λαβὸν ἐγείρει τὴν ἐλπίδα.

Διαλιπὼν οὖν ὀλίγον ἐφ’ οἷς πρὸς ἑαυτὴν ἐλάλησεν ἡ Λευκίππη, ὡς ἂν μὴ δοκοίη τι κατακοῦσαι τῶν ὑπὲρ αὐτῆς εἰρημένων, εἰσέρχεται σχηματίζοντας ἑαυτὸν εἰς τὸ ἐπαγωγότερον πρὸς θεάν, ὡς ὤετο. Ἐπεὶ δὲ εἶδε τὴν Λευκίππην, ἀνεφλέγη τὴν ψυχὴν, [2] καὶ ἔδοξεν αὐτῷ τότε καλλίων γεγονέναι. Θρέψας γὰρ ὅλης τῆς νυκτὸς τὸ πῦρ, ὅσον χρόνον ἀπελείφθη τῆς κόρης, ἀνεζωπύρησεν ἐξαίφνης ὑλὴν λαβῶνεις τὴν φλόγα τὴν θεάν, καὶ μικροῦ μὲν προσπεσὼν περιεχύθη τῇ κόρῃ. Καρτερήσας δ’ οὖν καὶ παρακαθίσας διελέγετο ἄλλοτε ἄλλα ῥήματα συνάπτων οὐκ ἔχοντα νοῦν. [3] Τοιοῦτοι γὰρ οἱ ἐρῶντες, ὅταν πρὸς τὰς ἐρωμένας ζητήσωσι λαλεῖν. Οὐ γὰρ ἐπιστήσαντες τὸν λογισμὸν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ ἐρώμενον ἔχοντες τῇ γλώττῃ μόνον χωρὶς ἡνιόχου τοῦ λογισμοῦ λαλοῦσιν. [4] Ἄμα οὖν συνδιαλεγόμενος καὶ ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα τῷ τραχήλῳ περιέβαλεν, ὡς μέλλων φιλήσειν: ἡ δὲ προΐδουσα τῆς χειρὸς τὴν ὁδὸν νεύει κάτω καὶ εἰς τὸν κόλπον καταδέυετο. [5] Ὁ δὲ οὐδὲν ἦττον περιβαλὼν ἀνέλκειν τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο: ἡ δὲ ἀντικατεδέυετο καὶ ἀπεκρούετο τὰ φιλήματα. Ὡς δὲ χρόνος ἐγένετο τῇ τῆς χειρὸς πάλῃ, φιλονεικία λαμβάνει τὸν Θέρσανδρον ἐρωτική, καὶ τὴν μὲν λαιὰν ὑποβαλὼν τῷ προσώπῳ κάτω, τῇ δὲ δεξιᾷ τῆς κόμης λαβόμενος τῇ μὲν εἴλκεν εἰς τοῦπίσω, τῇ [p. 170] δὲ τὸν ἀνθρεῶνα ὑπερείδων ἀνεώθει. [6] Ὡς δὲ ποτε ἐπαύσατο τῆς βίας ἡτυχῶν ἢ μὴ τυχῶν ἢ καμῶν, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ Λευκίππη· οὔτε ὡς ἐλεύθερος ποιεῖς οὔτε ὡς εὐγενής: καὶ σὺ μιμῆ Σωσθένην: ἄξιός ἐστι τοῦ δεσπότη. Ἀλλὰ ἀπέχου τοῦ λοιποῦ, μηδὲ ἐλπίσης τυχεῖν, πλὴν εἰ μὴ γένη Κλειτοφῶν.’

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος οὐκ εἶχεν ὅστις γένηται: καὶ γὰρ ἦρα καὶ ὠργίζετο. Θυμὸς δὲ καὶ ἔρωτος δύο λαμπάδες. Ἐχει γὰρ καὶ ὁ θυμὸς ἄλλο πῦρ, καὶ ἔστι τὴν μὲν φύσιν ἐναντιώτατον, τὴν δὲ βίαν ὅμοιον. [2] Ὁ μὲν γὰρ παροξύνει μισεῖν, ὁ δὲ ἀναγκάζει φιλεῖν: καὶ ἀλλήλων πάροικος ἢ τοῦ πυρός ἐστι πηγὴ. Ὁ μὲν γὰρ εἰς τὸ ἦμαρ κάθηται, ὁ δὲ τῇ καρδίᾳ περιμαίνεται. [3] Ὅταν οὖν ἄμφω τὸν ἀνθρωπον καταλάβωσι, γίνεται μὲν αὐτοῖς ἡ ψυχὴ τρυτάνη, τὸ δὲ πῦρ ἐκατέρου ταλαντεύεται. Μάχονται δὲ ἄμφω περὶ τῆς ῥοπῆς: καὶ τὰ πολλὰ μὲν ὁ ἔρωτος εἰώθηνικᾶν, ὅταν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν εὐτυχῆ: ἦν δὲ αὐτὸν ἀτιμάσῃ τὸ ἐρώμενον, αὐτὸς τὸν θυμὸν εἰς συμμαχίαν καλεῖ. [4] Κάκεῖνος ὡς γείτων πείθεται, καὶ ἀνάπτουσιν ἄμφω τὸ πῦρ. Ἄν δὲ ἅπαξ ὁ θυμὸς τὸν ἔρωτα παρ’ αὐτῷ λάβῃ καὶ τῆς οἰκείας ἔδρας ἐκπεσόντα κατάσῃ, φύσει τε ὡς ἄσπονδος οὐχ ὡς φίλῳ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν συμμαχεῖ, ἀλλ’ ὡς δοῦλον τῆς ἐπιθυμίας πεδήσας κρατεῖ, οὐκ ἐπιτρέπει δὲ αὐτῷ σπείσασθαι πρὸς τὸ ἐρώμενον, κἂν θέλῃ. [5] Ὁ δὲ τῷ θυμῷ βεβαπτισμένος καταδέυεται, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἐκπηδῆσαι θέλων οὐκέτι ἐστὶν ἐλεύθερος, ἀλλὰ μισεῖν ἀναγκάζεται τὸ φιλούμενον. Ὅταν δὲ ὁ θυμὸς καχλάζων γεμισθῇ, καὶ τῆς ἐξουσίας ἐμφορηθεὶς ὑπερβλύσῃ, κάμνει μὲν ἐκ τοῦ κόρου, καμῶν δὲ παρίεται, [p. 171] καὶ ὁ ἔρωτος ἀμύνεται καὶ ὀπλίζει τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν θυμὸν ἤδη καθεύδοντανικᾶ. [6] Ὅρων δὲ τὰς ὑβρεῖς, ἃς κατὰ τῶν φιλτάτων ἐπαρῶνησεν, ἀλγεῖ καὶ πρὸς τὸ ἐρώμενον ἀπολογεῖται, καὶ εἰς ὀμιλίαν παρακαλεῖ, καὶ τὸν θυμὸν ἐπαγγέλλεται καταμαλάττειν ἡδονῇ. [7] Τυχῶν μὲν οὖν ὡς ἠθέλησεν, ἴλεως γίνεται: ἀτιμούμενος δὲ πάλιν εἰς τὸν θυμὸν καταδέυεται. Ὁ δὲ καθεύδων ἐξεγείρεται καὶ τὰ ἀρχαῖα ποιεῖ: ἀτιμία γὰρ ἔρωτος σύμμαχος ἐστὶ θυμὸς.

Ὁ Θέρσανδρος οὖν τὸ μὲν πρῶτον ἐλπίζων εἰς τὸν ἔρωτα εὐτυχῆσειν ὄλος Λευκίππης δοῦλος ἦν: ἀτυχῆσας δὲ ὡς ἠλπίσεν ἀφῆκε τῷ θυμῷ τὰς ἡνίας. Ῥαπίζει δὲ κατὰ κόρῃς αὐτῆν· ὦ κακόδαιμον ἀνδράποδον· λέγων· καὶ ἀληθῶς ἐρωτιῶν: πάντων γὰρ σου κατήκουσα. [2] Οὐκ ἀγαπᾷς ὅτι σοι λαλῶ, καὶ μεγάλην εὐτυχίαν δοκεῖς τὸν σὸν καταφιλήσαι δεσπότην, ἀλλὰ ἀκκίζῃ καὶ σχηματίζῃ πρὸς ἀπόνειαν; Ἐγὼ μὲν σε καὶ πεπορνεῦσθαι δοκῶ: καὶ γὰρ μοιχὸν φιλεῖς. [3] Ἀλλ’ ἐπειδὴ μὴ θέλεις ἐραστοῦ μοι πεῖραν λαβεῖν, πειράσῃ δεσπότη. Καὶ ἡ Λευκίππη· κἂν τυραννεῖν ἐθέλῃς κἀγὼ τυραννεῖσθαι, πλὴν οὐ βιάσῃ: καὶ πρὸς τὸν Σωσθένην ἰσοῦσα· μαρτύρησον· εἶπεν αὐτῷ· πῶς πρὸς τὰς αἰκίας ἔχω: σὺ γὰρ με καὶ [4] μάλλον ἠδίκησας. Καὶ ὁ Σωσθένης αἰσχυνομένης ὡς ἐληγεμένος· ταύτην· εἶπεν· ὦ δέσποτα, ξανθῆναι μάστιγι δεῖ καὶ μυρίαὶς βασάνοις περιπεσεῖν, ὡς ἂν μάθῃ δεσπότη μὴ καταφρονεῖν.’

‘Πείσθητι τῷ Σωσθένει’ φησὶν ἡ Λευκίππη: ‘συμβουλεύει γὰρ καλῶς: τὰς βασάνους παράστησον. Φερέτω τροχόν: ἰδοὺ χεῖρες, τεινέτω. Φερέτω καὶ μάστιγας: ἰδοὺνῶτον, τυπτέτω. Κομιζέτω πῦρ: [2] ἰδοὺ σῶμα, καέτω. Φερέτω καὶ σίδηρον: ἰδοὺδέρη, [p. 172] σφαζέτω. Ἀγῶνα θεάσασθε καινόν: πρὸς πάσας τὰς βασάνους ἀγωνίζεται μία γυνὴ καὶ πάντα νικᾷ. Εἶτα Κλειτοφῶντα μοιχὸν καλεῖς, αὐτὸς μοιχὸς ὢν; οὐδὲ τὴν Ἄρτεμιν, εἶπέ μοι, τὴν σὴν φοβῆ, ἀλλὰ βιάζῃ παρθένον ἐνπόλει παρθένου; Δέσποινα, ποῦ σοι τὰ τόξα;’ ‘Παρθένος σύ;’ εἶπεν ὁ Θέρσανδρος: [3] ‘ὦ τόλμης καὶ γέλωτος. Παρθένος τοσοῦτοις συννυκτερεύσασα πειραταῖς; εὐνοῦχοῖσι γεγόνασιν οἱ λησταί; φιλοσόφων ἦν τὸ πειρατήριον; οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς εἶχεν ὀφθαλμούς;’

Καὶ ἡ Λευκίππη εἶπεν ‘εἰ παρθένος καὶ μετὰ Σωσθένην ἐγὼ πυθοῦ Σωσθένους: οὗτος γὰρ ὄντως γέγονέ μοι ληστής: ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν ὑμῶν μετριώτεροι, [2] καλοῦδεις οὐδεὶς αὐτῶν ἦν οὕτως ὑβριστής: εἰ δὲ ὑμεῖς τοιαῦτα ποιεῖτε, ἀληθινὸν τοῦτο πειρατήριον. Εἶτα οὐκ αἰσχύνεσθε ποιοῦντες ἅ μὴ τετολμήκασιν οἱ λησταί; λανθάνεις δὲ ἐγκώμιόν μοι διδοὺς πλεῖον διὰ ταύτης σου τῆς ἀναισχυντίας: καὶ τις ἐρεῖ, ἂν νῦν μαινόμενος φονεύσης, ‘Λευκίππη παρθένος καὶ μετὰ βουκόλους, παρθένος καὶ μετὰ Χαιρέαν, παρθένος καὶ μετὰ Σωσθένην.’ Ἀλλὰ μέτρια ταῦτα: [3] τὸ δὲ μεῖζον ἐγκώμιον, καὶ μετὰ Θέρσανδρον παρθένος, τὸν καὶ ληστῶν ἀσελγέστερον: ἂν ὑβρίσαι μὴ δυνηθῆ, [4] φονεύει. Ὀπλίζου τοίνυν, ἤδη λάμβανε κατ’ ἐμοῦ τὰς μάστιγας, τὸν τροχόν, τὸ πῦρ, τὸν σίδηρον, συστρατευέσθω δέ σοι καὶ ὁ σύμβουλος Σωσθένης: ἐγὼ δὲ καὶ γυμνὴ καὶ μόνη καὶ γυνὴ ἐν ὄπλῳ ἔχω τὴν ἐλευθερίαν, ἢ μήτε πληγαῖς κατακόπτεται μήτε σιδήρῳ κατατέμνεται μήτε πυρὶ κατακάεται. Οὐκ ἀφήσω ποτὲ ταύτην ἐγώ: κἂν καταφλέγη, οὐχ οὕτως θερμὸν εὐρήσεις τὸ πῦρ.’

Seven

Ταῦτ’ ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος, παντοδαπὸς ἦν: ἤχθετο, ὠργίζετο, ἐβουλεύετο: ὠργίζετο μὲν ὡς ὑβρισμένος, ἤχθετο δὲ ὡς ἀποτυχῶν, ἐβουλεύετο δὲ ὡς ἐρῶν. Τηνοῦν ψυχὴν διασπώμενος, οὐδὲν εἰπὼν πρὸς τὴν Λευκίππην ἐξεπήδησεν. [2] Ὀργῆμὲν δῆθεν ἐκδραμῶν, δοὺς δὲ τῇ ψυχῇ σχολὴν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς τρικυμίας, βουλευόμενος ἅμα τῷ Σωσθένει, πρόσεισι τῷ τῶν δεσμῶν ἄρχοντι, δεόμενος διαφθαρήναι

με φαρμάκῳ. [3] Ὡς δ’ οὐκ ἔπειθεν (ἐδεδίδει γὰρ τὴν πόλιν: καὶ γὰρ ἄλλον ἄρχοντα πρὸ αὐτοῦ ληφθέντα τοιαύτην ἐργασάμενον

φαρμακείαν ἀποθανεῖν) δευτέραν αὐτῷ προσφέρει δέησιν, ἐμβαλεῖν τινα εἰς τὸ οἶκημα, ἔνθα ἔτυχον δεδεμένος, ὡς δὴ καὶ αὐτὸν ἕνα τῶν δεσμωτῶν, προσποιησάμενος βούλεσθαι τὰ μὰ δὴ ἐκείνου μαθεῖν. [4] Ἐπίσθη καὶ ἐδέξατο τὸν ἄνθρωπον. Ἐμελλε δ’ ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Θερσάνδρου δεδιδραγμένος τεχνικῶς πάνυ περὶ τῆς Λευκίππης λόγον ἐμβαλεῖν, ὡς εἶη πεφονευμένη τῆς Μελίτης συσκευασαμένης τὸν φόνον. [5] Τὸ δὲ τέχνασμα ἦν τῷ Θερσάνδρῳ εὐρεθῆν, ὡς ἂν ἀπογνοῦς ἐγὼ μηκέτι ζῶσαν τὴν ἐρωμένην κἂν τὴν δίκην φύγωμι, [6] μὴ πρὸς ζήτησιν αὐτῆς ἔτι τραποίμη. Προσέκειτο δὲ ἡ Μελίτη τῷ φόνῳ, ἵνα μὴ τετελευτηκέναι τὴν Λευκίππην δοκῶν, τὴν Μελίτην γήμας ὡς ἂν ἐρῶσαν αὐτοῦ μένοιμι κακὸν τούτου παρέχομί τινα φόβον αὐτῷ τοῦ μὴ μετὰ ἀδειίας Λευκίππην ἔχειν, ἀλλὰ μισήσας ὡς τὸ εἰκὸς τὴν Μελίτην ὡς ἂν ἀποκτεῖναςάν μου τὴν ἐρωμένην ἀπαλλαγείην ἐκ τῆς πόλεως τὸ παράπαν.

Ὡς οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐγένετό μου πλησίον, τοῦ [p. 174] δράματος ἤρχετο. Ἄνοιμῶξας γὰρ πάνυ κακούργως ‘τίνα βίον’ ἔφη ‘βιωσόμεθ’ ἔτι καὶ τί φυλαξόμεθα πρὸς ἀκίνδυνον ζωὴν; οὐ γὰρ αὐτάρκης ἡμῖν ὁ δίκαιος τρόπος: ἐμπίπτουσαι δὲ αἰτύχαι βαπτίζουσιν ἡμᾶς. Ἔδει γὰρ με μαντεύσασθαι τίς ἦν ὁ συμβαδίζων [2] μοι καὶ τί πεπραχῶς εἶη.’ Καθ’ ἑαυτὸν δὲ ταῦτα ἔλεγε καὶ τὰ τοιαῦτα, ζητῶν ἀρχὴν τῆς ἐπέμμε τοῦ λόγου τέχνης, ὡς ἂν πυθοίμη τί εἶη παθῶν. [3] Ἄλλ’ ἐγὼ μὲν ἐφρόντιζον ὅδ’ ὤμωζεν ὀλίγον: ἄλλος δὲ τις τῶν συνδεδεμένων

(περίεργον γὰρ ἄνθρωπος ἀτυχῶν εἰς ἄλλοτρίων κακῶν ἀκρόασιν, ἐπεὶ φάρμακον αὐτῷ τῆς ὦν ἔπαθε λύπης ἢ πρὸς ἄλλον εἰς τὸ παθεῖν

κοινωνία) ‘τί δέ σοι συμβέβηκεν’ [4] εἶπεν ‘ἀπὸ τῆς Τύχης; εἰκὸς γὰρ σε μηδὲν ἀδικήσαντα πονηρῶ περιπεσεῖν δαίμονι. Τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τῶν ἔμαυτοῦ.’ Καὶ ἅμα τὰ οἰκεία κατέλεγεν, ἐφ’ οἷς ἦν δεδεμένος. Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ τούτων προσεῖχον.

Ὡς δ’ ἐπαύσατο, τὴν ἀντίδοσιν ἦτει τοῦ λόγου τῶν ἀτυχημάτων ‘λέγοις ἂν’ εἰπὼν ‘καὶ σὺ τὰ σαυτοῦ.’ Ὁ δὲ ‘βαδίζων ἔτυχον’ εἶπε ‘τὴν ἐξ ἄστεος χθές:’ [2] ἐπορευόμεν δὲ τὴν ἐπὶ Σμύρνης ὁδόν. Προελθόντι δέ μοι σταδίους τέτταρας νεανίσκος ἐκ τῶν ἀγρῶν προσελθὼν καὶ προσειπὼν καὶ πρὸς μικρὸν συμβαδίσας ‘ποῖ’ ἔφη ‘ἔχεις τὴν ὁδόν;’ ‘Ἐπὶ Σμύρνης’ εἶπον. ‘Κάγῳ ἔφη ‘τὴν αὐτὴν ἀγαθὴν τύχη.’ Τοῦντεῦθεν ἐπορευόμεθα κοινῇ καὶ διελεγόμεθα, οἷα εἰκὸς ἐν ὁδῷ. [3] Ὡς δὲ εἶς τι

πανδοκεῖον ἤλθομεν, ἠριστῶμεν ἅμα: κατὰ ταῦτό δὲ παρακαθίζουσιν ἡμῖν τινες τέτταρες καὶ προσεποιούντο μὲν ἀριστᾶν κάκεῖνοι, ἐνεώρων δὲ ἡμῖν πυκνὰ καὶ ἀλλήλοισι ἐπένευον. [4] Ἐγὼ μὲν οὖν ὑπώπτειον τοὺς ἀνθρώπους διανοεῖσθαι εἰς ἡμᾶς, οὐμὴν ἠδυναμὴν συνιέναι [p. 175] τί αὐτοῖς ἐθέλοι τὰ νεύματα: ὁ δὲ ὠχρὸς ἐγένετο κατὰ μικρὸν καὶ ὀκνηρότερον ἦσθιεν, ἦδη δὲ καὶ τρόμος εἶχεν αὐτόν. [5] Ὡς δὲ ταῦτα εἶδον, ἀναπηδήσαντες συλλαμβάνουσιν ἡμᾶς καὶ ἡμᾶσιν εὐθύς δεσμεύουσι, παίζει δὲ κατὰ κόρρη τις ἐκεῖνον: καὶ παταχθεὶς, ὡσπερ βασιάνους παθῶν μυρίας, καταλέγει μηδενὸς ἐρωτῶντος αὐτὸν ‘ἐγὼ τὴν κόρην ἀπέκτεινα, καὶ ἔλαβον χρυσοῦς ἑκατὸν παρὰ Μελίτης τῆς Θερσάνδρου γυναικός: αὕτη γὰρ με ἐπὶ τὸν φόνον ἐμισθώσατο. [6] Ἄλλ’ ἰδοὺ τοὺς χρυσοῦς ὑμῖν τοὺς ἑκατὸν φέρω, ὥστε τί με ἀπόλλυτε καὶ ἑαυτοῖς φθονεῖτε κέρδους;’ Ἐγὼ δὲ ὡς ἤκουσα Θερσάνδρου καὶ Μελίτης τοῦνομα, τὸν ἄλλον οὐ προσέχων χρόνον, τῷ δὲ λόγῳ τὴν ψυχὴν ὡσπερ ὑπὸ μύωπος παταχθεὶς ἐγείρω καὶ πρὸς αὐτὸν μεταστραφεὶς λέγω ‘τίς ἢ Μελίτη;’ Ὅδὲ ‘Μελίτη ἐστὶν’ ἔφη ‘τῶν ἐν ταῦθα πρώτη γυναικῶν. [7] Αὕτη νεανίσκου τινὸς ἠράσθη: Τύριον, οἶμαι, φασὶν αὐτόν: κάκεῖνος ἔτυχεν ἐρωμένην ἔχων, ἦν εὖρεν ἐν τῇ τῆς Μελίτης οἰκίᾳ πεπραμένην. Ἡ δὲ ὑπὸ ζηλοτυπίας πεφλεγμένη τὴν γυναῖκα ταύτην ἀπατήσασα συλλαμβάνει καὶ παραδίδωσι τῷ νῦν δὴ κακῇ τύχῃ μοισυνωδευκῶτι φονεῦσαι κελεύσασα. [8] Ὁ μὲν οὖν τὸ ἀνόσιον ἔργον τοῦτο δρᾷ: ἐγὼ δὲ ὁ ἄθλιος οὔτε ἰδὼν αὐτὸν οὔτε ἔργου τινὸς κοινωνήσας ἢ λόγου συναπηγόμην αὐτῷ δεδεμένος, ὡς τοῦ ἔργου κοινωνός. Τὸ δὲ χαλεπώτερον, μικρὸν τοῦ πανδοκείου προελθόντες, τοὺς ἑκατὸν χρυσοῦς λαβόντες παρ’ αὐτοῦ τὸν μὲν ἀφῆκαν φυγεῖν, ἐμὲ δὲ ἄγουσι πρὸς τὸν στρατηγόν.’

Ὡς δὲ ἤκουσά μου τὸν μῦθον τῶν κακῶν, οὔτε ἀνώμωξα οὔτε ἔκλαυσα: οὔτε γὰρ φωνὴν εἶχον οὔτε [p. 176] δάκρυα: ἀλλὰ τρόμος μὲν εὐθύς περιεχύθη μου τῷ σώματι καὶ ἡ καρδιά μου ἐλέλυτο, ὀλίγον δὲ τί μοι τῆς ψυχῆς ὑπολέλειπτο. [2] Μικρὸν δὲ νήψας ἐκ τῆς μέθης τοῦ λόγου ‘τίνα τρόπον τὴν κόρην’ ἔφη ‘ἀπέκτεινεν ὁ μισθωτός, καὶ τί πεποίηκε τὸ σῶμα;’ Ὁ δὲ ὡς ἄπαξ ἐνέβαλέ μοι τὸν μύωπα καὶ ἔργον εἰργάσατο οὕτω κατ’ ἐμοῦ, δι’ ὃ παρῆν, ἐσιώπα καὶ ἔλεγεν οὐδέν. [3] Πάλιν δὲ μοι πυθομένου ‘δοκεῖς’ ἔφη ‘κάμει κοινωνηκέναι τοῦ φόνου; Τοῦτο ἤκουσα μόνον τοῦ πεφονευκός, ὡς κτείνας εἶπεν τὴν κόρην: ποῦ δὲ καὶ τίνα τρόπον, οὐκ εἶπεν.’ Ἐπῆλθε δὲ μοι τότε δάκρυα καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν λύπην ἀπέδιδουν. [4] Ὡσπερ γὰρ ἐν ταῖς τοῦ σώματος πληγαῖς οὐκ εὐθύς ἢ σμῶδι ξυπανίσταται, ἀλλὰ παραχρῆμα μὲν οὐκ ἔχει τὸ ἄνθος ἢ πληγῇ, μετὰ μικρὸν δὲ ἀνέθορε, καὶ ὁδόντι συός τις παταχθεὶς εὐθύς μὲν ζητεῖ τὸ τραῦμα καὶ οὐκ οἶδεν εὐρεῖν, τὸ δὲ ἔτι δέδυκε καὶ κέκρυπται κατειργασμένον σχολῇ τῆς πληγῆς τὴν τομήν, μετὰ ταῦτα δὲ

ἐξαίφνης λευκὴ τις ἀνέτειλε γραμμὴ, πρόδρομος τοῦ αἵματος, σχολὴν δὲ ὀλίγην λαβὸν ἔρχεται καὶ ἀθρόον ἐπιρρεῖ, [5] οὕτω καὶ ψυχὴ παταχθεῖσα τῷ τῆς λύπης βέλει, λόγου τοξεύσαντος τέτρωται μὲν ἦδη καὶ ἔχει τὴν τομήν, ἀλλὰ τὸ τάχος τοῦ βλήματος οὐκ ἀνέωξεν οὐπω τὸ τραῦμα, τὰ δὲ δάκρυα ἐδίωξε τῶν ὀφθαλμῶν μακρὰν: δάκρυον γὰρ αἷμα τραύματος ψυχῆς: ὅταν δὲ ὁ τῆς λύπης ὁδὸς κατὰ μικρὸν τὴν καρδίαν ἐκφάγη, κατέρρηκται μὲν τῆς ψυχῆς τὸ τραῦμα, ἀνέωκται δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἢ τῶν δακρύων θύρα, τὰ δὲ μετὰ μικρὸν τῆς ἀνοίξεως ἐξεπήδησεν. [6] Οὕτω κάμει τὰ μὲν πρῶτα τῆς ἀκροάσεως τῆς ψυχῆς προσπεσόντα καθάπερ τοξεύματα κατεσίγασε καὶ τῶν δακρύων ἀπέφραξε τὴν [p. 177] πηγὴν, μετὰ ταῦτα δὲ ἔρρει, σχολασίας τῆς ψυχῆς τοῖς κακοῖς.

Ἐλεγον οὖν ‘τίς με δαίμων ἐξηπάτησεν ὀλίγη χαρᾶ; τίς μοι Λευκίππην ἔδειξεν εἰς καινὴν ὑπόθεσιν συμφορῶν; Ἄλλ’ οὐδὲ ἐκόρεσά μου τοὺς ὀφθαλμούς, οἷς μόνον ἐντύχησα, οὐδὲ ἐνεπλήσθην κἂν βλέπων. [2] Ἀληθῆς μοι γέγονεν ὄνειρων ἡδονή. Οἶμοι, Λευκίππη, ποσάκις μοι τέθνηκας. Μὴ γὰρ θρηνηῶν ἀνεπαυσάμην; Ἀεὶ σε πενθῶ, τῶν θανάτων διωκόντων ἀλλήλους; Ἄλλ’ ἐκείνους μὲν πάντας ἢ Τύχη ἐπαιξε κατ’ ἐμοῦ, οὗτος δὲ οὐκ ἔστι τῆς Τύχης ἔτι παιδί: [3] πᾶσα γὰρ μοι, Λευκίππη, τέθνηκας. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς ψευδέσι θανάτοις ἐκείνοις παρηγορίαν εἶχον ὀλίγην τὸ μὲν πρῶτον ὄλον σου τὸ σῶμα, τὸ δὲ δεύτερον κἂν τὴν κεφαλὴν δοκῶν μὴ ἔχειν εἰς τὴν ταφήν: νῦν δὲ τέθνηκας θάνατον διπλοῦν, ψυχῆς καὶ σώματος. Δύο ἐξέφυγες ληστήρια, τὸ δὲ τῆς Μελίτης πεφόνευκέ σε πειρατήριον. [4] Ὁ δὲ ἀνόσιος καὶ ἀσεβὴς ἐγὼ τὴν ἀνδροφόνου σου κατεφίλησα πολλάκις καὶ συνεπλάκην μεμιασμένης συμπλοκᾶς καὶ τὴν Ἀφροδίτης χάριν αὐτῇ παρέσχον πρόσοῦ.’

Μεταξὺ δὲ μου θρηνοῦντος Κλεινίας εἰσέρχεται, καὶ καταλέγω τὸ πᾶν αὐτῷ καὶ ὅτι μοι δέδοκται πάντως ἀποθανεῖν: ὁ δὲ παρεμυθεῖτο. ‘Τίς γὰρ οἶδεν εἰ ζῆ πάλιν; [2] Μὴ γὰρ οὐ πολλάκις τέθνηκε; μὴ γὰρ οὐ πολλάκις ἀνεβίω; Τί δὲ προπετῶς ἀποθνήσκεις, ὃ καὶ κατὰ σχολὴν ἔξεστιν, ὅταν μάθης σαφῶς τὸν θάνατον αὐτῆς;’ Ἀληθεῖς: τούτου γὰρ ἀσφαλέστερον πῶς ἂν μάθοις; [3] Δοκῶ δὲ εὐρηκέναι τοῦ θανάτου καλλίστην ὁδόν, δι’ ἧς οὐδὲ ἡ θεοῖς ἐχθρὰ Μελίτη παντάπασιν ἀθῶος ἀπαλλάσσεται: ἄκουσον δὲ τὸν τρόπον. Παρεσκευασάμην, ὡς οἶσθα, πρὸς τὴν ἀπολογία [p. 178] τῆς μοιχείας, εἰ κληρωθεῖ τὸ δικαστήριον: νῦν δὲ μοι δέδοκται πᾶν τούναντίον, καὶ τὴν μοιχείαν ὁμολογεῖν καὶ ὡς ἀλλήλων ἐρῶντες ἐγὼ τε καὶ Μελίτη κοινῇ τὴν Λευκίππην ἀνηρήκαμεν. [4] Οὕτω γὰρ κάκεῖνη δίκην δώσει κάγω τὸν

ἐπάρατον βίον καταλίποιμ' ἄν.' 'Εὐφήμησον' ὁ Κλεινίας ἔφη: 'καὶ τολμήσεις οὕτως ἐπὶ τοῖς αἰσχίστοις ἀποθανεῖν, νομιζόμενος φονεὺς, καὶ ταῦτα Λευκίππης;' 'Οὐδὲν' εἶπον 'αἰσχρόν, ὃ λυπεῖ τὸν ἐχθρόν.' [5] Καὶ ἡμεῖς μὲν ἐν τούτοις ἦμεν, τὸνδὲ ἄνθρωπον ἐκεῖνον τὸν μηνυτὴν τοῦ ψευδοῦς φόνου μετὰ μικρὸν ἀπολύει ὁ ἐπιτῶν δεσμῶν, φάσκων τὸν ἄρχοντα κελεῦσαι κομίζειν αὐτὸν δώσοντα λόγον ὧναίτιαν ἔσχεν. [6] Ἐμὲ δὲ παρηγόρει Κλεινίας καὶ ὁ Σάτυρος, εἰ πως δύναιντο πείσαι, μηδὲν ὧν διενοθήην εἰς τὴν δίκην εἰπεῖν: ἀλλ' ἐπέβαινον οὐδέν. Ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καταγωγὴν τινα μισθωσάμενοι μετῴκισαντο, ὡς ἂν μηκέτι παρὰ τῷ τῆς Μελίτης εἶεν συντρόφῳ.

τῆ δ' ὕστεραία ἀπηγόμην ἐπὶ τὸ δικαστήριον. Παρασκευὴ δὲ πολλὴ ἦν τοῦ Θερσάνδρου κατ' ἐμοῦ, καὶ πλήθος ῥητόρων οὐχ ἦττον δέκα: καὶ ἡ Μελίτη σπουδῆ πρὸς τὴν ἀπολογία παρεσκεύαστο. [2] Ἐπεὶ δὲ ἐπαύσαντο λέγοντες, αἰτήσας κάγω λόγον 'ἀλλ' οὗτοι μὲν' ἔφην 'ληροῦσι πάντες, καὶ οἱ Θερσάνδρῳ καὶ οἱ Μελίτησιν ἐπιπόντες: ἐγὼ δὲ πᾶσαν ὑμῖν ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν. [3] Ἦν ἐρωμένη μοι πάλαι Βυζαντία μὲν γένος, Λευκίππη δὲ τοῦνομα. Ταύτην τεθάναι δοκῶν (ἤρπαστο γὰρ ὑπὸ ληστῶν ἐν Αἰγύπτῳ) Μελίτη περιτυγχάνω, κάκεῖθεν ἀλλήλοις συνόντες ἤκομεν ἐν ταῦθα κοινῇ καὶ τὴν Λευκίππην εὐρίσκομεν Σωσθένη δουλεύουσαν διοικητῆ τινι [p. 179] τῶν Θερσάνδρου χωρίων. [4] Ὅπως δὲ τὴν ἐλευθέραν ὁ Σωσθένης εἶχε δούλην ἢ τίς ἢ κοινῶν τοῖς λησταῖς πρὸς αὐτόν, ὑμῖν καταλείπω σκοπεῖν. Ἐπεὶ τοίνυν ἔμαθον ἡ Μελίτη τὴν προτέραν εὐρόντα με γυναῖκα, φοβηθεῖσα μὴ πρὸς αὐτὴν ἀποκλίναιμι τὸν νοῦν, συμβουλεύεται τὴν ἄνθρωπον ἀνελεῖν. [5] Κάμοι συνεδόκει (τί γὰρ οὐ δεῖ τάληθ' ἰλέγειν;) ἐπεὶ τῶν αὐτῆς μεκύριον ἀποφανεῖν ὑπισχνεῖτο. Μισθοῦμαι ἕνα δὴ τινα πρὸς τὸν φόνον, ἕκατὸν δ' ὀμισθὸς ἦν τοῦ φόνου χρυσοῖ. Καὶ ὁ μὲν δὴ τὸ ἔργον δράσας οἴχεται κάκ τότε γέγονεν ἀφανής, ἐμὲ δὲ ὁ ἔρω εὐθύς ἠμύνατο. [6] Ὡς γὰρ ἔμαθον ἀνηρημένην, μετενόουν καὶ ἔκλαον καὶ ἤρων καὶ νῦν ἐρῶ. Διὰ τοῦτο ἐμαυτοῦ κατεῖπον, ἵνα μεπέμψητε πρὸς τὴν ἐρωμένην: οὐ γὰρ φέρω νῦν ζῆν, καὶ μαιφόνος γενόμενος καὶ φιλιῶν ἦν ἀπέκτεινα.'

Ταῦτα εἰπόντος ἐμοῦ πάντας ἔκπληξις κατέσχε ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τοῦ πράγματος, μάλιστα δὲ τὴν Μελίτην. Καὶ οἱ μὲν τοῦ Θερσάνδρου ῥήτορες μεθ' ἡδονῆς ἀνεβόησαν ἐπινίκιον, οἱ δὲ τῆς Μελίτης ἀνεπύθοντο τίνα ταῦτα εἶη τὰ λεχθέντα. [2] Ἦ δὲ τὰ μὲν ἐτεθορύβητο, τὰ δὲ ἠρνεῖτο, τὰ δὲ διηγεῖτο σπουδῆ μάλα καὶ σαφῶς, τὴν μὲν Λευκίππην εἰδέναι λέγουσα καὶ ὅσα εἶπον, ἀλλὰ τὸν γε φόνον οὐ:

ὥστε καὶ κείνους διὰ τὸ τὰ πλείω μοι συνάδειν ὑπόνοιαν ἔχειν κατὰ τῆς Μελίτης καὶ ἀπορεῖν ὅτῳ χρῆσαιτο λόγῳ πρὸς τὴν ἀπολογία.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Κλεινίας θορύβου πολλοῦ κατὰ τὸ δικαστήριον ὄντος ἀνελθὼν 'κάμοι τινα λόγον' εἶπε 'συγχαρήσατε: περὶ γὰρ ψυχῆς ἀνδρὸς ὁ ἀγών.' [2] Ὡς δὲ ἔλαβε, δακρύων γεμισθεὶς 'ἄνδρες' εἶπεν 'Ἐφέσιοι, μὴ προπετῶς καταγνώτε θάνατον ἀνδρὸς [p. 180] ἐπιθυμοῦντος ἀποθανεῖν, ὅπερ φύσει τῶν ἀτυχοῦντων ἐστὶ φάρμακον: κατέψευσαι γὰρ ἑαυτοῦ τὴν τῶν ἀδικούντων αἰτίαν, ἵνα πάθη τῆντων δυστυχοῦντων τιμωρίαν. [3] Ἄ δὲ ἠτύχησε διὰ βραχέων ἐρῶ. Ἐρωμένην εἶχεν, ὡς εἶπεν: τοῦτο γὰρ οὐκ ἐψεύσατο: καὶ ὅτι λησταὶ ταύτην ἤρπασαν καὶ τὰ περὶ Σωσθένους καὶ πάνθ' ὅσα πρὸ τοῦ φόνου διηγῆσατο, πέπρακται τὸν τρόπον τοῦτον. [4] Αὕτη γέγονεν ἐξαίφνης ἀφανής, οὐκ οἶδ' ὅπως, οὐτ' εἰ τις ἀπέκτεινεν αὐτήν, οὐτεὶ ζῆ κλαπεῖσα: πλήν ἐν τοῦτο οἶδα μόνον, τὸν Σωσθένην αὐτῆς ἐρῶντα καὶ αἰκισάμενον βασάνοις πολλαῖς ἐξ ὧν οὐκ ἐτύγχανε, καὶ φίλους ἔχοντα ληστάς. Οὗτος οὖν ἀνηρηθῆσθαι δοκῶν τὴν γυναῖκα ζῆν οὐκέτι θέλει καὶ διὰ τοῦτο ἑαυτοῦ φόνον κατεψεύσατο. [5] Ὅτι μὲν γὰρ ἐπιθυμεῖ θανάτου, καὶ αὐτὸς ὡμολόγησε, καὶ ὅτι διὰ λύπην τὴν ἐπὶ τῇ γυναικί. Σκοπεῖτε δὲ εἰ τις ἀποκτεῖνας τινὰ ἀληθῶς ἐπαποθανεῖν αὐτῷ θέλει καὶ ζῆν δι' ὁδύνην οὐ φέρει. [6] Τίς οὕτω φιλόστοργος φονεὺς; ἢ ποῖον μῖσός ἐστιν οὕτω φιλούμενον; Μὴ, πρὸς θεῶν, μὴ πιστεύσητε, μηδὲ ἀποκτείνετε ἄνθρωπον ἐλέου μᾶλλον ἢ τιμωρίας δεόμενον. Εἰ δὲ αὐτὸς ἐπεβούλευσεν, ὡς λέγει, τὸν φόνον, εἰπάτω τίς ἐστὶν ὁ μεμισθωμένος, δεῖξάτω τὴν ἀνηρημένην. [7] Εἰ δὲ μήθ' ὁ ἀποκτεῖνας ἐστὶ μήθ' ἡ ἀνηρημένη, τίς ἤκουσε πώποτε τοιοῦτον φόνον; "Ἡρων' φησὶ 'Μελίτης: διὰ τοῦτο Λευκίππην ἀπέκτεινα.' Πῶς οὖν Μελίτης φόνον κατηγορεῖ, ἧς ἦρα, διὰ Λευκίππην δὲ νῦν ἀποθανεῖν ἐθέλει, ἢ ἀπέκτεινεν; [8] οὕτω γὰρ ἂν τις καὶ μισοῖ τὸ φιλούμενον καὶ φιλοῖ τὸ μισούμενον; Ἄρ' οὖν οὐ πολὺ μᾶλλον ἂν καὶ ἐλεγχόμενος ἠρνήσατο τὸν φόνον, ἵνα καὶ σώση τὴν ἐρωμένην καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνηρημένης μὴ μάτην ἀποθάνῃ; [p. 181] [9] Διὰ τί οὖν Μελίτης κατηγορήσεν, εἰ μηδὲν αὐτῆ τοιοῦτο πέπρακται; Ἐγὼ καὶ τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ, καὶ πρὸς τῶν θεῶν μὴ με νομίσητε διαβάλλειν θέλοντα τὴν γυναῖκα ποιήσασθαι τὸν λόγον, ἀλλ' ὡς τὸ πᾶν ἐγένετο. [10] Μελίτη μὲν ἐπεπόνθει τι πρὸς τοῦτον ἐρωτικὸν καὶ περὶ τοῦ γάμου διείλεκτο, πρὶν ὁ θαλάττιος οὗτος ἀνεβίω νεκρός: ὁ δὲ οὐκ εἶχεν οὕτως, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἐρρωμένως τὸν γάμον ἀπεκρούετο, καὶ τούτῳ τὴν ἐρωμένην εὐρών, ὡς ἔφη, παρὰ τῷ Σωσθένη ζῶσαν, ἦν ὤετο νεκράν, πολὺ μᾶλλον πρὸς τὴν Μελίτην εἶχεν ἄλλοτριώτερον. [11] Ἦ δὲ πρὶν μαθεῖν ἐρωμένην οὔσαν αὐτῷ τὴν παρὰ τῷ Σωσθένη, ταύτην ἠλέησέ τε καὶ ἔλυσε τῶν δεσμῶν, οἷς ἦν ὑπὸ τοῦ Σωσθένους δεδεμένη, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τε εἰσεδέξατο καὶ τᾶλλα ὡς

πρὸς ἔλευθέραν δυστυχῆσαν ἐφιλοτιμήσατο: ἐπειδὴ δὲ ἔμαθεν, ἔπεμψεν εἰς τοὺς ἀγροὺς διακονησομένην αὐτῇ: καὶ μετὰ ταῦτα φασιν ἀφανῆ γεγονέναι. [12] Καὶ ὅτι ταῦτα οὐ ψεύδομαι, ἡ Μελίτη συνομολογήσει καὶθεράπαινοι δύο, μεθ' ὧν αὐτὴν ἐπὶ τοὺς ἀγροὺς ἐξέπεμψεν. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο πρὸς ὑπόνοιαν ἤγαγε τοῦτον μὴ ἄρα φονεύσασα εἶη τὴν Λευκίππην διὰ ζηλοτυπίαν αὐτῆ: ἕτερον δὲ τι αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς ὑπονοίας βεβαίωσιν ἐν τῷ δεσμωτηρίω συμβᾶν καὶ καθ' αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς Μελίτης ἐξηγίανει. [13] Τῶν δεσμωτῶν τις ὀδυρόμενος ἑαυτοῦ τὴν συμφορὰν, ἔλεγεν ἐν ὁδῷ τινι κεκοινωνηκέναι κατ' ἀγνοίαν ἀνδρὶ φονεῖ, δεδρακέναι δ' ἐκεῖνον γυναικὸς φόνον ἐπὶ μισθῷ. Καί τοῦνομα ἔλεγε: Μελίτην μὲν εἶναι τὴν μισθωσαμένην, [14] Λευκίππην δὲ τὴν ἀνηρημένην. Εἰ δὲ ταῦτα γέγονεν οὕτως, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, μαθεῖν δ' ὑμῖν ἐξέσται. Ἔχετε τὸν δεδεμένον: εἰσὶν αἱ θεράπαινοι: [p. 182] ἔστιν ὁ Σωσθένης. Ὁ μὲν ἐρεῖπόθεν ἔσχε τὴν Λευκίππην δούλην, αἱ δὲ πῶς γέγονεν ἀφανῆς, ὁ δὲ περὶ τοῦ μισθωτοῦ καταγορεύσει. Πρὶν δὲ μάθητε τούτων ἕκαστον, οὕτε ὅσιον οὕτε εὐσεβὲς νεανίσκον ἄθλιον ἀνελεῖν, πιστεύσαντας μανίας λόγοις: μαίνεται γὰρ ὑπὸ λύπης.'

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Κλεινίου, τοῖς μὲν πολλοῖς ἐδόκει πιθανὸς ὁ λόγος, οἱ δὲ τοῦ Θερσάνδρου ῥήτορες καὶ ὅσοι τῶν φίλων συμπαρήσαν, ἐπεβῶν ἀνελεῖν τὸν ἀνδροφόνον τὸν αὐτοῦ κατειπόντα θεοῦ προνοίᾳ. [2] Μελίτη δὲ τὰς θεραπαινίδας ἐδίδου καὶ Θέρσανδρον ἡξίου δίδοναι Σωσθένην: τάχα γὰρ αὐτὸν εἶναι τὸν Λευκίππην ἀνηρηκότα: καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐτῇ ταύτην μάλιστα προεφέροντο πρόκλησιν. [3] Ὁ δὲ Θέρσανδρος φοβηθεὶς λάθρα τινὰ τῶν παραστατῶν εἰς τὸν ἀγρὸν ἀποστέλλει πρὸς τὸν Σωσθένην, κελεύσας τὴν ταχίστην ἀφανῆ γενέσθαι, πρὶν τοὺς ἐπ' αὐτὸν πεμφθέντας ἤκειν: ὃς δὴ ἐπιβὰς ἵππου σπουδῇ μάλα πρὸς αὐτὸν ἔρχεται καὶ τὸν κίνδυνον λέγει καὶ ὡς, εἰ ληφθεῖ, εἰς βασάνους ἀπαχθήσεται. [4] Ὅδὲ ἔτυχε μὲν ἐν τῷ τῆς Λευκίππης δωματίῳ παρῶν, κατεπάδων αὐτῆς: κληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ παρόντος σὺν βοῇ καὶ ταραχῇ πολλῇ προέρχεται, καὶ ἀκούσας τὰ ὄντα, μεστὸς γενόμενος δέους καὶ ἤδη νομίζων τοὺς δημίους ἐπ' αὐτὸν παρεῖναι, ἐπιβὰς ἵππου σπουδῇ μάλα ἐλαύνει τὴν ἐπὶ Σμύρνης: ὁ δὲ ἄγγελος πρὸς τὸν Θέρσανδρον ἀναστρέφει. Ἀληθῆς δὲ ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὁ λόγος, ὅτι μνήμην ἐκπλήσσειν πέφυκε φόβος. [5] Ὁ γοῦν Σωσθένης περὶ ἑαυτοῦ φοβηθεὶς, ἀπαξάπαντων ἐξελάθετο τῶν ἐν [p. 183] ποσὶν ὑπὲρ ἐκπλήξεως, ὡς μηδὲ τοῦ τῆς Λευκίππης δωματίου κλείσαι τὰς θύρας. Μάλιστα γὰρ τὸ τῶν δούλων γένος ἐν οἷς ἂν φοβηθῆ σφόδρα δειλὸν ἐστίν.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Θέρσανδρος πρὸ τῆς προκλήσεως ἀπὸ τῆς Μελίτης οὕτω γενομένης παρελθὼν ἴκανῶς μὲν εἶπεν ὅτι οὗτος, ὅστις ποτέ ἐστι, κατελήρησε μυθολογῶν: ἐγὼ δὲ ὑμῶν τεθαύμακα τῆς ἀναληγῆς εἰ φονεῖα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβόντες (μεῖζον δὲ τῆς φωράσεως τὸ αὐτὸν ἑαυτοῦ κατειπεῖν) οὐ δὴ κελεύετε τῷ δημίῳ, καθέζεσθε δὲ γόητος ἀκούοντες πιθανῶς μὲν ὑποκρινόμενοι, πιθανῶς δὲ δακρύνοντες, ὄννομιζῶ καὶ αὐτὸν κοινῶν γενόμενον τοῦ φόνου περὶ ἑαυτοῦ φοβεῖσθαι, ὥστ' οὐκ οἶδα τί δεῖ βασάνων ἔτι περὶ πράγματος οὕτω σαφῶς ἐληλεγμένου. [2] Δοκοῦσιν δὲ καὶ ἄλλον τινὰ ἐργάσασθαι φόνον. Ὁ γὰρ Σωσθένης οὗτος, ὃν αἰτοῦσι παρ' ἐμοῦ, τρίτην ταύτην ἡμέραν γέγονεν ἀφανῆς, καὶ ἔστιν οὐ πόρρω τινὸς ὑπονοίας μὴ ἄρα τῆς τούτων ἐπιβουλής γέγονεν ἔργον: αὐτὸς γὰρ ἐτύγχανεν ὁ τὴν μοιχείαν μοικατειπῶν: ὥστε εἰκότως ἀποκτεῖναι μοι δοκοῦσιν αὐτόν: καὶ τοῦτ' εἰδότες ὡς οὐκ ἂν ἔχοιμι παρασχεῖν τὸν ἄνθρωπον, πρόκλησιν περὶ αὐτοῦ πεποιήνται πάνυ κακούργως. [3] Εἶη μὲν οὖν κάκεινον φανῆναι καὶ μὴ τεθνάναι: τί δὲ καί, εἰ παρῆν, ἔδει παρ' αὐτοῦ μαθεῖν; Εἴ τινα κόρην ἔωνῆσατο; τοιγαροῦν ἔωνημένος ἔστω: καὶ εἰ ταύτην ἔσχε Μελίτη; λέγει καὶ τοῦτο δι' ἐμοῦ. Ἀπήλλακται μὲν δὲ Σωσθένης ταῦτα εἰπῶν: τὸν τε ἔθεν δὲ ὁ λόγος μοι πρὸς Μελίτην καὶ Κλειτοφῶντα. [4] Τί μου τὴν δούλην λαβόντες πεποιήκατε; δούλη γὰρ ἦν ἐμῆ Σωσθένου αὐτὴν ἔωνημένου, καὶ εἰ περιῆν καὶ μὴ πρὸς αὐτῶν ἐπεφόνευτο, [5] πάντως ἂν ἐδούλευεν ἐμοί.' Τοῦτον δὲ τὸν λόγον ὁ [p. 184] Θέρσανδρος πάνυ κακοήθως παρενέβαλεν, ἵνα κἂν ὕστερον ἡ Λευκίππη φωραθῆ ζῶσα, πρὸς δουλείαν αὐτὴν ἀγάγη. Εἶτα προσετίθει ἑκείνῳ μὲν οὖν ὡμολόγησεν ἀνηρηκέναι καὶ ἔχει τὴν δίκην, Μελίτη δὲ ἀρνεῖται. Πρὸς ταύτην αἱ τῶν θεραπαινίδων εἰσὶ βασάνοι. [6] Ἄν γὰρ φανῶσι παρὰ ταύτης λαβοῦσαι τὴν κόρην, εἶτα οὐκέτι πάλιν ἀγαγοῦσαι, τί γέγονε; τί δὲ ὅλως ἐξεπέμπετο καὶ πρὸς τίνα; Ἄρ' οὐκ εὐδελον τὸ πρᾶγμα, ὡς συσκευασάμενοι ἡσάντινας ὡς κτενοῦντας; [7] Αἱ δὲ θεράπαινοι τούτους μὲν, ὡς εἰκός, οὐκ ἤδεσαν, ἵνα μὴ μετὰ πλειόνων μαρτύρων γενόμενον τὸ ἔργον κίνδυνον ἔχη μεῖζονα: κατέλιπον δὲ αὐτὴν ἔνθα ἦν ὁ τῶν ληστῶν λόχος λανθάνων, ὥστε ἐνεχώρει μηδὲ ἐκεῖνας τὸ γενόμενον ἔωρακέναι. Ἐλήρησε δὲ καὶ περὶ δεσμώτου τινός, ὡς εἰπόντος περὶ τοῦ φόνου. [8] Καὶ τίς ὁ δεσμώτης οὗτος, ὃς τῷ στρατηγῷ μὲν οὐδὲν εἶπε, τούτῳ δὲ μόνῳ τὰ ἀπόρρητα διελέγετο τοῦ φόνου, πλὴν εἰ μὴ κοινῶν γενόμενον ἐγνώρισεν; Οὐπαύσεσθε φληνάφων ἀνεχόμενοι κενῶν καὶ τηλικούτων ἔργων τιθέμενοι παιδιάν; Οἴεσθε χωρὶς θεοῦ τοῦτον ἑαυτοῦ κατειπεῖν;'

Ταῦτα λέγοντος τοῦ Θερσάνδρου καὶ διομνυμένου περὶ τοῦ Σωσθένους οὐκ εἰδέναιτί γέγονεν, ἔδοξε τῷ προέδρῳ τῶν δικαστῶν (ἦν δὲ τοῦ βασιλικοῦ γένους καὶ τὰς μὲν φονικὰς ἐδίκαζε δίκας, κατὰ δὲ τὸν νόμον συμβούλους ἐκ τῶν γεραιτέρων εἶχεν, οὓς ἐπιγνώμονας ἐλάμβανε τῆς γνώσεως) ἔδοξεν οὖν αὐτῷ διασκοπήσαντι σὺν τοῖς παρέδροις αὐτοῦ θάνατον μὲν ἐμοῦ καταγνῶναι κατὰ τὸν νόμον, ὃς ἐκέλευσε τὸν αὐτοῦ κατειπόντα φόνον τεθάναι, περὶ δὲ Μελίτης κρίσιν γενέσθαι δευτέραν ἐν ταῖς βασάνοις τῶν θεραπεινίδων, Θέρσανδρον δὲ ἐπομόσαι περὶ [p. 185] τοῦ Σωσθένους ἐν γράμμασιν, ἧ μὴν οὐκ εἰδέναι τί γέγονε, κάμῃ δέ, ὡς ἡδηκατάδικον, βασανισθῆναι περὶ τοῦ Μελίτην τῷ φόνῳ συνεγνωκέναι. [2] Ἄρτι δέμου δεθέντος καὶ τῆς ἐσθῆτος τοῦ σώματος γεγυμνωμένου μετεώρου τε ἐκ τῶν βρόχων κρεμαμένου, καὶ τῶν μὲν μαστιγᾶς κομιζόντων τῶν δὲ πῦρ καὶ τροχόν, ἀνοιμῶξαντος δὲ τοῦ Κλεινίου καὶ ἐπικαλοῦντος τοὺς θεοὺς, ὁ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεὺς δάφνην ἐστεμμένος προσιῶν ὁρᾶται. [3] Σημεῖον δὲ τοῦτο ἐστὶν ἠκούσης θεωρίας τῆς θεῶ: τοῦτο δὲ ὅταν γένηται, πάσης εἶναι δεῖ τιμωρίας ἐκεχειρῆς ἡμερῶν τοσούτων, ὅσων οὐκ ἐπετέλεσαν τὴν θυσίαν οἱ θεωροί. Οὕτω μὲν δὴ τότε τῶν δεσμῶν ἐλύθη. Ἦν δὲ ὁ τὴν θεωρίαν ἄγων Σώστρατος, ὁ τῆς Λευκίπης πατήρ. [4] Οἱ γὰρ Βυζάντιοι, τῆς Ἀρτέμιδος ἐπιφανείσης ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς Θρᾶκας, νικήσαντες ἐλογίσαντο δεῖν αὐτῇ θυσίαν ἀποστέλλειν τῆς συμμαχίας ἐπιπέτικον: ἦν δὲ καὶ ἰδίᾳ τῷ Σωστράτῳ νύκτωρ ἡ θεὸς ἐπιστάσα. Τὸ δὲ ὄναρ ἐσήμαινε τὴν θυγατέρα εὐρήσειν ἐν Ἐφέσῳ καὶ τὰ δελφοῦ τὸν υἱόν.

Παρὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἡ Λευκίππη τὰς μὲν τοῦ δωματίου θύρας ἀνεωγμένης ὁρῶσα, τὸν δὲ Σωσθένην μὴ παρόντα περιεσκόπει μὴ πρὸ θυρῶν εἶη. Ὡς δὲ ἦν οὐδαμοῦ, θάρσος αὐτὴν καὶ ἐλπίς ἡ συνήθης εἰσέρχεται: μνήμη γὰρ αὐτῆς τοῦ πολλάκις παρὰ δόξαν σεσῶσθαι πρὸς τὸ παρὸν τῶν κινδύνων τὴν ἐλπίδα προὔξενε ἀποχρηῆσθαι τῇ Τύχῃ. [2] Καὶ (ἦν γὰρ τῶν ἀγρῶν πλησίον τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν) ἐκτρέχει τε ἐπὶ αὐτὸ καὶ ἔχεται τοῦ νεῶ. Τὸ δὲ παλαιὸν ἄβατος ἦν γυναιξὶν ἐλευθέραις οὗτος ὁ νεῶς, [3] ἀνδράσι δὲ ἐπετέτραπτο καὶ παρθένοις. Εἰδὲ τις εἶσω παρήλαθε γυνή, θάνατος ἦν ἡ δίκη, πλὴν εἰ μὴ [p. 186] δούλη τις ἦν ἐγκαλοῦσα τῷ δεσπότη. Ταύτη δὲ ἐξῆν ἰκετεύειν τὴν θεόν, οἱ δὲ ἄρχοντες ἐδίκαζον αὐτῇ τε καὶ τῷ δεσπότη: καὶ εἰ μὲν ὁ δεσπότης οὐδὲν ἔτυχεν ἀδικῶν, αὐτὴς τὴν θεράπαιναν ἐλάμβανεν, ὁμόσας μὴ μνησικακήσειν τῆς καταφυγῆς: εἰ δὲ ἔδοξεν ἠθεράπαινα δίκαια λέγειν, ἔμενεν αὐτοῦ δούλη τῆς θεῶ. [4] Ἄρτι δὲ τοῦ Σωστράτου τὸν ἱερέα παραλαβόντος καὶ ἐπὶ τὰ δικαστήρια παρελθόντος, ὡς ἂν ἐπισχοίη

τὰς δίκας, εἰς τὸ ἱερὸν ἡ Λευκίππη παρῆν, ὥστε μικροῦ τινος ἀπελείφθη τοῦ μὴ τῷ πατρὶ συντυχεῖν.

Ὡς δὲ ἀπηλλάγη ἐγὼ τῶν βασάνων, διελέλυτο μὲν τὸ δικαστήριον, ὄχλος δὲ ἦν περιέμε καὶ θόρυβος τῶν μὲν ἐλεούντων, τῶν δὲ ἐκθελιζόντων, τῶν δὲ ἀναπυθνομένων. Ἔνθα καὶ ὁ Σώστρατος ἐπιστὰς ὄρᾳ με καὶ γνωρίζει. [2] Καὶ γὰρ, ὡς ἔφην ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων, ἐν Τύρῳ ποτε ἐγεγόνει περὶ τὴν τῶν Ἡρακλείων ἑορτήν καὶ χρόνον πολλοῦ διατρίψας ἔτυχεν ἐν Τύρῳ, πρὸ πολλοῦ τῆς ἡμετέρας φυγῆς: ὥστε ταχύ μου τὴν μορφήν συνεβάλετο, καὶ διὰ τὸ ἐνύπνιον φύσει προσδοκῶν εὐρήσειν ἡμᾶς. [3] Προσελθὼν οὖν μοι ‘Κλειτοφῶν οὗτος, Λευκίππη δέ ποῦ;’ Ἐγὼ μὲν οὖν γνωρίσας αὐτὸν εἰς γῆν ἔνευσα, οἱ δὲ παρόντες αὐτῷ διηγοῦντο ὅσα εἶπον κατ’ ἐμαυτοῦ: καὶ ὃς ἀνοιμῶξας καὶ κοψάμενος τὴν κεφαλὴν ἐμπηδᾷ μου τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ μικροῦ δεῖν ἐξώρυξεν αὐτούς: οὐδὲ γὰρ ἐπεχείρουν κωλύειν ἐγώ, παρεῖχον δὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν ὕβριν. [4] Ὁ δὲ Κλεινίας προσελθὼν εἰργεπαρηγορῶν αὐτὸν ἅμα καὶ λέγων ‘τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; τί μάτην ἐξηγρίωσαι κατ’ ἀνδρός, ὃς μᾶλλον σοῦ Λευκίππην φιλεῖ; Θάνατον γοῦν ὑπέστη παθεῖν, ὅτι τεθάναι αὐτὴν ἔδοξεν;’ ἄλλα τε [p. 187] πολλὰ ἔλεγε παραμυθούμενος αὐτόν. [5] Ὁ δὲ ὠδύρετο καλῶν τὴν Ἄρτεμιν ‘ἐπὶ τοῦτό με, δέσποινα, ἦ γαγες ἐνταῦθα; τοιαῦτά σου τῶν ἐνυπνίων τὰ μαντεύματα; Κάγω μὲν ἐπίστευόν σου τοῖς ὀνειροῖς καὶ εὐρήσειν παρὰ σοὶ προσεδόκων τὴν θυγατέρα: καλὸν δέ μοι δῶρον δέδωκας: εὐρον τὸν ἀνδροφόνον αὐτῆς [6] παρὰ σοί.’ Καὶ ὁ Κλεινίας ἀκούσας τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἐνυπνίου περιχαρῆς ἐγένετο καὶ λέγει ‘θάρρει, πάτερ, ἡ Ἄρτεμις οὐ ψεύδεται: ζῆ σοὶ Λευκίππη: πίστευσόν μου τοῖς μαντεύμασιν. Οὐχ ὄρᾳ καὶ τοῦτον ἔκ τῶν βασάνων νῦν κρεμάμενον ἐξήρπασεν;’

Ἐν τούτῳ δὲ ἔρχεται τις τῶν τοῦ νεῶ προπόλων ἐπὶ τὸν ἱερέα σπουδῆ μάλα θέων καὶ λέγει πάντων ἀκούοντων ‘κόρη τις ἐπὶ τὴν Ἄρτεμιν ξένη κατέφυγεν.’ Ἐγὼ μὲν δὴ τοῦτο ἀκούσας ἀναπτεροῦμαι καὶ τὰ ὄμματα ἀνεγείρω καὶ ἀναβιοῦν ἠρχόμην: ὁ δὲ Κλεινίας πρὸς τὸν Σώστρατον ‘ἀληθῆ μου, πάτερ’ εἶπε ‘τὰ μαντεύματα,’ καὶ ἅμα πρὸς τὸν ἄγγελον [2] εἶπε ‘μὴ καλή;’ ‘Οὐκ ἄλλην τοιαύτην’ ἔφη ‘μετὰ τὴν Ἄρτεμιν εἶδον.’ Πρὸς τοῦτο ἐγὼ πηδῶ καὶ βοῶ ‘Λευκίππην λέγεις.’ ‘Καὶ μάλα’ ἔφη: ‘καλεῖσθαι γὰρ τοῦτο ἔλεγεν αὐτῇ, καὶ πατρίδα Βυζάντιον [3] καὶ πατέρα Σώστρατον ἔχειν.’ Ὁ μὲν δὴ Κλεινίας ἀνεκρότησε παιανίσας, ὁ δὲ Σώστρατος ὑπόχαρᾶς κατέπεσεν, ἐγὼ δὲ ἐξάλλομαι μετὰ τῶν δεσμῶν εἰς ἀέρα, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὡς ἀπὸ μηχανῆς βληθεὶς ἐπετόμην: οἱ δὲ φυλάσσοντες ἐδίωκον, νομίζοντες ἀποδιδράσκειν, καὶ ἐβόων τοῖς

έντυγχάνουσι λαβέσθαι. [4] Ἄλλ' εἶχον οἱ πόδες μου τότε περὰ. Μόλις οὖν τινες μαινομένου μου πρὸς τὸν δρόμον λαμβάνονται, καὶ οἰφύλακες ἅμα παρήσαν καὶ ἐπεχείρουν [p. 188] με τύπτειν: ἐγὼ δὲ ἤδη θαρρῶν ἡμυνόμην, οἱ δὲ εἶλκόν με εἰς τὸ δεσμωτήριον.

Κάν τούτῳ παρῆν ὁ Κλεινίας καὶ ὁ Σώστρατος. Καὶ ὁ μὲν Κλεινίας ἐβόα 'ποῖ ἄγετε τὸν ἄνθρωπον; οὐκ ἔστι φονεὺς ἐφ' ἧ καταδεδίκασται.' Καὶ ὁ Σώστρατος ἐν μέρει ταῦτα ἔλεγε καὶ ὡς εἶη αὐτὸς τῆς ἀνηρῆσθαι δοκούσης πατήρ: οἱ δὲ παρόντες μαθόντες τὸ πᾶν εὐφύμουν τε τὴν Ἄρτεμιν καὶ περίσταντό με καὶ ἄγειν εἰς τὸ δεσμωτήριον οὐκ ἐπέτρεπον. [2] Οἱ δὲ φύλακες οὐκ εἶναι κύριοι τοῦ μεθελθῆναι καταδικασθέντα πρὸς θάνατον ἄνθρωπον ἔλεγον, ἕως ὁ ἱερεὺς, τοῦ Σωστράτου δεηθέντος, ἐνεγυῆσατο αὐτὸν ἔχειν καὶ παράξειν εἰς τὸν δῆμον, ὅταν δέη. Οὕτω μὲν δὴ τῶν δεσμῶν ἀπολύομαι καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ταχὺ μάλα ἠπειγόμεν, καὶ ὁ Σώστρατος κατὰ πόδας, οὐκ οἶδα εἰ τὰ ὅμοια ἐμοὶ χαίρων. [3] Οὐκ ἔστι δὲ οὕτως ἄνθρωπος δρομικώτατος, ὃν οὐ τῆς φήμης φθάνει τὸ πτερόν, ἢ καὶ τότε ἡμᾶς ἐπιλευκίπην προὔλαβεν, ἀπαγγέλλουσα πάντα καὶ τὰ τοῦ Σωστράτου καὶ τὰ μά. Ἰδοῦσα δὲ ἡμᾶς ἐξεπήδησε τοῦ νεῶ καὶ τὸν μὲν πατέρα περιεπτύξατο, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς εἶχεν ἐπ' ἐμέ. [4] Ἐγὼ δὲ εἰστήκειν καὶ πάντα ἔβλεπον εἰς τὸ ἐκείνης πρόσωπον, αἰδοῖ τῆ πρὸς τὸν Σώστρατον κατέχων ἑμαυτὸν ἐπ' αὐτὴν ἐκθορεῖν. Οὕτως ἀλλήλους ἠσπαζόμεθα τοῖς ὄμμασιν.

Eight

Ἄρτι δὲ ἡμῶν μελλόντων καθέζεσθαι καὶ περὶ τούτων διαλέγεσθαι Θέρσανδρος σπουδῆ μάλα μάρτυρας [p. 189] ἄγων τινὰς ἔρχεται πρὸς τὸν νεῶν καὶ μεγάλη τῆ φωνῆ πρὸς τὸ ἱερεῖα 'μαρτύρομαι' ἔφη 'τῶνδε ἐναντίον ὅτι μὴ δεόντως ἐξαίρη δεσμῶν καὶ θανάτου κατεγνωσμένον ἄνθρωπον ἐκ τῶν νόμων ἀποθανεῖν. [2] Ἐχεις δὲ καὶ δούλην ἐμήν, γυναῖκα μάχλον καὶ πρὸς ἄνδρα ἐπιμανῆ: ταύτην ὅπως μοι φυλάξης.' Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸ 'δούλην καὶ γυναῖκα μάχλον' ὑπεραληθῆσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἠνεγκα τῶν ῥημάτων τὰ τραύματα, ἀλλ' ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ 'σὺ μὲνοῦν' ἔφη 'καὶ τρίδουλος καὶ ἐπιμανῆς καὶ μάχλος: αὕτη δὲ καὶ [3] ἐλευθέρη καὶ παρθένος καὶ ἀξία τῆς θεοῦ.' Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε 'καὶ λοιδορεῖς' φήσας 'δεσμῶτα καὶ κατάδικε;' παῖει με κατὰ τῶν προσώπων μάλα βιαίως καὶ ἐπάγει δευτέραν, ἐκ δὲ τῶν ῥινῶν αἵματος ἔρρεον κρουνοί: ὅλον γὰρ αὐτοῦ τὸν θυμὸν εἶχεν ἢ πληγῆ. [4] Ὡς δὲ καὶ τρίτην ἀπροφυλάκτως ἔπαισε, λανθάνει μου τῷ στόματι περὶ

τοὺς ὀδόντας προσπταίσας τὴν χεῖρα, καὶ τρωθεὶς τοὺς δακτύλους, μόλις τὴν χεῖρα συνέστειλεν ἀνακραγῶν: καὶ οἱ ὀδόντες ἀμύνουσι τῶν ῥινῶν ὕβριν: τιτρώσκουσι γὰρ αὐτοὶ τοὺς παίοντας δακτύλους, καὶ ἃ πεποίηκεν ἔπαθεν ἢ χεῖρ. [5] Καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῆ πληγῆ μάλ' ἄκων ἀνακραγῶν συνέστειλε τὴν χεῖρα καὶ οὕτως ἐπαύσατο, ἐγὼ δὲ ἰδὼν οἶον ἔχει κακόν, τοῦτο μὲν οὐ προσεποιήσαμην, ἐφ' οἷς δὲ ἐτυραννήθη τραπεζῶν ἐνέπλησα βοῆς τὸ ἱερὸν.

'Ποῖ φύγωμεν ἔτι τοὺς βιαίους; ποῖ καταδράμωμεν; ἐπὶ τίνα θεῶν μετὰ τὴν Ἄρτεμιν; Ἐν αὐτοῖς τυπτόμεθα τοῖς ἱεροῖς, ἐν τοῖς τῆς ἀυλαίας παιόμεθα χωρίοις. Ταῦτα ἐν ἐρημίαις μόναις γίνεται, ὅπου μηδεὶς μάρτυς μὴ ἄνθρωπος ἔστι: σὺ δὲ αὐτῶν ἐν [p. 190] ὄψει τυραννεῖς τῶν θεῶν. [2] Καὶ τοῖς μὲν πονηροῖς αἱ τῶν ἱερῶν ἀσφάλεια διδόσασιν καταφυγὴν, ἐγὼ δὲ μηδένα ἀδικήσας, ἰκέτης δὲ τῆς Ἄρτέμιδος γενόμενος τύπτομαι παρ' αὐτῶ τῷ βωμῷ, βλεπούσης, οἶμοι, [3] τῆς θεοῦ. Ἐπὶ τὴν Ἄρτεμιν αἱ πληγαί. Καὶ οὐ μέχρι πληγῶν ἢ παροινία, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν προσώπων τινος λαμβάνει τραύματα, ὡς ἐν πολέμῳ καὶ μάχῃ, καὶ μεμίνανται τὸ ἔδαφος ἀνθρωπίνῳ αἵματι. Τοιαῦτα σπένδει τις θεῶ; Οὐ βάρβαροι ταῦτα καὶ Ταῦροι, καὶ ἡ Ἄρτεμις ἢ Σκυθῶν; Οὐ παρ' ἐκείνοις μόνον νεῶς οὕτως αἰμάσσεται: τὴν Ἰωνίαν Σκυθίαν πεποίηκας, καὶ ἐν Ἐφέσῳ ῥεῖ τὰ ἐν Ταύροις αἵματα. [4] Λαβὲ καὶ ξίφος κατέμοῦ. Καίτοι τί δέη σιδήρου; τὰ τοῦ ξίφους πεποίηκεν ἢ χεῖρ. Ἡ ἀνδροφόνος αὐτῆ καὶ μαιφόνος δεξιὰ τοιαῦτα δέδρακεν οἷα ἐκ φασγάνου γίνεται.'

Ταῦτά μου βοῶντος ὁ ὄχλος συνερρῆ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ παρόντων: καὶ οὕτοι ἐκάκιζον αὐτὸν καὶ ὁ ἱερεὺς αὐτὸς ὅτι οὐκ αἰσχύνεται τοιαῦτα ποιῶν οὕτω φανερώς καὶ ἐν τῷ ἱερῷ: ἐγὼ δὲ τεταρρηκῶς 'τοιαῦτα' ἔφη 'ὦ ἄνδρες, πέπονθα, ἐλεύθερός τε ὢν καὶ πόλεως οὐκ ἀσῆμου, ἐπιβουλευθεὶς μὲν εἰς τὴν ψυχὴν ὑπὸ τούτου, σωθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς Ἄρτέμιδος, ἢ τοῦτον ἀπέφηνε συκοφάντην. [2] Καὶ νῦν προελθεῖν με δεῖ καὶ ἀπονίψασθαι τὸ πρόσωπον ἕξω: μὴ γὰρ ἐν ταῦθα τοῦτο ποιήσασιν ἕγωγε, μὴ καὶ τὸ ἱερὸν ὕδωρ τῷ τῆς ὕβρεως αἵματι μιανθῆ.' [3] Τότε μὲν δὴ μόλις ἀφελεύσαντες αὐτὸν ἐξάγουσι τοῦ ἱεροῦ. Τοσοῦτον δὲ εἶπεν ἀπιὼν 'ἀλλὰ τὸ μὲν σὸν ἤδη κέκριται, καὶ ὅσον οὐδέπω πείση δίκην: τὸ δὲ τῆς ψευδοπαρθένου ταύτης ἐταίρας ἢ σύριγξ τιμωρήσεται.'

[p. 191]

1. ὡς δὲ ἀπηλλάγη ποτέ, κάγω ἔξελθὼν ἐκάθηρα τὸ πρόσωπον. Τοῦ δὲ δεῖπνουκαιρὸς ἦν, καὶ ὑπεδέξατο ἡμᾶς ὁ ἱερεὺς μάλα φιλοφρόνως. Ἐγὼ δὲ εἰς τὸν Σώστρατον ὀρθοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν οὐκ ἠδυνάμην, συνειδῶς οἷα αὐτὸν διατεθεῖται: καὶ ὁ Σώστρατος δὲ τὰς τῶν ὀφθαλμῶν ὀρῶν ἀμύξεις τῶν ἐμῶν, ἃς ἔτυχον ὑπὲρ αὐτοῦ παθῶν, ἀντησχύνετό με βλέπειν: καὶ ἡ Λευκίππη δὲ τὰ πολλὰ εἰς γῆν ἔβλεπε, [2] καὶ ἦν ὄλον τὸ συμπόσιον αἰδῶς. Προϊόντος δὲ τοῦ πότου καὶ τοῦ Διονύσου κατὰ μικρὸν ἐξιλασκομένου τὴν αἰδῶ (ἔλευθερίας γὰρ οὗτος πατήρ) ἄρχει λόγου πρῶτος ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸν Σώστρατον ‘τί οὐ λέγεις, ὦ ξένη, τὸν περιῦμάς μῦθον ὅστις ἐστί; δοκεῖ γάρ μοι περιπλοκάς τινας ἔχειν οὐκ ἀηδεῖς: οἶνω δὲ μάλιστα [3] πρέπουσιν οἱ τοιοῦτοι λόγοι.’ Καὶ ὁ Σώστρατος προφάσεως λαβόμενος ἄσμενος ‘τὸ μὲν κατ’ ἐμὲ τοῦ λόγου μέρος ἀπλοῦν’ εἶπεν ‘ὅτι Σώστρατος ὄνομα, Βυζάντιος τὸ γένος, τούτου θεῖος, πατήρ ταύτης: τὸν δὲ λοιπόν, ὅστις ἐστί, μῦθον σὺ λέγε, [4] τέκνον Κλειτοφῶν, μηδὲν αἰδούμενος. Καὶ γὰρ εἴ τί μοι συμβέβηκε λυπηρόν, μάλιστα μὲν οὐ σὸν ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ δαίμονος: ἔπειτα τῶν ἔργων τῶν παρελθόντων ἢ διήγησις τὸν οὐκέτι πάσχοντα ψυχαγωγεῖ μάλλον ἢ λυπεῖ.’

κάγω πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀποδημίαν τὴν ἀπὸ Τύρου διηγοῦμαι, τὸν πλοῦν, τὴν ναυαγίαν, τὴν Αἴγυπτον, τοὺς βουκόλους, τῆς Λευκίππης τὴν ἀπαγωγὴν, τὴν παρὰ τῷ βωμῷ πλαστὴν γαστέρα, τὴν Μενελάου τέχνην, τὸν ἔρωτα τοῦ στρατηγοῦ, τὸ Χαιρέου φάρμακον, τὴν τῶν ληστῶν ἀρπαγὴν, τὸ τοῦ μηροῦ τραῦμα, καὶ ἔδειξα τὴν οὐλήν. [2] Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Μελίτην ἐγενόμην, ἐξῆρον τὸ δράμα ἐμαυτοῦ [p. 192] πρὸς σωφροσύνην μεταποιῶν καὶ οὐδὲν ἐψευδόμην: τὸν Μελίτης ἔρωτα καὶ τὴν σωφροσύνην τὴν ἐμήν, ὅσον ἐλιπάρησε χρόνον, ὅσον ἀπέτυχεν, ὅσα ἐπηγγείλατο, ὅσα ὠδύρατο: τὴν ναῦν διηγησάμην, τὸν εἰς Ἔφεσον πλοῦν, καὶ ὡς ἄμφω συνεκαθεύδομεν, καί, μὰ ταύτην τὴν Ἄρτεμιν, ὡς ἀπὸ γυναικὸς ἀνέστη γυνή. [3] Ἐν μόνον παρήκα τῶν ἐμαυτοῦ δραμάτων, τὴν μετὰ ταῦτα πρὸς Μελίτην αἰδῶ. Ἐπεὶ καὶ τὸ δεῖπνον εἶπον καὶ ὡς ἐμαυτοῦ κατεψευδάμην, καὶ μέχρι τῆς θεωρίας τὸν λόγον συνεπέρανα καὶ ‘τὰ μὲν ἐμὰ ταῦτα’ ἔφην, ‘τὰ δὲ Λευκίππης τῶν ἐμῶν μείζονα. [4] Πέπραται, δεδούλευκε, γῆν ἔσκαψε, σεσύληται τῆς κεφαλῆς τὸ κάλλος. Τὴν κουρὰν ὄραξ.’ [5] Καὶ καθ’ ἕκαστον ὡς ἐγένετο διεξήειν. Κάν τῷδε κατὰ τὸν Σωσθένην καὶ Θέρσανδρον γενόμενος, ἐξῆρον τὰ αὐτῆς ἔτι μάλλον ἢ τὰ μά, ἐρωτικῶς αὐτῆ χαριούμενος ἀκούοντος τοῦ πατρὸς: ὡς πᾶσαν αἰκίαν ἠνεγκεν εἰς τὸ σῶμα καὶ ὕβριν πλὴν μιᾶς, ὑπὲρ δὲ ταύτης τὰς ἄλλας πάσας ὑπέστη: ‘καὶ ἔμεινε, πάτερ, τοιαύτη μέχρι τῆς παρούσης ἡμέρας, οἷαν αὐτὴν ἐξέπεμψας ἀπὸ Βυζαντίου. [6] Καὶ οὐκ ἐμὸν τοῦτο ἐγκώμιον, ὅτι φυγὴν ἐλόμενος οὐδὲν

ἔδρασα ὑπὲρ ὧν ἔφυγον, ἀλλ’ αὐτῆς, ὅτι καὶ ἐν μέσοις λησταῖς ἔμεινε παρθένος καὶ τὸν μέγαν ἐνίκησε ληστήν, Θέρσανδρον λέγω, τὸν ἀναίσχυντον, τὸν βίαιον. [7] Ἐφιλοσοφήσαμεν, πάτερ, τὴν ἀποδημίαν: ἐδίωξε γὰρ ἡμᾶς ἔρωσ, καὶ ἦν ἐραστοῦ καὶ ἐρωμένης φυγή: ἀποδημήσαντες γεγόναμεν ἀλλήλων ἀδελφοί. Εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἀνδρὸς παρθενία, ταύτην κάγω μέχρι τοῦ παρόντος πρὸς Λευκίππην ἔχω: ἡ μὲν γὰρ ἡρᾶ ἐκ πολλοῦ τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἱεροῦ. [8] Δέσποινα Ἀφροδίτη, μὴ νεμεσήσης ἡμῖν ὕβρισμα: οὐκ ἠθέλομεν [p. 193] ἀπάτορα γενέσθαι τὸν γάμον. Πάρεστιν οὖν ὀπατήρ: ἦκε καὶ σύ: εὐμενῆς ἡμῖν ἦδη γενοῦ.’ [9] Ταῦτα ἀκούοντες ὁ μὲν ἱερεὺς ἐκεχῆνη θυμαζῶν ἕκαστον τῶν λεγομένων, ὁ δὲ Σώστρατος καὶ ἐπεδάκρυεν, ὅποτε κατὰ Λευκίππην ἐγεγόνειν. Καὶ ἐπεὶ ποτε ἐπαυσάμην ‘τὰ μὲν ἡμέτερα’ εἶπον ‘ἠκούσατε: ἐν δὲ αἰτῷ μαθεῖν κάγω παρὰ σοῦ, ἱερεῦ, μόνον: τί ποτέ ἐστιν ὀτελευταῖον ἀπιῶν ὁ Θέρσανδρος κατὰ Λευκίππης προσέθηκε, σύριγγα εἰπῶν;’ ‘Ἀλλὰ σὺ γε’ ἔφη ‘καλῶς ἀνήρου: καὶ γὰρ εἰδὼς ἡμᾶς τὰ περὶ τὴν σύριγγα τοῖς παροῦσιν ὁμῶς ἀρμόσασθαι προσήκει: κάγω τὸν σὸν ἀμείψομαι μῦθον.’

‘Ὅραξ τουτὶ τὸ ἄλλος τὸ κατόπιν τοῦ νεῶ. Ἐνθάδε ἐστὶ σπήλαιον ἀπόρρητον γυναιξί, καθαραῖς δὲ εἰσελθούσαις οὐκ ἀπόρρητον παρθένους: ἀνάκειται δὲ σύριγγα ὀλίγον ἔνδον τῶν τοῦ σπηλαίου θυρῶν. [2] Εἴ μὲν οὖν τὸ ὄργανον καὶ παρ’ ὑμῖν ἐπιχωριάζει τοῖς Βυζαντίοις, ἴστε ὁ λέγω: εἰ δὲ τις ὑμῶν ἤττον ὠμίλησε ταύτη τῆ μουσικῆ, φέρε καὶ οἶόν ἐστιν εἶπω καὶ τὸν τοῦ Πανδὸς πάντα μῦθον. [3] Ἡ σύριγγα αὐλοὶ μὲν εἰσι πολλοί, κάλαμος δὲ τῶν αὐλῶν ἕκαστος: αὐλοῦσι δὲ οἱ κάλαμοι πάντες ὡς περ αὐλὸς εἷς: σύγκεινται δὲ στοιχηδὸν ἄλλος ἐπ’ ἄλλον ἠνωμένος. [4] Τὸ πρόσωπον ἰσοστάσιον καὶ τὸ νῶτον, καὶ ὅσοι εἰσι τῶν καλῶν βραχὺ μικρῶ λειπόμενοι, τούτων μείζων ὁ μετὰ τοῦτον, καὶ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ τοσοῦτον, ὅσον τοῦ δευτέρου μείζων ὁ μετὰ τοῦτον τρίτος, καὶ κατὰ λόγον οὕτως ὁ λοιπὸς τῶν καλῶν χορὸς ἕκαστον τοῦ πρόσθεν [p. 194] ἴσον ἔχων, τὸ δὲ ἔσω μέσον ἐστὶ τῷ περιττῷ. [5] Αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης τάξεως ἢ τῆς ἀρμονίας διανομή. Τὸ μὲν γὰρ ὀξύτατον ἄνω, καὶ ὅσον εἰς τὸ κάτω πρῶτον βαρὺ, κατὰ κέρας ἐκάτερον ὁ ἄκρος ἔλαχεν αὐλός: τὰ δὲ μετὰ τῶν ἄκρων τοῦ ῥυθμοῦ διαστήματα, πάντες οἱ μεταξὺ κάλαμοι, ἕκαστος ἐπὶ τὸν πέλας τὸ ὄξυ καταφέρων ἐς τὸν τῷ τελευταίῳ συνάπτει βάρει. [6] Ὅσα δὲ ὁ τῆς Ἀθηνᾶς αὐλὸς ἐν τοῖς δακτύλοις λαλεῖ, τσαῦτα ὁ τοῦ Πανδὸς ἐν τοῖς στόμασιν αὐλεῖ. Ἀλλ’ ἐκεῖ μὲν οἱ δάκτυλοι κυβερνῶσι τὰ αὐλήματα, ἐνταῦθα δὲ τοῦ τεχνίτου τὸ στόμα μιμεῖται τοὺς δακτύλους: ἀκεῖ μὲν κλείσας ὀαυλήτης τὰς ἄλλας ὀπὰς μίαν ἀνοίγει μόνην, δὲ ἡς τὸ πνεῦμα καταρρεῖ, ἐνταῦθα δὲ τοῦ μὲν ἄλλους ἐλευθέρους ἀφῆκε καλῶν, μόνω δὲ τὸ χεῖλος ἐπιτίθησιν, ὃν ἀνέθελθαι μὴ σιωπᾶν, μεταπηδᾶ τε ἄλλοτε ἐπ’ ἄλλον, ὅποι

ποτ' ἂν ἡ τοῦ κρούματος ἄρμονία καλῆ. [7] Οὕτως αὐτῶ περὶ τοὺς αὐλοὺς χορεύει τὸ στόμα. Ἦν δὲ ἡ σύριγξ οὔτε ἀπ' ἀρχῆς οὔτε κάλαμος, ἀλλὰ παρθένος εὐειδής. Ὁ Πᾶν οὖν ἐδίωκεναὐτὴν δρόμον ἐρωτικόν, τὴν δὲ ὕλη τις δέχεται δασεῖα φεύγουσαν: ὁ δὲ Πᾶν κατὰπόδας εἰσθορῶν ὤρεγε τὴν χεῖρα ὡς ἐπ' αὐτήν. [8] Καὶ ὁ μὲν ὤρετο τεθηρακέναι καὶ ἔχεσθαι τῶν τριχῶν, καλάμων δὲ κόμην εἶχεν ἢ χεῖρ. Τὴν μὲν γὰρ εἰς γῆν καταδῦναι λέγουσι, καλάμους δὲ τὴν γῆν ἀντ' αὐτῆς τεκεῖν. [9] Τέμνει δὴ τοὺς καλάμους ὑπὲρ ὀργῆς ὁ Πᾶν ὡς κλέπτοντας αὐτοῦ τὴν ἐρωμένην: ἐπεὶ δὲ μετὰ ταῦτα οὐκ εἶχεν εὐρεῖν, εἰς τοὺς καλάμους δοκῶν λελύσθαι τὴν κόρην, ἔκλαε τὴν τομήν, νομίζων τετμηκέναι τὴν ἐρωμένην. [10] Συμφορήσας οὖν τὰ τετμημένα [p. 195] τῶν καλάμων ὡς μέλη τοῦ σώματος καὶ συνθεῖς εἰς ἓν σῶμα εἶχε διὰ χειρῶν τὰς τομὰς τῶν καλάμων καταφιλῶν ὡς τῆς κόρης τραύματα: ἔστενε δὲ ἐρωτικὸν ἐπιθεῖς τὸ στόμα, καὶ ἐνέπνει ἄνωθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς ἅμα φιλῶν: τὸ δὲ πνεῦμα διὰ τῶν ἐν τοῖς καλάμοις στενωπῶν καταρρέον ἀλύματα ἐποίει, καὶ ἡ σύριγξ εἶχε φωνήν. [11] Ταύτην οὖν τὴν σύριγγά φασιν ἀναθεῖναι μὲν ἐνθάδε τὸν Πᾶνα, περιορίσαι δὲ εἰς σπήλαιον αὐτήν, θαμίζειν τε αὐτοῦ καὶ τῆς σύριγγι συνήθως αὐλεῖν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον χαρίζεται τὸ χωρίον τῆς Ἀρτέμιδι, συνθήκας ποιησάμενος πρὸς αὐτήν, μηδεμίαν ἐκεῖ καταβαίνειν γυναῖκα. [12] Ὅταν οὖν αἰτίαν ἔχη τις οὐκ εἶναι παρθένος, προπέμπει μὲν αὐτήν ὁ δῆμος μέχρι τῶν τοῦ σπηλαίου θυρῶν, δικάζει δὲ ἡ σύριγξ τὴν δίκην. Ἡ μὲν γὰρ παῖς εἰσέρχεται κεκοσμημένη στολῆ τῆν ἐνομισμένην, ἄλλος δὲ ἐπικλείει τὰς τοῦ σπηλαίου θύρας. [13] Κἂν μὲν ἡ παρθένος, λιγυρόν τι μέλος ἀκούεται καὶ ἔνθεον, ἦτοι τοῦ τόπου πνεῦμα ἔχοντος μουσικὸν εἶδος τὴν σύριγγα τεταμιευμένον, ἢ τάχα καὶ ὁ Πᾶν αὐτὸς αὐλεῖ. Μετὰ δὲ μικρὸν αὐτόματα μὲν αἱ θύραι ἀνεώχθησαν τοῦ σπηλαίου, ἐκφαίνεται δὲ ἡ παρθένος ἐστεφανωμένη τὴν κεφαλὴν πίτυος κόμαις. [14] Ἐὰν δὲ ἡ τὴν παρθενίαν ἐψευσμένη, σιωπᾷ μὲν ἡ σύριγξ, οἰμωγὴ δὲ τις ἀντὶ μουσικῆς ἐκ τοῦ σπηλαίου πέμπεται, καὶ εὐθύς ὁ δῆμος ἀπαλλάττεται καὶ ἀφίησιν ἐν τῷ σπηλαίῳ τὴν γυναῖκα: τρίτη δὲ ἡμέρα παρθένος ἰέρεια τοῦ τόπου παρελθοῦσα τὴν μὲν σύριγγα εὐρίσκει χαμαί, τὴν δὲ γυναῖκα οὐδαμοῦ. [15] Πρὸς ταῦτα παρασκευάσασθε πῶς ἀναυτοὶ σχῆτε τύχης, καὶ σύνετε. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ παρθένος, ὡς ἔγωγε βουλοίμην, ἅπιτε χαίροντες τῆς σύριγγος τυχόντες εὐμενοῦς: οὐ γὰρ ἂν ποτε ψεύσαιτο τὴν κρίσιν: [p. 196] εἰ δὲ μή: αὐτοὶ γὰρ ἴστε οἷα εἰκὸς ἐν τοσαύταις αὐτὴν ἐπιβουλαῖς γενομένην ἄκουσαν—'

Καὶ εὐθύς ἡ Λευκίππη πρὶν τὸν ἱερέα εἰπεῖν τὸν ἐξῆς λόγον 'ὡς γέ μοι δοκεῖ, μηδέ ἐίπης: ἐγὼ γὰρ ἐτοίμη εἰς τὸ τῆς σύριγγος σπήλαιον εἰσελθεῖν καὶ χωρὶς προκλήσεως κατακεκλεισθαι.' 'Ἄγαθὰ λέγεις' ὁ ἱερεὺς εἶπε 'καὶ σοὶ συνήδομαι ὑπερσωφροσύνης καὶ [2] τύχης.' Τότε

μὲν οὖν ἐσπέρας γενομένης ἕκαστος ἡμῶν ἀπήεικοιμησόμενος ἔνθα ὁ ἱερεὺς παρεσκεύασεν, ὁ Κλεινίας δὲ οὐκ ἦν ἡμῖν συνδειπνῶν, ὡς ἂν μὴ φορτικοὶ δοκοῖεν εἶναι τῷ ξενοδόκῳ: ἀλλ' ἔνθα καὶ τὴν πρόσθεν ἡμέραν, καὶ τὴν τότε. [3] Τὸν μὲντοι Σώστρατον ἐώρων ὑποθορυβηθέντα τῷ τῆς σύριγγος διηγήματι, μὴ ἄρα τὰ περὶ τῆς παρθενίας δι' αἰδῶ τὴν πρὸς αὐτὸν ψευδόμεθα. [4] Διανεύω δὴ τῆς Λευκίππης νεύματι ἀφανεῖ τὸν φόβον τοῦ πατρὸς ἐξελεῖν ἐπισταμένη οἶω δὴ τρόπῳ μάλιστα οἶεται πείσειν. Κάκεινη δὲ ἐδόκει μοι ταῦτον ὑποπτέειν, ὥστε ταχύ μου συνῆκε. Διανοεῖτο δὲ καὶ πρὸ τοῦ παρ' ἐμοῦ νεύματος πῶς ἂν κοσμιώτατα προσενεχθεῖ τῷ πιστώματι. [5] Μέλλουσα οὖν πρὸς ὕπνον ἀναχωρεῖν, ἀσπαζομένη τὸν πατέρα ἠρέμα πρὸς αὐτὸν 'θάρρει πάτερ' ἔφη 'περὶ ἐμοῦ καὶ πίστευε τοῖς εἰρημένους. Μὰ τὴν γὰρ Ἄρτεμιν, οὐδέτερος ἡμῶν οὐδὲν ἐψεύσατο.' [6] Τῆ δὲ ὕστερα εἰς τὴν θεωρίαν ἦσαν ὅ τε Σώστρατος καὶ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἠὲ τρεπισμένοι ἦσαν αἱ θυσίαι, παρῆν δὲ καὶ ἡ βουλή μεθέξουσα τῶν ἱερείων: εὐφημίαι δὲ ἦσαν εἰς τὴν θεὸν πολλαί, καὶ ὁ Θέρσανδρος

(ἔτυχε γὰρ καὶ αὐτὸς παρῶν) προσελθὼν τῷ προέδρῳ 'πρόγραψον εἰς αὐρίον' ἔφη 'τὰς περὶ ἡμῶν δίκας, ἐπεὶ καὶ τὸν καταγνωσθέντα σοὶ χθὲς ἤδη τινὲς ἔλυσαν, καὶ ὁ Σωσθένης ἐστὶν οὐδαμοῦ.' Προγέγραπτο [p. 197] μὲν οὖν εἰς τὴν ὕστερα εἰς τὴν δίκην, παρεσκευαζόμεθα δὲ ἡμεῖς μάλα εὐπρεπῶς ἔχοντες.

Ἡκούσης δὲ τῆς κυρίας ὁ Θέρσανδρος εἶπεν ὧδε 'Οὐκ οἶδα τίνας ἄρξωμαι λόγου καὶ πόθεν, οὐδὲ τίνων κατηγορήσω πρῶτον καὶ τίνων δεύτερον. Τὰ τε γὰρ τετολμημένα πολλὰ ὑπὸ πολλῶν καὶ οὐδὲν οὐδενὸς τῷ μεγέθει δεύτερον: πάντα δὲ ἀλλήλων γυμνὰ καὶ μεθ' ὧν οὐδ' ἂν ἄψωμαι κατηγορῶν. [2] Τὰ γὰρ τῆς ψυχῆς κρατούσης φοβοῦμαι μὴ ἀτελής μοι ὁ λόγος γένηται, τῆς τῶν ἄλλων μνήμης τὴν γλῶτταν ἐφ' ἕκαστον ἐλκούσης. Ἡ γὰρ εἰς τὸ μήπω λεχθὲν ἐπειξίς τοῦ λόγου τὸ δόλοκληρον τῶν ἤδη λεχθέντων παραιρεῖται. [3] Ὅταν μὲν γὰρ φονεύωσι τοὺς ἀλλοτρίους οἰκέτας οἱ μοιχοί, μοιχεύωσι δὲ τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας οἱ φονεῖς, λύωσι δ' ἡμῖν τὰς θεωρίας οἱ πορνοβοσκοί, τὰ δὲ σεμνότατα τῶν ἱερῶν μιαινῶσιν αἰπόρνοι, τὰς ἡμέρας δὲ λογιζόμενος, ἢ ταῖς δούλαις καὶ τοῖς δεσπόταις, τί δράσειε τις ἔτι, ἀνομίας ὁμοῦ καὶ μοιχείας καὶ ἀσεβείας καὶ μαιφονίας κεκερασμένης; [4] Κατεγνώκατέ τινας θάνατον ἐφ' αἷς δὴ ποτ' οὖν

αἰτίαις (οὐδὲν γὰρ διαφέρει) καὶ δεδεμένον εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπεστείλατε φυλαχθῆσόμενον τῆς καταδίκης: οὗτος δὲ παρῆσθη ὑμῖν, ἀντὶ τῶν δεσμῶν λευκὴν ἡμφιεσμένος στολήν, καὶ ἐν τῇ τάξει τῶν ἐλευθέρων ἔστηκεν ὁ δεσμώτης. Τάχα δὲ καὶ τολμήσει φωνὴν ἀφείναι καὶ ἐπιρρητορεῦσαι τι κατ' ἐμοῦ, μᾶλλον δὲ καθ' ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας

ψήφου. [5] Λέγεδὲ τῶν προέδρων καὶ τῶν συμβούλων τὸ δόγμα. Ἄκουετε καθάπερ ἐψηφίσασθε καὶ τὴν περὶ τούτου μοι γραφήν. Ἔδοξεν ἀποθνήσκειν Κλειτοφῶντα. Ποῦ τοίνυν ὀδήμιος; ἀπαγέτω τοῦτον λαβῶν. Δὸς ἤδη τὸ κώνειον. [6] Ἦδη τέθνηκε τοῖς νόμοις:κατάδικός ἐστιν ὑπερήμερος. [p. 198] Τί λέγεις, ὦ σεμνότατε καὶ κοσμιώτατε ἱερεῦ; Ἐν ποίοις ἱεροῖς γέγραπται νόμοις τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῶν πρυτάνεωνκατεγνωσμένους καὶ θανάτοις καὶ δεσμοῖς παραδοθέντας ἐξαρπάζειν τῆς καταδίκηςκαὶ τῶν δεσμῶν ἀπολύειν καὶ κυριώτερον σαυτὸν ποιεῖν τῶν προέδρων καὶ τῶνδικαστηρίων; [7] Ἀνάστηθι τοῦ θώκου, πρόεδρε, παραχώρησον τῆς ἀρχῆς αὐτῷ καὶ τοῦ δικαστηρίου: οὐκέτι οὐδενὸς εἶ κύριος: οὐδὲν ἕξεστί σοι κατὰ τῶν πονηρῶνψηφίσασθαι, καὶ σήμερον ὃ τι δόξει λύεται. Τί ἔστηκας, ἱερεῦ, σὺν ἡμῖν ὡς τῶνπολλῶν εἷς; [8] Ἀνάβηθι καὶ κάθισον ἐν τῷ τοῦ προέδρου θρόνῳ καὶ σὺ δικάζελοιπὸν ἡμῖν, μᾶλλον δὲ κέλευε τυραννικῶς, μηδὲ ἀναγινωσκέσθω σοί τις νόμοςμηδὲ γνῶσις δικαστηρίου, μηδὲ ὅλως ἄνθρωπον σεαυτὸν ἠγοῦ: μετὰ τῆς Ἀρτέμιδοςπροσκυνοῦ: [9] καὶ γὰρ τὴν ἐκείνης τιμὴν ἐξήρπασας. Αὐτῇ μόνη τοὺς ἐπὶ αὐτὴνκαταφεύγοντας ἕξεστι σώζειν, καὶ ταῦτα πρὸ δικαστηρίου γνώσεως. Δεδεμένον δεοῦδένα λέλυκεν ἢ θεός, οὐδὲ θανάτῳ παραδοθέντα ἠλευθέρωσε τῆς τιμωρίας. Τῶνδυστυχοῦντων εἰσίν, [10] οὐ τῶν ἀδικούντων οἱ βωμοί. Σὺ δὲ καὶ τοὺς δεθένταςἐλευθεροῖς καὶ τοὺς καταδίκους ἀπολύεις. Οὕτως παρευδοκίμησας καὶ τὴνἌρτεμιν. Τίς ὤκησεν ἀντὶ δεσμοτηρίου τὸ ἱερόν; Φονεὺς καὶ μοιχὸς παρὰ τῆκαθαρᾶ θεῶ: οἴμοι μοιχὸς παρὰ τῆ παρθένῳ. Συνῆν δὲ αὐτῷ καὶ γυνὴ τιςἀκόλαστος, ἀποδρᾶσα τὸν δεσπότην. [11] Καὶ γὰρ ταύτην, ὡς εἶδομεν, ὑπεδέχου,καὶ μία γέγονεν αὐτοῖς ἐστία παρὰ σοὶ καὶ συμπόσιον, τάχα δὲ καὶ συνεκάθευδες, ἱερεῦ, οἴκημα τὸ ἱερόν ποιήσας. Ἡ τῆς Ἀρτέμιδος οἰκία μοιχῶν γέγονε καὶ πόρνηςθάλαμος. [12] Ταῦτα μόλις ἐν χαμαιτυπείῳ γίνεται. Εἷς μὲν δὴ μοι λόγος οὗτος κατὰμφοῖν. Τὸν [p. 199] μέντοι ἀξιῶ τῆς αὐθαδείας δοῦναι τιμωρίαν, τὸν δὲἀποδοθῆναι κελεῦσαι τῆ καταδίκη. Δεύτερος δὲ ἐστὶ μοι πρὸς Μελίτην μοιχείαςἀγών, πρὸς ἣν οὐδὲν δέομαι λόγων: ἐν γὰρ τῇ τῶν θεραπαινῶν βασάνῳ τὴνἐξέτασιν γενέσθαι δέδοκται. [13] Ταύτας οὖν αἰτῶ, αἱ ἂν βασανιζόμεναι φήσωσινούκ εἰδέναι τοῦτον τὸν κατάδικον χρόνῳ πολλῷ συνόντα αὐτῇ καὶ ἐν ἀνδρὸςχώρῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἐμῇ, οὐκ ἐν μοιχοῦ μόνον καθεστηκότα, πάσης αἰτίας αὐτὴνἀφίημι. Ἄν τοίνυν τούναντίον, τὴν μὲν κατὰ τὸν νόμον ἀφείσθαι τῆς προικὸςφημὶ δεῖν ἐμοί, τὸν δὲ ὑποσχεῖν τὴν ὀφειλομένην τοῖς μοιχοῖς τιμωρίαν: θάνατοςδὲ ἐστὶν αὕτη: ὥστε ὁποτέρως ἂν οὗτος ἀποθάνῃ, ὡς μοιχὸς ἢ ὡς φονεὺς, ἀμφοτέροις ἔνοχος ὢν, δίκην δεδωκῶς οὐ δέδωκεν. [14] Ἀποθανῶν γὰρ ὀφείλειθάνατον ἄλλον. Ὁ δὲ μοι τρίτος τῶν λόγων πρὸς τὴν δούλην ἐστὶ τὴν ἐμὴν καὶ τὸνσεμνὸν τοῦτον

πατρὸς ὑποκριτὴν, ὃν εἰς ὕστερον, ὅταν τούτων καταψηφίσασθε, ταμιεύομαι.'

Ὁ μὲν δὴ ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο: παρελθὼν δὲ ὁ ἱερεὺς (ἦν δὲ εἰπεῖν οὐκἀδύνατος, μάλιστα δὲ τὴν Ἀριστοφάνους ἐζηλωκῶς κωμῳδῖαν) ἤρξατο αὐτὸςλέγειν, πάνυ ἀστείως καὶ κωμῳδικῶς εἰς πορνείαν αὐτοῦ καθαπτόμενος ‘παρὰ τὴνθεὸν’ λέγων ‘λοιδορεῖσθαι μὲν οὕτως ἀκόσμως τοῖς εὖ βεβιωκόσι στόματος ἐστίνου καθαροῦ. [2] Οὗτος δὲ οὐκ ἐνταῦθα μόνον ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τὴν γλώττανμεστὴν ὕβρεως ἔχει. Καίτοιγε νέος ὢν συνεχίνετο πολλοῖς αἰδοίοις ἀνδράσι καὶ τὴνῶραν ἅπασαν εἰς τοῦτο δεδαπάνηκε. Σεμνότητα δεδῶρκε καὶ σωφροσύνηνὑπεκρίνετο, παιδείας προσποιούμενος ἐρᾶν καὶ τοῖς εἰς ταύτην αὐτῷ χρωμένοιςπάντα ὑποκύπτων καὶ ὑποκατακλινόμενος ἀεί. [3] Καταλιπὼν γὰρ τὴν πατρώανοικίαν, ὀλίγον [p. 200] ἐαυτῷ μισθωσάμενος στενωπεῖον, εἶχεν ἐνταῦθα τὸ οἴκημα, ὀμηρίζων μὲν τὰ πολλά, πάντας δὲ τοὺς χρησίμους πρὸς ἅπερ ἤθελεπροσεταριζόμενος. Καὶ οὕτω μὲν ἀσκεῖν τὴν ψυχὴν ἐνομίζετο: ἦν δ’ ἄρα τοῦτοκακουργίας ὑπόκρισις. [4] Ἐπειτα κὰν τοῖς γυμνασίοις ἐωρῶμεν πῶς τὸ σῶμαὑπηλείφετο καὶ πῶς πλέκτρον περιέβαινε καὶ τοὺς μὲν νεανίσκους, οἷςπροσεπάλαιε, πρὸς τοὺς ἀνδρειότερους μάλιστα συμπλεκόμενος: οὕτως αὐτοῦκέχρηται καὶ τῷ σώματι. [5] Ταῦτα μὲν οὖν ὠραῖος ὢν: ἐπεὶ δὲ εἰς ἀνδρας ἦκε,πάντα ἀπεκάλυψεν, ἃ τότε ἀπέκρυπτε. Καὶ τοῦ μὲν ἄλλου σώματος ἐξωροςγενόμενος ἠμέλησε, μόνην δὲ τὴν γλώτταν εἰς ἀσέλγειαν ἀκονᾶ καὶ τῷ στόματιχρητῆται πρὸς ἀναισχυντίαν, ὑβρίζων πάντας, ἐπὶ τῶν προσώπων φέρων τὴνἀναίδειαν, ὃς οὐκ ἠδέσθη τὸν ὑφ’ ὑμῶν ἱερωσύνην τετιμημένον οὕτως ἀπαιδευτῶςβλασφημῶν ὑμῶν ἐναντίον. [6] Ἀλλ’ εἰ μὲν ἄλλη που βεβιωκῶς ἔτυχον καὶ μὴ παρ’ ὑμῖν, ἔδει μοι λόγων περὶ ἐμαυτοῦ καὶ τῶν ἐμοὶ βεβιωμένων: ἐπεὶ δὲ σύνιστέ μοιπόρρω τῶν τούτου βλασφημιῶν τὸν βίον ἔχοντι, φέρε εἶπω πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧνἐγκέκλημαι. [7] ‘Ἐλυσας’ φησὶ ‘τὸν θάνατον κατεγνωσμένον’ καὶ ἐπὶ τούτῳ πάνυδεινῶς ἐσχეტλίασε, τύραννον ἀποκαλῶν με καὶ ὅσα δὴ κατετραγῶδησέ μου. Ἔστι δὲοὐχ ὁ σώζων τοὺς συκοφαντηθέντας τύραννος, ἀλλ’ ὁ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας μήτεβουλής μήτε δήμου κατεγνωκός. [8] Ἦ κατὰ ποίους νόμους, εἰπέ, τοῦτον τὸνξένον νεανίσκον κατέκλεισας πρῶτον εἰς τὸ δεσμοτήριον; Τίς προέδρων κατέγνω; Ποῖον δικαστήριον ἐκέλευσε δεθῆναι τὸν ἄνθρωπον; Ἔστω γὰρ πάντα ἀδικήσας, ὅσα ἂν εἴπῃς, ἀλλὰ κριθῆτω πρῶτον, ἐλεγχθῆτω λόγου μεταλαβῶν. Ὁ νόμοςαὐτόν, ὁ καὶ [p. 201] σοῦ καὶ πάντων κύριος, δησάτω. [9] Οὐδενὸς γὰρ οὐδεὶς ἐστὶνἀνευ κρίσεως δυνατώτερος. Κλείσον οὖν τὰ δικαστήρια, κάθελε τὰ βουλευτήρια, ἔκβαλε τοὺς στρατηγούς. Πάντα γὰρ ὅσα σὺ πρὸς τὸν

πρόεδρον εἴρηκας ἕτοιμαδικαιότερον ἐρεῖν κατὰ σοῦ ἀληθῶς.
Ἵπανάστηθι Θερσάνδρω, πρόεδρε. Μέχριμόνων ὀνομάτων πρόεδρος εἶ.
[10] Οὗτος τὰ σὰ ποιεῖ, μᾶλλον δὲ ὅσα οὐδὲ σύ. Σὺ μὲν γὰρ συμβούλους ἔχεις, καὶ οὐδὲν ἄνευ τούτων ἕξεστί σοι: ἀλλ' οὔτε τι τῆς ἐξουσίας δράσεως ἂν πρὶν ἐλθεῖν ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον, οὔτε ἐπὶ τῆς σῆς οἰκίας ποτὲ δεσμὸν ἀνθρώπου κατέγνωσ. Ὁ δὲ γενναῖος οὗτος πάντα ἑαυτῷ γίνεται, [11] δῆμος, βουλὴ, πρόεδρος, στρατηγός. Οἴκοι κολάζει καὶ δικάζει καὶ δεθῆναι κελεύει, καὶ ὁ τῆς δίκης καιρὸς ἐσπέρα ἐστί. Καλὸς γε καὶ ὁ νυκτερινὸς δικαστής. Καὶ νῦνπολλάκις βοᾷ 'κατάδικον ἔλυσας θανάτῳ παραδοθέντα.' Ποίῳ θανάτῳ; ποῖονκατάδικον; [12] Εἰπέ μοι τοῦ θανάτου τὴν αἰτίαν. 'Ἐπὶ φόνῳ κατέγνωσται' φησί. Πεφόνευκεν οὖν; Εἰπέ μοι, τίς ἐστίν, ἣν ἀπέκτεινε; 'Ἦν γὰρ ἔλεγε ἀνηρηθῆσθαι, ζῶσαν βλέπεις, καὶ οὐκ ἂν ἔτι τολμήσειας τὸν αὐτὸν αἰτιάσθαι φόνου. Οὐ γὰρ δή τοῦτο τῆς κόρης ἐστὶν εἶδωλον: οὐκ ἀνέπεμψεν ὁ Αἰδωνεὺς κατὰ σοῦ τὴν ἀνηρημένην. [13] Δυσὶ μὲν οὖν φόνους ἕνοχος εἶ. Τὴν μὲν γὰρ ἀπέκτεινας τῷ λόγῳ, τὸν δὲ τοῖς ἔργοις ἠθέλησας, μᾶλλον δὲ καὶ ταύτην ἔμελλες: τὸ γὰρ δρᾶμά σου τὸ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἠκούσαμεν. Ἡ δὲ Ἄρτεμις ἡ μεγάλη θεὸς ἀμφοτέρους ἔσωσε, τὴν μὲν ἐκ τῶν τοῦ Σωσθένους χειρῶν ἐξαρπάσασα, τὸν δὲ τῶν σῶν. [14] Καὶ τὸν μὲν Σωσθένην ἐξήρπασας, ἵνα μὴ κατάφωρος γένη: οὐκ αἰσχύνῃ δὲ ὅτι κατηγορῶν τοὺς ξένους ἄμφω συκοφαντῶν ἐλήλεγξαι; Τὰ μὲν ἑμὰ ἐπὶ τοσοῦτον [p. 202] εἰρήσθω πρὸς τὰς τούτου βλασφημίας, τὸν δὲ ὑπὲρ τῶν ξένων λόγον αὐτοῖς τούτοις παραδίδωμι.'

Μέλλοντος δὲ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῆς Μελίτης ἀνδρὸς οὐκ ἀδόξου μὲν ῥήτορος, ὄντος δὲ τῆς βουλῆς, λέγειν, φθάσας ῥήτωρ ἕτερος, ὄνομα Σώπατρος, Θερσάνδρου συνηγόρος, 'ἀλλ' ἐμὸς' εἶπεν 'ἐντεῦθεν ὁ λόγος κατὰ τούτων τῶν μοιχῶν, ὧβέλτιστε Νικόστρατε (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ μῶ ῥήτορι) , εἶτα σός: ὁ γὰρ Θέρσανδρος ἂ εἶπε, πρὸς τὸν ἱερέα μόνον ἀπετεῖνατο, ὀλίγον ἀψάμενος ὁσον ἐπιψαῦσαι καὶ τοῦ κατὰ τὸν δεσμώτην μέρους. [2] Ὅταν οὖν ἀποδείξω δυσὶ θανάτοις ἕνοχον ὄντα, τότε ἂν εἴη καὶ σοὶ καιρὸς ἀπολύσασθαι τὰς αἰτίας.' Ταῦτα εἰπὼν καὶ τερατευσάμενος καὶ τρίψας τὸ πρόσωπον 'τῆς μὲν τοῦ ἱερέως κωμωδίας' ἔφη 'ἠκούσαμεν, πάντα ἀσελγῶς καὶ ἀναισχύντως ὑποκρινάμενον τὰ εἰς τὸν Θέρσανδρον προσκρούσματα.' [3] Καὶ τοῦ λόγου τὸ προϊμίον μέμψεις εἰς Θέρσανδρον ἐφ' οἷς εἰς αὐτὸν εἶπεν. Ἀλλὰ Θέρσανδρος μὲν οὐδὲν ὧν εἶπεν εἰς τοῦτον ἐψεύσατο: καὶ γὰρ δεσμώτην ἔλυσε καὶ πόρνην ὑπεδέξατο καὶ συνέγνω μοιχῶ: ἂ δὲ αὐτὸς μᾶλλον ἀναιδῶς ἐσυκοφάντησε διασύρων τὸν Θερσάνδρου βίον, οὐδεμιᾶς ἀπήλλακται συκοφαντίας. [4] Ἱερεῖ δὲ ἔπρεπεν, εἶπερ ἄλλο, καὶ

τοῦτο, καθαρὰν ἔχειν τὴν γλῶτταν ὑβρεως (χρῆσομαι γὰρ τοῖς αὐτοῦ πρὸς αὐτόν:) ἀδὲ μετὰ τὴν κωμωδίαν ἐτραγώδησεν ἤδη οὕτω φανερώς καὶ οὐκέτι δι' αἰνιγμάτων, σχετλιάζων εἰ μοιχὸν τινα λαβόντες ἐδήσαμεν, ὑπερτεθαύμακα τί τοσοῦτον ἴσχυσε πριάσθαι πρὸς τὴν τοσαύτην σπουδῆν. [5] Ἵπονοεῖν γὰρ τάληθές ἐστιν. Εἶδε γὰρ τῶν ἀκολάστων τούτων τὰ πρόσωπα, τοῦ τε μοιχοῦ καὶ τῆς ἐταίρας. Ὡραία μὲν γὰρ αὕτη [p. 203] καὶ νέα, ὠραῖον δὲ καὶ τοῦτο τὸ μειράκιον καὶ οὐδέπω τὴν ὄψιν ἀργαλέον, ἀλλ' ἔτι χρήσιμον πρὸς τὰς τοῦ ἱερέως ἡδονάς. [6] Ὅποτέρα σε τούτων ἐνήσατο; κοινῇ γὰρ πάντες ἐκαθεύδετε καὶ ἐμεθύετε κοινῇ, καὶ τῆς νυκτὸς ὑμῶν οὐδεὶς γέγονε θεατής. Φοβοῦμαι μὴ τὸ τῆς Ἄρτεμιδος ἱερὸν Ἄφροδιτης πεποιήκατε, καὶ περὶ ἱερωσύνης κρινοῦμεν, εἰ δεῖ σε τὴν τιμὴν ταύτην ἔχειν. [7] Τὸν δὲ Θερσάνδρου βίον ἴσασι πάντες καὶ ἐκ πρώτης ἡλικίας μετὰ σωφροσύνης κόσμιον, καὶ ὡς εἰς ἀνδρας ἐλθὼν ἔγνημε κατὰ τοὺς νόμους, σφαλεῖς μὲν εἰς τὴν περὶ τῆς γυναικὸς κρίσιν (οὐ γὰρ εὖρεν ἦν ἤλπισε) , τῷ δὲ ταύτης γένει καὶ τῇ οὐσίᾳ πεπιστευκῶς. [8] Εἰκὸς γὰρ αὐτὴν καὶ πρὸς ἄλλους τινας ἡμαρτηκέναι τὸν πρόσθεν χρόνον, λανθάνειν δὲ ἐπ' ἐκείνοις χρηστὸν ἀνδρα. Τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ δράματος πᾶσαν ἀπεκάλυψε τὴν αἰδῶ, [9] πεπλήρωται δὲ ἀναισχυντίας. Τοῦ γὰρ ἀνδρὸς στείλαμένου τινὰ μακρὰν ἀποδημίαν, καιρὸν τοῦτον νενόμικεν εὐκαιρὸν μοιχείας, καὶ νεανίσκον εὐροῦσα πόρνον (τοῦτο γὰρ τὸ μείζον ἀτύχημα, ὅτι τοιοῦτον εὖρετον ἐρώμενον, ὃς πρὸς μὲν γυναικῆς ἀνδρας ἀπομιμεῖται, γυνὴ δὲ γίνεται πρὸς ἀνδρας) οὕτως μετὰ ἀδειίας οὐκ ἤρκεσεν ἐπὶ τῆς ξένης αὐτῷ συνοῦσα φανερώς, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἤγαγε διὰ τοσοῦτου πελάγους συγκαθεύδουσα κὰν τῷ σκάφει φανερώς ἀσελγαίνουσα πάντων ὀρώντων. [10] Ὡ μοιχείας γῆ καὶ θαλάττη μεμερισμένης: ὧ μοιχείας ἀπὸ Αἰγύπτου μέχρις Ἰωνίας ἐκτεταμένης. Μοιχεύεταιίτις, ἀλλὰ πρὸς μίαν ἡμέραν: ἂν δὲ καὶ δεῦτερον γένηται τὸ ἀδίκημα, κλέπτει τὸ ἔργον καὶ πάντας ἀποκρύπτει: αὕτη δὲ οὐχ ὑπὸ σάλπιγγι μόνον ἀλλὰ καὶ κήρυκι μοιχεύεται. [11] Ἐφεσος ὅλη τὸν μοιχὸν ἔγνωκεν: [p. 204] ἡ δὲ οὐκ ἠσχύνετο τοῦτο ἀπὸ τῆς ξένης ἐνεγκοῦσα τὸ ἀγῶγιμον κάλλος, μοιχὸν ἐμπεπορευμένη. 'Ἄλλ' [12] ὧ μὴ φησὶ 'τὸν ἀνδρα τετελευτηκέναι.' Οὐκοῦν εἰ μὲν τέθνηκεν, ἀπήλλαξαι τῆς αἰτίας: οὐδὲ γὰρ ἔστιν ὁ τὴν μοιχείαν παθὼν, οὐδὲ ὑβρίζεται γάμος οὐκ ἔχων ἀνδρα: εἰ δὲ ὁ γάμος τῷ τὸν γήμαντα ζῆν οὐκ ἀνήρηται, τὴν γαμηθεῖσαν διαφθείραντος ἄλλου ληστεύεται. Ὡσπερ γὰρ μὴ μένοντος ὁ μοιχὸς οὐκ ἦν, μένοντος δὲ μοιχὸς ἐστίν.'

Ἔτι τοῦ Σωπάτρου λέγοντος ὑποτεμῶν αὐτοῦ τὸν λόγον ὁ Θέρσανδρος ἄλλ οὐκ ἔφη ἄλλοι λόγοι. Δύο γὰρ προκαλοῦμαι προκλήσεις Μελίτην τε ταύτην καὶ τήνδοκοῦσαν εἶναι τοῦ θεοπρόπου θυγατέρα, [2] τῷ δὲ ὄντι δούλην ἐμὴν: καὶ ἀνεγίνωσκε προκαλεῖται Θέρσανδρος Μελίτην καὶ Λευκίπην, τοῦτο γὰρ ἠκουσατὴν πόρνην καλεῖσθαι: Μελίτην μὲν, εἰ μὴ κεκοινωνήκεν εἰς Ἀφροδίτην τῷδε τῷ ξένῳ παρὸν ἀπεδήμουν χρόνον, εἰς τὸ τῆς ἱερᾶς Στυγὸς ὕδωρ εἰσβάσαν κατέπομοσαμένην ἀπὸ ἀλλάχθαι τῶν ἐγκλημάτων: τὴν δὲ ἑτέραν, εἰ μὲν τυγχάνει γυνή, δουλεύειν τῷ δεσπότη: δούλαις γὰρ μόναις γυναιξίν ἕξεισιν εἰς τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν παριέναι: εἰ δὲ φησὶν εἶναι παρθένος, ἐν τῷ τῆς σύριγγος ἄντρῳ [3] κλεισθῆναι. Ἡμεῖς μὲν οὖν εὐθύς ἐδεξάμεθα τὴν πρόκλησιν: καὶ γὰρ ἤδειμεν αὐτὴν ἔσομένην: ἡ δὲ Μελίτη θαρρήσασα τῷ παρὸν ἀπεδήμει χρόνον ὁ Θέρσανδρος μηδέν μοι κοινὸν πρὸς αὐτὴν γεγονέναι [p. 205] πλὴν λόγων ἄλλα καὶ ἕγωγε ἔφη ταύτην δέχομαι τὴν πρόκλησιν, καὶ ἔτι πλέον αὐτῇ προστίθημι: τὸ δὲ μέγιστον, οὐδὲ εἶδον τὸ παράπαν οὔτε ξένον οὔτε πολίτην ἠκείναι εἰς ὁμίλιαν παρὸν λέγεις καιρὸν σε δεῖ παθεῖν, [4] ἂν συκοφάντης ἀλῶς; Ὅτι ἂν ἔφη ἄδωξον προστιμῆσαι τοῖς δικασταῖς. Ἐπὶ τούτοις διελύθη τὸ δικαστήριον, καὶ εἰς τὴν ὑστεραῖαν διώριστο τὰ τῆς προκλήσεως ἡμῖν γενέσθαι.

Τὸ δὲ τῆς Στυγὸς ὕδωρ εἶχεν οὕτως. Παρθένος ἦν εὐειδής, ὄνομα Ῥοδῶπις, κυνηγίῳ ἐρώσα καὶ θήρας: πόδες ταχεῖς, εὐστοχοὶ χεῖρες, ζώνη καὶ μίτρα καὶ ἀνεζωσμένος εἰς γόνου χιτῶν καὶ κατὰ ἄνδρας κουρὰ τριχῶν. Ὅρα ταύτην Ἀρτεμις, καὶ ἐπὶ καὶ ἐκάλει καὶ σύνθηρον ἐποίησατο, καὶ τὰ πλεῖστα κοινὰ ἦν αὐταῖς θηράματα. [2] Ἀλλὰ καὶ ὤμοσεν ἀεὶ παραμενεῖν καὶ τὴν πρὸς ἄνδρας ὁμίλιαν φυγεῖν καὶ τὴν ἐξ Ἀφροδίτης ὕβριν μὴ παθεῖν. Ὄμοσεν ἡ Ῥοδῶπις, καὶ ἠκούσεν ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὀργίζεται καὶ ἀμύνασθαι θέλει τὴν κόρην τῆς ὑπεροψίας. [3] Νεανίσκος ἦν Ἐφέσιος καλὸς ἐν μειρακίοις ὅσον Ῥοδῶπις ἐν παρθένοις: εὐθύτικον αὐτὸν ἐκάλουν: ἐθήρα δὲ καὶ αὐτὸς ὡς Ῥοδῶπις, καὶ τὴν Ἀφροδίτην ὁμοίως οὐκ ἠθέληεν εἰδέναι. [4] Ἐπὶ ἀμφοτέρους οὖν ἡ θεὸς ἔρχεται καὶ τὰς θήρας αὐτῶν εἰς ἕνα συνάγει: τέως γὰρ ἦσαν κεχωρισμένοι: ἡ δὲ Ἀρτεμις τῆνικαῦτα οὐ παρῆν. Παραστησαμένη δὲ τὸν υἱὸν τὸν τοξότην ἡ Ἀφροδίτη εἶπε τέκνον, ζεῦγος τοῦτο ὄρα ἀναφρόδιτον καὶ ἐχθρὸν ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων μυστηρίων: ἡ δὲ παρθένος καὶ θρασύτερον ὤμοσε κατὰ ἑμοῦ: ὄρα αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἔλαφον συντρέχοντας. [5] Ἄρξαι καὶ σὺ τῆς θήρας ἀπὸ πρώτης τῆς τολμηρᾶς κόρης: καὶ πάντως γε τὸ σὸν βέλος εὐστοχώτερον ἐστίν. Ἐντείνουσι [p. 206] ἀμφοτέρω τὰ τόξα, ἡ μὲν ἐπὶ τὴν ἔλαφον, ὁ δὲ Ἔρωσ ἐπὶ τὴν παρθένον: καὶ ἀμφοτέρω τυγχάνουσι, καὶ ἡ κυνηγέτις μετὰ τὴν θήραν ἦν τεθηραμένη: [6] καὶ εἶχεν ἡ μὲν ἔλαφος εἰς τὰ νῶτα τὸ βέλος, ἡ δὲ παρθένος εἰς τὴν καρδίαν: τὸ δὲ βέλος, εὐθύτικον φιλεῖν. [7] Δεύτερον

δὲ καὶ ἐπιτοῦτον οἰστὸν ἀφήσει. Καὶ εἶδον ἀλλήλους ὁ εὐθύτικος καὶ ἡ Ῥοδῶπις, καὶ ἔστησαν μὲν τὸ πρῶτον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάτεροι, μηδέτερος ἐκκλίνει θέλων ἐπιθάτερα: κατὰ μικρὸν δὲ τὰ τραύματα ἀμφοῖν ἐξάπτεται, καὶ αὐτοὺς ὁ Ἔρωσ ἐλαύνει κατὰ τοῦτ' ἄντρον, οὐ νῦν ἐστίν ἡ πηγὴ, καὶ ἐνταῦθα τὸν ὄρκον ψεύδονται. [8] Ἡ Ἀρτεμις ὄρα τὴν Ἀφροδίτην γελῶσαν καὶ τὸ πραχθὲν συνίησι καὶ εἰς ὕδωρ λυεῖται κόρην ἐνθα τὴν παρθενίαν ἔλυσε. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν τις αἰτίαν ἔχη ἀφροδισίων, εἰς τὴν πηγὴν εἰσβάσασα ἀπολούεται: ἡ δὲ ἐστίν ὀλίγη καὶ μέχρι κνήμης μέσης. [9] Ἡ δὲ κρίσις: ἐγγράψασα τὸν ὄρκον γραμματεῖω μηρίνθῳ δεδεμένον περιεθήκατο τῇ δέρῃ: κὰν μὲν ἀψευδῆ τὸν ὄρκον, μένει κατὰ χώραν ἡ πηγὴ: ἂν δὲ ψεύδεται, τὸ ὕδωρ ὀργᾶ καὶ ἀναβαίνει μέχρι τῆς δέρῃς καὶ τὸ γραμματεῖον ἐκάλυψε.

Ταῦτα εἰπόντες, καὶ τοῦ καιροῦ προελθόντος εἰσέσπεραν, ἀπήειμεν κοιμησόμενοι, χωρὶς ἕκαστος. Τῇ δὲ ὑστεραῖα ὁ δῆμος μὲν ἅπας παρῆν, ἠγεῖτο δὲ Θέρσανδρος φαιδρῶ τῷ προσώπῳ καὶ εἰς ἡμᾶς ἅμα βλέπων σὺν γέλῳ, ἐστόλιστο δὲ ἡ Λευκίππη τῇ ἱερᾷ στολῇ. Ποδῆρης ὁ χιτῶν, ὀθόνης ὁ χιτῶν, ζώνη κατὰ μέσον τὸν χιτῶνα, ταινία περὶ τὴν κεφαλὴν φοινικοβαφής, ἀσάνδαλος ὁ ποῦς. [2] Καὶ ἡ μὲν εἰσηλθεπᾶν κοσμίως: ἐγὼ δὲ ὡς εἶδον, εἰστήκειν τρέμων καὶ ταῦτα πρὸς ἑμαυτὸν ἔλεγον ὅτι μὲν παρθένος ἡ [p. 207] Λευκίππη πεπίστευκα, ἀλλὰ τὸν Πᾶνα, ὃν φιλότατη, [3] φοβοῦμαι. Θεὸς ἐστὶ φιλοπάρθενος, καὶ δέδοικα μὴ δευτέρα καὶ σὺ σύριγγ' ἔγνη. Ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἔφυγε διώκοντα αὐτὸν ἐν πεδίῳ καὶ ἐδιώκετο ἐν πλάτει: σὲ δὲ καλεῖσθαι θυρῶν ἀπεκλείσαμεν ὡς ἐν πολιορκίᾳ, [4] ἵνα, ἂν διώκη, μὴ δύνη φυγεῖν. Ἀλλ', ὡς δέσποτα Πᾶν, εὐγνωμονήσεως καὶ μὴ παραβαίης τὸν νόμον τοῦ τόπου: ἡμεῖς γὰρ αὐτὸν τετηρήκαμεν. Ἐξίτω πάλιν ἡμῖν ἡ Λευκίππη παρθένος: ταύτας πρὸς τὴν Ἀρτεμιν συνθήκας ἔχεις: μὴ ψεύση τὴν παρθένον.'

Ταῦτά μου πρὸς ἑμαυτὸν λαλοῦντος μέλος ἐξηκούετο μουσικόν, καὶ ἐλέγετο μηδεπώποτε λιγυρώτερον οὕτως ἀκουσθῆναι, καὶ εὐθύς ἀνεωγμένης εἶδομεν τὰς θύρας. [2] Ὡς δὲ ἐξέθορον ἡ Λευκίππη, πᾶς μὲν ὁ δῆμος ἐξεβόησεν ὑφ' ἡδονῆς καὶ τὸν Θέρσανδρον ἐλοιδοροῦν, ἐγὼ δὲ ὅστις ἐγεγόνειν οὐκ ἂν εἴποιμι λόγῳ. Μίαν μὲν δὲ ταύτην νίκην καλλίστην νενικηκότας ἀπήειμεν, ἐπὶ δὲ τὴν δευτέραν κρίσιν ἐχωροῦμεν, τὴν Στύγα. [3] Καὶ ὁ δῆμος οὕτω μετεσκευάζετο καὶ πρὸς ταύτην τὴν θέαν: καὶ πάντα συνεπεραίνετο κάκει. Ἡ Μελίτη τὸ γραμματεῖον περιέκειτο: ἡ πηγὴ διαυγῆς καὶ ὀλίγη: ἡ δὲ ἐνέβη εἰς αὐτὴν καὶ ἔστη φαιδρῶ τῷ προσώπῳ. [4] Τὸ δὲ ὕδωρ οἶον ἦν κατὰ χώραν ἕμενε, μηδὲ τὸ βραχύτατον ἀναθορὸν τοῦ συνήθους μέτρου. Ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος,

ὄν ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ πηγῇ διώριστο, παρεληλύθει, τὴν μὲν ὁ πρόεδρος δεξιωσάμενος ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξάγει, δύο παλαίσματα τοῦ Θερσάνδρου νενικημένου: μέλλων δὲ καὶ τὸ τρίτον ἡττᾶσθαι, ὑπεκδύς εἰς τὴν οἰκίαν ἐκδιδράσκει; φοβηθεὶς μὴ καὶ καταλεύσειεν αὐτὸν ὁ δῆμος. [5] Τὸν γὰρ Σωσθένην εἶλκον ἄγοντες νεανίσκοι τέτταρες, δύο μὲν τῆς Μελίτης συγγενεῖς, [p. 208] δύο δὲ οἰκέται: τούτους γὰρ ἐπεπόμφει ζητήσοντα αὐτὸν ἡ Μελίτη. Συνεῖς δὲ ὁ Θέρσανδρος πόρρωθεν καὶ καταμηνύοντα τὸ πρᾶγμα εἰδώς, ἂν ἐν βασάνοις γένηται, φθάσας ἀποδιδράσκει καὶ νυκτὸς ἐπελθούσης τῆς πόλεως ὑπεξέρχεται. [6] Τὸν δὲ Σωσθένην εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐκέλευσαν οἱ ἄρχοντες ἐμβληθῆναι, τοῦ Θερσάνδρου φυγόντος. Τότε μὲν οὖν ἀπηλλαττόμεθα, κατὰ κράτος ἤδη περιγενόμενοι καὶ ὑπὸ πάντων εὐφημούμενοι.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τὸν Σωσθένην ἤγον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας οἱ ταύτην ἔχοντες τὴν πίστιν. Ὁ δὲ ἐπὶ βασάνους ἑαυτὸν ἀγόμενον ἰδὼν πάντα σαφῶς λέγει, ὅσα τε ἐτόλμησεν ὁ Θέρσανδρος καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπῆρέτησεν: οὐ παρέλιπε δὲ οὐδὲ ὅσα ἰδίᾳ πρὸ τῶν τῆς Λευκίπης θυρῶν διελέχθησαν πρὸς ἀλλήλους περὶ αὐτῆς. [2] Καὶ ὁ μὲν αὖθις εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐβέβλητο, δώσων δίκην, τοῦ δὲ Θερσάνδρου φυγῆν ἀπόντος κατέγνωσαν: ἡμᾶς δὲ ὁ ἱερεὺς ὑπεδέχετο πάλιν τὸν εἰθισμένον τρόπον. [3] Καὶ μεταξὺ δειπνοῦντες ἐμυθολογοῦμεν ἅ τε τὴν προτεραίαν ἐτύχομεν εἰπόντες καὶ εἴ τι ἐπιδεέστερον ἦν ὧν ἐπάθομεν. Ἡ Λευκίπη δὲ ἄτε δὴ τὸν πατέρα μηκέτι αἰδομένη, ὡς ἂν σαφῶς παρθένης εὐρεθεῖσα, τὰ συμβάντα μεθ' ἡδονῆς διηγείτο. [4] Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Φάρων ἐγεγόνει καὶ τοὺς ληστὰς, λέγω πρὸς αὐτὴν 'οὐκ ἐρεῖς ἡμῖν τὸν μῦθον τῶν τῆς Φάρου ληστῶν καὶ τῆς ἀποτμηθείσης ἐκεῖ τὸ αἰνίγμα κεφαλῆς, ἵνα σου καὶ ὁ πατὴρ ἀκούσῃ; τοῦτο γὰρ μόνον ἐνδεῖ πρὸς ἀκρόασιν τοῦ παντὸς δράματος.'

'Γυναῖκα' ἔφη 'κακοδαίμονα ἐξαπατήσαντες οἱ [p. 209] λησταὶ τῶν ἐπὶ μισθῶ πωλουσῶν τὰ Ἄφροδίτης, ὡς δὴ ναυκλήρῳ τινὶ συνεσομένην ἐπὶ τοῦ σκάφους, ταύτην εἶχον ἐπὶ τῆς νεώς, ἀγνοοῦσαν τὴν ἀλήθειαν ἐφ' ὃ παρῆν, ὑποπίνουσιν δὲ ἡσυχῇ σὺν τινὶ τῶν πειρατῶν: [2] λόγῳ δ' ἦν ἐραστῆς ὁ ληστής. Ἐπεὶ δὲ ἀρπάσαντές με, ὡς εἶδες, ἐνέθεσαν τῷ σκάφει καὶ πτερώσαντες αὐτὸ ταῖς κώπαις ἔφυγον, ὀρώντες τὴν διώκουσαν ναῦν φθάνουσιν, περιελόντες τὸν τε κόσμον καὶ τὴν ἐσθῆτα τῆς ταλαιπώρου γυναικὸς ἐμοὶ περιτιθέασιν, τοὺς δὲ ἐμοὺς χιτωνίσκουσ' ἐκείνη: καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐπὶ τῆς πρύμνης, ὅθεν διώκοντες ὄψοισθε, τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνουσιν αὐτῆς, καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔρριψαν, ὡς εἶδες, κατὰ τῆς θαλάσσης, τὴν δὲ κεφαλὴν, ὡς ἔπεσεν,

εἶχον ἐπὶ τῆς νεώς τότε. [3] Μικρὸν γὰρ ὕστερον καὶ ταύτην ἀποσκευάσαντες ἔρριψαν ὁμοίως, ὅτε μηκέτι τοὺς διώκοντας εἶδον. Οὐκ οἶδα δὲ πότερον τούτου χάριν προπαρασκευάσαντες ἔτυχον τὴν γυναικᾶ ἢ διεγνωκότες ἀνδραποδίσαντες πωλῆσαι, ὥσπερ ὕστερον πεπράκασι κάμει: τῷ δὲ διώκεσθαι πρὸς ἀπάτην τῶν διωκόντων ἀντ' ἐμοῦ σφάττουσι, νομίζοντες πλεον ἐμπολήσειν ἐκ τῆς ἐμῆς πράσεως ἢ τῆς ἐκείνης. [4] Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὸν Χαιρέαν τὴν ἀξίαν δόντα δίκην ἐπεῖδον: αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ συμβουλευσας ἀντ' ἐμοῦ τὴν ἄνθρωπον ἀποκτείναντα ρῖψαι. [5] Ὁ δὲ λοιπὸς τῶν ληστῶν ὄχλος οὐκ ἔφασάν με αὐτῷ ἀφήσειν μόνω: φθάνειν γὰρ ἤδη λαβόντα σῶμα ἕτερον, ὃ πραθὲν ἂν παρέσχευεν αὐτοῖς ἀφορμὴν κέρδους: δεῖν δὲ ἀντὶ τῆς θανούσης ἐμὲ πραθεῖσαν κοινήν ἅπασιν αὐτοῖς γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ μόνῳ. [6] Ὡς δὲ ἀντέλεγε, δικαιολογούμενος [p. 210] δῆθεν καὶ τὰς συνθήκας προφέρων, ὡς οὐκ εἰς πρᾶσιν ἀρπάσειεν αὐτοῖς ἀλλ' ἐρωμένην αὐτῷ, καὶ τι θρασύτερον εἶπε, εἰς τῶν ληστῶν, καλῶς ποιῶν, [7] ὀπισθεν ἐστῶς ἀποκόπτει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ μὲν οὖν δίκην οὐ μεμπτήν δούς τῆς ἀρπαγῆς ἔρριπτο καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς θαλάσσης, οἱ δὲ λησταὶ δύο πλεύσαντες ἡμερῶν ἄγουσί με οὐκ οἶδ' ὅποι γε καὶ πιπράσκουσιν ἐμπόρῳ συνηθῆι, κάκεῖνος Σωσθένης.'

Λέγει δὲ καὶ ὁ Σώστρατος 'ἐπεὶ τοίνυν τοὺς ὑμετέρους μύθους, ὧ παιδίᾳ, κατελέξατε, φέρε ἀκούσατε' ἔφη 'καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ οἴκοι πραχθέντα περὶ Καλλιγόνῃ τὴν σὴν, ὧ Κλειτοφῶν, ἀδελφῆν, [2] ἵνα μὴ ἀσύμβολος ὧ μυθολογίας παντάπασι.' Κἀγὼ ἀκούσας τὸ τῆς ἀδελφῆς ὄνομα πάνυ τὴν γνώμην ἐπεστράφην καὶ 'ἄγε, πάτερ' εἶπον 'λέγε: μόνον περὶ ζώσης λέγοις.' Ἄρχεται δὲ λέγειν ἃ φθάνω προειρηκῶς ἅπαντα, τὸν Καλλισθένην, τὸν χρησμόν, [3] τὴν θεωρίαν, τὸν λέμβον, τὴν ἀρπαγὴν. Εἶτα προσέθηκεν ὅτι 'μαθὼν κατὰ τὸν πλοῦν ὡς οὐκ ἦν θυγάτηρ ἐμὴ, διημαρτήθη δὲ τὸ πᾶν ἔργον αὐτῷ, ἦρα δ' ὁμως καὶ σφόδρα τῆς Καλλιγόνῃς, προσπεσὼν αὐτῆς τοῖς γόνασι 'δέσποινα' εἶπε 'μή με νομίσης ληστὴν εἶναί τινα καὶ κακοῦργον, ἀλλὰ γὰρ εἶμι τῶν εὐγεγονότων, γένει Βυζάντιος, δευτέρου οὐδενός: ἔρω δέ με ληστείας ὑποκριτὴν πεποίηκε καὶ ταύτας ἐπὶ σοὶ πλέξαι τὰς τέχνας. Δούλον οὖν με σεαυτῆς ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας νόμιζε: καὶ σοὶ προῖκα ἐπιδίδωμι τὸ μὲν πρῶτον ἐμαυτὸν, ἔπειτα ὅσῃν οὐκ ἂν ὁ πατὴρ ἐπέδωκέ σοι: τηρήσω δὲ σε παρθένον μέχρι περ ἂν σοὶ δοκῇ.' Καὶ ταῦτα %εἰπὼν καὶ ἔτι τούτων πλείονα εὐαγγοτέραν τὴν κόρην αὐτῷ γενέσθαι παρεσκεύασεν. [4] Ἦν δὲ καὶ ὀφθῆναι καλὸς καὶ στωμύλος [p. 211] καὶ πιθανώτατος, καὶ ἐπειδὴ ἦκεν εἰς τὸ Βυζάντιον, συμβόλαιον ποιησάμενος προικὸς μεγίστης καὶ ἄλλα πολυτελῶς παρασκευάσας, ἐσθῆτά τε καὶ χρυσὸν καὶ ὅσα εἰς κόσμον γυναικῶν εὐδαιμόνων, περιεῖπεν εὐ καὶ καλῶς, ἄχραντον τηρῶν, ὡς ἐπηγγείλατο, ὥστε καὶ αὐτὴν ἠρήκει τὴν κόρην

ἤδη.[5] Ὁ δὲ καὶ τὰλλα πάντα παρεῖχεν ἑαυτὸν κοσμιώτατον καὶ ἐπεικῆ καὶ σώφρονα, καὶ ἦν τις ἐξαίφνης περὶ τὸν νεανίσκον θαυμαστὴ μεταβολή. Ἐδρας τε γὰρ ἐξανίστατο τοῖς πρεσβυτέροις καὶ ἐπεμελεῖτο φθάνειν προσαγορεύων τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ τὸ τέως ἄκριτον πολυτελὲς ἐκ τῆς πρὶν ἀσωτίας εἰς τὸ εὐβουλον μεταπίπτειν τὸ μεγαλόφρον ἐφύλαττε πρὸς τοὺς ἐν χρεῖα τοῦ λαβεῖν διαπενίαν ὄντας, ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας τὸ αἰφνίδιον οὕτως ἐκ τοῦ χείρονος εἰς τὸ πᾶν χρηστὸν μετελθόν. [6] Ἐμὲ δ' οὖν ἠρήκει πάντων μᾶλλον, καὶ ὑπερηγάπων αὐτὸν καὶ τὴν πρὶν ἀσωτίαν φύσεως ἐνόμιζον εἶναι θαυμαστὴν μεγαλοουργίαν, ἀλλοῦκ ἀκрасίαν. [7] Κάμῃ οὖν ὑπεισήει τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅτι κάκεῖνος τὴν πρῶτην ἡλικίαν σφόδρα δόξας ἀκόλαστος εἶναι πάντας ὑπερέβαλεν Ἀθηναίους ὕστερον σοφία τε καὶ ἀνδραγαθία: καὶ δὴ μετενόουν ἀποσκορακίσας αὐτόν, ὅτε μοι περὶ τοῦ τῆς θυγατρὸς διελέχθη γάμου. [8] Καὶ γὰρ με σφόδρα ἐθεράπευε καὶ ἐκάλειπατέρα καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐδορυφόρει καὶ τῶν εἰς πόλεμον γυμνασίων οὐκ ἠμέλει, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἐρωμένως ἐν ταῖς ἵππασίαις διέπρεπεν. [9] Ἦν μὲν οὖν καὶ παρὰ τὸν τῆς ἀσωτίας χρόνον τούτοις χαίρων καὶ χρώμενος, ἀλλ' ὡς ἐν τρυφῇ καὶ παιδιᾷ: τὸ δὲ ἀνδρεῖον ὁμῶς αὐτῷ καὶ τὸ ἐμπειρον λεληθότως ἐτρέφετο: τέλος δὲ ἦν αὐτῷ τὸ ἔργον πρὸς τὸ καρτερῶς καὶ ποικίλως διαπρέπειν ἐν τοῖς πολεμικοῖς. [p. 212] [10] Ἐπεδίδου δὲ καὶ χρήματα ἱκανὰ τῇ πόλει. Κάκεῖνον ἅμα ἐμοὶ στρατηγὸν προεβάλλοντο: ὅθεν ἔτι μᾶλλον ὑπερησπάζετό με, ὑπήκοόν μοι κατὰ πάντα παρέχων ἑαυτόν.'

Ἐπεὶ δ' ἐνίκησαμεν τὸν πόλεμον ἐπιφανείᾳ τῶν θεῶν καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸ Βυζάντιον, εὐφημοῦντες τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἐχειροτονήθημεν ἐγὼ μὲν ἐν ταῦθα τῇ Ἄρτεμιδι, ὁ δὲ εἰς Τύρον Ἡρακλεῖ, λαβόμενός μου τῆς δεξιᾶς ὁ Καλλισθένης διηγεῖται πρῶτον τὰ πεπραγμένα αὐτῷ περὶ τὴν Καλλιγόνην. [2] Ἄλλὰ ἄπερ ἐποιήσαμεν, πάτερ εἶπε ἑμεῖς τὰ μὲν νεότητος φύσει πέπρακται βία, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα προαιρέσει. Παρθένον γὰρ τὴν κόρην μέχρι τούτου τετήρηκα, καὶ ταῦτα πολέμοις ὁμιλῶν, ἐν οἷς οὐδεὶς ἀναβάλλεται τὰς ἡδονάς. [3] Νῦν οὖν εἰς τὴν Τύρον αὐτὴν ἀπαγαγεῖν ἔγνωκα πρὸς τὸν πατέρα καὶ νόμῳ παρ' ἐκείνου λαβεῖν τὸν γάμον. Ἄν μὲν οὖν ἐθελήσῃ μοι δοῦναι τὴν κόρην, ἀγαθὴ τύχη δέξομαι: ἂν δὲ σκαιὸς γένηται καὶ δύσκολος, παρθένον αὐτὴν ἀπολήψεται. [4] Ἐγὼ γὰρ προῖκα ἐπιδοῦς οὐκ εὐκαταφρόνητον ἀγαπητῶς ἂν λάβοιμι τὸν γάμον.' Ἀναγνώσομαι δέ σοι καὶ τὸ συμβόλαιον, ὃ φθάνω πρὸ τοῦ πολέμου γράψας, δεόμενος συνοικίσαι τῷ Καλλισθένει τὴν κόρην, τό τε γένος αὐτοῦ καταλέγων καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ τὰς ἐντοῖς πολέμοις ἀριστείας. [5] Τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἡμῖν τὸ συγκείμενον. Ἐγὼ δέ, ἦν τὴν ἔφεσιν ἀγωνισώμεθα, διέγνωκα πρῶτον

μὲν εἰς τὸ Βυζάντιον διαπλεῦσαι, μετὰ ταῦτα δὲ εἰς τὴν Τύρον.' Καὶ ταῦτα διαμυθολογήσαντες ἐκοιμήθημεν τὸν

αὐτὸν τρόπον: τῇ δὲ ὕστεραίᾳ παραγενόμενος ὁ Κλεινίας ἔφη Θέρσανδρον διὰ τῆς νυκτὸς ἀποδεδρακέσαι: [p. 213] τὴν γὰρ ἔφεσιν οὐκ ὡς ἀγωνιούμενον πεποιῆσθαι, βουλόμενον δὲ μετὰ προφάσεως ἐπισχεθῆναι τὸν ἔλεγχον ὧν ἐτόλμησε. [2] Μείναντες οὖν τῶν ἐξῆς τριῶν ἡμερῶν, ὅσων ἦν ἡ προθεσμία, προσελθόντες τῷ προέδρῳ καὶ τοὺς νόμους ἀναγνόντες, καθ' οὓς οὐδεὶς ἔτι τῷ Θερσάνδρῳ λόγος πρὸς ἡμᾶς ἦν, νεὼς ἐπιβάντες καὶ οὐρίῳ χρησάμενοι πνεύματι κατήραμεν εἰς τὸ Βυζάντιον, κάκεῖ τοὺς πολυεῦκτους ἐπιτέλεσαντες γάμους ἀπεδημήσαμεν εἰς τὴν Τύρον. [3] Δύο δὲ ὕστερον ἡμερῶν τοῦ Καλλισθένης ἐλθόντες εὐρομεν τὸν πατέρα μέλλοντα θύειν τοὺς γάμους τῆς ἀδελφῆς εἰς τὴν ὕστεραίαν. Παρήμεν οὖν ὡς καὶ συνθύσοντες αὐτῷ καὶ εὐξόμενοι τοῖς θεοῖς τοὺς τε ἐμοὺς καὶ τοὺς ἐκείνου γάμους σὺν ἀγαθαῖς φυλαχθῆναι τύχαις. Καὶ διεγνώκαμεν ἐν τῇ Τύρῳ παραχειμάσαντες διελεῖν εἰς τὸ Βυζάντιον.